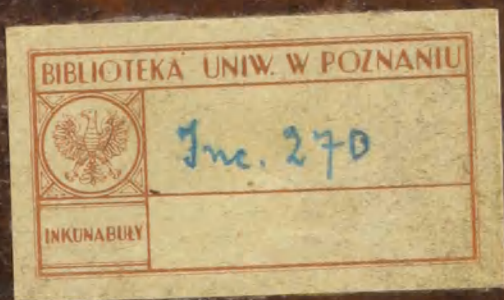
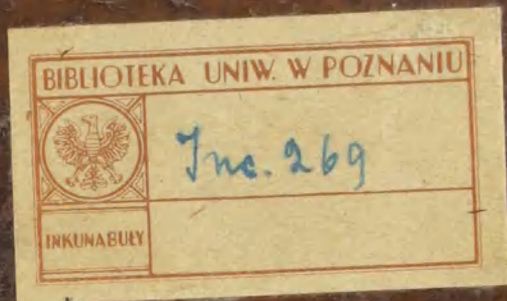
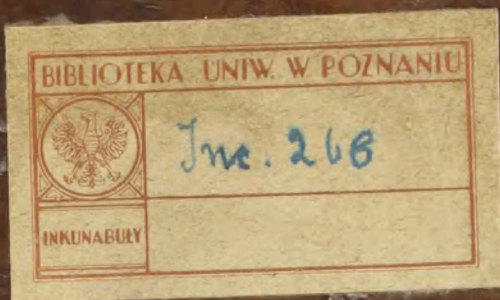

Sermones discipuli super epistolas dominicales elegā
tissimi p totius anni circulū collecti ex sermonibus **Wilhel.**
lugdun. et ex dictis sancti **Thome.** et dictis **Jo hāmis mider**
et aliorum doctorū catholicorum: incipiunt feliciter.

Hiatres scientes: qz hora est iam nos de somno
surgere. Nunc em pprox est nostra salus q̄ cū cre
di dimus. Nox pcessit: dies aut appropinquavit.
Abijāmus ergo opa tenebrarū et induamur ar
ma lucis sic vt in die honeste ambulemus. Nō in omesatōi
bus et in ebrietatibz: nō in cubilibz et impudicijs: non in cō
tentione et emulatōne. Sed induimini dñm **Ihesum xpm**.

Dominica prima in aduentu domini. **Sermo**

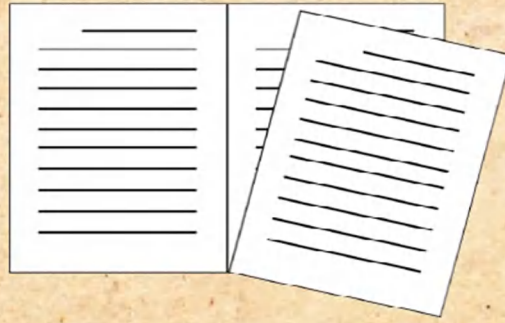
Hora est iam nos de somno surgere. Verba
pposita originalē ad **Ro. xiiij.** capitulo sunt
scripta: et in epla hodierna lectōnaliter sūt
recitata. Et fides ecclesiastica tenet qz xps
specialiter sit venturus in h̄ sacro tpe ad eos
qui fuerint pparati. **Ideo** **Apls** monet nos
ad preparandū se in verbis ppositis: dices. Hora est iā nos
de somno surgere. Vñ in pñti smone tria sunt dicēda. **Pri**
mo de h̄ sacro tpe. et an hō p seipm possit surgere a somno
mortalis peccati. **Secūdo** quare p pctō mōli momētaneo
debet pena eterna. **Tercio** quō debet induere arma lucis
id est vtutes: vt in die natalis dñi honeste ambulet. **Quā**
tum ad primā ptem istius sermois sciendū qz h̄ tps ē adue
tus dñi. qz cant? ecclē sunt de aduentu xpi: vñ h̄ sacrum tem
pus est deuote a qlibet pagendū. Et hoc ex pte dei cui gra
tes maximas referre dēmus de tantis bñficijs: eo qz verbum
caro factum est. **Vnde s^m. Augu.** In rebo per temp? actis ista
summa est grā qz deus hō fāis est. In cuius figura flectim?
genua ad ly ex maria virgine: et homo factus est. Et idē faciē
dum est ad illud. **ioh. i.** Verbū caro factū est. **Exēpluz** pont
Ludolphus in li. de vita xpi de clerico quē dyabolus paussit cū
inclinare noluit caput ad ver^m caro scm est. Et dixit ei tūc de
mon. Si ibi esset scriptū. demō caro scm est oēs incliare? cur
tu n̄ inclias et hūilias te ad tuū honore et vtilitatem maxiā?
Vñ bñ. sup cantica loqtur in psoā xpi. **Venio** vt errātes corri
gā: et infirmātes adiuuē: et dubitātes in fide cōfirmē et bñ agē

21. z

Inc. 270

1447720

W woluminie kolejno współprawne sygnatury:

Inc. 268

Inc. 269

Inc. 270

propter unum quem me

Discipulus
propter
pauca

Reptum

741 f.

101 = Thain 11793

Handschrift: Andr. Rampigollis, *Figurarum biblicarum*
compendium s. Aureum biblicae Repertorium al. ita.

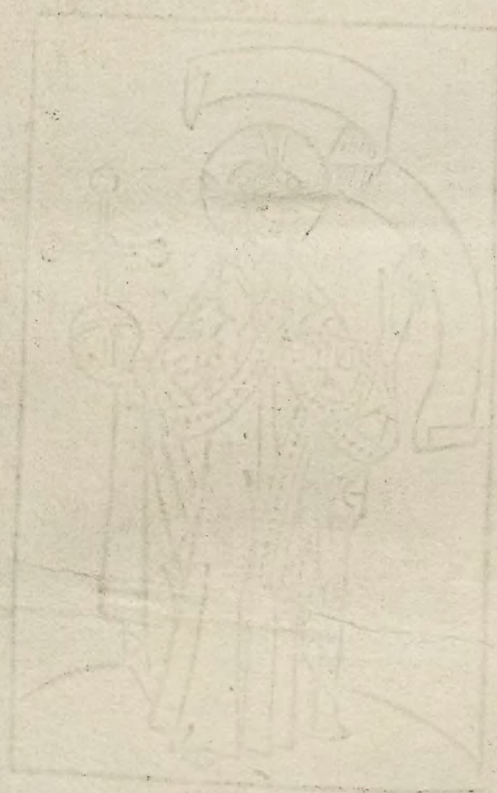
Sermones Discipuli sive Joan. Kerolt) super
epistolas dominicales. s. l. et a.

Cop. 1937/38

(beide nicht bei Thain)

BIBLIOTEKA
UNIwersytecka
W POZNANIV

Herold : sermones discipuli

C* 2937

Sermones discipuli super epistolas dominicales elegā
tissimi p totius anni circulū collecti ex sermonibus **W**ilhel.
lugdun. et ex dictis sancti **T**home. et dictis **J**ohānis mider
et aliorum doctorū catholicorum: incipiunt feliciter.

Hiatres scientes: qz hora est iam nos de somno
surgere. Nunc em ppter est nostra salus q̄ cū cre
di dimus. Nox p̄cessit: dies aut̄ appropinquauit.
Abijciamus ergo opa tenebrarū et induamur ar
ma lucis sic vt in die honeste ambulemus. Nō in omesatōi
bus et in ebrietatibz: nō in cubilibz et impudicijs: non in cō
tentione et emulatōne. Sed induimini dñm **J**hesum xpm.

Dominica prima in aduentu domini. **S**ermio

Nora est iam nos de somno surgere. Verba
pposita originale ad **Ro. xiiij.** capitulo sunt
scripta: et in epla hodierna lectōnaliter sūt
recitata. Et fides ecclesiastica tenet qz xps
specialiter sit venturus in h̄ sacro tpe ad eos
qui fuerint pparati. **I**deo **A**p̄ls monet nos
ad preparandū se in verbis ppositis: dicens. Hora est iā nos
de somno surgere. Vñ in pñti smone tria sunt dicēda. **P**ri
mo de h̄ sacro tpe. et an hō p seipm possit surgere a somno
mortalis peccati. **S**ecūdo quare p pctō mōli momētaneo
debet pena eterna. **T**ercio quō debet induere arma lucis
id est vtutes: vt in die natalis dñi honeste ambulet. **Q**uā
tum ad primā ptem istius sermois sciendū qz h̄ tps d̄ adue
tus dñi. qz cant? eccl̄e sunt de aduentu xpi: vñ h̄ sacrum tem
pus est deuote a qlibet pagendū. Et hoc ex pte dei cui gra
tes maximas referre dēmus de tantis bñficijs: eo qz verbum
caro factum est. **U**nde s̄m. **A**ugu. In rebo per temp? actis ista
summa est grā qz deus hō fctus est. In cuius figura flectim?
genua ad ly ex maria virgine: et homo factus est. Et idē faciē
dum est ad illud. **J**oh. i. Verbu caro factū est. **E**xēpluz pōnt
Iudolphus in li. de vita xpi de clerico quē dyabolus paussit cū
inclinare noluit caput ad verū caro fctm est. Et dixit ei tūc de
mon. Si ibi esset scriptū. demō caro fctm est oēs incliare? au
tu n̄ inclias et hūilias te ad tuū honorē et vtilitatem maxiāz
Vñ bñ. sup cantica loq̄tur in psoā xpi Venio vt errātes corri
gā: et infirmātes adiuuē: et dubitātes in fide affirmē et bñ agē

tes fructibus perfās et suauissimis pascā. et certātes ab ho-
stibus defendā in fide. et victores hostiū perpetue visionis
corona remunerē. **Unde** xps in predicacōib⁹ de seipso dixit il-
lud **Luce.** Venit em̄ filius hoīs que. et sal. face. qđ perierat.
Unde etiā apłs p. thi. p. Xps venit in hunc mundū pctōres
saluos facere. Venit g de celo magn⁹ medicus. qđ per totū
mundū ubiq; iacebat egrotus. vnde etiā aug⁹. sup **Job.** ait
Nulla cā veniendi fuit xpo dño nisi pctōres saluos facere.
Un̄ etiā **Bern.** venit saluator ad perditos. lux ad cecos. ve-
ritas ad deceptos. redēptor ad venditos. medicus ad egro-
tos. via ad errātes. vita ad mortuos. **Icaro** dignū est vt to-
ta deuocōe celebre? aduentū dñi et prepem⁹ nos ad futuram
solēnitatē vt xpm dei filiū digne valeam⁹ suscipere. et ad hoc
hortat⁹ nos apłs in verb⁹ premissis. d. **Hora** ē nos rē. **Hic**
querit⁹ vtrū hō p seipsū possit surgē a pctō mortali sū dei ad
iutorio. **Rñd;** scūs tho. qđ n̄ sine auxilio grē. qđ resurgere a
pctō est reparare hoīez deo quē p pctm̄ amisit. **Incurrit** at̄ hō
triplex detrimentū peccādo. s. maculā. corrupciōē natural⁹ bo-
ni. et reatū pene. **Maculā** quidē incurrit inq̄tum priuatiōē de-
core grē deformitate peccati. **Cum** autem de cor grē pueniat
ex illustracōe dñi lumis non pōt talis decor in anima reparari
sine deo illustrāte. **Unde** requiritur habituale donum qđ est lu-
men grē. **Secūdo** incurrit corrupciōem naturalis boni. qđ bo-
num nature corripitur inq̄tum natura hominis deordinatur
voluntate hoīs deo non subiecta. **Hoc** em̄ ordine sublato con-
sequēs est qđ tota natura hoīs peccātis deordinata remaneat
et talis ordo nature reparari non pōt nisi voluntas hoīs deo sub-
iātur. et nisi de⁹ voluntatē hoīs ad se trahit. **Terco** incurrit
reatū pene. et talis reatus pene est ap̄t quē ipse homo peccā-
do meret⁹ damnacōem eternā. qui reatus pene remitti nō po-
test nisi a deo in quē est offensa commissa. et qui est omnīū
hominū iudex. **Itē** pbatur quia pctm̄ est quidā casus. **Pōt**
autē homo cadere in pfundum puteum a quo perpetue exire
non potest nisi adiutus aliunde. **Unde** ansel⁹. **Hō** per se
in puteum vel foueā cadere potest. sed per se non pōt exire.
Itē pctm̄ est quedā vulneracō spūalis. de qđ ps. **Putruerūt** et
corrupte sunt acatū. rē. **Unde** aug⁹. **Homo** per seipsū ad
mortē ire pōt. sed non pōt seipsū viuificare. **Itē** peccatū est
vinculum vel funis quo mediancē dyabol⁹ hoīes ad infernū
ducit. psal. **Funes** pctōrum circūplexi sunt me. **Potest** etiā

homo ligati qui p̄prio conatu nūq̄ liberatur. Itē p̄batur in
creaturis. Sic avis vel piscis p̄ se pōt intrare rethē vel musci-
pulam qui tamē nūq̄ euadit de se sine adiutorio alterius. Et
quīs peccator per seipm nō p̄t surgere a mortali peccato.
tamen non excusatur si p̄seuerat in peccato. q̄ de? patet est
omni tēpore infundere grām qm hō facit qd in se est et dispo-
nit se. **Un̄ Aug.** li. ii. de pe. Presto semper est grā que nūq̄
deficit nisi p̄i expulsa. h̄ continuo et necario qd suum est inspici-
rat Apo. ii. Ego sto ad ostiū et pulso rē. **Un̄ notādū** q̄ illo
tpe debem? surgere a peccatis et nos preparare ad futurā se-
stuitatē et etiā ad mortem p̄pter incertitudinē vite nostre.
Bern. quid in rebus humanis certū? morte. Et qd hora mor-
tis incertius inuenitur. **Un̄ luce.** xii. Vigilate et estote parati
q̄ qua hora n̄ putatis filius hominis veniet. **Unde etiā grego.**
super Ezech. Et em̄ cōditor n̄r diē mortis n̄r incognitū esse
voluit: vt dū sp̄ ignoratur. semper proxim? esse credat. Si
em̄ dyabol? in fine vite inueniat hoīem n̄ p̄paratū et iacetem
in luto p̄ti. tunc cōtingit p̄tōri tali: sicut cū pulsat p̄ri e dñi
sturmiglock. tunc em̄ hō surgit cito et vix camisiā vel tuni-
cā induit et nichil est dispositus. Sic fili mō qm infirmitas
pulsat. q̄ oī hoīez mori et venire ad iudiciū. q̄ tunc valde et
velociter currit pro sacerdote et vix induit tunicā quā inuenit
primicorem. Sic tal' vnā facit penitētiā et cōfessionē sic sibi oc-
currit. q̄ n̄ h̄ aliud induere et verā penitētiā et cōfessionē fa-
cere. et talis q̄ sic distulit vix vel raro penitet veraciter. **Alber.**
Rarū ē q̄ aliq̄s ex amore in fine vite sue peniteat. **Aug.** legi et
perlegi sacra scripturam et tamē n̄ inueni in q̄nq̄ milibz ānoz
aliquē saluatū in fine vite nisi latronē. **Eusebius** in li. de mor-
te bti Hiero. quē ex ore eius scripsit q̄ inter. xxx. milia hoīm
vix vn? penitebit tpe mortis sue q̄ emendacōez vite sue vsq̄
in finem distulerūt. Ergo penitere dēm? dū sanī sumus. **Aug.**
et ponit in decre. di. ii. si q̄s ē positus in vltiā neccitate egrotu-
dinis sue et voluerit accipere penitētiā et accipit et mox recō-
aliat et hinc vadit. fateor vob n̄ illi negamus qd petit. h̄ nō
presumimus q̄ hinc bñ exit. Si securus hinc exit nescio. Er-
go penitētiā dare possu? securitatē? at nūq̄. **Nō** dico dānabit. h̄
nec dico liberabit. Vis ḡ a dubio liberari tene certū et ditte in-
certum. age p̄nam dum sanus es. Si sic agis dico tibi secur?
es. et penitētiā egisti eo tpe q̄ peccare potuisti. Si vis agere
p̄nam quādo non possis peccare peccata te dimiserunt tu non

illa **E**xemplū de illo peccatore q̄ noluit confiteri in extremis &c.
q̄re in p̄mptu. **Marth. xlii.** **Q**uantū ad secundā partē. scē
monis sūt **Ap̄ls Abijā?** opa tenebrarū. i. peccā mortalia **Q**ua
re dñz opera tēbrarū. q̄ ducūt peccatores ad eternas tene
bras ubi erit fle et striden. **Q**uerit̄ an p̄ peccō momentaneo
debeat peā et̄na. **R̄nt. B. T. n̄q. sen. di. xlii.** et ec̄ alij doctores
q̄ cōpetit̄ dīne iustit̄e et̄nalr pūire peccōres q̄ntuplici de cā. **P**ri
ma ē q̄ offensa mensurat̄ s̄m dignitatē persone offēse. **E**xem
plū de percutiēte militē. q̄ pūit̄ certa pena. q̄ regē maiori pe
na. vt. d. p̄hoim et̄h. s̄ persoā q̄ per p̄ctm̄ offendit̄ est de? di
ginitatis infinite? ḡ offensa eius ē infinita. et p̄ offensa infinita
dabit̄ pena infinita. **Deu. xxiij.** **S**c̄d̄ mensuram culpe erit pla
garum modus. ḡ p̄ culpa infinita dabit̄ peā et̄na. **S**c̄da cā
est. q̄ sic se h̄z p̄mū ad meritū. ita c̄pa ad penā. s̄ s̄m dei iu
diciū merito tēporali dēf̄ p̄mū eternū. **Jo. vi.** q̄ videt filium
et credit in eum h̄z vitā et̄nā. **E**c̄ culpa tēporali dēf̄ s̄m dīnā
iusticiam pena et̄na. **T**ercia cā est. q̄ s̄m leges huānas q̄z
ille q̄ peccat in aliq̄ ciuitate eo ip̄o efficit̄ indignus et̄ totalr a
societate talis ciuitatis excludit̄. vel p̄ exilū. vel per mortē. **Au.**
in li. de ci. dei. sic arguit. Si ciuitas illa mortal̄ et̄ terrena hōi
nez p̄ tpali pena pūit̄ et̄nalr. s̄. per mortē. vel. exil. **E**rgo de
us iuste pūit̄ hōiem p̄ peccō mortali et̄nalr. separādo ip̄m
a consortio scōrum. et pūiēdo ip̄m in inferno. **Q**uita cā ē p̄pter
puerilē volūtātē in q̄ peccat. **Q**uidāq̄ em̄ mortale peccat. sic
luxuriosus? in delcā? ip̄ius carnis. auarus? i pecunijs. sup̄bus? i ho
noribus. tales q̄ peccāt libētē vellent et̄nalr dīcā in ip̄o
peccō si tādiu viuerēt. ḡ dēf̄ eis et̄na peā. **Q**uita cā ē q̄ dānat?
nūq̄ de peccatis verā p̄māz faciet. iō s̄mā x̄ps n̄ mutabit. **V**n̄
in peccō mōili duo sunt. s̄. auersio a deo. et ouersio ad creatu
ras. ḡ duplex e? erit peā. s̄. p̄uatio visionis dei. et pena sensus
et doloris inferni. **G**re. **M**omentaneū est q̄s delcāt. et̄nū
vero q̄s cruciat. **Q**uāt h̄orribile sit dānari hōiem et̄nalitē p̄
per tale exemplū q̄ si cē. mōs arene decies maior toto mūdo
et articula quotiens certū ām essent transacti toties vnum gra
num deponeret. et si dānatus in inferno sciret se posse libera
ri. tunc q̄ mōs esset successiue deportat? ip̄ius pena ex tali
spe aliq̄l̄r mitigaret̄. s̄ n̄ erit sic impijs. q̄ in inferno nulla ē re
dēptio nec dolorum mitigatio. **A**ristoteles. n̄q̄ phisicorū. **S**ū
ti ad infinitum nulla ē proportio. **Q**uantum ad tertiā p̄
tem sermōis dicit apostolus. **I**nduamur arma lucis. id est

virtutes que conāt aīaz vt i die scz natiuitatis xpi honeste ā
bule? cū xpo p oīa placentes. Pro quo sciendū q de? nichil
creauit siue nihil cepit meli? virtutib? vel precioni? . **¶** Nō tā no
bilis est virtus q ōnes tā in celo q in terra. tā angeli q san
cti non valēt remunerare sufficiēter oībz gaudijs suis virtutē
hoīs. s. solus ipse de? **Aug?** in li. de ci. dei. Principiū virtu
tis est ipse de? q virtutē dedit. Itē virt? ē aīe donū excellētissi
mū. **¶** Nō felix ē q pōt dicere cū dauid. Multiplicab in ami. m.
vir. Multiplicatio adipiscitur in pnti sumā grām et in futu
ro sumā glāz. **¶** Nō tāti pconij est virtus q sol? virtuosus ē be
atus. vñ virtus sm pñm ē q hñtē pficit et op? ei? laudabile
reddit. vñ **Macrobius** Sole virtutes faciūt hoīez btīm. et h
non solū in futuro s. etiā in presenti. puer. in. q tenuerit eam
btīs. hoc nesciūt cēi pctōres. qui vt dicit ps. Btīm dixerūt
po. cū hec sunt. s. btīs pñs cuius dñs deus eius **Deñ.** Nul
la possessio nulla vis auri et argēti plus q virtus est munda
Ihero. in epistola. Omnes virtutes sibi coherēt. vt qui vna
caruerit omnibz careat. qui ergo vnā habz omnes habz **Gre**
gor. in moralibus. Absit q tanta sit delectacō in peccatis qn
ta in virtutibus. **¶** Vltimo sciendū q peccator non pōt per se
surgere a peccatis nisi iuuetur a deo. sicut patet in elephante
Dicit **Auicenna** in li. de anima. q elephas est maximū aīia
liū inter quadrupedia. et venatores volētes capere elephan
tem tali vtūtur ingēio. Nā obseruat arbore cui adherē osueue
rit qñ vult quiescē. nō em iacet. quia ppter granditudinē cor
poris surgere nequit quādo stermitur in terram et ideo inā
dunt arborem illaz in aliqua parte nō totaliter. **¶** Nō elephas
putās arbore forte et integrā illuc se appodiat que ppter gra
uitatē corporis fragitur et cadit cū arbore elephas in terrā. et
sentiens casū suū clamat barritu suo intīm q alij elephan
tes audientes occurrunt et miro modo se inclinātes eū eri
gunt q per se surgere nō poterat. **¶** Spūaliter p arbore absci
sam debile intelligit mūdus qui facili? ruit. cui si homo adq̃e
scit volēs in ipso q̃escere cū eo cadit. q vt dicit **Gre.** Qui la
benti inmit? necē est vt cū labente labat. **¶** S. quid facere dz
hō qui cecidit et p se nō pōt surgē. certe dz clamare ad deum
p oīes et accēdere isto tpe ad pfessōē suū et pfiteri pctā su
a cū cordis stricōe. cuius pfessōis vocē sacerdos audiēs et
deus contritiōis barritum intuens. erigunt ipsū de fouea pec
cati. vñ per seipsū surgere nō poterat deus idulgēdo sacerdos

absoluendo. De hoc clamore habemus figuram **Luce. xvi.**
de decem leprosis qui clamauerunt de longe. **Iesu** pceptor
miserere nostri: et mundati sunt et iussi ut irent se ostendere
sacerdoti ex precepto xpi.

Dominica secunda ad Romanos.

Hatres quecuq; scripta sunt ad nostra doctrina scri
pta sunt: ut p patientia et consolatione scripturarum
spem habeamus. Deus aut patiente et solaci det vo
bis idipm sapere in alterutru fm **Ihm xpm** et ut vnanimis
vno ore honorificetis deu et prem dni nostri **Ihu xpi**. ppter
qd suscepit inuice sicut et xps suscepit vos in honore dei. **Di**
co em xpm misit fuisse circumsionis pte veritate dei ad cofe
mandas pmissiones prim. gētes aut sup mia honorare deus
sicut scriptu est. ppterea ostendebor tibi in gētibz dne et noi tuo
cantabo. Et iteru dicit. **I**etamini gētes cu plebe eius. Et iteru
ait. **E**rit radix iesse et q exurget regere in eum gentes spera
bunt. Deus autem spei repleat vos omni gaudio et pace in
crecendo. ut abundetis magis in spe et virtute spū sancti.

Sermo super epistolam.

Omnisq; scripta sunt ad nrā doctrina rē. **Ro. xvi.**
Hugo de s. vic. dicit. q summa nrā pfectio in sacra
rum scripturarū cognitione videt. consistere. **Jo. vii.** hec
est vita eterna. s. ut cognoscāt te sō. x. deu rē. **Que** cognitō
fit p scripturā sacra. **Apl**s aut volens manifestare q fuit de
creaturas visibiles ppter hoies fecit ita ppter hoies sacram
scripturā reuelauit. **Tho. ii.** **V**obis aut reuelauit deus p spi
ritum sanctu. **Itē. ii.** ad **Thy.** **O**is scriptura diuinitus inspi
rata utilis est ad docendū. **E**rgo apls in verbis ppositis dicēda
Quacuq; scripta sūt rē. **Vñ** in pñi smone tria sunt dicēda
Primo quo in curia dni sūt duo libri. s. liber vite et liber mor
tis. **S**ecundo quo ad nrā doctrina septē sunt scripta. **T**ercio
quo p patientia et consolatione scripturarū spem hēre debeamus
Quantū ad primū notandū sicut tradūt antiquē his. q in au
rijs siue palacis magnatorū solebāt esse duo libri: quoru vnū
dicebat liber vite: in q erāt scripta bñficia accepta scz qñ et q
les psone nō pmiare. **A**lius aut dictus liber mortis: in q erāt
scripta maleficia q non erāt puniā: s. puniēda. **I**n qbo libris
ne p obliuione bñficioz maleficia trāsirent impuniā: sepe re
ges legere cōsueuerūt. qbo plectis bñfactores nō pmiatos p

miabant: et reos non punitos puniebant. In cuius figura legitur
Hester. vi. q. cum rex Assuerus nocte deduceret isomne iussit
sibi afferri hystorias anales. i. librum singulorum annorum hysto-
rias continente quoniam ad beneficia et maleficia. et cum in eis repperisset
q. mardocheus revelauerat tradere volentes regem. et de hoc non
fuisse remuneratus. precepit igitur rex ipsum remunerari et perditio-
nes puniri. Sic etiam sacra scriptura per predictam similitudinem vult
de curia christi in qua boni sunt remunerari vita non solum temporalis sed et
eternali. Alius dicitur liber in quo scripti sunt malefacientes qui digni
sunt morte temporalis et eternalis. Apo. ij. Libri aperti sunt et alius li-
ber apertus est qui est liber vite et iudicati sunt ex hijs qui scripti sunt
in libris: et quicunque sunt in libris hijs sunt premiatores malorum
igitur secundum Apo. ad nostram doctrinam scripta sunt. **Quantum ad**
secundam partem secundum omnes principales ad nostram doctrinam. vii. scripta
sunt. Primum est fides catholica ad credendum Jo. ij. hoc autem scri-
ptum est ut credatis: quoniam Iesus est filius dei. et ut credentes vitam
habeatis in nomine eius. quia fides est fundamentum salutis. Vn. Au.
Fides est omnium bonorum et salutis initium. Sine hac ad glorium fi-
liorum dei non poterit pervenire. quia secundum Augm. Impossibile est sine fide
deo placere. quia si aliquis tot bona faceret sine fide quod facit totus
mundus. non propter hoc haberet regnum celorum. sed pro uno propter quod diceret
in caritate et in vera fide magis haberet regnum celorum. quam pro omnibus bonis
operibus que posset facere extra fidem. Et quilibet christianus non de-
bet dubitare in hijs que sunt fidei. sed firmiter credere omnes ar-
ticulos fidei. Unde dicitur in decretis. Constantia fidei debet esse tan-
ta quod prius auferat vitam quam fides. xxij. q. xviij. Exemplum ad
confirmandum fidem catholicam. quere in pmp. f. x. Secundo scripta
sunt precepta divina observanda. De hijs preceptis dicitur Exo. xxj. vbi
agitur de preceptis in duabus tabulis scriptis digito dei. Vn. h. que
vultur ut quilibet homo teneat scire precepta dei. Rursus quod quilibet
homo adultus tenet scire et addiscere precepta dei ad minus implere.
scilicet quod hoc sit preceptum dei. **Nō assumes nomen dei tui in vanum**
et honorare parentes. furtum non facere. nec mecham. nec falsum
testimonium perferre. Sed quod illorum sit quartum quintum vel sextum. hoc
de necessitate non tenet scire. quia hoc non est explicatum sicut dominum est
Et non excusat si transgreditur precepta dei per ignorantiam si sal-
tem potest addiscere. Aug. in li. de li. ar. Iohanna divina precepta data
sunt. ut excusatio de ignorantia non habeatur. Et in signum hoc decem
precepta sunt in manibus nostris per decem digitos. et in pedibus per
decem pedes ne obliuiscamur precepta nobis data. Tercium sunt

peccata mortalia ad penitendum de preteritis: et cauendum de fu-
turis. Et merito: quia unum peccatum grauius est omni pondere. Quod
probatur sic. Si omnes montes essent plumbi et caderent super
unum iustum: non possent eum trahere ad infernum. Sed peccatum
mortale ita ponderosum est quod in momento illuc trahit nobis
lissimum spiritum scilicet luciferum. Luc. x. Videbam sathanam sicut
sulphur de celo cadentem. Sic et omnes peccatores trahuntur ad
infernum quanto anima separat a corpore. Iob. xxi. In puncto ad in-
fer. desce. **¶** Vnde queritur quid sit mortale peccatum. Respondetur. Quod
est dictum vel factum vel concupitum contra legem dei. Et dicitur. **S**
Triplex est peccatum mortale: et tollit spirituales vitam que est
per caritatem. Vnde illud peccatum ex genere suo est mortale: quod fit
per rationem contrariam caritati. Sed tamen in omnibus peccatis que
sunt secundum suum genus mortalia considerandum est quod non sunt morta-
lia nisi in quantum sua perfectione consequuntur secundum sensum rationis. Vnde
cum fit inchoatio peccati in sola sensualitate et non pertingit usque
ad sensum rationis: propter imperfectionem actus est peccatum veniale
sicut in primis motibus concupiscentie ire inuidie etc. **¶** Queritur
utrum voluntas et opus exterius sint unum peccatum. Respondetur secundum
De. de charanthasia. Si loquimur de voluntate et opere put sunt
coniuncti ut causa et effectus sic sunt unum peccatum formaliter. Si vero
loquimur put sunt separata: ut puta secundum aliud tempus: sic sunt di-
uersa peccata quia sunt diuersae auersiones et conuersiones. **¶** Quar-
tum est iudicium extremum timendum. Ro. xix. Omnes stabimus
ante tribunal christi ubi unusquisque nostrum pro se reddet rationem. quia
unusquisque pro se redditurus est rationem pro cogitationibus suis.
Sap. vii. De cogitationibus ipsius interrogatio erit. Etiam de verbis
quia de omni verbo otioso quod locuti estis. Item de operibus. Eccl. vi. Cum
ita que fiunt adducet dominus ad iudicium etc. Vnde Anselmus. de similitudine
angustiae: a dextris erunt peccata accusantia: a sinistris infinita
demonia. Subtus horrendum chaos ad infernum trahens. Vbi
per iudex iratus. foris mundus ardens. intus conscientia urens. Vbi
iustus vix saluabitur. heu miser peccator sic deprehensus ubi fu-
git? Latere erit impossibile. apparere erit intolerabile. Tunc enim
possunt dicere: motes cadite super nos. Sciendum quod utile est homini co-
gitare extremum iudicium. Bn. Nulla res a peccato sic conseruat im-
munes sicut terror supplicij vel iudicij et amor dei. Item sci-
endum quod nunquam in ecclesia primitiua fuerunt tot martires quot
erunt tempore antichristi. **¶** Quantum sunt exempla sanctorum ad imitan-
dum. Gregorius. Ad ostendendum innocentiam venit Abel

ad docendū mundiciā venit **Enoch**. ad insinuandū longam-
mitatē spūs et corpīs venit **Noe**. ad dādū obediētiā venit
Abrahā. ad onēdū coniugālē vite castimoniā venit **Isaac**. ad
insinuandū laboris tolerantia venit **Jacob**. ad rependēdū bonū
pro malo tribulaciōis venit **Joseph**. ad onēdūz mansuetudi-
nem venit **Moyse**. ad insinuandū contra aduersa fiducia venit
Iosue. ad tenēdū inter flagella patiā venit **Iob**. Sic eē
de noue legis principiis argumētari possu? Naz in petro sin-
gularē nobis pponit scriptura simplicitatē. in **Iohāne** castita-
tem. in **Andrea** mansuetudinē. in **Iacobo** pietatē. in **Thoma**
scia. in **Paulo** sapia. 2c. Sic vita bonorū hoīm dī esse exē-
plū **Amb**. Scōrū vita ē ceteris norma uiuēdi. Dñ ec̄ ber. Vir-
tutes hoīm et mores eorū cōsiderātes. aliū intueor regularis
abstinentie. aliū admirāde paciē. aliū sūme hūilitatis. aliū
feruētissimē caritatis. aliū in cōplacōe frequēter excedere. aliū
in hē mansuetudinis mīe. et pietatis. aliū oracōne et iusticia ce-
los penetrare. De quibz oībz tanq̄ apes qđ in eis melius inue-
nimus in cordis nostri alueolo compoitemus. Dñ **Hugo** de
claustrō anime. li. iij. Sic luceat lux vstra coram hoībz. Hoc
aut sufficiat cū appareat mīa in effcū. benignitas in vultu. hūili-
tas in hītu. modestia in cōhitacōe. patientia in tribulacōe. Dñ
ec̄ **Cesarius** in eplā. qđ tale exemplū vere hūilitatis. et pfcē
caritatis ondis cū tātis qđ p tātis etna p̄mia possideb. Et bñdīcā
aīa illa cuius hūilitas alteri? cōfundit supbiā. c? paciā p̄ri ex-
tinguit mundiā. c? obediā alterius pigritiā tāte increpat. cū
tus feruor aliē cordis iertiā excitat. Qui p̄rimū sui turbatū
in ira oculū cordis: gratia cōsolatōis illuminat. Sextum sunt
gehennē supplicia. **Iob. xxxij**. Scribis em̄ cōtra me amaritu-
dines. De amaritudine illarū penarū dīc **Bern**. Una scintilla
gehennē ignis plus ledit pctōrem qđ si mulier in dolore p̄tus
mille āns perduraret. **Aug**. Minor pena inferni maior est
oībz hīz seculi. Et p? qđ peccator in hīs penis fuit p tot mille
ānos qđ in celo sunt stelle et arene maris: spē n̄ poterit hīrē
exēdi de tātis penis: qđ in inferno nulla ē redēptio nec pena-
rum mitigatio. Septimū sūt p̄mia elcōz ad appetēdūz. **Apoē.**
ij. Scribe beātū mortuū qđ in dño moriunt. De qđo gaudijs dī
in psal. Qm̄ mille ānī ānī oculi. tu. 2c. Dñ ec̄ **Ap̄ls Tho. ij**. Oculi
2c. n̄ vidit 2c. **Au**. Sic nullū gaudiū tpale ex pte aliq̄ sīlī po-
terit etnis gaudijs iueiri sic et nullū cruciat? peārū tpaliū p̄t
in qđ cruciatibz etnis opari. Exēplū de illo nomīo qđ audiunt

gaudia celi: et tormenta inferni quere in p̄mptu. Dic ap̄ls vt
patientia in aduersis. consolacōem in prosperis. et sp̄s habea
mus ad gloriā b̄torum. Vñ hic q̄ritur. Vñ in iuriis sint pacien
ter sustinende. Rñdet s̄m sctm Thomā. ij. q. c. vi. Mali to
lerādi sunt a bonis in h̄ q̄ iniurias p̄rias patienter sustinet.
Non em̄ fuit bonus q̄ malos tolerare n̄ potuit. Intelligen
dum tñ est qñ iniuria illata ad solam personā p̄inet tunc pa
cienter sustinenda ē qñ aut redūdat ad iniuriam dei tunc dēt
quis iniuriam p̄p̄am vlāsci. Criso. sup Math. In iniuriis p̄
p̄ris eē quenq̄ patientē laudabile est iniurias vero dei dissila
re nimis ipium est. Queritur utrū patienti vnā maxillam al
tera sit p̄benda. Rñdet Aug. in q̄dam eplā. q̄ p̄cepta pacien
tie magis sunt intelligenda ad p̄paracōz cor dis q̄ ad op̄. q̄
in apto fit. In secreto teneat cor dis pacētia. Id at̄ fiat in ma
nifesto q̄ eis p̄desse vid̄z quibz intereē vid̄z. Vñ dñs sic per
cussit eū reprehendit. Job. xviij. dicēs. Si male locutus sum
testimōiū phibe de malo si autē bñ cur me cedis. Et Paul⁹ p̄
cussus in faciem dixit. Percutiet te deus pies de albate. Act.
xix. Si autē hoc nō p̄dest: tunc patienti vnā maxillam q̄m
ad ai p̄mptitudinē exhibēda est altera. q̄ p̄ pacia; persecuto
res lucrari deo possum? Ex^m de monacho q̄ prebuit aliā ma
xillam q̄e in p̄mptu. Aliud exēplū de patia monachi dñs ce
si cui ipom fuit q̄ ipregnass̄ filiā hospitis moāsterij q̄e ibide

Ad Corinthis. Dñca tertia in aduentu. Ad Corinthis.
Rñs sic nos existimet hō vt mistros xpi et dispensa
tores misteriorū dei. Hic iā querit̄ inter dispensato
res vt fidelis q̄s inueniat. Mihi at̄ p̄ mīmo ē vt a vo
bis iudicet: aut ab hūano die: s̄ neqz meipm iudico. Nichil
em̄ michi cōsciū sum. sed nō in h̄ iustificatus sum. Qui autē
me iudicat dñs est. Itaqz nolite atē tēpus iudicare: quoadul
qz veniat dñs qui et illuminabit abscondita tenebrarū et ma
nifestabit consilia cordium. Et tunc laus erit vmanqz a deo.

Sermo super epistolam.
Je nos existimz hō zc. i. Choz. nñ. Wilhel. hugo.
Qualibet christianus minister et seruus est cristi.
si nomine et re est christianus. i. christi seruus. Et
ideo oportz quemlibet soliatum esse ne sit seru⁹ in
fidelis. De quo dicitur in euangelio. Seruum inutilem pronū
te in tene. exterior. vbi erit fletus. zc. Sed potius sit fidelis.
et ei gratū obsequiū exhibeat vt p̄ modū mereat a xpo au

dicere illud Matth. Serue bone et fide in gau. d. t. q. ad hoc
creati sum? ut ei tam creatori nro seruiam? vñ ps. Ipse fecit
nos et nō ipsi nos. Et si hñ fecerim? tūc digni erim? ad nichilum
redigi. Ne aut nob hoc malū attingat dēmus nos. oñdē
verbo et exēplo vt mīstros. ¶ Vñ in pñti sermone tria sūt dicē
da. Pri^o q. sit lex inter dñm et mīstz. ¶ Secūdo de suspiciōe et
iudicio. ¶ Terzio exēplū. ¶ Qñtū ad primū scien^m q. hñ ē lex
inter dñm et mīstz vt ipse mīster sollicitus sit vt dñō ad vo
luntatē seruiat. Dñs autē sollicitus erit quō seruo suo pūdeat.
Hoc ei facit xps q. tpales necitatē soluz largiter amministrat
suis mīstz. vñ ps. Nunq. vidi iustū derelictū. ¶ Matth. vñ.
Nolite soli. esse qd mandu. ¶ Sup hoc dicit glo. Non em i
telligendū est q. de? phibeat pūdentiam et laborē p. quē hñ
in labore vultus sui vascat pane suo. hñ phibet sollicitudinē q.
mentē pturbat et ab eternis reuocat. ¶ Gre. in mora. Solici
tudo tpalium mors est et excecatio spūaliū. ¶ Vñ bern. in ser
mone. Preoccupatū quippe secularib? desiderijs aīm delcātio
scā declinat. nec misceri poterūt vana veris. eterna caduīs.
spūalia corpalib? sūma imis. vt pariter sapias que sursum sūt
et q. sup terram. ¶ Pro q. sciendū q. sollicitudo tpaliū ē duplex.
Prima est necāria et ista ē cēssa. s. rōe necessitatis videlicet q.
hñ tm laborer et tm sollicitet qñtū expedit hūane nature p. e.
sustētatōne vt sic poss. viuere et deo seruire. ¶ Ideo tpalia sūt
peccēda cū moderacōe. s. q. tantū det qñtum expedit p. necitate
et non pl^z. ¶ Et sic salomō petiuit. dī. Paupertatē et diuitias nō
dedis michi. hñ tm victui meo tribue necāria. vñ apłs. Habē
tes alimenta et et quibz tegamur hñs contenti sum? ¶ Ihero.
in plogo biblie. ¶ Victus et vestitus sunt diuitie xpianorum.
vñ ps. Melius est modicū iusto super diuitias pccōrū. ¶ Alia
est sollicitudo superfluitatis quā hñt isti auari qui die noctu
q. cōgregant caduca cū toto affcū cordis siue iuste siue iniu
ste. ¶ Et quātūcūq. cōgregant tpalia tm nunq. cōtentātur. hñ sp.
anhelāt ad plura habēda. ¶ Aug. in quadā eplā ad comitem
Auarus inferno est simil. ¶ Infernus enim quantūcūq. deuo
rat nunq. dicit satis est. ¶ Sic etiam si omnes thesauri conflu
erint in auarum. zc. ¶ Et talis superflua sollicitudo facit aua
rum mīnistrum dyaboli. ¶ Unde nemo potest duob? dominis
seruire scz deo et mammonē. ¶ Innocentius de vilitate hūane
nature. ¶ Avaricia sm apostolū est ydolorum seruitus. ¶ Quia
sicut ydolatra seruit ydolo. sic auar? thesauro. ¶ Nā ille cultum

ydolatrie diligenter ampliat. et iste cumulum pecunie liben-
 ter augmentat. Iste cum omni diligentia colit simulachrum.
 et ille cum omni diligentia colit thesaurum. Iste spem ponit
 in ydolatriam. et iste spem constituit in pecuniam. Ille timet
 mutilare simulachrum. et iste timet minuere thesaurum. **¶** Vnde
 de queritur hic vtrum auaricia sit semper peccatum mortale.
¶ Rñdetur sñ sanctū Thomā qñtio. ex viij. q. auaricia pōt
 dupl'r accipi. Vno° quō aliq's recipiat: vel retineat res alie
 nas qd pñnet ad rapinā: vel ad furtū. et sic ex suo gñe ē pctm
 mortale. Ali° pñt accipi auaricia sñ q ipōtat inordinatum a-
 morem temporalū: q si intm̄ crescit q preferat caritati dei:
 vel pñmi. vel q ppter amorē diuitiarum aliq's faceret contra
 amorē dei et pñmi. et sic est pctm mortale. Si at inordinat? a
 more in hoc cñstitit. vt. s. hō qñis supflue diuitias amat: n̄ tñ
 preferat eas amorī dei vel pñi. et n̄ velit aliqd facere. ptra deū
 vel proximū: sic est pctm veniale. Itē circa illā materiā quē vñ
 licet habere colūbas. Rñdit Godefrid⁹ de fontib⁹ in quolibet
 tis. in duob⁹ casibus l3 hēre absq3 hoc q ille cui? sūt tenet sa-
 tisfacere de dāno illato a columbis. Primus est q dominus
 terre per traditionem litterarum suarū dedit hominib⁹ vsu
 columbe quia tñc non iniuriat sibi: sed accipit sibi vsu debitū.
 Secundus est quando fuerit in terra vbi quēlibet licet habe-
 re columbas. quia tunc sustinere pascua columbarum est cui
 libet hñtum in illa terra. sicut videtur ex cōmuni omnium con-
 sensu venisse. et ideo siue habent aliqui siue omnes dūmodo li-
 cet habere cuiuslibet si vult: videtur q liceat. In alio vero casu
 non licet quia si aliter habet: tenetur restituere damnum illa-
 tum a columbis: qñdiu ad ipm̄ redeunt. Vnde qui columbas
 ex duob⁹ casibus predictis nō habet: tenetur eas pascere de
 aprio: vel restituere damnum si alibi pascantur. Aliter non pñt
 columbas tenere siue peccato. Hoc dērent attēdere: qui ex a-
 uaricia hñt multitudinē columbarum cum damno primorum
 suorum. Vnde de hoc legit⁹ exemplū in dyalogo Cesarij. Q
 quidā habuit multas columbas. Dctm̄ est ei a pñssore suō q
 nutriendo eas grauiter peccaret eo q sata lederēt primorū.
 Die at qdaz cū ad comedēdū hauenā oēs corā eo in vnū cēnt
 congregate: clara voce cūctis audiētib⁹ dicebat. Vos si volun-
 tas dei est vt penes me hñteis manete: si nō: pñcipio vobis
 in nomine etis vt statim recedatis. Ad qd verbum omnes
 columbe se leuantes euolauerunt: nec vltra reuersē sunt.

Quāntū ad secundā ptem de suspitione et temerario iudi-
cio dicit **Apl's** Nolite aū tēpus iudicare quoadulqz veniat dñs
Contra hanc doctrinā multū faciūt q̄ facilliter primos nimis
temerarie iudicant in verbis et factis eorum **Vbi** notandū q̄
Aug? in quodā sermone dicit q̄ qdā sunt manifesta ma-
la qdā occulta qdā media que manifesta sūt sic furtū rapia
adulteriū blasphemā talia manifesta q̄ nō pūt fieri bono aīo
licz iudicare q̄ vero sunt occulta iudicare nō licz q̄ vero me-
dia sūt in meliore partē sunt interpretanda **Vñ aug?** sup illo
verbo **Mat. x.** Nolite iudicare et nō iudicabimī hoc loco nūl
aliud p̄pī estimo nisi q̄ ea fca q̄ dubia sūt q̄ aīo fiāt in meli-
ore pte interpretemur **De** hīs autē q̄ nō pūt bono aīo fieri sic
sunt blasphemie et stupra huiōi nobis iudicare licz ergo dicit
apls hic **Nolite aū tēpus iudicare vbi** notandū fm tullīū
hō triplē pōt male suspicari **Prī°** qñ p se est mal? statim su-
spicat malū de alio **Cris.** sup mat. **Qis** hō fm se estiat alū
Secūdo qñ aliquis aliū odit statim suspicat malū de eo **Vñ**
aug? **Certuz** ē s. q̄ d malo neminē iudicarem si eum tanq̄
meipsum diligerem **Terco** ex longa expientia **Vñ p̄s.** in
verbo dicit q̄ senes sunt suspiciofi q̄ longo tpe sunt experti
defcūs aliorū duo p̄mī sunt peiores **Vnde** notandū q̄ sic
hō p̄pī tria mala suspicat ita tres sunt grad? suspiciōnis
Prīm? est qñ ppter parua signa dubitat de bonitate alterius
hoc nō est pctm mortale sed veniale **Aug?** in ser. dñi in mō-
te **Si** suspiciōes vitare non possum? quia hoies sumus iudi-
cia tamē et diffinitivas sentēcias cōtinere debemus **Secund?**
est quando homo ppter parua signa et leuia peccata diffini-
te iudicat aliqđ malum et hoc est cōtra preceptū dñi vbi dicit
Nolite iudicare et tale iudiciū est pctm mortale **Tercius** ē
quādo ex sola suspitione inculpat primum infamando ipsū
verbis suis detractōis **Ihero.** in eplā **Periculosū est de ser-**
uo alterius iudicare et non facilis venia. **2c.** **O** quot hoies sic
infamant ex mala suspitione et paruis signis **Vnde** querit̄
hic **vñ** detractio sit mortale peccatū **Rñdetur** fm sanctum
tho. ij. ij. q. vij. q̄ inter res tpales non est peccatior q̄ qđ fa-
ma perditur et per cuius defectū hō impedit̄ a multis bñ a-
gēdis **Ido** detractio de se loquēdo ē pctm mortale et tenet̄ qđ
qđ ad restitutionē fame sicut alterius rei **Itē** qñqz aliq̄ ex su-
spiciōe veniūt ad actū ledēdo et percutiēdo primum **Querit̄**
s an pcutere prīm sit pctm mortale **Rñdet̄** q̄ percussio ali-

quando fit ex malicia vel odio: et hoc est peccatum mortale. Quia
ex caritate causa correctionis. et hec in omnibus peccatis habetur
est relicta in subditos suos. Ex ista dictis habemus hoc documentum
quod debemus proximos non facilliter iudicare. Circa hoc que
ritur utrum dubia sint in meliorem partem interpretanda. Respon-
detur secundum sanctum Thome. ii. ii. q. vii. quod sic ut dicit glossa super illud
Rom. x. Qui non manducat manducantem non iudicet. Nam ex hoc
quod aliquis habet malam opinionem de aliquo absque sufficienti causa iniuria
tur ei et ostendit ipsum. Nullus autem debet contemnere vel nocumetur
quodcumque alicui inferre absque causa cogente. et ideo cum non appareat
de malicia alicuius manifestum indicium debemus eum bonum habere inter-
pretando illud dubium in meliorem partem. Et melius est quod aliquis
frequenter fallat habens opinionem bonam de aliquo malo homine: quam ex
hoc fiat iniuria alicui. Ex de regulis iuris. Estote. Quamvis ad
terciam partem secundum omnes exemplum de heretica qui fuit inculpatus cum
virgine que ei ministrabat. et baculus illius semis post mortem illius
floruit: in signum utriusque amoris et innocentie. Hoc quod in promptu
Dumca quanta in aduentu. Ad Philippenses. **S**ermo. ex. xxx.
fratres gaudete in domino semper: iterum dico gaudete. Vo-
luntas vestra nota sit omnibus hominibus. Dominus enim prope est:
nichil solliciti sitis: sed in omni oratione et obsecratione
cum gratiarum actione petitiones vestre innotescant apud
deum. Et pax dei que exuperat omnem sensum custodiat cor-
da vestra: et intelligentias vestras in christo ihesu domino nostro.

Sermo super epistolam.
Audete in domino semper etc. Ad philippenses. In quibus ver-
bis hortatur nos ad gaudium in domino et non in mundo
quod gaudium in domino non est ita ad hominem: sicut gaudium
mundi. Job. Gaudium mundi est ad instar puncti. De gaudio
spirituali dicit puer. secura mens quasi iuge vinum. Ergo dicit a-
postolus. Gaudete in domino semper. Unde in primo sermone tria sunt
dicenda. Primo de gaudio spirituali. Secundo quibus hominibus dominus pro-
pe est. Tercio questio una cum exemplo uno. Quamvis ad primum
notandum quod quilibet fidelis in presenti debet gaudere principaliter de tribus.
Primo de bonitate dei. cuius bonitas infinita est et ineffabilis.
Nam ex sua bonitate cupit omnes homines salvos fieri. Et ideo
incarnatus et natus est: et venit in mundum. Iu. xix. Venit fi-
lius hominis querere et saluum facere quod perierat. Unde apostolus.
Qui vult omnes homines salvos fieri etc. Non solum est natus
sed post hoc laboravit. xxx. annis. Unde dicitur in psalmo.

In laboribus a iuuentute mea **Joh. xij.** Ihesus fatigatus ex
itinere sedebat sup fontem. insuper passus et mortuus est.
vt nobis sua caritate ostenderet. **Jo. xv.** Maiore caritatem
nemo hz. **zc.** Etia resurrexit vt fidem resurrectois astrueret.
Gre. li. xij. mora. sup **Joh.** Scio q redemptor meus viuit.
Redemptor noster suscepit mortē. ne mortē timeamus. **Osten**
dit resurrectōem vt nos posse resurgere cōfidamus. Et post
hoc ostēdit ascensionē vt spem nostrā eleuaret. Vnde etiam
ait aug⁹ in sermo. de ascen. dñi qui incipit **Celebram⁹.** Cū
illo ascendamus et sursum corda habeamus. **Secūdo** de primi
bonitate et psp̄ritate. qz debz gaudere in corpe in rebo et in
aia quo ad deū et hoies. **Vñ apls.** Gaudete cū gaudēibus.
Tercō de puritate cōscience. Vnde p̄fido. de sumo bo. Cōscia
bona sp̄ gaudiū hz. **Bern. sup can.** Saluberrima quies aie ē
mūda cōscia quieta et secura. **Sz** diās. que faciunt cōsciaz pu
ram et quietā. **Itē** bern. duo sunt p̄cipue q reddūt cōsciaz
bonā scz penitere de pctis. abstinere a malis. et facere bona
Itē sciendū q hoc gaudiū spūale cōfert hoī quinqz vtilitates
Pri^o q facit hoīem cōtinere gaudia mundana et delectatio
nes carnis. **Gre.** Gustato spū desipit om̄is caro. **Itē** qz robo
rat hoīem ad sustinēdū et bñ opandū. ita q oīa ei leuia fiāt
q alias graua videbant. s. mane surgē. orare. vigilare. ieiū
nare. cūctū portare. corp⁹ flagellare. **Ex^m** de martiribz q p
pter cōsolacōes spūales ab intra patiēter et leuif sustinuerūt
grauia tortā ab extra. Vnde legitur de bto stephano **Actuuz**
vñ. Lapides torrētes ei dulces fuerunt. Similiter de beato
vñcō. **Tercio** qz facit hūcia nostra deo placabilia. Non
em̄ cum anxietate sed cū hylaritate seruiendū est deo. **Vñ p̄s.**
Seruite dño in leticia. quia plus valet vnū pater noster cū
hylaritate q deuocōne q centum cum anxietate **zc.** **Co^l. xij.**
Hilarem datorē diligit deus. **Vñ** de hoc dicit in decre. **Meli**
or est quinqz psalmonz decantatio cū deuotione et spūali hila
ritate q totius psalterij cū anxietate. **di. ix.** Non mediocriter
Quarto qz de dyabolo triumphat q ideo letū reddit animū
Vnde sanctus **Antho.** dixit fratribz suis. Vnica orō vñcen
di inimicū est leticia spūalis. **Quinto** qz ad glāz sempiternā
pducit. Sicut ei tristitia aliquoz hic incipit spūalit et cōtinua
bitur eternaliter sic et leticia. **Ratio** est. quia sicut meruerunt
ire de virtute in virtutem. sic ibunt de gaudio spūali in
gaudium sempiternum. **Quantū** ad secundam ptem istā?

sermonis dicit hic apostolus. **Dñs** xpe est **Wilhel**. **Hoc** ve-
bum multū frequētat ecclesia hoc sacro tempe vt hoīes au-
dientes tm̄ dñm xpe esse non pigritentur ad recipiendū tales
gloriosū dñm ihesum xpm iam nascitū in festo natiuitatis
Et hoc pri° ppter eius nobilitatem et sublimitatē. **Altissim⁹**
em̄ est qui apud nos hospitari desiderat. **Secūdo** ppter illius
hospitis vtilitatē. **Alij** hospites auferre aliqd solent. sed cu
isto hospite omnia bona venient. **Iuxta illud Sapientie. vii**
ca°. **Venerunt** michi omnia bona pariter cum illa. id est san-
cta trinitate **Iohan. xxi.** **Ad** eum veniemus et mansionem
apud eum faciemus. **Vnde** notandum q̄ tota trinitas aime-
quam inhabitat communicat de bonis suis. **Pater** cui appro-
priatur potentia dat ei potentiam qua resistere potest peccat-
is. **filius** cui appropriatur sapientia dat ei sapientiam q̄ me-
diante potest discernere inter bonū et malum vt omnibus
bonis et gracijs a deo collatis sapienter vtatur. **Spūs sanct⁹**
cui appropriatur bonitas dat ei bonitatē vt in omnib⁹ que vi-
det et agit p̄sp̄eretur vt naturaliter bonū eligat et malū de-
spiciat. **Gaudeat** ergo quilibz fidelis qui hoc tempore cor su-
um mundat vt inhabitatē deum suscipiat. **Vnde** **haimo** su-
per **Jo.** **Dominū** deum tuū suscepturus in habitaculo cordis
tui. emunda cōsciā tuā ab operibus mortuis et cogitaci-
bus supfluis et immundis quia mund⁹ habitator mundam
querit domū. **Tercio** quia fugat alitū hospite. s. dyabolum.
De hominē illi cuius immundus spūs hospitium in tanta so-
lenitate inhabitat et inquinat. **Omnia** em̄ bona p̄ntiam illi⁹
hospitis fugiunt et quasi annihilantur in hospitio ad quod
ipse inclinat. **Icirco** em̄ inuocare debemus dñm ihesum in ve-
ritate hoc sacro tpe. **Vnde** dicitur in psal. **Prope** est em̄ om-
nibus inuocantibus eū in veritate. **Dñ Wilhel.** **Veritas** inuo-
candis est desideriu cordis. vnde ipse wilhel. sup dicta verba
scz dominus xpe est dicit. q̄ dominus xpe est quinqz generi-
bus hoīm. **In** primo xpe ē peccantibus imo p̄ns est eis in o-
m̄ loco et tpe vt sic de eius p̄ntia erubescāt peccatē. **Vnde** boe-
tius **Magna** em̄ nc̄itas est nobis indicta p̄bitatis cū añ oai-
los iudicis agamus cuncta cernētis. **Vnde** quidā. **Cuj** quid
turpe facis quod me spectante ruberes. **Cur** spectante deo
non magis ipse rubes. **Apl's** **Nō** lōge ē ab vnoquoqz n̄m.
In ipso em̄ vnum? mouemur et sum⁹ imo cū pctōz fugit a deo
scz addendo peccata peccatis deus eum sequitur monendū vt

redeat. **Unde** **Iherē. iij.** dicit dñs ad aiam peccatricē Tu for-
nicata es cū multis amatoribz tuis. tñ reuertere ad me dicit
dñs et ego suscipiā te. **Mira insania.** Fugit peccator deū et
currit ad infernales lupū quē ouicula naturaliter fugit et ad
pastorē currit. **Secūdo** ppe est moriēti in pctō vt a pctō euz
reuocet. **Apoē. iij.** Ego sto ad hostiū et pulso. Vere ille q̄ p
annū vel p multos annos peccat facit eū stare et pulsare ad
hostiū cordis sui. nec etiā apire vult vt sciat inspiracōez diz
uinā. **De** p̄pinitate dei que manet in pctōre habes exemplū
de illo in vitaspāz qui abnegauit deū ppter filiam sacerdo-
tis paganorū. **Hoc** exemplū quē in discipulo in secūdo fmo.
de tēpore. **Tercio** dñs ppe est peccatori penitēti et ad eū re-
uertenti in hoc sacro tpe. **Unde** dicit **Eze. xviij.** In quacūqz
hora pctōr ingemuerit saluus erit. **Dñ. iij. re. xij.** dicit ei. s. da-
uid p̄pheta nathan. **Deus** transtulit pctm tuū a te. **De** hac
p̄pinitate habetur **Lu. ix.** Cum filius p̄digus rediret ad
p̄m suū et adhuc longe esset vidit eū pater suus et miseri-
cordia motus occurrens cecidit sup collum eius et osculatus
est eū. **Ite** exemplū habem? de latrone **Lu. xij.** qui dixit Me
mento mei dum veneris in regnum tuum. **Cui** dixit dominus
Amen dico tibi. hodie mecum eris in paradiso. **Quarto** pro
pe est existenti in tribulacōe vt ei subueniat vel patientiam
dando vel ab eo recipiendo. **Unde** dicitur in psal. Cum ipso
sum in tribulatione eripiam eum et glorificabo eum. **Aug?**
de ciu. dei. **Deus** cum aduersū te exagitat. aut merita exami-
nat. aut peccata castigat. qui michi mercedem eternam pro
toleratis pie malis temporalibus donat. malos autem dānat
Quanto deus ppe est vniūqz reddendo sibi scdm meita sua
Apoē. iij. Ecce venio cito reddere vniūqz zc. **Ia. iij.** Iudex
ante ianuam existat zc. **Et** si dominus moriturus esset p mil-
le annos cum respectu pene vel p̄m̄i futurū esset quasi vna
hora. **Unde** ps. Qm̄ mille annū ante oculos tuos tanq̄ dies
hēster. zc. qm̄ mors est p̄p̄n̄ior homi q̄ ipse credit. vt ptz
in illo diuite **Lu. xij.** qui dixit. Anima mea habes multa bo-
na zc. **Quātū** ad terciā partē huius sermōis queritur
vtrum homo hic possit impleri gaudio spūali. **Respondet**
sanctus tho. iij. q. iij. q. ex parte dei de quo est gaudiū illd
non potest impleri. qz nullus pōt intm̄ gaudere de eo sicut
esset gaudendum. **Sicut** nullus pōt intm̄ deum diligere sic
est diligendus qz eius dilectō est infinita et sic gaudiū dei ē

plenū de seipso. **E**x pte autē illius q̄ gaudz. nō potest s̄ gau-
dio impleri. quia gaudiū h̄z se ad desiderium sicut quies ad
motū. Itē gaudiū est plenū. q̄ nichil restat desiderio. modo
hic in p̄nti in nobis semp manet motus desiderij. ideo hic in
mundo non ē gaudiū. s̄ in patria mor? desiderij satiabit. q̄
habet deū omnipotēte p̄nte in q̄ ē finis desiderij nostri. et
eum habēdo habemus om̄ia. **Vñ** aug? super **Jo.** Deus tibi
totū est. Si esuris panis ē. si sitis potus est. si es in tene-
bris lumen tibi est. si nudus immortalitatis tibi restis ē. **Vñ**
in futuro non cessabit solū desiderium quo eū d̄sideramus. sed
etiā erit quies om̄iū desideriorū nr̄orū. **p̄s.** Neplebit in bonis
desideriū tuum. **Aug.** xxij. li. de ciui. dei. Ipse deus est fons
desideriorū nostrorū qui sine fine videbit. sine fastidio amabi-
tur. sine fatigacōne laudabit. imo sancti plus hēbunt q̄ de-
siderare p̄nt. **Apl's.** Oculi non vidit rē. **Gre.** in moral. Et
quis enarrare sufficiat quātum gaudiū quelibz aīa suscipiet
de sanctorū patriarcharū credulitate et fidelitate apostolorū
caritate et diligētia magna. martirū stabilitate et paciā. cōfess-
orum pietate et elemētia. virginū castitate. Neuera lingua et
vox deficiat. quia intellectus capere non sufficit. quantum sit
gaudium choris interesse angelorū. p̄ntem vultum dei cernere.
Exemplū q̄ tanta sunt b̄torū gaudia in patria q̄ dya-
bolus sustineret om̄iū demonū penas. si valeret redire ad
celū et ibi dei claritatem videre. sicut patz in p̄mptuario.

Dominica infra octauas ad **Gal.** nj.

Hatres quanto tempore heres paruulus est nichil
differt a seruo cū sit dñs om̄. sed s̄ tutoribz et acto-
ribz est vsqz ad p̄finitū tps a p̄re. Ita et nos cū esse-
mus puuli sub elementis mūdi huius eramus seruientes. Ut
ubi venit plenitudo tempis misit deus filiū suū natū ex mu-
liere factum sub lege vt eos qui sub lege erant redimeret. vt
adopcōem filiorū reciperem? qm̄ autē estis filij dei misit deus
sp̄m filij sui in corda nostra clamantē **Abba pater.** Itaqz iaz
non est suus sed filius. q̄ si filius et heres: per dñm.

Sermo super epistolam.

Quanto tempore heres paruulus est nichil differt a
seruo cum sit dñs omnium. ad **gal.** nj. **M**odo san-
cta mater ecclesia retulit qualis ille qui sine est ma-
tione est magnus p nobis est paruulus factus. vñ **Bern.**

Magnus dñs et laudabil nimis. Nam heres dei est xpus
filius marie virginis. Ad heb. j. quē constituit heredē vniuersorum
Heres iste nichil differebat a seruo cū esset dñs oīm. Similis
enī erat ceteris puulis. licet in eo eēnt oēs thesauri scie et sa-
pie. reconditi. tñ videbat sapiā pñcē. Lu. ij. tulerūt illū in iherl.
Itē licet eēt sine oī macula pcti. tñ signū macule hēre voluit. s.
cauteriū circūcisionis sicut alij pueri. Ex quibz ptz qz similis
erat paruul alijs. g. dicit apls h. Quāto tpe heres h paru-
lus ē zc. Dñ in pñti sermone tua sūt dicēda. Priº quō xps cō-
pat seruo. Secº quē h tps dicit plenitudo tēporis. Terº quē
dicit deus pz nñ cū vno exemº. ¶ Quātū ad primū scienº qz
xps pparat suo ppter tres rōes. Prima ē qz ad instar serui
i cōtinuis laboribz erat. ps. In laboribz a iuuetute mea. ¶ Hō
cogita qualiter xps p te laborauit in iacēdo. qz iacuit in prese-
pio et feno vt tu iaceas interdū dure p eius amore. Cogita
qualiter laborauit in discurrendo ita etiā qz fatigatus fuit in iti-
nere. Etiā et tu laborabis eundo ad ecclias. ad missas et ser-
mones. Cogita qualiter laborauit in orādo. in vigilādo. et sepe
in orōe pernoctādo. Surge g mane et ora vt ezipetres mīaz
et grām et dicere possis cū dauid. Media nocte sur. ad confi-
ten. tibi. Mñ laborauit qz iniquitatē multorū imo mūdi por-
tauit in hoc qz p pctis mūdi penas sustinuit. Bern. Memo-
rabor semp illorū infātilium neccitatum. i. labores qz pertu-
lit in pñdicādo. fatigatōnū in discurrendo. vigiliāz in orando.
tēptationū in ieiunādo. colaphisatōnū. subsānationū. expro-
brationū. clamorū zc. Ecce qualiter xps p te laborauit. labora-
et tu ppter eum. Insup p te sustinuit passiōes. Si vis esse par-
ticipes regēi oportz qz sustineas penas p eo sicut ipse sustinu-
it. Apls. Si socij passionū estis: eritis et solationū. Secun-
do compas seruo ppter paupertatē quā sustinuit. ps. pauper
sum ego. Quis pt exponē paupertatē xpi. nā q est ditissim?
int hoies fāis est pauper ppter hoies vt diuites faciat zc.
Cor. viij. Satis grāz dñi nñi ihu x qm ppter nos egen? fāis ē
cum esset diues. vt illi? iopia diuites essem? Vis scire q pau-
per fuit pñdera qualiter natus fuit in stabulo. reclinatus in
presepio. inuolutus vilibus pānis zc. Considera ulterius qz
pauper fuit in pñctu. pauperior fuit qz seruus. nullus suus
adeo pauper est qui seruit p determinato precio alicui dño
quin habeat in domo dñi hospiciū quinetiam posset habere
denariū. Xpus vero adeo pauper fuit qz in domibz illorū qui

bus seruauit hospiciū hrē nō potuit. **Legit** em̄ mat. ii. et xpi
cū in die palmarū uenisset in iherlīm intrauit in templū ubi cū
multos infirmos curaret et tota die predicaret. **Cū** iam esset
sero. i. uespere circūspectis oībus. glo. si q̄s eum hospicio red
perz. 2c. **Erūt** ḡ in bethaniā cū. xij. apostol. **Hic** considera xpi
paupertatē qui i tota ciuitate hospiciū hrē non potuit. s̄ erūt
in bethaniā ppter hospiciū ad hospitā suā marthā q̄ ipsū fre
q̄nter recepat in domū suā cū discipul suis **Ite** adeo paup̄ fuit
it q̄ vnū denariū hrē non potuit. **Legit** em̄ mat. xxij. q̄ cū
exigeret tributū a xpo nec haberz vnū soluerz. misit petrū ad
mare qui accepit piscē in cui⁹ ore inuenit staterē quē fecit da
ri p se et petro. **Ecce** q̄ paup̄ fuit q̄ non potuit hrē vnū de
nariū nisi per miraculū. **Vis** ulterius scire q̄ pauper fuit. uide
q̄ nud⁹ pepedit i cruce et nō potuit hrē aliqd ad qd caput su
um conuulsum et debilitatum inclinaz **Lu. ix.** **Vulpes** foue
ha. et uo. ce. 2c. **Vide** q̄ a dō paup̄ fuit q̄ q̄ oēs aq̄s creauer
at. in extrēa nēitate vnū haustu aq̄ hrē n̄ poterat **Iudei** de
derūt ei vinū bibere felle mixtū. qd cū gustasset noluit bibē.
Mat. xxvij. **Terco** opatur hūo ppter hūilia seruicia q̄ fecit.
Ipsē em̄ hūiliter ministrant aplis sic seru⁹ **Mat. ij.** **Quidāqz**
uoluerit inter uos p. eē. e. w. seruus. **Et** sic filius hoīs nō re
mit ministrari s̄ ministrare. **Lu. xxij.** **In** medio uestz sū sic qui mi
nistrat. **Vis** scire q̄ hūilia seruicia fecit **Jo. xij.** **Surgit** a ce
na ihs et ponit uestimēta sua accipiēs lintheū p̄inxit se. **De**
inde accepit aquā in peluim et cepit lauare pedes discipulo
rum suoz et tergē lintheo quod erat p̄inct⁹. **Pondera** uerba
et inuenies q̄ b̄ ministrat. **Surgit** inqt a cena: discipul redde
tibo xps surrexit ut oñderet se eē seruū. q̄ moīs est ut dñs
ad mēsam sedētibus serui p̄i⁹ surgāt **Cepit** lauare pedes di
scipuloz suoz. **Venit** ḡ ad symonē petrū et dixit petrus ei.
Nō lauabis m̄ pedes in et̄num. **Ecce** petrus obstupuit uis
des illū genua flectē corā se. dorsū curuare. man⁹ ad locū em
pedū extendē. **In** cui⁹ noīe oē gēu flectit celestū terrestriu
et infernoz. **O** hō i h̄ obseq̄o considera mariāz hūilitatē q̄ uo
luit lauare pedes discipuloz suoz. n̄ solū elcōz s̄ eē iude sui
traditoris. **Et** i hac hūilitate dat nob̄ exēplū nos hūiliandi
Jo. xij. **Exemplū** em̄ dedi uobis ut quē. ego se. ita et uos fa
ciatis. **Quātum** ad scūdam ptē istius sermōis diāt ipse
apls **At** ubi uenit pleni. tpis. **Hoc** at̄ tēpus plenitudis ipi⁹
fuit temp⁹ incarnacōis et natiuitatis xpi ppter plura. **Prio**

quia tunc p̄finitū fuit tēpus a deo. q̄ x̄ps fōs plenitudinis grē
nasci deberet. **S**ecūdo p̄t plenitudinē pacis p̄s. **O**riel i dieb
eius iusticia et abundantia pacis **Johel.** Implebunt horrea
frumento: et torcularia tua vino redūdabunt qz tpe augusti
qñ natus est x̄ps pax fuit p̄ vniuersū orbē. **T**ercio p̄t caris
matū largissimā effusionē **Johel.** iij. Effundā de spū meo su
per oēm carnē. **Q**uarto p̄t figurarum impletionē. quia pre
cedens tēpus vacuū fuit figuras oīnes nrē salutis. q̄ figure i
plete sunt in x̄pi incarnatōe et natiuitate. **Q**uinto p̄t mīe
plenitudinē. **T**pe em̄ veteris le. abūdabat iusticia. filr abū
dabit tpe extremi iudicij. s; nūc abūdāt mīa dei. p̄s. **M**īa dñi
plena est tra. **Q**uantū ad terciā p̄t istius smoms. d. apls
Misit deus spm̄ filij sui in corda nrā clamantē. abba p̄r. **S**ic
dum q̄ deus dī pater nr̄ p̄pter qñqz. **P**rimo p̄t creatōem
Dei. xxxij. Nunq̄d ip̄e est p̄r tuus q̄ possedit et fecit et cre
auit te. **D**e h̄ in p̄s. dī. Ip̄e fecit nos et nō ip̄i nos. **S**ecūdo
p̄pter curā p̄missiois. j. **De.** v. Ip̄i est cura de nob. **D**ñ dixit
Dauid in p̄s. **D**ñs solatus est mei. **Math.** vj. Nolite solia
ti esse dicētes qd man rē. **T**ercio p̄t affectū dilectōis et mi
serationis p̄s. **Q**uo miseref p̄r filioz rē. **Q**uarto p̄t disci
plinā correctōis. **Apl̄s.** Flagellat deus oēm filiū quē re cipit
Dñ **hiere.** **N**ā primo affligi te. supple in p̄nā et nō affligam
te vltra. s. in futuro. **D**ñ de h̄ **Gre.** Misericordit̄ deus adhibz
nobis tpālē seueritatē. vt non eternā inferat vltionē. **I**ō h̄ q̄
busdā p̄t vt in eternū cruciet. **Q**uinto p̄t distributionē he
reditatis. **D**ñ dī in p̄s. **T**u es q̄ restitues hereditatē meā mi
hi. **Math.** **V**enite bñdicti. p. m. rē. **N**ota ex^m **N**ā **Petrus**
alphō. d. de quodā dñō vnus citatis q̄ hūit tres filios. et co
gitauit dñm citatis vñ illoz dimittere q̄ regeret ciuitatez
et volēs scire q̄s illoz esset melior; vsus est tali industria. vo
cauit maioē et dixit ei. **S**i de? vellet te facere auē cuiusmōi
auis esse velles fili mi. **R**ndit. aqla. **D**ixit p̄r. **Q**uare? **R**ndit
qz oīm auū rex ē. et volat sup oēs aues. **V**ocauit 2^m a dixit
Tu fili. **S**i de? vellet te facere auē. de q̄ esses melius stētuo
Rndit de falcone. et q̄re h̄ ait pater. **R**ndit. qz portatur pu
gno nobiliū. qñ vadit renatū izruit sup oēs aues fm volūta
tem suā. et mō occidit vnā modo aliā. **Q**uibus auditis voca
uit terciū. s. minotē. et dixit ei sicut alijs. **E**t rñdit qz vellz cē
grus. qz sp̄ volat cū comitiua multitudine et societate. **H**is per
actis venit predictus dñs: et cōdidit testamentū dicens. **D**i

mitto iuniorē filium meū herede et dñm civitatis. Sic i pposi
to deus hz tres filios. s. lucifer. q̄ sicut aq̄la appetit volare su
per altitudinē nubū et filis esse altissio. Secundus fuit prim⁹
hō. s. adā q̄ velut falco rabid⁹ sup pomū vitū se imisit. Terc
ius filius est xps q̄ in teris visus est: et cū hoībo quersatus
Et iste est heres de q̄ loquit̄ apls in epla hodierna. d. q̄ si
filius et heres p deū. Et cohēdes sunt paupes xpi celestē he
reditatē possidentes Matth. Beati pau. spū qm̄. i. est reg. c.
Ja. ii. Nōne deus elegit paupes in hoc mūdo. divites in fi
de et regni heredes: qđ pmissit deus diligentibus se.

Dominica post octavas ephie. Ad Ro.

H fratres. Obsecro vos p miam dei vt exhibeatis cor
pora vrā hostiā vivente: sanctam deo placente rōna
bile obsequiū vestrū et nolite cōformari huic seculo.
sed reformamini in novitate sensus vestri. vt pbetis que sit
voluntas dei bona. et bñ placens et pfecta. Dico em p grām
q̄ data est mihi oībus q̄ sūt inter vos nō plus sapere q̄ optz
sape. s. s. s. ad sobrietatē. Et vnicuiq̄ sicut deus divisit mē
surā fidei. Sicut em in vno corpore mltā mēbra habet. om̄ia
aut mēbra nō eundē actū hñt. ita multi vnū corpus sum⁹ in
xpo. singuli aut alter alterius mēbra. In xpo ihesu dño nrō
Sermo super epistola precedenti.

O bsecro vos p miam dei vt exhibeatis corpora rē. Ro.
xii. qz maxia ps merēdi et demerendi consistit in exer
citio corporis. Ideo monet nos Apl̄s. vt corpora nrā
dei servitio efficaciter mancipemus. d. Obsecro vos rē. Dñm
pñti sermone quin qz sunt dicenda. Primo. qz debemus cor
pora nrā exhibere deo. Secūdo qz aliqui offerūt deo hostiaz
mortuā et aliq̄ vivente. Tercio qre nō debet nos cōformare
huic seculo. Quarto de illis q̄ plus sapiūt q̄ oportet sapere
Quinto quō om̄ia mēbra sancte ecclesie vnū sunt corpus cū
vno exēplo. Quantū ad primā ptē Apl̄s ponit hanc ex
hortationē de exercitio corporis imediate post has festiuitates.
Primo ppter debitū illius recōpensationis. et cū filius dei p
pter immā caritatē humanū genus ad vrā salutē sibi adopta
vit. Monet Apl̄s vt in recōpensam sui dulcissimi corporis nrā
corpora exhibea? vt ei ficiamus sic nobis in suo corpe. xxiiij
annis servivit. Dñm xps dicit in euāgelio. Filius hoīs nō venit
ministrari: sed ministrare. Et etiā vt ei subiciamur tanq̄ cre
atori nostro. vt servus pñio. filius patri. sic nos deo. Eccl̄. i.

Collū vestrū subigāte iugo eius. ppter h̄ i pparando dixit illis
Exo. x. **U**squequo nō vis subigā mibi. **S**ecūdo exhibēda sunt
corpa nr̄a deo ppter oblationē illā qua se p nobis obtulit deo
patri in cruce et in morte. **U**n̄ sicut oīa mēbra p nobis exten
dit. et totū corpus ad passionē dedit sic in re cōpensam offer
re debemus sibi corpus et mēbra nr̄a. qz post mortē dabit no
bis resurrectionē et gloriā. **N**ā fidelis miles nō timet amittē
equū in p̄lio. dū possit facere laudabile factū p dño suo: qñ
se sperat recipere meliorē. **S**ic iustus nō timet exponere suū
corpus castigacōi vel etiam mortī. si necesse fuerit ppter dñm
suū. qz post mortē per resurrectionē sperat gl̄iosum. subtile et
eternū corpus se recepturū. **U**n̄ **A**p̄ls. **S**aluatorē expecta
dñm nr̄m **I**hm xpm q̄ refozābit corpus huilitatis nr̄e cōfigura
tum corpori claritatis sue. **U**n̄ xps ait **M**atth. xij. **F**ulgebunt
iusti tanq̄ sol. **U**n̄ etiā **B**ernhardus i li. de cōsideratōe **Q**ua
lis tunc putas erit splēdor aīarum qñ solis splendorē habebit
lux corporum. nulla tibi tristitia. nulla angustia. nullus do
lor. nullus timor. nullus labor. sed perpetua sanitas sp̄ perse
uerabit. **Q**uantū ad secundā ptē istius s̄monis dicit hic
ap̄ls. **H**ostiā uiuentē sanctam deo placentē. **P**ro quo scien
dum qd aliq̄ hostiā mortuā offerūt dō. primo isti q̄ bona opa
offerūt deo in pctō mortali. qz nichil merent̄ apud deū quo
ad remunerationē eternā. **2.** ad **C**ho. xij. **S**i distribuero om
nes facultates meas in alios pauperū et si tradidero corpus
meū et c. **U**n̄ dicit in decretis. **O**pera extra caritatē nō valent
ad salutem. **xxiij. q. x.** **S**ecundi sunt qui dicunt quādo mor
tuis fuero sepeliar in tali monasterio. dum uiuunt in pecca
tis suis perseuerant. **A**nima eius in inferno sepeliē et cada
uer vult sepeliiri in loco sacro **T**ercij sunt ypocrite q̄ ieiunant
vigilant. orant. ecclesias frequētant. et talia bona opa faci
unt ppter gloriā vanam et laudem humanam. et tales sūt
māiores dyaboli. **E**t possunt dicere dyabolo illud **P**sal.
Quoniam propter te mortificamur. **E**t de talibus dicit xps
Amen dico vobis receperunt mercedem. **G**rego. in moralibz
Qd q̄ miseri sunt qui affectāt laudes hominum in semetip̄is
dissipant fructus arborum suarum. dumqz ostendere alijs
oculis appetūt: dānant qd agunt. quartj sunt qui faciūt pere
grinatōnes et ecclesias et capellas cōstruunt et largas eleosi
nas dant pauperibz de rebus iniuste adquisitis. s. per rapi
nam et usurā. et illis nō satisfaciūt quibus tenentur restituere.

Eccles. xxiij. Qui offert de substantia paupis. q. qui victi-
mat filium in conspectu patris. **Unde Gre. in registro.** Quic-
quid in dei seruitio ex scelere offert. omnipotentis dei non pla-
cat iracundia: sed irritat. **Quinti** sint claustrales qui corpora
hnt in claustro sed corda in seculo. Corpus em est mortuu
qn est ab anima separatu. **Aristotiles.** Mors nihil aliud est
q recessus anime a corpore. **Et tales claustrales** faciunt ob-
lationes. **cu Cayn:** q animas suas dant dyabolo. et sua corpa
in claustro dat deo. **De talibus** non est miru si claustru non sit
eis carum et magnu dolorem sentiunt quasi morte. q mors
est diuisio corporis et anime. **Sic et ipsi diuisi sunt.** q corpora
habent in claustro. et corda in mundo. **Et tales** habent dura
et aspera vita. quia quicqd boni faciunt: coacti faciunt. **Unde**
Hugo de sancto vic. Inuitus no bene agit etiam si tenu est
quod agit. et tales sunt miseri hoies. quia nulla consolatione
habent in mundo: nec ab intra a deo. **Querit hic** qui sunt isti
qui hostia viuente offerunt deo et que requiruntur ad hoc.
Respondetur q primo requirit q opus bonu fiat in caritate
et gratia. quia minimum opus in caritate factum plus est q
opera omniu peccatoru in mundo existentiu. **Bn.** Caritas est
cum qua nec opus minimu despicit. sine qua nec maximu ac-
ceptatur. **Secundo** q fiat intentione recta. s. q homo in bono
opere querat dei honorem et salutem ppriam et pprimorum
edificationem. **Ambrosius.** Intentio operi tuo sine imponit.
Gregori. Quicqd agis p eterna mercede age. et nihil stu-
deas ppter humana opinionem et laudem agere. sed pro-
pter vitam eternam. **Tercio** q fiat voluntarie et cu hilaritate
j. Chor. iij. Hylarem datorem diligit deus. **Unde dz in de-**
cret. Melior est quinqz psalmorum 2c. de con. dist. v. Non
me. Psal. Seruite domino in leticia. **Quarto** q fiat pseue-
ranter. quia non sufficit q bonum fiat in gratia et recta inte-
tione et voluntate nisi fiat pseueranter. **Bernb.** Tolle pseue-
rantia. nec obsequiu habet mercede. **Un etiaz pfi. de sum. bo.**
Solis inapietibus pmittitur. sed premiu pseuerantibus dat.
Matth. x. q pseuerauerit in fine 2c. **Ite aliqui** q deo hostiam
viuente offerunt sunt infirmi et tribulati: q sunt patientis mors
q em corpus digna hostia efficit: nisi igne tribulationis mor-
tificatum fuerit et decoctu. qm si tribulatione patienter et vo-
luntarie sufferim? corp? nostr? no solu hostia viua sed sacra
efficitur cora deo. **Sunt aut tria** consideranda ppter q non solu

patient. s. delectant tribulaciones et infirmitates suscipiende sue
Primū est qz est verissimū signū electōis. **U**n dicit angel⁹ ra-
phael ad thobiā. qz acceptus deo eras necē fuit vt tēptatio
pbarer te. **C**ōtra s. de reprobis in psal. Dimisi eos sūm de
fide. cor. eoz. **S**ecūndum est cū magno affectu certissimā libera-
tio. ps. **E**x oibus tribula. me. et. me. **S**ilr polycarp⁹ dicit qd
dīna pietas solet elōs suos multiplz eripere. **P**ri° liberat p
pacē donacōem. **G**re. maxie deus liberat qn sufferēdi paciāz
amministrat. **S**ecdo tribulacōem in dulcedinē mutādo. sic de
sancto andrea legitur dicēte. **O** bona crux diu desiderata. **I**tē
de sancto stephano. **L**apides torrētes illi dulces erāt. **T**ercō
liberat post singulas tribulacōes consolacōes infundēdo. psal.
Secdm mul. do. me. con. tu. leti. rē. **S**ecūdo appetēda est tri-
bulatio. quia sformat nos deo qui sup oēs hoies tribulatio
nūm passiōibz se immisit. ppter hoc solū tribulatio summo
desiderio esset amplectēda. **U**nde cū translati de ista vita ad
speculū vite dīne veritatis pueniēz. tūc luce clarius cogno-
scemus qd magnū cumulū meritorū nobis pns tribulacō ad-
uexit. **B**ern. sup illud apli. non sūt odigne. rē. d. **N**ō sūt cō-
digne passiōes ad penā q dimittit. ad grām q immittit. ad
glāz q pmittit. **U**n humb. **S**i aduersitatū vtilitatē scirem⁹
sderare vix in centū annis dño possem⁹ p infirmitatis vni-
us bñficio rēde. **Q**uātū ad terciā partē dicit hic apls. **N**o-
lite sformari huic seculo. non debem⁹ nos sformare huic se-
culo. **P**rimo qz amīcia hui⁹ mundi inimicū dei sstituit. **I**a.
ij. **A**mīcia huus mundi inimica est deo. qz amor mundi ex-
pellit deū et eius grām et dilectōez a corde hois. qz sic ignis
et aqua sunt contraria. frigus et calidum. albū et nigr. sic aī-
cia mundi et dei simul stare non pnt. **U**nde gre. **D**isce o hō
non diligē mundū et diligas deū añ oia: qd hēs funde vt i-
plearis. **U**n etiā ang⁹. sup primā cano. **J**o. **D**uo sunt amorēs
s. mundi et dei. si mūdi amor in te habitat non est q introe-
at amor dei. **C**ū exonerat cor tuū ab amore terreno tūc hau-
ries amorē diuinū et incipit in te hitare caritas a qua nichil
mali pē pcedere. **S**ecdo qz totus mund⁹ plen⁹ ē amaritudie
et miseris ergo s. vallis lacrimaz. **H**oc puer oñdit nascen-
do qui primo flet repñtans miserā hui⁹ mundi. **J**ob. xiiij.
Homo natus de muliere breui viuens tēpore replet⁹ multis
miseriis. **H**oc pz qz nūc frigus. nūc estas. nūc fames nūc sitis
nūc fletus. nūc dñes et pauper viu⁹ et mortuus. **J**ob. xij.

Nuncq̃ in eodē statu permanet. **Grego. sup Ezech.** Quid ē
qđ in h̃ mūdo nos libeat. **Vndiqz** luct? nos inspicim? vndiqz
gemit? audimus **Destruite vrbes. vndiqz** euerſa caſtra. agri
in ſolitudinem redacti. **Alios** in captiuitatem duci. **alios** detru
cari vidimus et **alios** interfici. Quid ergo ē quod in hac vi
ta libeat fr̃es mei? **Si** talē mundū iam diligim?: non gaudiū
ſed vulnera amamus. **Tertio** q̃ nemo finēs huic mundo pōt
peruenire ad gaudiū celeſte. **Ratio** ē. q̃ omnes ſeruitores h̃
mundi ſerui ſunt dyaboli. **Mathei. vi.** Nemo pōt duob? dñs
ſeruīre. **Ap̃ls.** **Si** adhuc hominibus placerem. **chriſti** ſeruus
nō eēm. imo ſerui dyaboli qñqz durius laborant q̃ ſerui xpi.
q̃ ſunt i cōtinuis laborib? et inquieti i cōſciētijs ſuis. **Ambro.**
que pena grauior: q̃ interioris cōſciētię vuln? **Nōne** hoc ma
gis fugiendum q̃ mors. q̃ exilium. q̃ diſpendium. q̃ debili
tatis dolor? **Et** i futuro ſeruitores mundi habebūt infernū et
p̃uabūt gaudio eterno. **Criſ. ſup Math.** **O** q̃ miſerum
eſt mūdus et miſeri q̃ ſequūt eū. **Semp** ei homines mūdaz
m̃ opera ſua exclauſerūt a vita. **Vnde etiā Greg. i moral.** **Si**
m̃ile ē regnū celozū rē. **Neō** p̃t h̃ gaudere cū h̃ ſeculo. et illic
regnare cū deo. **Quātū** ad q̃rtā p̃tē iſtius ſm̃ois dic̃ h̃ ap̃ls.
Non plus ſape q̃ optet ſapere. **Notādum** eſt h̃ ſm̃ Vincentiū
q̃ aliq̃s plus q̃ oz ſapit tripl̃t. **Vno** modo rōne obiecti qñ ob
iectum impſcrutabile vult p̃ſcrutari et inueſtigare ratiōis
bus trinitatē perſonarum et vnitatē eſſentię dñe ſeu artū
los fidei quod ē phibitū. **Eccl̃. iij.** **Altiora** te ne queſieris.
Vnde etiā Prouer. xv. **Qui** p̃ſcrutator eſt maietatis optime
tur a gloria. **Secūdo** q̃ p̃t ſciam magicā vult ſecrēta et futu
ra predicere. **Tercio** in iudicādo occulta cordiū que ſolus de
us habet cōgnoſcere et iudicare. **Et** in ſignū huius ipſe ſolus de
diāt p̃ſcrutator cordiū. **Et** de hoc plenius habetur in
discipulo de tēpore ſm̃one. **Inj.** **Quātū** ad quantā partē
iſtius ſm̃ois dic̃ h̃ **Ap̃ls.** **Sicut** enī in vno corpore multa mem
bra habemus rē. **Hic** apoſtolus oñdit quō omnia membra
eccleſie vnum corpus ſunt. **Et** quō fideles xpi ſunt in corpore cor
poris. **Notandum** q̃ vnum membrum nō inuadet alio mem
bro ex eo q̃ dignū et melius hēt q̃ aliud membrū. imo vnū
membrū agaudet, alteri et reputat ſibi factū qđ fit alteri ſue
bonum ſue malum. **Vnde** ſi ledat̃ pes diāt os. **Quare** me le
dis? **Et** ſi lauat̃ pes: os regociatur lauanti. **Sic** dēt eſſe in

ter fidelis xpi qui sunt membra eccle. **Un** s2 hic. Multi vnu cor-
pus sum? in xpo. singuli autē alē alteri? membra. Secūdo vnu
mēbrū lesū ab alio non se vindicat. Sic etiā debz esse in mem-
bris eccle. **Unde** etiā apłs ait. Nulli malū p malo reddētes
imo qđ plus est vnu mēbz p alio se expōit pīculo pīcipue
minus nobile p nobiliori vt manus p capite. In mēbris eti-
am ecclē ipsū caput p mēbris se expōit. **Tercō** sicut vnus
mēbz abum sumptū alijs cōmunicat. sic vnus fidelis alijs
bona sua cōicare debet. **Et** si mēbz ampli? de cōto retineat qđ
debz illud ē ei occasio apostematis l' aliter? infirmitatis. sic ec-
clē fideles xpi. **Eccā. v.** Est et alia vanitas pessīa quā vidi sō
sole. s. diuitias cōseruare ī malū dñi sui. **Quarto** nichil valet
vnu mēbz separatū ab alijs. sed est putridū et inutile. Sic
ex cōmunicatus et sepatus per ex cōmunicatōem maiore a cō-
silio qui est caput et a mēbris. i. ab omnibz fidelibus xpi ad m-
chilū valet nisi ad eternū ignem. **Hoc** pbat ex euāgelio Jo.
xij. vbi xps dicit. Ego sum vitis vera et vos palmites. **Sed**
homo ex cōmunicatus est similis palmiti absciso a vite qđ sic
abscisus ad aliud non valet nisi vt in igne comburatur **Aug.**
super Jo. Nichil debz formidare xpianus qđ separari a cor-
pore xpi. **Quinto** totū corpus tremūt cū sepatōem vni? mem-
bri preiudet. Sic timere debz totū corpus ecclē cū aliquē fi-
delē videt separari a cōmunionē fidelium p ex cōicationem vel
per pctm mortale. **Pro** quo sciendū qđ ex cōicatio maior faci-
liter non est ferenda extra christianū xpi sanguine redemptū
Nam vt dicit aug? **Cum** quidā sacerdos ex cōicare suū sub-
ditū voluisset et audiūisset vocē dicentē sibi. desine. **Non** ei
tu sicut ego sanguinē meum p eo fudisti. statim remisit sentē-
tiam. **Ultimo** nota exēplum quō vnum mēbz exposuit se p
alio. **Hoc** ptz de bto Paulino epō qui se dedit in mortē pro
filio vidue. et per hoc seipsū et multos xpifideles a captiuita-
te et morte liberauit. quere in promptuario.

Dominica prima post ephiphaniē Ad romanos.

Habentes habentes donationes sūm grāciam que data
est vobis differentes. siue prophetiam scđm ratiōez
fidei. siue ministerium in ministrando. siue qui docet
in doctrina. siue qui exhortatur in exhortando. **Qui** tribuit ī
simplicitate. qui p̄est in sollicitudine. qui misereatur in hilari-
tate. dilectio sine simulatione. odientes malum. adheren-
tes bono. caritatem fraternitatis inuicem diligentes. hono-

re inuicem puenientes. solitudie non pigri. spū feruētes. do
mino seruiētes. spe gaudētes. in tribulōe p. a. cōtes. ora cōm
instātes. neātatibus scōz cōicantes. hospitalitatē sectantes
Bndiate psequētibz vōs. bndiate et nolite maledicē. gau
dete cū gaudētibz. flete cū flentibus. Ipsū sentientes. nō al
ta sentientes. sed humilibus consensientes.

Sermo super epistolam.

Qui pēst in solitudine. 2c. Ro. xij. Prelatis solitudo
appropatur qz sunt pastores et dñt vigilare super
gregē eis cōmissaz. Et in signū h? xpūs past. qz petro
dixit. pascue oues meas. g. hic dz. Qui pēst in solitudine.
Un in pñti sermōe apłs dat plura dōcumenta. Quāū ad pñ
mū dicit. qui pēst sup. in solitudine pñt. Pro q. sciētm Wil
hel. q. triplia racōe pñt d. esse solitū ad custodiendū ai
mas sibi cōmissas. Pri. qz sanguie xpī empti sum. Si q. has
berz de xpī vestibz aliqd valde custodirz illz. Si vero hēz ali
qd vīz de sāguie ei? diligēti? custodirz. Qualit. āt d. custodiē
aias q. sanguie suo pposuit p ill. sāguiez fūdēdo. Sedo qz i
piculo aie sue peunt aie ille et si ex culpa sua peāt erit aia ei?
p aiabz illorū. Eze. xxxix. Sanguiez aue ei? de ma. spe. requi.
Tercio vero qz mñi prelat? adduxerit inqñtū in se est aias sibi
cōmissas a dño faciē dei nō videbit. Gen. xxxiiij. Nō videbitis
faciē meā mñi adduxeritis frēm vīm minimū vobiscū. mñi q. s
diligēter custodirz sanguinē xpī in vase verteret. tra. salutē
ppriā. Sic vñqz a regno celoz excludet mñi aias sibi traditas
adduxerit secū. Un hic querit vty prelati mai? hēbunt pñi
um a deo ceteris hoibus. Rñdit eluādari? Qui i ecclā digni
tatibus presūt vt epī et presbiteri si verbo et exemplo bñ pre
sunt tot premia p illis habebūt quot aie per eos salue facte
sunt. Gre. in omel. Pre ceteris deū sublime videre merētur
qui fidelibus gregibz nouerunt preesse solitate. Dum em pre
sul sup gregē suum vigilat diuina grā sup eū choruscet. Si
autē subditis verbum dei subtraxerint et eos in foueaz mor
tis per mala exēpla duxerint. tot penas p alijs hereditabunt
quot aie eorū prauo exemplo perierunt. Grego. in moral.
Sare dñt prelati qz si nunc mala perpetraverint tot tñ mor
tibus digni sunt quot ad subditos perdicōis exempla trāf
mittūt. Qui āt i secularibz prelati sūt vt reges barones et iu
dices si iuste iudicāt et sbditos clementē tractāt maiore glāz
p alijs a iusto iudice. i. xpō psequēt si āt iuste et crudelit op

primū acutiora supplicia p̄ alijs habebūt **Paſ. vi.** Judiciū du-
tiſſimū ſit hīs q̄ p̄ſūt. vñ etiā **Iac. ij.** Judiciū ſc̄ mīa ſi. ei q̄
non ſe. mi. **Crīſ.** Sic potētes potēter tormenter patiētur ſic
et iuſticie p̄mīs implebūtur. plenī? ſi bñ exercuerūt potētati
et i futuro tāta hēbunt gl̄a q̄nta virtute alios p̄ceſſerūt. **Q. ii.**
tū ad 2m do cūmētū dicit. Qui miſereſ in hilaritate. ſūme con-
tra h̄ faciunt illi q̄ austeritatē in verbo i fco a in vultu oñdūt
qñ a paupibz roganē **Aug?** q̄ dat vt careat tedio inſpel-
latis. n̄ vt reficiat viſcēa indigētis tē et meritū pdit. vt at ele-
moſā det cū hilaritate vult? a hñōis dulcedie. tūc ille a quo
petit paup. eleōſinā d̄z attēdē q̄s petat qm̄ xps i forma pau-
peris. **Mat. xxv.** Qd vñ ex mī. me. ſe. mi. feciſtis **Ihero.** quo
deſcunqz manū paupi extēderis xpm̄ cogita. Ita d̄z cogitare
q̄ ipſe a dō quotidie petit regnū celoz ibi. **Adueniat** regnū
tuum. Et ſi negat dō h̄ modū dīcī: de? negabit ſibi regnū ſuum.
Prover. xxvj. Qui obturat aurem ſu. ad cla. pauperz cla. i
pſe et non exau. **Indignū** em̄ eſt illi negare fruſtū panis a
quo petit totū regnū. **Pro** quo ſciendū q̄ ſex gñā hoīm trā-
biūt eleōſinas et h̄ diuerſimode. **Primi** ponūt i manibz dei
et ē illa que dat viduis et orphāis q̄ mendicare pudēt et q̄
deſcīm magnū ſuſtinēt ppter hōrem tpālē. precipue at q̄ da-
tur cognatis indigentibz. **Yſa. x.** Carnē tuam ne deſpexeris.
Bern. in epla. Bñs. q̄ intelligit ſu. ege. et pau. Ille paup
ē q̄ iuuēte petit et verecūde acāpit et acāpiēs gl̄ificat p̄ez ſuū
q̄ i cel̄ ē. **Secūdi** ſūt q̄ ponūt elām ſup pedes dñi quā dāt ho-
ſtiam medicātibz. pegrinos et paupēs i hoſpicio p̄p̄t deum
colligēdo. **Yſa. xxvij.** Frāge eſuriētī pa. tu. et ege. va. induc i
rit pedes dñi. **Tercij** ponūt elām in gremio dñi ē illa q̄ da-
tur leproſis ceis captiuis et precipue inē paganos. **Quartū**
ponūt elāz i os dñi et ē elā quā q̄s offert p̄ poſſe ſuo ad altaē
de rebus iuſte adquiſitis vbi offertur ſacr̄ corpus dñi in ſalu-
te m̄viorz et mortuor. **Et ideo** cum q̄s det ſacerdotibz eleō-
ſinā q̄ quotidie ſumūt corpus dñi vel ad ornātū domus dei
vbi xps oſecratur et tractatur ita accepta eſt q̄ſi i os dñi ſit
poſita. **Ap̄ls.** Opemur bonū dū tps habemus ad oēs maxi-
me autē ad domeſticos fidei. i. ſacerdotes qui ſunt illumina-
tores fidei et doctores. **Quinti** ſunt ponētes ſup cor dñi. et
ſunt illi q̄ dimittūt offeſas et iniurias ſibi illatas verbis ſa-
cris rebus vel corpore. **Aug?** multa ſunt gñā eleōſinarū q̄s

cum facimus adiuvamur ut dimittantur nobis nostra peccata
mortalia. Sed ea nichil est maius quam cum ex corde dimittimus
quod in nobis quisque peccavit. Scien^m quod tanta possit esse offensa
quod dimittitur siue in rebus. fama et corpore quod propter hoc omnia peccata
dimitterentur homini. **Lu.** dimittite et dimittemini. **Gre.** in omni.
Qui in se peccati clementer indulget. nullum peccati vestigium in eius
anima remanebit. **Sext.** restituit christum et est illa electio qua
datur et offertur pro animabus defunctorum qui sunt in purgatorio.
Un. per machab. **Sancta** ergo et salubris est cogitatio pro defunctis
exorare. **Bern.** in sermone. **Hec** est religio expiationis ubi anime
corpibus exute cruciantur ad teporem vel calore ignis vel frigoris
vel alicuius gravitate doloris. Ad illos nobis transcendendum est pro
compassionem quibus iuncti sumus per humanitatem. **Pro** quo sci
endum quod animabus in purgatorio existentibus subuenire debemus
quatuor de causis. quere in discipulo. **Quantum** ad secundum
documentum dicit hic apostolus. **Honore** invicem promittentes. quod qui
liberis debet presumere aliquid bonum in proximo suo esse. siue sit man
festum siue occultum quo ipse eum precellit. quare merito est
ab ipso honorandus. **Sed** oppositum plures faciunt qui priores
suos despiciunt. **Hoc** communiter fit quatuor de causis. **Pria**
causa est ignobilitas. **Boetius?** Si premordia omnium quos de
us creavit spectes. nullus deneger exstat. quia omnes ab **Adamo**
venerunt. ergo sunt fratres **Aug.** de doctrina christiana. **Ego** non in
terrogo te serico indutum et pauperem pannosum. non quales in
vestibus estis vel filii. sed quales nati fueritis. **Ambo** certe
nudi. ambo infirmi. ambo vitam miseram inchoantes. et ad
huc ambo plorantes. quando nascuntur infantes. **Ite** quod omnes
homines habent unum principium et unum finem ostenditur in
ossibus mortuorum. quia ad sensum nulla est differentia inter
ossa nobilium et rusticorum. **Aug.** Cum in aliquo casu vetera
sepulcra mortuorum franguntur ossa nobilium et divitum non
agnoscuntur. **Sed** queritur unde causata est nobilitas. **Re**
spondetur ex virtutibus. **Aristo.** per politicos. **Virtus** et malicia
determinant nobiles et ignobiles. **Unde** dicitur in oratione dominicali. **Pater** no
bilitat sua virtus. **Unde** dicitur in oratione dominicali. **Pater** no
ster. et nullus de nobilitate se iactet et sic alios homines spernat.
Aug. monemur divites et nobiles non superbire minoribus nec
contra. **Minores** enim non possunt cum aliis dicere **Pater** no
ster. nisi sint fratres. **Sed** diceretis que sunt ille virtutes que
ostendunt homines esse nobiles **De** hac materia plenius habet

tur in discipulo de tpe sermone. xxvij. **S**ecunda causa e pau-
ptas qz nobiles et diuites commūter paupes despiciunt. s.
antiqui p̄es in antiquo testamēto hoc non fecerunt Job. iij.
Si pauperē desperi eo qz nō hrēt vestimentū. Si vestis pau-
peris est despecta. tñ p̄sona hoīs est honoranda. sicut in nouo
testamento ex hoc honorauit eos in ap̄los elegendo. **Vñ**
i. Choz. x. Videte vocationē vrām fratres. qz non multi po-
tentes: sed que stulta sunt mundi elegit deus vt confundat for-
tia et ignobilia et contemptibilia elegit deus. Hoc patet sic.
qz de piscatoribus et alijs pauperibus elegit plures aposto-
los. De sapientibus aut huius mundi tantū vnū scz gamali-
elem legis doctore. de nobilibus Bartholomeū et etiā Pau-
lum qui fuit cūis romanorū. De diuitibus Zachēū qui fuit
diues. De principibus et potentibus tres scz Nicodemum.
Centurionē. et Sinegulū. **Q**z pauper homo nō est despicien-
dus sed honorāndus ostendit **Gre. in omel.** Paup cū repre-
hensibilis cernit: moneri debet sed nō despici. Si vero repre-
hensibilis nihil habet venerari sūm opere sicut intercessor de-
bet. **T**ercia causa sunt peccata. Sic xps nō fecit. qz cōuersa-
tus est cū peccatoribus comedit et bibit cū eis vt eos ad viā
veritatis reduceret et salutis. Sed pharisei hoc reprehenderūt
in xpo dicentes ad discipulos **Matth. ix.** Quare cū publica-
nis et peccatoribus manducat magister vester? Sic exēplo
christi pctōres non sunt despiciendi. sed caritatiue monendi
vt se emendent et de peccatis suis peniteant. **Galath.** Si oc-
cupatus quis fuerit i aliquo delicto vos qui spūales estis hu-
iusmodi in spiritu instruite lenitatis. **Ite** qui hodie est pecca-
tor. cras fortassis est melior. **Luce. vj.** Nolite iudicare et nō
iudicabimini. Quarta causa est feditas persone. Hoc de? nō
fecit. Nam Job vlceribus plenū deus nō spreuit. nec Laza-
rum qui iacuit in ianua diuitis: et canes lingebāt vlcera eius
et ipse post mortē portatus est ab angelis in sinū Abrahę.
Sic et nos nō debemus p̄sonas defectuosas spernere. Quia
quilibet nostrū si deus p̄miserit potest ip̄is similis fieri. s. sca-
biōsus. cecus. claudus. leprosus et c. Ergo talibus opatiendū
est. sicut vellemus nobis compati. **Q**uantū ad quartā p̄tem
dicit hic ap̄ls. Benedicite p̄sequētibz vos. benedicite et no-
lite maledicere. Notandū est hic qz ap̄ls dicit. bñdicite p̄se-
quentibus vos et bis bñdicite. i. bona p̄ximis optate in p̄sē-
nti et in futura. **O**ppositū illi faciunt qui ex inuidia solēt di-

ceret. **P**uniat te deus in pñi ne noceat aie tue in futuro. Et ta
les q̄ petunt talē vindictā sup̄ primū suū nō sūt in caritate
dei: nec etiā hñt caritatē p̄mi sui. **A**risto. **D**iligere est aliam
bonū velle. Si tal vult ex vindicta malū p̄i peccat mortale
i. Job. iij. Qui non diligit frēm suū: manet in morte. Neq̄
tur hic. Et nolite male. Vñ hic querit̄ vtz̄ maledictio sit pec
catum mortale. **R**espondeť fm̄ sanctū **Tho.** scūda scūda. q̄
i. De ista maledictōe de qua hic loquimur p̄ quā p̄nūcia
tur malū oīa aliq̄e vel in imprecādo vel in optādo. Hec fm̄
se repugnāt caritati p̄mi: ergo est p̄tīm mortale. i. Tho. vi.
neq̄ maledici neq̄ rapaces regnū dei possidebunt. Et tanto
gravius q̄to p̄sonā cui maledicit̄ venerari potius tenet. Le.
xx. Qui maledixerit patri vel matri: morte moriat̄. Cōtingit
tñ aliqñ veniale esse vel parū peccatū qñ quis alteri impre
catur vel p̄pter effectū eius qui p̄fert dum ex leui motu l̄ ex
ludo vel ex surreptione aliqua talia verba p̄fert: q̄ p̄tā ver
borum maxime ex affectu et intēione pensant̄. Vñ in decre:
diat̄. Deus iudicat verba fm̄ intentionē p̄ferentiū. xxvii. q̄
v. humane. Quantū ad quantū doctumētum dicit hic. Gaud
ete cū gaudē: flete cū flē. Vbi notandū q̄ gaudere de mal
et infortunij p̄mi gaudiū est iniquū cum sit de malis alte
rius. De hoc gaudio dicit̄. Prouerb. xxv. Qui in rīma al
terius letatur: nō erit impunitus. Inuidi vident̄ peiores por
ci. Porcus em̄ cū occidit̄ alius sibi opat̄. sed inuidi faciūt
oppositū. Siste tristari de bonis p̄mi vñq̄ malū est. q̄ p̄a
tet ex hoc q̄ inuidus excecāt vbi deberet illuminari. Job. viii
Per diem incurunt tenebras. Gre. Mens inuidorū de alie
no bono affligit̄ de radio lucis excecāt. Sicut em̄ diligentibz̄
deum oīa cooperant̄ in bonū q̄ gaudet̄ cū illis q̄bz̄ bñ a p̄spe
re p̄cedit in rebus in corde et aīa: et opatiunt̄ illis q̄bz̄ male
succedit siue in rebus siue in corpe siue in aīa et h̄ faciunt i ca
ritate et toties merent̄ coronā vite a quolibet hoīe. Sic econ
tra impijs oīa ouertunt̄ in malū que vidēt. q̄ si vidēt bona
et p̄spera: tunc affligunt̄. Si autē mala et tristia: letantur
et hoc cedit eis semp in periculū aīarum suarū. Gen. Vñā
inuidi in oībz̄ ciuitatibz̄ aures et oculos haberēt vt de fin
gulis p̄speritatibz̄ hominū torquerent̄. Nā quanta feliciū
sunt gaudia tantū inuidorū sunt gemitus. Vltimo nota exem
plum de Ddone ep̄o magō. quere in p̄mptuatio.
Dominica. ij. post Ephie. **Ad Romanos.**

Fratres nolite esse prudentes apud vosmetipsos. nulli
malum pro malo reddentes. prudentes bona non tantum
coram deo. sed etiam coram omnibus hominibus. si fieri
potest quod ex vobis est cum omnibus hominibus pacem habentes
non vosmetipsos defendentes carissimi sed date locum ire. Scri-
ptum est enim **M**ihi vindictam et ego retribuam dicit domi-
nus. sed si esurierit inimicus tuus dabit illi. si sitis potum da
illi. **H**oc enim facies carbonem ignis congeres super caput eius
noli vinci a malo sed vince in bono malum

Sermo super Epistolam

Nolite esse prudentes apud vosmetipsos. roma. xij.
Johā. de sancto geminiano. **F**ilij huius seculi et filij re-
gni in hoc discernuntur et distinguuntur. quia filij hu-
ius seculi seipsos prudentes reputant. et ex hoc super alios
se extollunt. **F**ilij autem regni seipsos ignaros estimant et in
nullo se extollunt. sed se alijs subiungunt in humilitate. et hoc
est quod dicit **A**postolus. nolite esse prouident. **U**nde in presenti
sermone ponit **A**płs quinque bona documenta. **Q**uantum ad
primum sciendum quod sapientia est duplex. **P**rima est sapien-
tia huius mundi. que diuiditur in tres partes scilicet terrenam hu-
manam et dyabolicam. **T**errenam habent illi qui sciunt tem-
poralia bene acquirere **Luce. vj.** **F**ilij huius seculi prudentio-
res sunt filijs lucis. **H**umanam habent qui bonis adquisitis
ad delicias vtuntur **D**e quorum sapientia dicitur ad **Roma. iij.** **P**ru-
dentia carnis inimica est deo. **U**nde hic queritur vtrum prudentia
carnis sit peccatum mortale. **R**espondit sanctus **T**homas. se. 2.
q. xlv. **Q**uod si prudentia carnis accipitur absolute secundum rationem prou-
dentie. ita scilicet quod in cura carnis constituitur ultimus finis totius vi-
te sic est peccatum mortale. si vero accipitur secundum rationem particularis
proudentie sic est peccatum veniale. **C**ontingit autem duabus de causis
quod aliquis inordinate afficiatur ad aliquod delectabile carnis.
Primo quando non auertitur a deo. puta quod non constituit finem to-
tius vite in delectatione carnis. **E**t sic adhibere studium ad
delectationem carnis est peccatum veniale. si vero aliquis curam
referat in finem honestum. puta cum aliquis studet comesti-
oni propter corporis sustentationem hoc nullum est peccatum.
prouidentiam enim dyabolicam habent qui prudentes sunt. et fa-
ciunt nulla bona. aut facere nesciunt aut nolunt quod sunt callidi
et homines decipere sciunt. et nocere eis in rebus eorum. **E**t tales velut
propheta facientes fecerunt iudei. vnde autoritas. **O**culos omnia aspicientes

conantur velare. q: mala p bonis mittunt vendere & mutare
Math. Qd vni ex minimis meis etc. **Un** queritur q:rum pec-
cant q nec emere nec vendere nouerunt nisi cu mendacijs et in-
raimentis. **R**ndetur fm ray. quoties ea deapiendi mentiuntur
scientes peccat mortaliter et tenetur ad restitutionem. **Et** hoc
non solum intelligit de magnis rebus sed etia de pus. vtz
in quibusdam hoibus qui paruas res hnt vendere et emere
et tn in eisdem multipliciter mentiuntur vt proxios deapiant
Secunda est prudentia sps que est bonoru xpianorum. de
quibus dicitur **Luce. xj. Estote prudentes sicut etc.** **Ubi** nota
dum q in tribus debemus imitari prudentia serpentis. **Sec**
pens totum corpus pro capite exponit sic et nos pro capite
christo corpus nostru tribulationibus exponemus **Ro. iij.**
quis nos sepabit a caritate christi? **Et** serpens in loco arto de-
ponit veterem pellem. et nos in loco arto penitentie debemus
deponere vetustate culpe. **Item** serpens vnā autē obturat
terra et aliam cauda. sic nos contra blandimenta huius seculi
debemus nos munire consideratione eternitatis nostre et mor-
tis nre. **Itē** notandū q hec est vera prudentia fm bern. si prete-
rita mala defleas. si tpalia ista contenas si celestia cupiscas
Et hec prudentia innuit. **Deu. xxiij. Utinā** saperent et intelli-
gerent et nouissima prouiderent. saperet scz peccata pterita q
sint amara. **Et** vide q malum et amarū sit te dimisisse dnm
deū tuum. **Malū** est in culpa: amarū est in pena. **Itē** intelli-
gerent pſentia q sint mala. **Ecc. j. Vanitas** vanitatu et oia
vanitas et quasi quedā somnia. **Ecc. xxiiij. Somnia** extol-
lunt imprudentes. **Tal** erat ille diues cui dictū erat. **Luce. xij.**
Stulte ac nocte repetet aiam tuā a te. **Itē** vt nouissima p-
uiderent. s. eternitate glie qm ad beatos et iustos et eterni-
tatem pene qm ad malos et iniustos. **Aug. vnusquisq;** p-
uideat sibi in futurū aggregationē meritū. **De** quo puer. p-
dicat. **Qui** congregat in messe filius sapiens est. **Tēpus** mes-
sis vita presens est. et qui merita p opera virtutū congregat
hic est sapiens et hec est sapientia formice: que cū non habet
preceptore congregat in estate qd comedat in hyeme **Pro**
uerbion. vj. caplo. Vade ad fornicam et addisce sapientia
etc. **Sciendum** autem q tria sunt que faciunt opera vera a bo-
na. et placita corā deo. **Primū** est q opa vera fiat in caritate.
j. Tho. xvj. Omnia opera vrā in caritate fiant. **Vnde** dicitur.
in decre. Opera extra caritatem facta non valent ad salutem.

xxvii. q. Secundū est q̄ homo opetur cū p̄seuerantia Ma
thēi. xxiij. Qui p̄seuerauerit in finem zc. Gre. Incassum bō
num agitur: si ante terminū deseratur. Tolle p̄seuerantiam
nec obsequiū mercedē habet. ys. de sum. bō. Non est beatus
qui bonū facit sed qui incessanter facit. Qui em̄ p̄seuerauerit
zc. Tercū est q̄ intentio sit recta et opera que facimus ad
laudem dei et p̄ salute nr̄a totis viribus ordinemus qđ super
omne necessariū est eo q̄ fm̄ intentionē omnia que facimus
a deo iudicant. Luc. xj. Si oculus tuus fuerit simplex. i. intē
tio tua totū corpus scz operū tuorum erit lucidū. Ambro. In
tentio operi nomen imponit. Vñ dicitur in decre. de pe. De
iudicat intentiones. Quantū ad secundum documentū dicit.
Nulli malū p̄ malo reddentes. Vbi sciendū q̄ aliqui reddūt
mala p̄ malis. et hoc phibet apl's dicens. Nulli malū pro
malo zc. Itē aliqui reddunt bona p̄ bonis. hoc est beneficiū
moralitatis. qz ratio dictat hoc. Itē aliqui bonū p̄ malo. h̄
est beneficiū p̄fecte caritatis sicut christus orauit p̄ crucifixo
ribus suis. et sanctus Stephanus p̄ lapidantibus se orauit
sic veri christianī imitari debēt christū et sanctos. Itē aliqui
malum p̄ bono et hoc est puerse malignitatis sicut iudei cri
sto fecerunt quibus predicauit. et infirmos eorū curauit et sa
nauit. sed reddiderunt ei mala p̄ bonis sicut adhuc plures
christianī faciunt christo dño suo. Vñ ipse querit in psal.
si retribuēbant mihi mala p̄ bonis. Hoc sic probat. qz si dat
homini corporis pulcritudinē cum corpore tunc luxuriat et
extollitur. si dat sibi diuitias tūc abutitur eis. si paupertatem
et infirmitatē tunc impatiens erit zc. Quantū ad tertiū do
cumentum dicit. Providentes bona non tantū coram deo. sz
etiam corā omnibus hoībus. Quia non solum debet hō caue
re ab offensa dei. imo etiam a scandalo proximi. Vnde hic
queritur vtz. scandalum sit peccatū. Rñdetur scđm sanctum
tho. se. se. q. xli. Duplex est scandalum scz actiū et passiū
passiū est in illo qui scandalizat et est sp̄ peccatū non em̄
aliquis scandalizatur nisi inq̄tūm aliquāliter ruit ruina spi
rituali. que peccatum dicitur. et idem est qđ scandalum. Pas
siūm potest esse qñqz veniale quasi hñs in pacationē tantum
puta cū aliquis ex inordinato dicto vel facto alterius moue
tur motu peccati venialis. Qñqz vero est peccatum mortale
puta cū quis de inordinato dicto vel facto alterius p̄cedit
ysqz ad peccatum mortale. Scandalum vero actiūm est in

eo qui ex inordinato dicto vel facto primum suum scandalizat.
et est etiam semper peccatum: vel saltem habet speciem peccati.
Et hoc potest duobus modis fieri. **P**rimo cum quis venialiter
peccat et cum hoc vult alium ducere ad peccatum veniale. et tunc
facit duo peccata venialia. unum respectu sui. et aliud respectu
proximi. **S**ecundo quando contemnit salutem proximi ut per ea con-
servanda non pretermitit facere unde ipse scandalizat. **U**nde
dicitur in decretis. **D**antes scandalum rei sunt peccatum. i. q. i.
hij. **U**nde etiam dicitur **Matth. xxiij.** **D**e homini per quem scan-
dalum venit. **Q**uantum ad quartum documentum dicit. **C**um om-
nibus hominibus pacem habentes. **U**nde notandum quod pacem
debemus diligere. quia christo valde placet. **I**n signum hu-
ius deus nasci voluit tempore pacis. quia sicut de virgine natus
est ut ostenderet se diligere virginitatem et castitatem. **S**ic tem-
pore pacis natus est ut ostenderet se diligere pacem et habitare
cum pacificis. **p**s. **I**n pace factus est locus eius. **S**ecundo de-
dit discipulis suis in presenti doctrinam pacis. **Luce. i.** **I**n quacunque
domum intraueritis dicite pax huic domui. **T**ercio pro testa-
mento et hereditate reliquit. **Ioh. xiiij.** **P**acem meam relinquo
vobis. **A**ug. de ci. dei li. xix. **N**emo potest ad hereditatem dei
peruenire qui testamentum eius noluerit observare. **Q**uarto.
quia care emit. quia triginta tribus annis laboravit ultimo mor-
tuus est ut faceret pacem. et in signum huius post mortem appa-
ruit discipulis dicens. **P**ax vobis. **Q**uinto. quia omnes filios
suos nominavit pacificos. **Matth. v.** **B**eati pacifici quoniam filii dei
vocabuntur. **G**reg. **S**i filii dei vocabuntur qui pacem faciunt
proculdubio sathane sunt filii qui pacem scandalunt. **B**ern. **P**a-
rum timet dyabolus vigilantes continentes. quia de istis multos
traxit in laqueum rume. **S**ed tamen concorditer in domo domi-
ni viventes coniuncti deo et sibi per vinculum caritatis. **H**ij do-
lorem. **H**ij livorem. **H**ij timorem dyabolo inferunt. **U**nde hic que-
ritur utrum discordia sit mortale peccatum. **R**espondetur secundum san-
ctum thomam. se. se. q. vij. quando aliquis scienter et ex intentione dis-
sentit a bono divino et a bono proximi in quo dissentire debet.
hoc est peccatum mortale ex suo genere. propter contrarietatem
ad caritatem. licet primi motus huius discordie sunt peccata ve-
nialia propter imperfectionem actus et contra. quantum ad quintum docu-
mentum docet nos apostolus quod de inimicis nostris non debemus
nos vindicare. **R**om. xii. **N**on vosmetipsos defendentes. sed debemus
ipsis beneficia impendere. **R**om. xii. **N**on enim scimus quid sit

hic queritur an appetitus vindicte sit mortale vel veniale. **R**e-
spondetur qd appetitus vindicte sit sex modis. **P**rimo appete-
re vindictam de illo qui non meruit scz super innocentē. **S**e-
cundo quando appetit plus qd ille demeruit. **T**ercio quando
non debito ordine. quia se vult vindicare et non vult comit-
tere deo et talis rapinam comittit et deum contemnit. quia
scriptum est. **Ezech. ix.** Michi vindictam et ego retribuam.
Quarto quando uon ex debito siue quando appetit vt solum
modo vincat. non vt bonum iusticie conseruetur et vt riuum
emendat. **Q**uinto quando aliquis passione seuit ab intra vel
ab extra sic qd non curat facere contra preceptū dei vel carita-
tem primi. **Q**uādoqz autem aliquod istorum quinqz de-
liberate fit tunc erit mortale. **S**exto quando intentio vindi-
candi fertur principaliter ad aliud bonum. puta ad emenda-
tionem peccantis vel saltem ad correptionem eius et aliorum
et iusticie conseruationē et dei honorem. **E**t talis vindicatio
non est peccatum mortale sed est ligata alijs circūstantijs de-
bite seruatis. **U**nde queritur hic cur sancti in celo cum deo ma-
nentes vindictam de inimicis expectant vt habetur **Apocal.**
Respondetur qd isti sancti in conspectu dei et creatoris sui existe-
tes vident voluntatem ipsius **E**t ideo ab ipso appetunt qd eū
facere velle vident. **P**etunt autem vindictam duobus mo-
dis de inimicis et hoc causa caritatis vt scz qui ad vitam eter-
nam predestinati sunt conuertantur a malo ad bonum. qui ve-
ro prescēte deo damnandi moriantur et peccata deserant.
Ambrosius super Luc. Melius esset peccatoribus male agē-
tibus cito mori qd vt in peccatis diu versentur vt per hoc mi-
nore penam in inferno habeant: vbi vnusquisqz fm quali-
tatem suorum operum sustinebit multitudinē et magnitudi-
nem penarū. **Q**d petere oportet vtiqz quia caritatis est et mi-
sericordie. **N**on autē putandum est qd sancti in celo empireo
vocem emittant sicut nos aerem aut flatum in felle ventris
trahimus per organa gutturis. **S**ed vox illa desiderium est
ipsorum. **E**t quanto quisqz illorum magis clamat. tanto ma-
gis desiderium flagrat. **U**nde **Psal.** Desiderium eorum exau-
diuit auris tua. **S**ecundo petunt de reprobis vindictam. qd
optant venire extremū diem iudicij: et resurrectionē suorum
corporum. **I**n signū huius xps loquens de extremo iudicio
dicit discipulis. **H**is fieri inapientibus respicite et leuate ca-
pita vestra quia appinquat redemptio vestra **Aug.** **R**esur-

gent corpora sanctorum sine vllō vicio. sine vlla deformitate sine vlla corruptione sine omni difficultate. in quibus erit tanta subtilitas et agilitas quanta fuit felicitas. Ultimo nota est quod debet inimicis benefacere. ut sic nobis reconcilietur deus in pmp.

Dominica. in. post Epistolam ad Romanos.

Fratres. Nemini quicquam debeatis nisi ut invicem diligatis. Qui enim diligit primum legem implevit. Nam non adulterabis. non occides. non furaberis. non falsum testimonium dices. non concupisces rem proximi tui: et si quod est aliud mandatum in hoc verbo instauratur. Diliges primum tuum sicut teipsum. Dilectio primi malum non operatur plenitudo ergo legis est dilectio.

Sermo super Epistolam

Nemini quicquam debeatis. ro. xij. Ioh. de sancto germano dicit. Si ad invicem dilectionem habuerimus. primo nostro de omni debito satisfaciemus. et tunc mandatum dei implebimus. Exemplum de sancto Iohanne apostolo. de quo dicit Theonimus. cum ipse ephesi moraretur. nec vix inter discipulorum manus ad ecclesiam deferretur. nec plura verba dicere posset ad quolibet pausam dixit. Filii diligite alterutrum. fratres qui cum eo erant admirantes quod semper eadem verba replicaret dixerunt ei. Magister quare semper eadem verba loquimini. respondit preceptum dei est. Et si solum hoc fiat sufficit. Unde propter perfectionem illius precepti saluator dixit Ioh. xv. Mando vobis ut diligatis vos invicem. Apostolus autem volens tradere modum quomodo debemus satisfacere proximo in debito quod sibi tenemur solvere. dixit Nemini quicquam. Unde in presenti sermone tria sunt dicenda. Primo de caritate proximorum. Secundo aliquae questiones. Tercio exemplum. Ad primum sciendum quod primum debemus diligere propter naturalem et spiritualem fraternitatem. Omnes enim sumus fratres ex vno patre generati. et vna matre corporaliter et etiam ad fraternitatem spiritualem. Nati enim sumus ex vno patre scilicet deo. et vna matre scilicet ecclesia. Et baptisati sumus in vno baptismo ubi effecti sumus filii dei et spirituales fratres et socii in seculo presenti. Iuxta illud psalmi. Particeps ego sum omnium tuorum et custo. 22. Item si aliquis amat fratrem suum qui secum hereditatem partiturus est et dividit quantum debet amare fratres illos qui hereditatem suam ei agebunt. Quanto enim plures salvi erunt tanto maiora gaudia habebunt electi in celo. Dominus magister scilicet.

li. iij. di. xlix. Per caritatē que singulis erit perfecta tñ quis
q̄ gaudebit de alterius bono. q̄tum gauderet si in seipso ha
beret. Item sciendum est hic q̄ caritas proximorū habet sex.
Primo quis diligere debet uxorem et parentes. Vñ hic que
ritur vtrū plus teneat diligere uxore q̄ parentes. Rñdetur fm
sanctū tho. se. se. q. xxvj. q̄ sic. Vñ Gen. dixit adā post crea
tionem eue q̄ fuit de costa ade formata. Hoc nūc os ex ossibz
meis rē. q̄ obrē relinquet hō prēm et matrē et adherēbit ux
ori sue. Sed tñ sciendū est q̄ vir plus teneat honorare paren
tes q̄ uxorem. Et simile intelligendū est de uxore. Vñ iterū
querit. vtrū occasione religionis p̄mittenda sunt pietatis
officia in parentes. Rñdetur fm sanctū tho. in q̄libet. Ali
ter dicendū est de illo qui nondū religionē intrauit. et aliter
qui religionem p̄fessus est. qui em̄ religionē nondū intrauit
si videt parentes suos in magna necessitate: et non posset p
alium eis subuenire: non teneat religionem intrare. sed tene
tur ministrare parentibus maxime si absq̄ periculo peccati
posset in seculo pmanere. Si vero per aliū posset parentibz
ministrare potest si vult religionem intrare. post q̄ vero ali
quis religionem p̄fessus est mortuus est mundo. Vnde per
spiritualem mortem deo obligat̄ dimissa cura iam impenden
da parentibus. ideo non peccat. nec contra p̄ceptum agit. si i
claustrō permanet sub p̄cepto prelati. parentū amministratō
ne p̄termissa. cum iam factus sit impotens ad reddendum
debitum ministeriū absq̄ sua culpa. debet tamen quantū po
test salua ordinis obedientia satagare vt per se vel per aliū
suis parentibus subueniat si necessitas fuerit. Tercio tenetur
quis diligere pueros et cognatos. Vñ hic querit vtrum ma
gis teneamur diligere meliores q̄ nobis diutiores. Rñde
tur fm sanctū tho. se. se. q. xxvj. Meliori quidē q̄ est p̄inqui
or magis bonū ex caritate debet velle. s. maiore gradū beatitu
dinis. q̄ ad caritatē pertinet vt velit dei iusticiā seruare scd̄
quā meliores p̄fectius beatitudinē participāt. Quarto tenet̄
q̄s diligere domesticos suos. Quinto extraneos. Sexto in
micos. quantū ad secundaz ptē smonis mouēde sunt aliquę
questiones. Et primo querit. vtrū diligere inimicos sit de ne
cessitate salutis. Rñdetur fm sanctū tho. se. se. q. xx. Dilectō
inimicorū tripliciter p̄r cōsiderari. Vno mō vt diligant̄ in quā
tum sunt inimici. et hoc est diligere malum alterius. Alio
mō quantum ad naturā in vniuersali. et sic dilectio inimicorū

ruin est de necessitate salutis. ut scz q̄s diligat deū et p̄mū
Ab illa generalitate nullus inimicus nos excludit. Tercō cō
sideratur in speciali. ut. s. aliquis in speciali moueat motu di
lectionis ad inimicū. Et hoc nō est de necessitate salutis. Se
cundo querit. utz sit de necessitate salutis q̄ quis inimico fig
vel affectus dilectionis exhibeat. R̄ndetur fm sanctū Tho.
se. se. q. xxj. q̄ sic homo tenet diligere inimicū in generali
et non in speciali. ista signa dilectionis q̄ in omni p̄mo so
lent exhiberi tenet etia inimicis exhibere: et sunt de necessita
te precepti. Et contra facere p̄tinet ad dilectionem vindicte
Sp̄alia vero signa dilectionis vel b̄nficia que q̄s exhibet p̄ti
culariter aliquibz p̄sonis q̄ h̄c inimico exhibeat nō est de ne
cessitate salutis nisi fm preparationē animi ut. s. iuuē in ne
cessitatis articulo. puer. xxv. Si esurierit inimicus r̄. s. hoc
facere p̄t in necessitatis articulo hoc p̄tinet ad caritatis p̄fe
ctionem p̄ quē aliquis caueret vicia malo: sed vult vincere in
bono malū. q̄ non solū cauet ne p̄pter iniuriā sibi illatā p̄tra
hatur ad odiū. sed etia incendit inimicū ad amorē suū. Tee
cio querit. utrum ad conseruationē temporalū licet raptorez
occidere. R̄ndetur scdm Hincium de schildich q̄ quis p̄ cō
seruatione p̄prie persone liceat in necessitate inuitabili aliū
occidere ne ab ipso occidatur. hoc tamen nullatenus constat
esse licitū p̄ conseruatione rerum temporalū: quia vita p̄i
mi p̄ferenda est rebus fortune. Quantū ad terciā partem
nota exemplum de beato sanctulo quere in p̄mp.

Domnica quarta post Ephie. Ad Colosen.

Patres induite vos sicut electi dei sancti et dilecti vi
scera misericordie. benignitatē. humilitatē. modesti
am. patientiam. sup̄portantes inuicem et donantes
vobismetipsis si quis aduersus aliquem habet querelā. sicut
et domin⁹ donauit vobis. ita et vos facite. Super omnia au
tem h̄c caritatem habete q̄d est vinculum p̄fectionis. et par
christi exultet in cordibus vestris in qua et vocati estis i vno
corpore et grati estote. verbum christi habitet in vobis abun
danter in omni sapientia docentes et commonentes vosmet
ipsos in psalmis hymnis et canticis spiritualibus in grā can
tantes in cordibus deo. Omne q̄cūqz facitis in verbo aut
in opere in nomine domini nostri Ihesu xpi facite. gratias a
gentes deo et patri per Ihesum xpm r̄.

Sermo super Epistolam

Induite vos sicut electi dei Col. iij. Primus hō vestē innocē-
tie perdidit qñ fructū phibitū comedit. Hanc vestē recuperat
hō in bāpō. In cuius signū pueri baptisati cādida veste indu-
untur. et bñs est q̄ hanc vestē in bāpō recuperatā custodit
Gal. **O**īs qui custodit vestimēta sua ne nudus ambulet zc
De illis qui hanc vestē dimiserūt. iō monet nos ap̄lus q̄ ve-
stem spūalem amiserūt reinduere. d. Induite zc. In presenti
ep̄la ap̄ls ponit. v. do cumēta. Primū est q̄ debet esse induti
ne nudi appareat. ne dicatur nobis illud **Matth. xxv. Amice**
quō huc intrasti nō hñs vestē nuptialē. Pro q̄ notandū q̄
vestis xp̄ianorū est caritas. q̄ sicut vestes tegūt calefaciūt et
ornant hoīem. sic caritas pctā opit. j. pe. iij. Caritas operit
multitudinē pctōr. Secundo calefacit desideria. **Job. xxv.**
Nova vestimēta tua calida sūt. In signū huius caritas digē-
tis vt habeat. **Luce. xij. Ignē veni mittere zc.** Tercō deo-
rat aīa q̄ q̄m̄ habet de caritate. tñm̄ habet de plenitudine hic i
grā et in futuro in gloria. Nā quilibet q̄ p caritate sua se ex-
eracet. hic h̄z deū in premiū. nam alius aliū videbit clarius
obuiabit intēsius et gaudebit intēsius. Q̄ clarius ab vno q̄
ab alio videat deus. notatur in sole. q̄ licet cōis sit om̄ibus
ad videndū. tñ q̄tum purior et sanior est oculus tñ. radius
solis intueat efficacius. Item ptz in fonte. q̄ sicut pluribz ad
vnum fontē veniētibz q̄ plus sitit delectabilius bibit. Item
ptz in alio. q̄ q̄to q̄s plus esurit. tāto plus delectat in cibo qñ
offeret. Sic a fili licet om̄s deū cōtemplent. in patria. nō tamē
ipsa cōtemplatione eq̄līter fruunt. **Dñ Aug.** Quāto nūc amor
dei fuerit feruētior. tāto eius visio fiet sanior. Et q̄to h̄ cōde-
ramus ardētius tāto ibi videbim̄ eum clarius. q̄tum ad scā-
dum docet nos ap̄ls offensas dimittere. d. Donātes vobis
metip̄is si aduersus aliquē hēns q̄relam. **Dñ querit vtrū iū-**
māis petētibz remā teneamur remittere. **h̄ndet fm̄ pe. su-**
per tercū sen. Ex iniuria vel damno dato alicui. solet i eo cui
fit iniuria ori sc̄z rancor in affectū. actō iuris cōtra iniuriā
tem. primū teneat hō statū remā veraciter petētū remittere. i.
parato emēdare fm̄ facultatē suā de q̄ d̄z **Lu. xxvij. Et si reū-**
sus fuerit ad te. d. penitet me dimitte illi. etiā si nō petat. tñ
teneat hō adhuc remittē signa rācoris. p̄ma sūt signa ex q̄b̄
pt̄ faciliē cognosci illū gerere rancorē cōtra aliū. s. si loquit̄ ei
fuerit salutādo et eū n̄ resalutat. Alia sūt s̄ḡ remota ex quib̄

faciliter non cognoscat odium: ut si non totiens loquens. vel non
totiens ad domum suam vadit ut prius. tamen bona intentione potest fieri
ut. scilicet. alius emendet se et cognoscat se. scilicet. ut petat veniam. et sic li-
citu est. **Sed** secundum actum iuris contra iniuriantem non tenetur di-
mittere nisi ille satisfaciatur secundum suum posse. **Unde** in de. **Nemo**
tenetur dimittere iniuriam nisi sibi sit satisfactum. **xxxij. q. ij.** illuc
Secundo queritur. utrum offensus tenetur petere veniam. **Respondetur** bo-
num illud esset ut unus humiliaret se. alius ut emendaret se. scilicet.
si alius nullo modo vult desistere a rancore concepto. tunc tenetur.
Unde queritur. utrum sit magis meritorium amicum diligere quam inimicum
Respondetur secundum sanctum **Thomam**. se. se. quod est magis meritorium dili-
gere inimicum. quia solus deus est cuius quod diligitur inimicus. **Sed**
dilectio animi potest habere aliam causam quam deum. quia potest diligi propter delictum
inimicitiam. vel propter beneficium sibi impensum ab amico. sed in-
imicus non diligitur nisi propter deum. **Et** facere rem aliquam pure
propter deum est magis meritorium. **Quantum** ad tertium documentum
dicit hic apostolus. **Super omnia caritatem habentes** quod est vinculum perfectio-
nis. **Unde** sciendum quod quilibet debet summe appetere caritatem. **Primo**
quia est virtus nobilissima secundum sanctum **Thomam**. se. se. **Caritas**
excellenter est omnibus virtutibus. ergo comparatur auro. quia pre-
cellit omnia metalla. sic et caritas alias virtutes. **Augustinus**. **Sicut**
deus est summum bonum. sic caritas quod deus est et omnes virtutes
perfectissime in se habet. **Secundo**. quia virtus quod est caritas est utilis-
sima. quia unum primum nostrum in caritate dictum plus est quam omnia opera a prin-
cipio mundi facta extra caritatem. **Unde** in de. **Opera** extra cari-
tatem facta non valent ad salutem. **xiii. q. x.** **Bonum**. **Caritas** est bo-
num cum qua nec minimum opus despicitur. sine qua nec maximum ac-
ceptatur. **Insuper** aliena bona propria facit per participationem per
participem ego sum omnium rectum. bonum. **Caritas** est virtus largiflua
que facit omnia communia. **Tercio** quia cum caritate nullus damnatur. sed
cum ceteris virtutibus potest quis damnari. scilicet. fide apostolus. **Si** habuerit
omnem fidem ita ut montes transferat rectum. quia plures damnati sunt qui
habuerunt fidem. sed non secundum fidem vixerunt. **Sicut** cum spe. puer. x.
Spes impiorum peribit. **Cum** castitate. **beatus** in epistola. **Castitas** sine
caritate est lapas sine oleo. subtrahere oleum et lapas non lucet
Insuper potest habere omnia sacramenta. scilicet. baptismum confirmationem
eucharistiam et ordines. nec non et cum eis damnari. **Augustinus**. **Hec**
omnia sacramenta malius potest. **Quantum** ad quartum documentum di-
cit apostolus. **Et** pax dei exultat in cordibus vestris. **In** his ver-
bis nos inducit apostolus ad sectandum pacem et precauere contem-

tionem. q̄ contēdere est pctm dyabolicū Aug⁹. Nihil est si-
milis actib⁹ demonū q̄ litigare. Ex q̄bus patz q̄ seruū dya-
boli et nō dei oñdit se esse q̄ libenter litigat. ad Tptū. ii. Ser-
uum dei nō optet litigare s; mansuetū eē. Insup discordiā fa-
ciens a cū p̄mo litigans nō solū est seruus dyaboli s; etiā
filius eius. **Gre. in pasto.** Si dei vocant filij qui pacē faciūt.
pauldubio sunt filij dyaboli qui pacē confundūt. Querit^r hic
vtrū contētio sit mortale pctm. Rñdet^r fm Hermannū schild.
Contētio est impugnatō veritatis auz cōfidentia clamoris a sic
semp peccatū est mortale. q̄ repugnat veritati. Et par est
effectus veritatis imo sine qua virtus haberi nō pōt. Quia
fm Augm. Supbia parit dissentionē caritas vnitatē. Et hoc
est q̄ contēciosus p̄ sacros canones phibet ordinari. vtrū dis-
creti. Qd nō fieret nisi contētio esset pctm mortale. Si tamē
aliqs repugnaret veritati vt defenderet veritatē: quis auz in-
ordinato amore posset esse pctm veniale; nisi forsitā tāta es-
set inordinatio q̄ esset de hoc magnū scandalū tūc etiā possz
comitti mortale pctm. Qñ vero impugnatō falsitatis vel veri-
tatis defensio nō pōtet ad cōseruationē vite vel ad aliquē
istōrū modorū: nō credo q̄ facilliter ex h̄ possit iudicare ad mor-
tale pctm. **Quantū ad quintū documentū dicit Apl's.** Grati-
eō receptis. vbi hortat^r ap̄lus ad regratiandū deo de bñficijs ab-
eo receptis. q̄ grāz actio: bonorū a deo receptorū est augmē-
tatio. Nā sic deum puocamus ad dandū maiora si de perce-
ptis grās referimus. **Cris sup Math.** Grāz actio est inuitatio
ad plus dandū. Et iō optimus modus impetrādi est de pce-
ptis grās agere. per oppositū qui grates nō agunt de pceptis
mērent priuari iā habitis. Aug. Qui dedit grās tollit iam
ingratū. et nō sunt digni de accipiendis q̄ fuerūt de acceptis.
ingratū. Sciendū q̄ dei bñficia multiplicia sūt et quasi infīta
et cū h̄ quotidiana. Bern. Dignū est sp̄ grās agere: q̄ deus
nunq̄ cessat bñfacere Aug⁹. Tāta bona fecit deus. q̄ si mil-
le mortes sustineres p̄ minimo suo bono nō posses ei satisfā-
cere rē. Ergo q̄libet diligēter aduertere d; beneficia dei et nō
eis abuti. s; deo grās referre aug⁹ de a. dei. quisquis benefi-
cia dei non videt ceus est: nec laudat ingratus est. et laudā-
do reluctatur iniustus est. Circa iam dicta queritur vtrū in-
gratitudo sit peccatū mortale. Rñdetur fm sanctū tho se. se.
q. cxiij. Ingratus aliqs d; dupl'r vno° p̄ solaz omissionē sic
q̄ nō recogitat vices p̄ bñficio accepto et hoc nō est sp̄ pctm.

mortale. **N**ā si ingrātus p̄termittat id ad qđ non tēneē nōn peccat mortaliē. s; remaliter. q; puenit ex negligētia vel idi spositione. p̄t tñ esse mortale p̄p̄ interiorē cōtemptū. aut si s; trahit id qđ ex necessitate dētur siue sp̄aliter siue in aliq; necessitatis gradu. **A**lio° d; ingrātus nō solū q; p̄termittit. s; q; cōtrariū agit et h; etiā secundū conditionē eius a quo agit qñq; est mortale qñq; remale. **U**ltimo nota exemplū de milite q; alteri militi indulgit occasionē sui patris et crucifixus amplexabatur eum in die parasceues quere in p̄mptuatio.

Dominica m. lxx. **A**d Corinthios.

Fratres nescitis q; h; qui in stadio currūt. om̄s qui dem currunt. sed vnus accipit brauiū sic currite vt comprehendatis. **O**is enim q; in agone cōtendit ab om̄ibus se abstinēt. **E**t illi quidē vt corruptibile coronā accipiunt nos autē incorruptā. **E**go igitē sic curro non quasi in incertum. sic pugno nō qñ aērē verberās. sed castigo corpus meū et in seruitutē redigo ne forte cū alijs p̄dicauerim ipse reprobus efficiar. **N**olo em̄ vos ignorare fratres quomā patres nostri omnes sub nube fuerunt. et omnes mare transierūt et omnes in moyse baptizati sunt in nube et in mari. **E**t omnes eandem escam spirituales manducauerunt et omnes eundē potum spūalem biberunt. **B**iberunt autem de spūali cōse- quente eos petra. petra autem erat christus.

Sermo sup̄ Epistolam.

Ic currite 2c. j. **Chor. ix. Ioh. de sō gemina dicit.** **I**n vita p̄n̄i multi sunt qui currunt et fidē recipiūt et xp̄iam existūt. pauci tñ sunt qui palmā istius cursus recipiunt. **H**oc est em̄ qđ hodie in euange. legit. s. Multi sūt vocati: pauci vero electi. **R**atio autē quare palmā istius cursus non recipiunt. q; deū vōcibus sequuntē et moribus fugiunt. **S**i ergo palmā que quondā sic currentibus dabat habere cupimus tunc id qđ corde credimus et ore predicamus ope ostendamus. **H**oc est qđ ap̄ls hic iubet facere. d. **S**ic currite 2c. **U**n̄ in p̄n̄i s̄mone tria sunt dicenda. **P**rimo de cursu p̄sentis vite. secundo de castigatōe corporis. **T**ercio exemplum. **Q**uantū ad primum s̄m **W**ilhel. possum? distinguere tres species cursus scđm scripturas. **P**rimus cursus est ad mortē corporale. **H**oc cursu currūt oēs hoīes nobiles et ignobiles diuites et paupes. iuuenes et senes. **Q**uilibet em̄ facit vnā dietam ad mortē. **D**e h; cursu dicit **A**ug. nihil aliud est t̄ps

vite presentis q̄ dicitur ad mortem. Ex q̄ patet q̄ satis fatuū est se
ctari gaudiū in h̄ mūdo cū potius fletus p̄tineat ad eos q̄ ad
mortē tendūt q̄ risus. Ideo r̄e dictū est a **Salō.** Risū repu
tavi errore. Itē fatuū est ad locū aliquē p̄gere et nolle ad eū
puerire **Aug?** Quāta cura. q̄to ope q̄runt hoīes vt diu vi
uant. Ip̄m aut diu viuere q̄d est n̄h currere ad finē mūdi.
Studia tua strācia sūt. ambulare vis et puerire nō vis. **Ec̄.**
endum q̄ exemplū cursus nostri inuenimus in sole. **Ec̄.**
Or̄ sol et occidit et ad locū suū reuertit̄. q̄to sol est ortus
tā q̄to tēdit ad occasū. et q̄n credit̄ occidisse. occulte redit ad
locū v̄n p̄cessit. Sic hō q̄to natus est incipit currere ad mor
tem. Et cū mortuus credit̄ reuertit̄ ad auctore suū vt premiū
vel penā ab eo recipiat. Secundus cursus est malorū hoīm q̄
sunt in peccatis mortalibz. et iste cursus nihil aliud est q̄ fe
stinare ad penā eternā. nunq̄d ad mortē eternā festinant q̄
non solū de die malū operant̄ s̄ etia de nocte. nec solū feriali
bus diebus sed etia festiuis. nam q̄libet peccator mortalis
diētā v̄nā facit ad infernū **Psal.** Appropinquauerūt vsq̄
ad portas mortis. De h̄ cursu dicit bñ. Magis ardētius desi
derant seculares p̄uicia q̄ nos v̄tilia. Alacrius currunt ad
penā. q̄ nos ad gloriā **Wilhel.** Om̄s gentes sunt absq̄ cō
silio et sine prudentia. V̄nā saperent et intelligerēt et nouis
sima p̄uiderēt. V̄nā cogitarent et cōuerterent pedes suos
ad viā salutis. Tercius est cursus bonorū hoīm qui sūt in grā
Isti quod die faciunt v̄nā diētā ad regnū celoz **Bernb.** Qui
amat ardentius currit velocius et puenit citius. V̄n ad veloci
ter currendū debent nos inuolare tria. Primū em̄ est tēporis
breuitas. Breue est em̄ tēpus q̄d restat hoī. vel forte nulluz
Job. vij. breues dies hoīs sunt. Tēpus em̄ quo nos hic vi
uimus et eternitas vite future sparant̄ ad inuicē sicut vigi
lia p̄cedens ad festum sequens. In vigilia em̄ solēt hoīes fer
uenter laborare. In diebus aut festiuis q̄seunt et vacāt sola
cis diuinis. Isto mō moraliter ista vita est vigilia in q̄ labo
ribz insudare debemus. **Ad Cho.** vj. In oībus exhibeam̄
nos sicut dei ministros in laboribus. in ieiunijs. in vigilijs et
quieti et gaudio et leticie. **Apoē.** xiiij. beati mor. q̄ in do. mo.
Iā dicit spūs vt re. a. la. suis. Secundū est multitudo et sub
limitas p̄sonarū expectantiū nos currētes et expectan̄m cursū
nr̄m. **Bñ.** Expectat nos āgeli vt eoz ruina restauret. s̄ā vero

ut eorum gloria cōpleat̃. **D**eus pater quasi filios. et heredes quos super omnia bona constituit. filius quasi fratres et coheredes ut fructum natiuitatis. et precium sanguinis patri suo pro nobis offerat. spiritus sanctus qui est caritas et benignitas in qua pater noster predestinauit. nec dubium quin predestinationem suam velit implere. o quam felicitate et letanter curreret aliquis ad aliquem locum presentis seculi. si sciret se expectari a beata virgine **Maria**. Qualiter ergo currere debemus ad locum deliciarum et gaudiorum ubi non solum **Maria**. sed **christus** et omnes sancti non expectant. et parati sunt nos letanter et amicabiliter suscipere. Tercium est preciositas boni quod est corona eterna de qua dicit hic apostolus. Illi quidem ut corruptibilem coronam accipiant. nos autem ut incorruptam. Corona ista est illud bonum quod nec oculis videtur. nec auribus audiuit. Ipsa est dulcedo illa quam miratur **Dauid**. Quam magna multitudo dulcedinis tue domine. Pro singulis enim horis quibus homo in cursu isto in presenti laborauit. fruetur plusquam per centum milia annorum illis delictis quibus fruetur deus. cum tamen modicum esset in presenti tempore centum annis laborare pro fruitione unius hore in futuro. Unde **Psalmus**. Quoniam mille anni quasi hesternus dies et cetera. **Iheronimus** in epistola Nullus labor durus. nullum tempus longum videri debet quo gloria eternitatis adquiratur. **Crisostomus** de reparatione lapsi Si quotidie oporteret nos tormenta ferre et si ipsum gehennae ignem non paruo tempore tolerare. eo ut christum videre possemus in gloria venientem et sanctorum eius numero sociari. non erit indignum pati omne quod triste est modo ut tanti boni tanteque glorie participes haberemur. Quantum ad secundam partem istius sermonis dicit apostolus. Castigo corpus meum. et in seruitutem redigo. Non exemplo apostoli debemus etiam castigare corpora nostra per abstinentiam et sobrietatem. Et ad hanc inducimur per propriam naturam. Nam inter omnia animalia que sunt magni corporis minimum os habet homo. et dentium breuitatem. et quod os hominis non est proprium ad terram. Item natura pueri docet qui non nisi necessitate sumit cum adhuc non habeat rationem et hoc natura docet puerum. **Aristoteles**. Natura paucis oritur. Secundo exemplo christi et sanctorum. Nam christus ab ingressu huius mundi abstinentiam tenuit. Natus autem est in hyeme media nocte et positus in praesepe pannis inuolutus iacuit super fenulum. In vita nunquam calceos. nec linum portauit sed tunicam inconsutam. Nunquam carnem nisi agnum pascalem comedit bene. **Christus**

qui non fallit neq3 fallitur elegit qđ carnī molestius est. **Itē**
 ergo vtilius illud etiam magis eligendū est. Et quisq3 ali
 ud doc3 vel suadet ab eo tanq3 a seductore cauendū est. **Itē**
 exemplo **Iohānis** baptiste qui locustas et mel siluestre i he
 remo comedit. vinum et sicerā non bibit et vestes de pilis ca
 meloz portauit. **Itē** sanct3 **nicolaus** q̄ta et sexta feria semel
 sugebat vbera. **Itē** **lazarus** quē xps a morte suscitauit post
 modū corpus suū afflixit. panē ordeaceū comedit. et continuo
 vsq3 ad vespērā ieiunauit. aquā bibit et nunc3 vinū nisi ter
 in anno. s. natiuitate xpi. pasche et penthecostes Vestis eius
 aliciū subtus tunicā. lectus eius cineres et desuper aliciū et
 lapidem p cussino. nec calceos in pedibus et quotidie gemēs
 et fletus. **Cris. di. q** **lazarus** post resuscitacōem nunc3 vñt.
Similiter legit de scō germano epō qui per. xxx. annos af
 flixit corpus suū. nō panem frumētī comedit sed ordeaceum
 et legumē. nec oleū. sed sepi3 ieiunauit a q̄nta feria vsq3 ad
 dñicā absq3 cibo. aliciū semp portauit. **Itē** sanct3 **bartholo**
meus flexit cētēs in die genua et cētēs in nocte. **Itē** scūs
iacobo minor extraxit duriciē et callū in genub3 ad modū eq̄.
 et sic de alijs bonis viris. **Insup** seie in austeritate magna vi
 xerunt. **Nā** legit de scā **martha** hospita xpi q̄. vii. ānis aū
 exitū vite sue nō carnes. nec oua. nec caseuz. nec pisces. nec
 qđ coctū erat comedit. de herb pomis et radicib3 comedit. et
 vix estate et hyeme solā tunicā et aliciū subtus ad carnes. et
 stratiū de ramis arborū cū alicio. **Insuper** et lapidē p cussino
 habebat. **Itē** de sancta **cealia** que habuit vestē de auro textā
 sed subtus aliciū ad carnem. **Itē** legitur qđ quedā virgo in q̄
 dā spelūca viuunt deo. xxxvi. ānis et comedit de herbis. et c.
Itē legit qđ quedā mulier deuota portauit lorica ad carnē rē
 hñ oēs carnē suā crucifixerit et crucē suā pt3 xpm portauit.
Lu. ix. Qui vult vire post me. rē. **Postremo** scien3 qđ
 abstinentia et castigatio corporis valet ad tria. Pri° ad sanita
 tē corporis et aīe. **Eccā. xxxvñ.** Sanitas corporis et aīe est so
 brius cib3 et potus. **Vnde** etiā **thero.** in eplā. **Mater** sanita
 tis est abstinentia et maē egritudinis voluptas. **vnde** eē **Arist.**
 de regimie principū. Abstinerē a comestionib3 nimis et sup
 fluitate est sūma mediāna. **Homo** sobri3 et abstinens delcā
 biliter viuit dormiendo. vigilando. laborādo. orādo. bñ dispo
 situs est ad omia corporaliter et spūaliter. et tam in corpore
 q̄ in mente. **Eccā. xxxj.** Exultatio anime et corporis. vinum

moderate potatum. **Cris.** in li. de militia xpiana. Nichil hic
ad salutē. nichil hic ad seipſū ſensū acumen opatur. nichil hic
egritudiez fugat sicut moderata dieta Voluptas carnis gene-
rat infirmitates. qz diuites vt plurimū sunt debiles & infir-
mi. et hoc ex ferculorū varietate catur. **Sen.** in epla. Multos
morbos multa fecerūt fercula. Hoc ptz manifeste qz vt fre-
qnter tales sunt impotētes & tracti ydropia: paralitia in cor-
pore Insup immoderātia obfuscat intellcū **Ihero.** Nichil a
deo obruit intellcū sicut potatio & comestio nimia. Itē ca-
stigatio carnis valet ad sanitatē anime. qz ignem libidinis
extinguit. virtutes nutrit. consolacōem spūalem induat **Hu-**
go d̄ sancto victo. Gaudeat q̄ pōt parce viuere. parca em̄ vi-
ta occidit vicia. libidinem extinguit. virtutes nutrit. animū
roborat. mentē ad celestia eleuat. Et qñ quis subtrahit cor-
porales solacōes tunc meretur a dō spūales que sunt dulcis-
sime. **Basilius.** O dulcedo melliflua. dulcedo mirāda quam
dulcis es in meditacōe. sed dulciōr in oracōe. dulcissima in be-
atitudine. Et illa dulcedo facit hominī omnia leuia **Aug.** in
li. confessi. Qui semel inebriatus est spūsancto ad omnia bo-
na hilarescit. Si dolet non sentit. si deridetur non aduertit.
Secundo vitam plangat **Eccl.** xxxvii. Qui abstīnēs est adij-
cet vitā. Hoc ptz in veteri testamento qz antiqui p̄s diu vi-
xerunt. quia abstīnenter vixerunt & simplice cibum sumpse-
runt. s. **Adam.** **seth.** 2c. Sed diās. qualem cibum sumpserūt
et qualem potū biberunt qui tam diu vixerunt. Rūdetur qz
ab adam vsqz ad diluuiū nō comederunt carnes & pisces. s.
sed olera herbarum et fructus arborum. nec biberunt vinū. s.
post diluuiū debilitate sunt vires herbarum et arborum. tūc
licenciati sunt a deo vt comederent carnes et pisces. **Gen.** ix.
dixit dñs ad noe et ad filios suos. Tercioz vester et tremor
sit sup animāia terre et volucres celi cū vniuersis que mouē-
tur in aquis. Om̄s pisces maris traditi sunt in manū vestras
et om̄e qd̄ mouetur et viuit erit vobis. 2c. nec vinū ante bibe-
runt. Hoc ptz quia noe post diluuiū plātauit vineā & in-
ebriatus est. qz nesciebat fortitudinē vini. Vnde querit vtrū
ebrietas sit mortale pctm̄. Rūdetur fm̄ sanctū tho. immode-
ratus vsus vini pōt intelligi triplz. Vno mō qz vtens nescit
potū esse immoderatū vel inebriare potētem. & sic ebrietas pō-
test esse sine pctō. sicut dicitur de noe. Secundo qñ quis per-
cipit potum esse immoderatū. non tñ existimat posse inebri-

ari. et sic potat cū peccato veniali. Tercio qñ quis bene adue-
tit potum esse immoderatū et inebriantē et tamē vult potius
ebrietatē incurrere q̃ a potu abstinere et ille peccat mortalit̃.
Itē patz de nouo testamento q̃ castigatio carnis plōgat vi-
tam. Nā sanct? Johes ap̃ls vixit. xcix. annis. Itē sanctus
anthoni? erat. xx. annorū añq̃ heremum intrauit. et in here-
mo fuit. lxxxj. annis. Aristo. Natura in modias et paucis o-
tentatur. Tercio valet ad eternā sagietatē. Vñ ps. Satiabor
cū appa. glo. tua. Luce. Esurientes impleuit bonis. Et i hac
cena habemus fercula dulcia et p̃iosa. de hijs quere i dis. de
tem. ser. xij. Quātum ad terciā ptem nota exēplum qđ
narrat polycarpus de filia cuiusdā regis noīe polentia que cū
esset tota pulcra et generosa et agilis pedibz. sciuit em̃ veloci-
ter currere. cū ipsa nollet sponsū reape uisi generosū et mag-
nū. fecit adclamare per diuersas terre regiones q̃ q̃ cum
ea currere vellet si ipsā ante signū qđ posuerat apprehenderz.
talis sponsus su? esset et heres regni esse deberz. Cū autē mlti
si hoc arceperent. ipsa astuta qñ quis sibi appropinqbat et
apprehendere tēptabat ante oculos eius aurz argentū et la-
pides preciosos cadere permisit. Ipsi autē auari ad illa bona
se inclinauerūt vt tollerent. et sic eorū manus semp euasit et
ab ipsis añ terminū illius signi fuit nō apprehensa. Tandem
vnus iuuenis generosus et magnanim? venit et cogitabat a
pud se si omnia bona patris sui añ eum p̃iceret se non velle in-
clinare vt tollerz quo minus eā apprehenderet et possideret.
et sic currens añ signum eā apprehendit. Sic xp̃us filius dei
vnguentis vult desponsare sibi ipsis hoīs aīam. Im̃ illud
Osee. v. Sponsabo te michi in fide. Et p̃nat tali aīe honoēs
diuitias et delicias huius mūdi. et quicūqz se non incliat ad
illa bona vt ea tollat. sed magis contēnit et currit vt ante si-
gnū. i. terminū mortis sue deū apprehendat ille ē q̃ regnū
patris possidebit et cum xp̃o eternaliter regnabit. Exemplū
de maria magdalena cui cū annūtiatum esset qđ xp̃s adesset et
eam vocaret. surrexit cito et venit ad eum. Surrexit non vt
aliquā rem tempalem tolleret. sed vt xp̃m suum dilectū ap-
prehendere valeret. ergo dicit ap̃ls. Sic currite: rē.

Domnica in. lx. Ad corint.

P Res Libenter sufferitis inspiētes cū sitis ipsi sapien-
tes. Sustinetis em̃ si quis vos in seruitutē redigit.
si quis deuorat. si quis accipit. si quis extollit. si q̃s

in facie vos cedit. **S**ecūm ignobilitatē dico quasi nos infirmi
fuerimus in hac parte in quo q̄s aūdet in insipiecia dico au
deo et ego. hebrei sūt et ego. israhelite sunt et ego. semē abē
hē sunt et ego. mīstri xpī sunt et ego. vt min⁹ sapiēs dicā pl⁹
ego. In laborib⁹ plurimis. in carcerib⁹ abundant⁹. in plagis
supra modū. in mortib⁹ frequēter. a iudeis quinq̄es quadra
genas vna minus accepi. ter virgis celus sū. semel lapida
tus sum. ter naufragiū feci. nocte ac die ī profundo maris sū
in itinerib⁹ sepe. piculis fluminū. piculis latronū. pericul⁹ ex
genē. piculis ex gentib⁹. pericul⁹ in ciuitate. picul⁹ in solitudine
pericul⁹ in mari. periculis in falsis frib⁹. in labore et erumna.
in vigilijs multis. in fame et siti. in ieiunijs multis. in frigore
et nuditate preter illa que extrinsecus sunt. instācia mea q̄n
diana. solitudo omnīū eccārum. Quis infirmat⁹ et ego non
infirm⁹. quis scandalizat⁹ et ego nō vroz⁹. Si glari oportet
que infirmitatis mee sunt gloriabor. Deus autē et pater dñi
nostri ihu xpī scit q̄ est bñdictus in secula qđ non mentior.
Damasci prepositus gētis arethē regis custodiebat ciuitatez
damascenorū vt me pprehenderet. et per fenestrā in sporta
demissus sum per mur⁹. et sic effugi in manus eius. et si gloria
ri oportet. nō expedit quidē. veniā autē ad visiones et reuelati
ones dñi. Scio hoīez xpō añ annos. xiiij. siue in corpore ne
scio. siue extra corpus nescio. Deus scit raptū hui⁹ vsq̄ ad
terciū celum. et scio hui⁹ hoīem siue in corpore siue ex corp⁹
nescio. deus scit qm̄ raptus est in paradisu et audiuit archa
na verba q̄ nou licz hoī loq̄. p hui⁹ glabor. p me autē mī
chil glabor nisi in infirmitatib⁹ meis. Nā et si voluero glari
nō ero insipies. veritatē em̄ dicā. Parcā autē ne q̄s existimet
me supra id qđ videt in me. aut audit aliquid ex me. Et ne
magnitudo reuelacōnum extollat me datus est michi stimu
lus carnis mee. angelus sathane q̄ me colaphiset. ppter qđ
ter dñm rogauī vt discedet⁹ a me. et dixit michi. Sufficiat tibi
grā mea. Nā virtus in infirmitate perficiat⁹. Libet⁹ ergo
gloriabor in infirmitatib⁹ meis vt inhītet in me virtus xpī.

Sermo super epistola precedenti.
In laboribus plurimis rē. ij. cor. xj. Ad retrahendū hoīes
isto tpe carnis priuij a vanitatibus crapulis et gaudijs hui⁹
mundi. tunc hodie in matutinis et per totā ebdomadā legiē.
et canitur de maxia plaga ab initio mūdi. s. quō deus ppter
pctā hoīm sūmergit mūdū tpe noe per diluuiū et oēs hoīes

totius mundi exceptis octo personis. et ab adam ad diluuiū
 fuerunt. **Mcccxxij.** anni. Et cū noe esset. **DC.** annorū ingres-
 sus est archā cū filijs suis **Bem Cham et Japhet.** vxor eius et
 vxores filiorū eius. et de aīantibus terre et volucib⁹ celi. et
 ex omni qđ mouet⁹ sup terrā. duo et duo ingressi sunt. ma-
 sculus et feīa sicut p̄ceperat deus noe. et facta est pluuia sup
 terrā. **xl.** diebus et. **xl.** noctibus. **O**perti sunt mōtes excelsi su-
 per vniuerso celo. **Asup̄q;** sunt hoīes vniuersi et cuncta in q̄
 bus spiraculū vite erat mōtua sunt. et māsit solus noe et q̄
 cū eo in archa erant. **s.** hoīes octo. et durauit hoc diluuiū p̄
 annū. Nam eodē die quo noe cum filijs eius ingressus est:
 anno reuoluto egressus est. Et ideo apostol⁹ hodierna die
 enumerat multas tribulacōes q̄s sustinuit. vt nos iūcat ad
 p̄niam. Et primo enumerat illa mala que sustinuit in iūcti-
 bus et in mari siue in terra. **S**ecūdo enumerat illa mala que
 sustinuit ex illatōe malorū p̄secutorū sicut incarceration. flagel-
 latio. lapidatio. **T**ercō enumerat p̄iula q̄ sustinuit in corpo-
 re. sicut labor. erūna. fames. sitis. **ic.** q̄ dicit apls **In laboribus**
Dñi i p̄nā s̄mōe tria sunt dicēda. **P**ri° de tribulacōib⁹ malo-
 rum hoīm. **S**ecdo de tēptacōib⁹ demonū. **t**ercō quare aliq̄
 hoīes inuite infirmātur. **A**d p̄m̄ sciendū qđ ōnes hoīes
 tam boni q̄ mali vt frequēter patiūtur. tribulacōes in hac
 valle misera **ic.** **U**nde querit⁹ quare deus bonos q̄ sibi fidelit̄
 seruūt permittit multiplici⁹ tribulari. r̄ndetur vt hic purgē-
 tur ne in futuro grau⁹ puniātur. cū ex nēitate op̄or̄z aut b̄
 leuiter aut in futuro grauissime puniā. **C**re. Nequaquā p̄ctō
 p̄ficiūt **Ecc̄. ix.** Minimū p̄ magno placeat tibi **Dñi** dñs dicit
 per p̄phetā **Eze. iij.** Diem pro āno dedi. glo. diem sc̄z in p̄nā
 ti pro āno supple in futuro **I**n signū huius filij israhel per. **xl.**
 ānos fuerunt in deserto ante qđ ingrediebant⁹ terrā p̄missio-
 nis. qđ cōpleuissent in. **xl.** dieb⁹ si non peccassent. **U**nde dicit
Iob qđ valde differunt ignis p̄ntis tribulacōis. ignis purga-
 torij et ignis inferni. **I**gnis p̄ntis tribulacōis quatuor habz
 addicōnes. **P**rima qđ leuis est. **ij. cor. iij.** **I**d qđ in presentī ē
 leue et momentaneū est. **S**ecūda est. qđ est purgatiu⁹ quia
 purgat animā **C**re. **Q**đ fornax autē qđ lima ferro. qđ tri-
 bula grano. hoc facit tribulatio viro iusto. **T**ercia qđ merito-
 ti⁹ est **Ia. i.** **B**ātis vir qui sus. tri. **Q**uarta qđ transitori⁹ qđ a
 to finit⁹ et transit. **P̄s.** transiuimus per ignē et aquā. **I**gnis
 autē infernalis nullam istarum habet conditionem. **P**ri° qđ

non est levis sed gravis. **S**ecundo qz non est purgatiu⁹ sed
deturpatiuus. **T**ercio qz non est meritorius. qz extra statum
merendi sunt damnati et dñue male agunt. **Q**uarto non est
transitorius sed eternus. ysa. lxxvj. Ignis eorū non exstinguet^r
Mat. xxv. **I**te maledi. in ig. eter. Ignis purgatorij mediū
tenet inter ignē pñtis tribulacōis et inferni. qz in duobz cō
cordat cū igne pñtis tribulacōis et inferni. **Q**z cū duobz con
cordat cū igne pñtis tribulacōis. ptz qz est purgatorius. **S**e
cundo qz est transitorius. **E**t in duobz cū igne infernali. **P**ri
mo qz n̄ est levis s̄ gūis. **S**ecundo qz nō est meritorius sed pñ
torius. **P**ecda causa quare homi hic tribulatur est. s. vt gaudi
um eorū in fine augmentet^r. **Jo. xvj.** tristitia vrā vertetur in
gaudiū. ysa. de sumo bo. **Q**ui vite future gaudia diligenter
ex cogitat mala omnia vice pñtis equanimiter portat. **S**ecu
do querit^r quare deus peccatores tam grauit^r in pñti punit
Rūdetur qz tripliā de causa. **P**ri^o vt sic recognoscant seipos
et sic contritio conuertant^r ad dñm deum suū. ysa. xxvj. **D**o
mine in angustia quesierunt te. **E**xemplū in veteri testamē
to de manasse qui fuit rex israhel qui reliq̄t deū et coluit ydo
la. quē rex babilonie cepit et in babiloniā duxit. **E**t cum an
gustiatus esset orauit ad dñm deum suū et elegit penitētiā
de malis suis. et exaudiuit dñs oratōem eius et in regnum
suum reduxit eum. tunc statim abstulit deos alienos et pre
cepit populo vt seruiret dño deo israhel. **E**t vt dicit **I**oseph⁹
ad hoc erat solum constitutus de cetero vt grācias deo p sa
lutis dono exolueret. **H**oc autē et ipse populū agere docuit.
Unde quādo qz contingit qz omnes medici talem curare non
possunt. **E**t si cessaret de pctis de facili curaret^r. **U**nde prece
ptū est medicis catholicis vt cum eos ad infirmos vocari cō
tigerit ipsos añ omnia moneant vt vocētur mediū aiarum.
Quo fco ad corporalis medicīne remediū salubrius pcedatur.
Item precepitur medicis sub pena excommunicationis ne p corpo
rali salute aliquid suadeant qd in periculum anime ouertat^r.
Ite infirmi xpiani non debent in suis infirmitatibus vocare
iudeos nec ab eis recipere medicinas. nec secū in eis dē balneis
balneare. xxvj. q. nullus. **S**ecunda cā quare mali tribulant^r
est ido. vt si non ouertatur saltē per hoc ceteri terreantur et
emendent^r. **T**ercia vt hic mōpiāt illorū tormēta et dñrabūt
sine fine in futuro. **E**xē^m in re. testa. de rege antiocho q̄ vo
luit oēs fideles israhel delere. **E**xemplū etia³ in nouo testa³

mento de herode qui occidit innocentes. quorū vterq; multū
placiter h̄ inchoauit penā et nunq̄ terminabūt. **¶** Quātum
ad secūdā partē dicit apls. **N**e magnitudo reuelacōnū. 2c.
Attēde quid hic dicit glo. aug? **U**bi securus agnus egredit̄
vbi pastor periculū metuit. **U**nde etiā gre. **I**n paradisu du
ccis et ab angelo sathane temptaris. **E**t est argumentū q̄
nullus in hac vita debet eē securus sed semp stare in timore
dei. **Ecc̄. ij.** Fili accedens ad seruitutē dei sta in iusticia et t̄o
re et prepara animā tuā ad temptacōem. **A**ttende quoq; q̄
non respōdetur aplo cū primo orat. sed ad terciā orōnem vt
datur exēp̄ perseverādī in orōe. j. pe. ij. **O**rōm instātes. **A**ltē
de etiā q̄ apls non acāpit qd̄ petūt. q̄ si ista temptacōe ca
ruisset nunq̄ saluatus fuisset. **U**nde nullus pōt viuere sine tē
ptatione in hac vita etiā quātūcūq; bonus. **Bern.** sup psal.
Qui habitat. **N**emo in corpore sine temptacōe pōt viuere.
et qui ab vna liberatur p̄tinus expectat aliam. **Jo.** super ma
the. **I**mpossibile ē hūanā animā nō temptari. **U**n̄ etiā **Job.**
Milicia est vita hominis sup terram. **Apl̄s.** **N**emo coronabi
tur nisi qui legitime certauerit. **U**nde hic mouende sunt aliq̄
questiones. **P**rimo querit̄ vnde occasiōē nos temptādī ac
cipit demō? **R**espondz **Cassianus** in collacōibus parz. **E**x i
uidia. **C**um em̄ ppter superbiam de celo eiect? esset q̄ illuc ad
loqum suū quē perdidit erat hominē venturū cognoscerz. **E**x
iuidia adam et euā temptauit et bonos et iustos plusq̄ mā
los et iniustos. **U**nde dicit̄ in decre. **Q**uos ardentiores i ser
uicio dei inuenit plus impugnat. in. q. 1. nulli. **U**nde humb.
Dyaabolus nunq̄ vel raro temptat qui sibi gratis seruiūt. **U**n̄
de hoc exemplū qui vidit multos demones in claustro et in
foro publico nisi vnū. quere in p̄mptu. t. xvij. **S**ecūdo querit̄
tur vtrū dyabolus hominē temptādo peccet mortalit̄. **R**nde
tur q̄ sic. quia temptando int̄t̄ur hoīem ducere in p̄t̄m mor
tale. **T**er^o querit̄ vtrū dyabolus posset qñq; peccare veniali
ter. **R**ndetur fm̄ sanctū tho. q̄ non q̄ quicquid facit semp
facit mala intencōe et in finem p̄t̄i mortalis q̄uis hoīem
ducit qñq; in peccatum veniale. imo qñq; temptatio dyabo
li est homi meritoria. s. qñ viriliter resistit. **Bern.** quotiens re
sistis totiens coronaberis. **E**t ei pena accidental̄ augēt̄ to
tius quotiens temptat hominē. q̄ scdm̄ **Bonauenturā**. sic
boni angeli semp merēt̄ur gaudiū accidentalē nos ad bonū
p̄mouendo. sic ecōtra malis angelis augmentat̄ pena acci

dentalis nos temptādo. **Quarto** queritur utrū diuersi demoni
nes eundem hominē sibi eodē tempe & diuersis tēptēt vicis.
Respondet Cassianus in collatōibus patrū non. sed vici
sim. qz non potest hō simul ridere et flere. nec siml tristitia
gaudere. **Sed** cū vincitur demon vnus alteri actius temptā
do locū tribuit. nec vnus demon de diuersis temptat vicis
sed vnus de superbia. alter de luxuria &c. **Ultimo** querit̃ vtrū
dyabolus victus de afflictu confusione reportat. **Rūdetur** q
sic. **Unde** victi confundūtur **Iher.** xviij. **Confundant̃** qui me
persequūtur. **Sic** per oppositū letant̃ cum hoies superant.
ps. **Qui** tribulant me exul. mo. fu. **Quā** ad tertiā
partē sermōis dicit apłs. **Libenter** gl'abor in infirmitatibus
meis vt inhabitet in me virtus xpi. **Unde** querit̃ quare inui
te et impatientē sustinent aliq infirmitates corporis. **Rūdet̃**
ppter tria. **Primo** quia delectacōem nullā habet ad deum et
magnā ad seipsos et ad corpus ppiū. **Unde** sciendū q in
ordinatus amor sui corporis est radix omnū malorū. **Apłs**
ad **Tytū.** **Erunt** hoies seipsos amantes. vbi loquit̃ de no
uissimis tempibus qn instabunt tēpora periculosa. **Nam** a
mor ppiū corporis inducit hoiem ad multa mala. s. ad sup
bia luxuriā auariciā &c. **Insup** impedit hoiem a multis bo
nis exercitijs. s. vigilijs orōibus abstinentijs &c. **Secundo**
q raro tales cogitant qd xps p eis sustinuit. pñdo. de sū. bo
Si passio xpi ad memoriā reducit̃ nichil est tā durū qd nō
e quo añio tolere. **Non** em parua recordamur si qd ille sus
tinuit recordamur. **Ille** em obprobria contumelias alapas
spūta flegella spineam coronam crucēq sustinuit et nos ad
confusionem vna infirmitate fatigamur vno verbo denūciatur.
Bern. in quodā sermō. **Q** hō vide quid p te patior. ad te
dolor sicut quo crucior. vide clauos quibus confodior. ad te
clamo quip te morior. vide penas quibz affior. **Si** sit tātus
exterior. interior est plāctus grauior. aq te iā ingratiū video
Iher. in eplā. **Cōspici** voluit vt nos lauaret. velari voluit
vt velamen culpe et ignorācie a cordibz nostris auferret. **In**
capite percussit voluit vt caput nostz. i. adā sanaret. colaphis
cedi et verbis derideri. vt nos labijs manibz verbis et operi
bus munda. **Tercō** quia raro cogitant de magna vtilitate
infirmitatis. **Primo** em infirmitas corporis trahit hominē
a peccatis futuris. quia infirmus non delectat̃ superbiē i
vestibus. non chorifare. non inebriari. et c. **Hugo** li. iij. de ai

ma. Quosdam sciens deus multa peccare postea flagellat i
firmitate ne peccet ut eis potius sic frangi laboribus et dolo
ribus finat ad salutem quam remanere incolumes ad damnationem.
Insup inducit hominem ad bonum. Nam infirmus confitetur
et emendat. Insup deum inuocat et sanctos interpel
lat. ps. Multiplicate sunt infirmitates eorum. Gre. Mala que
nos hic premunt ad deum citius ire compellunt. Item infirmitas
corpis liberat hominem a futuris penis. Nam primo affligi te
s. in presentia ut non affligam te. s. in futuro. quia deus non punit
bis in idipsum. et bonum signum est in eodem corpore et in eius
membris puniri in quibus peccat. Sal. per que homo peccat: per
hec et punitur. ergo si caput doles cogita an deum unquam offe
disti cumibus populi mitris et capuchis. Si oculos dentes
manus pedes vel si diu in peccatis perseuerasti. non egre feres
si diu hic es infirmus? Grego. Diuina dispositione agitur ut per
hanc viam plures morbus existat. Item infirmitas corporis au
gmentat hominis gaudia celestia. quoties enim aliquis dolore pati
entur sustinet tot gaudia in celo habebit. Apl's. Non sunt co
dig. pas. hu. se. etc. Non est quod gaudia celestia erunt infinita.
sed infirmitates sunt finite. Arist. in phi. Finitum ad infinitum non
la est proportio. et quicunque ista iam deum aduertent in infirmita
te sua patientes essent. Ultimo nota exemplum quod miserabiliter
deus punit suos dilectos infirmitatibus. quere in promptu.

Domnica in. l. Ad corinthios.

H fratres. Si linguis hominum loquar et angelorum
caritatem autem non habeam factus sum velut es sonans
aut ambalum tinniens. Et si habuero prophetiam et
nouerim mysteria omnia et omnem scientiam. et si habuero omnem
fidem ita ut montes transferam. caritatem autem non habuero:
nichil sum. Et si distribuero in cibos pauperum omnes faculta
tes meas et si tradidero corpus meum ita ut ardeam. caritate
autem non habuero nichil mihi prodest. Caritas paciens est
benigna est. caritas non emulatur. non agit perperam. non in
flatur. non est ambiciosa. non querit que sua sunt. non irri
tatur. non cogitat malum. non gaudet super iniquitate. con
gaudet autem veritati. omnia suffert. omnia credit: omnia
sperat. omnia sustinet. Caritas nunquam exaudit. Siue pro
phetie euacuabuntur. siue lingue cessabunt. siue scientia de
struetur. Ex parte enim cognoscimus? et ex parte prophetamus? Cum autem

venit qđ perfectū est euacuabitur qđ ex pte ē. Cū eēz puul⁹
loq̄bat vt puulus. sapiebā vt paruul⁹. cogitabā vt puulus.
Qñ autē scūs sum vir. euacuauī ea q̄ erāt paruuli. videm⁹ ei
nūc p speculū in enigmate. tunc autē facie ad faciē. nūc agno
sco ex pte. tūc at̄ cōgiscāz sicut et cōgnitus sū. nūc at̄ manent
fides spes et caritas tria h̄. maior autē horū est caritas.

Sermo super ep̄la precedenti.

Ilinguis hoīm loquor. 1. cor. xij. Mercator mē
tū merces suas laudat vt eas cūq̄ vēdat. Dñ paulus
in hac ep̄la commendat caritatē oñdens eius p̄iositatē
et eius vtilitatē pre oībus. Vnde valde faduū est qui non so
licite laborat vt caritatē habeat. Dñ in sermone p̄nti tria sunt
dicenda. primo de caritate. secundo de carnis p̄iuiio. terco ex
emplū. Ad primū sciendū qđ caritas est ordinatus amor dei
et p̄ximi. Amor fm wilhel. est tunc ordinatus qñ amat de
us p̄pter se et super oīa. h̄ qñ quis amat aliqđ contra deū
hoc non est sine otumelia dei. Qui autē aliquā creaturā p̄
diligat ydolatra est. Aug⁹. Hoc ab hoīe colitur qđ pre ceter
is ab eo diligit. Amor vero ordinatus est si amemus p̄ximū
etra deū et deum sup oēs alias creaturas. Amor illoz inor
dinatus est qui p̄ximū matrē vxorē et filios plus amāt qđ de
um neqz digni sunt deo. mat. x. qui amat filiū vel filiā pl⁹ qđ
me nō ē me dignus. Itē illoz amor est inordinatus q̄ amāt
diuitias plus qđ p̄ximū suū. Jo. ij. qui habueit substā. huius
mun. et vi. fra. su. 2. Itē querit quō quis scire pōt an habe
at caritatē an nō. et an est in statu salutis. Rñdetur non sunt
in caritate dei. nec in statu salutis q̄ sunt in actu peccādi. vel
in malo p̄posito peccādi. Quidam dubitāt se habere caritatē
quia rōes habent p vtrāqz parte. Et sunt illi q̄ inopūit fa
cere qđ in eis est. Quidā putant se h̄re caritatē et sunt illi q̄
gustāt dīnaz dulcedinē. quidā sunt certi se h̄re caritatē quibz
deus reuelauit qualis fuit. paulus qui dixit. Scio et certus
sum. Quātū ad secundā pte istius sermonis notādum
qđ scā m̄r ecclā suos filios trahē m̄rē a vanitatibz h̄ mūdi et
iō in istis diebz carnis p̄iuij legiē de horribili plaga regionis
p̄thapōl dēa a qñqz citatibz ipioz hoīm q̄ celesti igne sūt o
supti tpe Abrahē. s. zodoma. gomora. adoma. seboyim et se
gor. Cre. pluit deus sup gomorā et zodomā sulphur et ignē
de celo et subuertit has ciuitates et vniuersas regiones vrbī
um et cūcta terre vicētia. Hec em̄ p̄uincia vberima et secunda

fuit ante eius assumptionem. et ita locuples quod inter eius are-
nam saphiri et alie gemme preclare inueniebantur. et inter gles-
bas aux. **S**ed postea illa regio in mare mortuum est iuxta et
sic vocata. quod nil viuum gignit nec in se aliquod viuum recipit. **O**ro
si dic. illic esse poma viridula et formatos vuarum racemos que
videtibus generent cupiditatem. sed si quis ea tangat statim in cinere
sumuntur et estuat quasi ardeant ut ex hoc ostendat qualiter de peccato-
res condempnas punire possit et qualiter puniatur sit. **I**tem
in sancta ecclesia ex instinctu dei in hac dominica legit euangelium de
passione christi ut gaudium mundi quod isto tempore carnis priuij exerce-
ret. in nobis expectetur quod non est licitum animi illi qui manibus et pe-
dibus est fixus ire cum multiplicibus et preciosis vestibus qui pro te
nudus in cruce perpendit. nec animi eum ire cum fistulis et catuleis.
quod pro te tantis in cruce factis est raudis. **P**s. Laboravi clamans
raue facte sunt fauces mee. **N**ec animi eum videre. nec impudis
reloqui quod pro te fleuit amare in cruce et dixit. **O** vos omnes qui
tra. **P**. **2**c. **U**n petrus damia. **O** bone ihu tu doles et ego gau-
deo. tu doles et ego rideo. tu portas crucem et ego pecco. tu or-
tas pro inimicis et ego illicita et mendosa verba profecto. tu pro me vigi-
las et ego dormio. tu denudaris et ego preciosos vestibus induor.
tu ieiunas et ego splendide epulor. tu sitis et ego inebrior. tu
acetum potaris ab ipso iudice et ego te iustum iudice non timeo. tu
cum impijs crucifigeris et ego premas cathedras abio. tu non habes
ubi caput reclines et ego palatium construo. tu in cruce et ego in
lecto precioso. **N**on enim est retributio equa. nunquam reddi pro
bono malum. **U**n notandum quod inter alias penas quas recipiunt qui sunt
in tribulatione ista maior pena quam videtur quod isti qui deberent eis
spati derideant eos. **I**n signum hoc legit mat. xxvij. quod milites pi-
lati exuentes eum et plectentes coronam de spinis posuerunt super caput
eius. et arundinem in manu eius. et genua flectentes animi eum illu-
dentes et dicentes. **A**ue rex iudeorum. **S**ic heu istis diebus carnis-
priuij a pluribus christianis irridetur dominus noster qui illis diebus plene pec-
cant cum alijs temporibus animi. **E**t sunt septem genera hominum. **P**rimi qui in
epula letantur. **U**n queritur utrum leticia inepta sit petri mortale. **R**espon-
detur quod quicquid est mortale quicquid veniale. **P**rius quod inepte ledatur
de hijs que ex specie sua mala sunt. **S**ap. i. **L**etantur cum malefe-
cerunt et exultant in rebus pessimis. **T**unc enim certum est quod in
epula leticia sortitur reatum peccati mortalis. quia tales letantur de
quibus esset dolendum. scilicet de peccatis. **E**ccl. xxxix. **Q**ui gaudet de
miseria deuorabitur. id est de libro vite delebitur. **H**oc non fit

7
nisi per pctm mortale. **S**ecundo si ad scurrilitate assumunt ali
qua que fm se mala sunt vel vergunt in nocumentu prius vel in
contemptu dei. **T**ercio si quis ad talia ita vehementer afficitur
q anteponeat ea dilectioni dei et primi: liquet q peccat mor
taliter. **Q**uarto si quis inepte letatur et scurrilitate exercet
nec tñ contra caritate dei est et primi: veniale ē. **S**ecundi sunt q
i gula excedūt. **U**n querit̃ vtr̃ gula sit pctm mortale. **R**ndet̃
fm sanctu tho. q. xij. q. si delectationi gule inhereat hō tanq
fini ppter quē ille contemnit deum paratus contra preceptu dei
agere vt delectationem huius assequatur tunc est pctm mortale.
le. si vero in gula sit ordinatio fm ea que sūt ad finē vtpote.
q nimis cupiscit delectationes cibationū. sed non ppter h pas
ratus est aliquid facere contra legem dei. sic est veniale. **T**er
cij sunt q se factis luxuriosis vel immundis cogitationibus inq
nant. **U**n queritur vtrū omnis act⁹ luxuriosus sit mortale.
Rndetur q sic excepto federe matrimoniali. **U**nde de hoc di
cūt in decre. **A**d meretrices accedere dimittitur phibitū est. xxx
ij. q. nij. meretrices. **I**te queritur vtr̃ morosa delectatio sit
pctm mortale. **R**ndetur q sic qñ sit cū consensu vel cum plena
rōe. **U**nde nimis periculosū est morari in turpibus cogitationi
bus. q facilius ex hoc pctm mortale nutrit qd pbat **J**oh. in
cano. sua cū dicit. **C**oncupia. i. interiorū carnalitatū delectatio
cū ceperit subaudiendo consensum rōnis parit pctm mortale.
Ite querit̃ que est dīa inter consensu morosum et interpretatiuū
Rndetur fm sanctum tho. **C**onsensus interpretatiu⁹ est quā
do ratio et intellectus videt q malum est et periculosū immora
ri tali delectationi et non expellit. tunc consensu quasi supue
nit. et tunc negligit expellere qñ per digitos qd videret. **S**i
verus consensu est qñ plena rōe immorat huius delectationi. et
vult delectari in ea. si postmodū actū intendit facere. tūc com
mittit pctm mortale. **N**otandum fm durādum tunc psona in
matrimonio iuncte pnt morose delectari et posset sic se q pol
lutio. **I**te tho. et durādus dicit q morosa delectatio cū consen
su rōnis pōt comitti in omnib⁹ pctis mortalib⁹ in supbia et
gula. **Q**uarti sunt qui exuūt et induūt se p pñs vestibus
s. masculini sexus et induūt se feminei sexus et eōtra. **U**nde
queritur vtrū licz mulieri vti veste virili. **R**espondet fm factum
Tho. ij. q. clxix. q. non. nam cultus exterior opetere debz
ad dīi persone fm communem consuetudinē. et ideo de se est vi
ciosum q mulier vtatur veste virili vel eōuerso. q. specia

liter phibitū est in lege. Deū. vbi dicit q̄ non induet vestē viri
li vel eōtra. Et tō est s̄m glo. q̄ gentiles tali mutatione ha-
bitus vtebant ad ydolatrie sup̄stitionē. Et ideo q̄ talia agūt
potius sunt ydolatre q̄ xp̄iam. Itē aliqui induunt loricas et
mutant se in bestias et quod petrus ē aliqui mutāt se in demo-
nes et tales hoīes oīdūt se bestiales et de oīnū eē seruitores
Mat. vj. Nemo pōt duobus dñis rē. Unde dicitur in decre.
Gestus corporis qualitatem indicant mentis. dist. xij. cleri-
cus. Quinti sunt chorisantes. Nam in illo tempe carnispi-
ui solent hoīes choreas ducere in quibus quotiens vnū sal-
tum faciunt in chorea. versus infernū totiens saltant. **Aug.**
Omnis saltus petulantie ruit in pfundum cloace. Unde que-
ritur vtrum ducētes choreas illicitas peccāt mortaliter? Re-
spondet q̄ sic. siue in festis. siue in pfestis si hoc faciunt cau-
sa mōtandi ad libidinem se vel alios. Si quis vel aliqua nō
corrupta intentione aliquādo se immisceat choreis: non est
pctm̄ mortale. Sexti sunt qui exercent torneamenta. Unde q̄ri-
tur vtr̄ torneamenta facere sit mortale pctm̄. Respondetur
s̄m **Wilhelmū** q̄ mortaliter peccāt qui faciunt cōtra phibi-
tionem eccl̄ie. Si autē non essent phibita et fierent causa di-
scendi vsum armorū ad impugnandum infideles et ad defē-
sionem p̄rie vel reipublice nec ess̄ pctm̄. Et intellige s̄m **Ho-**
stien. q̄ phibita sunt. quia mortes anime et corporis in eis
immineant. Nam debz cogitare hoc euenire posse. Queritur
que ē pena pugnātium in torneamētis. R̄ndetur s̄m **ray.** pe-
na est quādo aliquis aliquē occiderit reus homicidij et irre-
gularis erit. q̄ ludus talis est noxius et illicitus. et ideo q̄c-
quid ex eo seq̄tur rē. Itē qui in torneamēto morit̄ non debz se
pelici in eccl̄ia. **Eryt host.** dicit. Si q̄s etiā letale vulnus accepe-
rit. sic postea sup̄uixerit. q̄ q̄uis peniteat et ei eucaristia nō
denegetur. carebit tñ eccl̄astica sepultura. ex de tor. c. j. **Be-**
p̄mi sūt qui fallunt impatores reges papā ep̄os et oēs q̄
talia agunt. postposito oī timore dei puniūtur q̄q̄ hic et i
futuro. **Ad** tertiam partē sermonis nota q̄ presens tps
exili et mundus nominatur vallis lacrimarū. In quo mundo
quolibz facit omni die vnā dietam ad mortem. ideo magis
esset in presenti tēpore eundum ad flendū q̄ ad ridendū. **Alu-**
g. In valle miserie sumus in quo ē fletus q̄ debeamus esse i
celo. vel saltē in celesti paradiso. Unde etiā gre. super ezechi.
Quid est quod in hoc mundo nos libeat. vbi luctus. vbi

gemitus inspicimus. **D**estructe vrbes. eversa castra. depopu-
late ciuitates. agri in solitudine edacti. alios in captiuitate du-
ci. alios detruncari videmus. alios interfici. **Q**uid est qd in
hac vita libeat fr̃es mei? **S**i saltem mundum diligimus. nō
gaudium iā sed vulnera amam? **P**rimo nota exemplū qd
scripsit **Jo. mider** in quodā sermone. qd semel erat quidā in
die carnispruij in ciuitate lucana que tunc erat in flore et ipi
fecerunt multa socialia **I**nter alia per cōtractum aliq fecerunt
sibi papam. aliqui impatorem. aliqui regem francie. et aliq
dñm de lucana et ille erat super p̃dictos. qui stans in culmie
misit p̃ illo qd erat loco pape vt veniret ante eū et faceret sibi
reuerētiā. quod fecim fuit. **E**t similiter p̃ imperatore et alijs
regibus et illi sibi fecerunt. **Q**uo fco dñs lucanus ait. **E**st
ne maior dñs in terra q̃ isti? **R**espondit ei qd sic. et dixit. q̃
est ille? responderunt xps est. **C**ui dñs lucan? dixit **V**bi est il-
le? **D**em est ei qd in ecclesijs xpianorū morat̃. **C**onuocauit
domicellos suos et dixit eis. **I**te per oēs eccl̃as et citate xpi
qd corā me opeat. **Q**ui iuerunt et vnū sacerdotē paratū ad
missam inuenerūt et duxerunt eū vt dño de lucana reuerētiā
faceret. quid plura? **A**nno illo diuisa est ciuitas et ex tunc de
malo in peius se habuit et vltra puium temp̃ pl̃ q̃ quinqz
vicibz est vendita. g̃ cessate a xpi illusione. si non vultis ter-
ra absorbuir. in promptuario.

Unica prima ad Corinthios.

Patres rogamus vos ne inuacuū grām si recipiatis
Ait enim. **T**empore accepto exaudiui te et in die sa-
lutis audiui te. **E**cce nūc tēpus acceptabile ecce nūc
dies salutis. nemini dantes vllā offensionē vt nō vituperet̃
ministerium nostrū. sed in omnibz exhibeamus nosmetipsos
sicut dei ministros **I**n multa paq̃a. in necessitatibus. in agui-
stis. in plagis. in carceribus. in seditionibus. in laboribus.
in vigilijs. in ieiunijs. in castitate. in scia. in longanimitate.
in suauitate. in sp̃s sancto. in caritate non ficta. in verbo veri-
tatis. in caritate dei. **P**er arma iusticie a dextris et a sinistris
per gloriam et ignobilitatē. per infamiam et bonam famā.
vt seductores et ecce veraces sicut qui ignoti et cogniti qua-
si morientes et ecce viuimus. vt castigati et non mortificati
autē loquutantes tanq̃ nichil hñtes et omnia possidentes.

Sermo super epistola precententi

Hortamur vos. ij. cor. .vi. Si quis mutuo bonū equū
vel aliud aīal accepisset ad laborandū vel ad lucz si
bi ad qrendū et inde lucz sibi reportare possz. fatius
esset si non assidue cū illo laboraret et vt tale lucz eternaliter
possideret. **C**arissimi nos grām a deo tanq̃ q̃dam mutuū
accepim? Nam fm aug? de ciui. dei li. viij. c. xxiij. Grā nob
pntatur qua iustificamur a pctō et perducimur ad regnū. Est
em illud mutuū necērium qz sine eo nil mereri possum? Aug
in li. de natura et grā. Desiderate hoc auxiliū quo solo hoīes
liberātur a malo sine quo p̃sus nullū siue cogitando siue vo
lendo et amādo siue agēdo faciunt bonū. imo sine grā nullus
saluari pōt. Aug? de natura et grā xpi. Grā sine q̃ nec infā
tes nec etate grādes salui fieri pnt. nō ex meritis reddit. sed
gratis datur p̃p̃ qd grā vocat. **N**ō dicit apl's. Hortamur zc.
Nō in pnti sermone tria sūt dicēda q̃ tangunt in pnti eplā.
Primo de vtilitate grē. **S**cdo de illo sacro tpe q̃dragesime.
Tercō de ouerhōe pctōrū cū vno exē. **A**d p̃m sciend qz grā
est aīe hoīs vtilis et sūme necēria. **P**rimo qz ipsa viuificat.
q̃libz em aīal viuit in elemēto sibi p̃porcionato vt bestia i ter
ra. p̃scis in aqua. zc. sic ipsa aīa viuit in dīna grā qz ē spūa
le ex ipso aīe. nā ex grāz nō hz esse spūale. **I**deo dicebat apo
stol? Grā dei sū id qd sum. **E**t ideo qz dīa aīa est in grā ope
ra sua sunt eterne vite meritoria et viuia. **S**cdo qz aīam con
fortat. nam grā datur in remediū cōtra pctā et in adiutorū
et in meritū. **N**ō dicit quidā scūs p̃r. Nichil est p̃cios? et spe
cios? grā: nā speciosiores sole et splēdidas facit aīas. nichil ē
vtilius in pnti vita qz replet aīaz thesauro virtutū et boīs ope
ribz. **T**ercō illūinat aīam ad cōtemplādum deū in hac vita.
Nō **F**ulgētius in quodā ser. Sic radius solaris subito illustē
tione sua totū mundū illūinat. sic dīna grā subita visitatōne
totā illūinat mentē. Sic em cristall? ex oī parte sua luce est
purior et splēdidior. sic dīna grā aīaz quā illūinat ex oī pte
facit splēdidā. **S**ed heu multi sunt q̃ in h̃ statu aīme se no
liant cōni bono spūali. **H**ui? figura habet **L**uc. xij. **H**ō qui
dā descendebat a iherusalē in iherico et inadit i latrōes. **I**he
rusalē fuit quedā ciuitas nobil et pōt signare celestē patriaz
ad quā homo tēdebat cū esset in grā. **A**b hac qdē descendit in
iherico q̃ interpretat defcūs. **E**t bñ descendit qz via pctōz sep

est in descensu sed via gr̃e est in ascensu. Sic qñ hō descendit p̃ cōtinuam peioracōez. tūc incidit in latrones. i. āgelos te nebray q̃ primo ad aīaz veniūt per subgestiōez malā intrāt per cōsensū et obsidēt p̃ cōsuetudinē et obstinacōem in p̃ctis. q̃ tunc spoliānt eā qñ grām virtutes et merita. i. bona opa auferunt. Et non solū ipsū hōiem spoliānt sed etiā plagas inferunt. q̃ diuersi p̃ctis ipsū vulnerāt. tunc etiā habuit tota vulnera quot p̃ctā. sed abeunt ipso seminiuo relicto. q̃ tota liter non p̃nt ipsū occidere. Nam cōtuncq̃ homo p̃ctōr ē. non tamen priuat̃ arbitrio mediante quo sibi pōt cōferre medīcinam. s. p̃niam et reuiuiscere in grā. sed si nō sumat medīcinam p̃nie et obstinat̃ et sic in p̃ctis moritur. tunc p̃iācēt in pfundum inferni vbi erit miseria sine fine. **Quātūz** ad secundā partē dicit hic apls. Ecce nunc tēpus acceptabile. Hoc d̃r fm **Wilhel.** ad drām tempis qd̃ est extra quadragēsimā. Tps em̃z quadragēsimē ē acceptabilis ad lucrādum et negociandū alio tēpore anni et h̃ tripliā rōe. Prima quia campsores inueniūt. s. p̃niam pati ad audiendū cōfessiōes qd̃ non accidit ita cōmūiter alijs tēpibus anni. Et attēde q̃ felix cōmutatio fiat in foro p̃niali vilissimā em̃ est moneta quā appōtat p̃ctōr et pretiosissima est grā quā reportat penitēs. P̃ctā em̃ sua dimittūt ibi. grām et mīaz inueniūt ibi. O aīa peccatrix p̃ctā tua ibi depōnis et sanitatē induis. Circa hec attēdenda est stulticia quocūdāz q̃ grādam dei inde optant reportare et p̃ctā sua ibi nolunt dimittere p̃ firmum p̃positū nō peccādi ampli. Tales em̃ n̄ attendunt qualis moneta sit peccatū. Prius em̃ dimitterēt si veraciter agnoscerēt q̃ noxia sunt p̃ctā. **Mat. xviij.** Si oculi tui scan. te erue eū rē. non agnoscunt tales qualis moneta sit grā qua regnū celorū h̃i pōt. Si veraciter hanc monetā agnoscerēt libentissime abscq̃ dubio p̃ctā sua p̃pter illā dimitterēt. Secda ratio est q̃a i xl. quasi in nundinis dei venalia abundant̃ exponuntur. et qui non placz vnū placz aliud. Predicacō em̃ est expositio regnū naliū. Dicit aug. in persona xp̃i. Venale h̃eo. quidē regnū celorū. quo em̃ p̃dico paup̃tate regnū. dolore gaudiū. labore quies. i. gnomina gl̃a. mōte vita. p̃cipuum venale qd̃ in istis nundinis exponitur est regnum celorū. **Mat. xviij.** tu autē vade et annuncia regnum dei. Hoc autē regnum p̃e ualet omnibus bonis huius mundi. Quarta ratio q̃ in xl. facilius inueniuntur illa moneta qua regnum celorū em̃ que

sunt vigilie. orationes. ieiunia. elemosina. Aliquis facilius ie-
tunat sex dies i. xl. q̄ pt? pascha feiaz sexta i ebdomada Ali-
qs em in. xl. dic vnu psalteriu vir pt? pascha pt dicere septē
psalmos. Et q̄ surgebat ad matutias vir pt? pascha surgit
ad missas. Quid ar p̄cipue emendū ē in istis nundinis dicit
Ioh apo. Quadeo tibi emē aux. ignitū et pbatū vt locuples
fias. Sūt aliq̄ qui in nūdinis istis plūbū vel argentū emūt
Illi plumbū emūt q̄ bō opa in mōlibo faciunt. Opa ei talia
ad modū plumbi sunt pōderosa et n̄ precōsa. Argentū vero
emunt q̄ sapiam huius mūdi sectant. Argentū em̄ n̄ putaba-
tur alicuius precij tēpe salomois. iij. Regū. Et sapia huius
mūdi stulticia est apud deū. j. Echori. ij. Aux at emunt qui
sapiam sectant q̄ ē dei dilectō. Ecc. ij. Dilectō dei honorabil
sapia. ¶ Sciendū q̄ dyabolus h̄ etia negotiatores suos sic
deus suos: s̄ sunt multū diffiles. Pri° in h̄ q̄ qui emit a dya-
bolo cū emit letatur et post seq̄tur tristitia: vt ptz de pctō for-
micaōnis. de q̄ dicit Ihero. Q̄ appetitui eius annexa ē p̄nia
Vñ quidā dū tēptaretur a pctō carnis absadit sibi linguam
vt vehementia doloris: expelleret vehementiā tēptationis. Et
ait. Absit vt tāta emam yñ peniteam et econ. Qui emit a do-
mino pri° tristatur et post sequit leticia. Proū. ij. Malū est
malum est dicit ois emptor et cū recesserit gloriat. Duplex
malū est in emendo regnū celoz. Pri° q̄ oportet multū pa-
ti. Actu. iij. Per multas tribu. et c. Secūdo multa bō facere
Matth. xx. Voca oparios et red. ill mer. su. Vñ Ieo papa in
fimo. Non dormientibz puenit regnū celoz. nec ocio et desi-
dia torpentibz beatitudo eternitatis datur. Secūdo diffiles
sunt quia qui emit a dyabolo depauperatur. Perdit em pri-
mo deum. secūdo regnū. tercio paterinitatem ecclesie. quar-
to participacōnem omnium bonoz ecclesie. Psal. Particeps
ego sum et c. quinto bona propria si aliqua fecit. sexto perdit
semetipm. Transi em in fuitutē dyaboli. Matth. vj. Nemo
pt duobz et c. Sed qui forum facit cum deo semper lucratur
Matth. v. Qui pdit animā su. pp. me inue. eā. Quicūqz em
emit regnum celorum modi cum vī debitor dedisse cum regnū
celoz possidebit. Canti. vl. Si dederit hō omnē substantiam
aie sue p dilectōne q̄si nihil despiciet eaz. Seq̄tur nunc dies
salutis. ¶ Vbi notandū q̄ isto sacro tēpe p̄cipue dēm? co-
nati ad h̄ q̄ ad portā salutis perueniamus. Et ad h̄ mouent
nos pla. Pri° q̄ de? tali tpe creauit celū et trā. Valde igit

est ingratus qui isto sacro tēpe p dei amore nō facit aliqđ lo
nū cū deus tali tēpe p ipso homine tot et et tāta fecerit. **Secū**
do mouemur per creaturas q cessauerunt operari in hyem e
nunc vero cessante impedimento incipiūt operari. vt patet in
terrenascentib? et in aīalib?. **Crescunt dies et lumen et calor**
eorum vt crescamus exemplo eorum. **Lumen** em sapie in te
sc; crescere dēt et ad dilectōem dēs attēdere. **Mouemur etiā**
ad idē exemplo xpi qui tēpore isto tot et tanta fecit p salute
nostra. **Bernb.** Qui me tantum et c. **Indecens** est q tempo
re isto quo dominus laborauit pro salute tua q tu negligas
in vineis operari p salute tua. **Iusticia** em dei requirit vt hō
adultus salutem non consequat nisi per se etiam ad hoc ope
tur. **Aug?** Qui fecit te sine te non iustificabit te sine te. Ad
hoc aut q aliquis saluet animam suā preāpuū est desideriu
vel amor pprie salutis. **Hec** est maior causa quare dānantur
homines. quia non amant suam propriam salutē: nec p ea
laborare volunt. **Deus** em vult hoīes saluos facere. **Et** in fi
gnū illius dies. xl. dicunt dies salutis. quia nisi fuissent dies
isti: totus mund? fere iret ad pdiōem. **Vnde** multis expedi
ret vt añ pascha morerent ante q rediuarēt. **Reuera** mag
periculū est male viuendi q cito moriendi. **De** facili em salua
rent homines animas suas. ergo tempus illud. xl. dicuntur
dies salutis. **Quantū** ad tertiā partē smonis sciendū q
qlibet peccator debet isto sacro tēpore misericordiā dei q̄rere
psa. xxi. **Querite** dominum dum inueniri potest: iam em p
pe est et misericors est omnibus peccatoribus: corde eū inuo
cantibus. **Iohē. ij.** **Conuertimini** ad dominū deum vestrum:
qui benign? et misericors est. **Nā** ipse dicit **Ezech. xviij.** **In**
quacūq; hora i gemuerit. et c. **Vnde** nos videm? q quādo ali
quis offendit aliquē potentez diuitem multū aptat tempus
in quo posset eum apicū inuenire: et hoc est presens tēpus
penitētie et misericordie in q debem? credere q ille q magnā
mīaz exhibuit plurib? pctōrib? in hoc sacro tpe patius sit cū
libet pctōri oīa pctā sua misericorditer indulgē. **Et** in signū
hui? de? dic cūlibet aīe peccatū illud **Cāti. viij.** **Reuēte** re
uertere sinamitis et c. **Primo** dicit reuertere pp̄ omnes san
ctos et āgelos in celo exītes: q omnes desiderāt vūsiōnē tuā
et expectāt te. **Luc. xv.** **Gaudiū** ē angel? dei sup vno pctōre
qd si feceris ab oīb? amīis tuis te deserētib? in maxia neces
sitate ipi tibi succurrunt: et animā tuam cum gaudio ad celū

perducit. **S**ecundo reuētere ad honorem sanctissime matris
 mee: q̄ sepius te excusauit apud me que nuncq̄ orare p̄ te de
 sunt. q̄ vt dicit **Bern.** Ipsa em̄ pctōrem toti mūdo despectuz
 amplectit̄: et defendere nō desinit donec filio eū reconciliauerit
Tercio reuētere ad cōfessionē demonū vt q̄s peccādo letificasti
 penitēdo cōfundas. et secur⁹ existas ampli⁹ in oī vita tua et i
 morte tua. q̄ nūq̄ dānaberis. si sic in p̄nia et grā p̄seueraue
 ris. q̄ ab initio mundi vere penitētes nūq̄ mala morte mor
 tiūtur: nec mortui sūt. Quacūq̄ morte moriat̄. penitēs: siue
 in mēsa lecto. cāpo. aq̄. igne. siue occidat̄: siue sbitanea mor
 te moriatur. male mori nō p̄t. **Sap̄ie. iij.** Iust⁹ q̄ morte p̄
 occupatus fuerit: in refrigerio erit. Nā ipsi deōnes in infer
 no h̄nt diuersa ḡna hoīm. clericos. religiosos. nobiles. igno
 biles. diues. rusticos. diuites. paupes. filios et filias et c. sed
 vere penitētes et inocētes illa ḡna hoīm nō h̄nt. q̄ tales illuc
 n̄ pueniūt. nec ibi rep̄iūt. **Q**uarto dic̄ reuertē ad honore q̄
 aōrēz meū q̄ te creauit ad imaginē et similitudinē meā cū n̄ esses
 et te sup̄ oēs creaturas nobilitauit. q̄ s̄m **Arist.** nobilissimū a
 nimaliū ē hō. q̄ int̄ oīa aīalia sol⁹ h̄z rōnem. **I**tem ianuā celi
 ap̄ui vt intrare possis. et multa b̄nficia in p̄nti exhibui. reuer
 tere ad me et ego suscipiā te. **Q**d si feceris honorabo te corā
 p̄re meo in celo. et in oībo sanctis et angel. **E**rgo q̄ vult b̄n
 mori et salu⁹ fieri p̄niam isto sacro tempore agat. **U**nde ipsa
 penitētia mīam operatur in celo et in terra. **A**ug⁹. **O** p̄nia
 oīa ligata tu soluis. oīa desperata tu reformas. paradisu⁹ tu res
 seras. tu es rutulanti⁹ auro. splēdidior sole. p̄si. de sū. bo. li.
 iij. **P**nia est medicamentū vulneris. spes salutis per quā pec
 catores saluantur. per quā de⁹ ad misericordiam puocatur.
 que nō tempore pensatur. s̄ p̄funditate fletus et lacrimarū
Un̄ queitur verum de omni peccato quantūcūq̄ magno
 possit agi penitētia: **R**es̄ndetur sc̄dm **Petrum. iij.** sententia
 n̄ q̄ sic. quia hec est differentia spiritus v̄niti carni et separa
 ti. quia ille est susceptibilis penitētie et iste nō. **H**inc ē s̄m
Damas. q̄ de omni peccato commissio a spiritu i carne existiē
 te q̄ diu in carne est potest agere penitētiā. post separatio
 nē vero nō. et hec ē fides catholica q̄ p̄ p̄niaz ēmittit̄ oē pctm̄
De h̄ s̄z in decre. **Q** p̄ p̄niam delet̄ oē pctm̄. de pe. dist. iij.
Insup̄ ē. xi. articulos fidei credere. remissionē pctōy. **E**x d̄as
 pt̄z q̄ oēs desperati n̄ h̄nt fidē verā. s̄ imitatores sūt **Iude** p
 ditoris q̄ despauit et seipm̄ suspēdit. **U**n̄ s̄z i decre. **Judas** a

venia non exclusus fuisset. si ipsam a Christo postulasset. de
pen. dist. v. Et iterum. ¶ Ultimo nota exemplū de illo qui
inger ecclesiam intrauit et clarus exiuit. qre in pm. m. xij.

¶ Dominica secunda.

Ad Thessalonicenses.

Patres rogamus vos et obsecramus in dño Ihe-
su vt quēadmodū accepistis a nobis quō vos o-
porteat ambulare et placere deo. sic et abulatis vt
abūdetis magis. Hatis em̄ q̄ p̄cepta de dñm Ihesum. Hec est enim voluntas dei sanctificacō re-
stra. vt abstineatis vos a fornicacōne vt sciat vnusquisq̄ re-
strū suum vas possidere in sanctificacōne et honore. n̄ in desi-
derij passione. sicut et gentes que ignorant deū. Et ne q̄s su-
pergrediat̄ nec cūueniat in negotio fratrem suum. quoniam
vindex est domn⁹ de hīs omnibus sicut predixim⁹ vobis et
testificati sumus. Non em̄ vocauit nos deus in immundiciā
sed in sanctificacōnem. In Christo Ihesu dño nostro.

Sermo super epistolam.

Hec est volūtas 2c. Thessa. iij. Sicut fu⁹ sperās
remuneratōnem a dño suo cauet ne eū aliqñ puo-
cet ad iracundiā et diligenter studet obtemperare vo-
lūtatī sue. ita necesse ē vt nos obtemperem⁹ ei⁹ volū-
tati si premiū regni celozū qđ nobis p̄misit volumus adipi-
sci. Math. viij. Quicūq; fecerit voluntatē patris 2c. Ergo dicit
Apl⁹. Hec est volūtas dei. ¶ Dñ in pñi s̄mone tua sūt di-
cenda. Pri⁹ de volūtatē et opibz eius. Secūdo de fornicatio-
ne vitāda. Ter⁹ de fraude ementiū et vendentiū cauēda cū vno
exēplo. ¶ Ad primū q̄rit vtrū volūtas dei sp̄ impleat. Rñdēt
s̄m sc̄m Tho. i. q. xix. Q̄ necesse est semp voluntatē dei imple-
re. q̄ quicquid consequitur effectū. Vnde qui recedere videtur
a diuina voluntate s̄m suū ordinem. peccando inādit in ordi-
nem diuine volūtatē dñi per eius iusticiā punitur. Sed cōn-
hoc arguitur sic q̄ volūtas dei n̄ semp impleatur qđ de⁹ s̄m
placiter vult hoc fit. et impossibile ē qđ diuina volūtas frustret̄
Dicit em̄ apl⁹. j. Thi. ij. qđ deus vult oēs hoīes saluos fieri
et ad cōgitiōem veritatis peruenire. s̄ hoc n̄ euenit ita. s̄ vo-
lūtas dei n̄ sepe implet. Rñt Damas. qđ h̄ intelligit de vo-
luntate dei aīcedēte n̄ cōsequente. q̄ quidē distinctō nō acāpi-
tur ex parte voluntatis diuine in qua nihil est prius vel po-
sterius. s̄ ex parte volūti. ¶ Ad cuius intellectū sciendū qđ

vnūquorq; qđ est bonū sicut est volitū a deo p̄t aliqd eē in
p̄ma cōsideratōne: s̄m qđ absolute cōsiderat bonū vel malū:
qđ tñ put cū aliq̄ dūcto cōsideratur. ē s̄eq̄ns cōsideratō eius
ecōi sē h̄z. s̄ic hoīem viuere ē bonū: et eū occidere ē malū. s̄m
absolutā cōsideratōem: s̄ si addat̄ circa aliquē hoīem qđ sit ho
micida. vel viuens in piculū multitudinis: sic bonū ē eū occidē
Qn̄ p̄t diā qđ iust? iudex aīcedenter vult oēs hoīes viuere. s̄
s̄eq̄nter vult homicidā rotari. furē suspēdi et c. **S**ic de? vult
oēs saluos fieri aīcedēter. et cōter vult qđdā dānari. s̄m exi
gentiā sue nature. **Q**uerit̄ vtrū aliqd accidit a casu: **R**ūdit
Eluād. **N**ihil oīno: s̄ ex vera dei ordiatōe **S**z quō tūc ecclie
et edificia bonorū hoīm fortuitu igne inuadēte. q. casu inf̄mi
nant. **R**ūdet̄ qđ sine cā n̄l sit. **J**ob. v. **N**ihil sit in t̄ra sine cā.
vt p̄t. qđ nulla ecclia sine cā in toto mūdo obuiet. nec des̄i rūt
n̄ p̄t a deo iudicet. **C**ōtingit at̄ h̄ trib? de caus. **P**rima si ecclia
ē p̄ iusta cōstructa. **S**ecūda si iūitates eā p̄ imūdiās eā in
q̄naueēt eā. **T**ercia si eā hoīes plus diligunt qđ et̄na. sic nec
hoī pec? moriet̄: nisi dei intuitu iudicet. **I**te cū mors et egritū
do sūt pene peccati: cur h̄ pecora patiunt̄: cū p̄ discreciōez age
re nequnt. **R**ūdit idē qđ hō per ea punitur. cū eorū p̄uaciōe in
mente torq̄tur. **S**z diās. **H**oc p̄t eē de domesticis pecoribz: s̄
qđ diās de agrestibus et siluest ribz. **R**ūnt qđ si ea egritudine
verātur: h̄ eueit a corrupciōe aeris et ab h̄is q̄ ob p̄tīm hoīs
in cōficiū mutātur. **Q**uerit̄ vtrū in oī tēpe dei mīa et iusticia
agregātur. **R**ūdet̄ s̄m sc̄m **T**ho. sup. n̄. di. xlvj. et cōordat
Albertus magn? de mirabili sc̄ia dei. c. ij. **L**arge loq̄ndo mīa
et volūtas b̄nfaciendi creature. **I**usticia vero cōdeciā bonita
tis sue et sic in oī tpe ē mīa et iusticia. qđ in oī tēpe de? facit
cōdeciā bonitatis sue ex volūate b̄nfaciēdi creature. psal. **D**
mīsevie do. mi. et vti. **I**tem iust? dñs in oib? v̄ijs eius et c.
Sed cōi dicta arguntur. **I**n iustificatiōe impij tñ apparet
misericordia et nō iusticia. qđ omnis iusticia p̄supponit meri
tū. g. et c. **R**ūdit **H**olkot sup. li. sap. c. ij. qđ in iustificatiōe im
pij est mot? liberi arbitrii et attriciōis p̄pter qđ aliq̄ cā iusti
cie videtur qđ deus infundit sibi grām. **S**ic est in iusticia ex
parte dei: qui quodāmodo debitor effiat penitēti per p̄mis
sionē. **Q**n̄ glo. super illud psal. vt iustificeris in sermōib? tu
is. **D**e? hoc p̄misit vt peccatoribus veniā petentibus largire
tur. et sic in iustificatiōe impij ex vtraq; pte dei et impij iusti
cia et misericordia repetit̄. **I**te arguitur. **P**aruuli baptisati cū

affliguntur in infirmitatib? et morte: ibi in nullo apparet in-
sticia. q? liberati ab oī pctō: n? sunt debitores alicui? pene. g? i
iuste pauiunt. **R**ndit **Holkor**. Baptism? aufert carentiā vi-
siois dei si puul? moriat? n? tñ aufert penalitates q? naturaz
consequuntur ex defcū suor pñcipioz mōslum pcti original.
Vn baptism? n? absolvit a reatu mortis corpee et aliaz pena-
rum corpis. Et fm **Albertū** ē ibi mia. **Q**d pbat? **M**ia dei ē s?
ncere penis ē innocentē vt alij vidētes magis timeāt et erudi-
ant. **H**oc em pcedit de fonte pietatis boni cōis. sic dīam? q?
voluit xps pati ex pietate quā habuit ad oēs hoies. **Q**uerit
qre pena original manet culpa p sacramētū baptisim? deleta.
Rndit fm mgēm et alios doctores iō vt n? estimaret aliud re-
gnū eē si tā nobile h? dare. **S**ecūdo vt pl? mereamur. **T**er-
o vt plus hūiliemur. **Q**uarto vt timor iudicis ne pcepta ei? fa-
cilit tñsgrediamur. **Q**uinto vt amicitia dei repiam? q? nos
amat: arguit et castigat. **A**rguit. **P**ueri q? sine baptismo in
originali pctō decedūt ppetue p culpa alterius vidēt? puniri
g? nulla ē ibi mia. **R**ndit q? in illis pueris naturalia obuiant in
esse ex mia dei. **P**sa. xliij. **M**ia dei ē q? n? sum? cōsumpti. **I**te
Tho. ij. dist. xxxij. **P**ueri i originali peccato decedētes n? do-
lēt nisi d? carētia visionis dei. imo gaudebūt de h? q? partiā pa-
būt multū de dīma bonitate in perfectōib? naturalib? . ideo n?
dolebūt n? de carētia visionis dei. **E**t q? ad h? nūq? fuerit ppor-
nati nec ex parte nature. q? ad h? n? attingit. nec ex parte grē
q? hāc ppijs actibus attingere nequerūt. **V**n de h? legit? exē-
plū. **S**i mulier n? eligitur in papā vel regē n? ex hoc tristatur.
q? nūq? apta fuit. nec pporcionata ad talē dignitatē. **I**tem
Petrus de palude. ij. li. sūa. dīat. **Q**u? tales hnt felicitatez et
melius est eis q? alicui hoī in h? mūdo esse p. **B**onauentura
super. ij. li. sūa. dīat. **Q**u? sicut in btis ptz sua mia. et in dam-
natis sua iusticia. ita in istis pueris egle vtrūq?. **E**t h? p deco-
re vniūsi. **Q**uātū ad secundā partē istius sūis dīat hic
Aplos. vt abstineatis vos ab oī fornicatōe. q? fm **Aug**. **N**ō
mechaberis. phibet oēm illicitū coitū. **V**n de h? d? in decretis
Ad meretrices accedere dimit? phibitū est. xxxij. q. iij. me-
retrices. **E**x q? ptz q? etiā simplex fornicatō. s. solus cū sola ē
pctm mōle. **V**n h? qūtur vtrū in tactib? oscul? et hūoi sit
pctm mōle? **R**ndit fm **tho**. z. z. q. clix. **O**sculū apler? et tact?
fm suā rōem n? noiat pctm mōtale. q? pnt sine libidine fieri
vel ppter consuetudinē pñe: vel ppter necessitatē aut rāonabile

causam. s. si fiant cā libidinose delectationis sūt mōlia. nā et
solus consēsus in delectationem morosa mortal ē. Et addi pōt
etiā s. m. scōm Tho. Q. aspēctus libidinosus mōle pētm ē. Vñ
Math. v. Qui videt muli. ad ocul. caria mecha. ē eā. **I**tem
circa illā materia fornicationis q̄ritur vtz puelle in amīs pue
rilibus aliqd carnale cōmittētes pōūt v̄ginitatē. **R.** s. m. Al
bertū n. qz n̄ ē in eis consiliū deliberatio nec etas patit tal dele
ctationis ipetū. **I**tem q̄rit vtz per violentiā possis virgini
tatez amittere. **R.** n̄ s. m. scōm Tho. i. nq. di. xxxij. Que per
violentia corripit siue ab homine siue a deōne inculco v̄gini
tate n̄ amittit. si inq̄ntū pōt remittē vt consuet corp⁹ a corrupti
one vel saltē mentē a consēsu. Vñ de h̄ s. in decretis. Cū vir
ginitas sine consēsu corripit. meitū castitatis duplicat. xxxij
q. vi. **A**d terciā partē s. m. dicit **A**p̄lus. Ne q̄s super
grediat. neqz circumueniat in negotio frēm suū. Hoc reuera
dignū ē ne q̄s supergrediat. i. violentiā iferat. neqz ibi con
ueniat. i. occulte decipiat in q̄cūqz negotio frēm suū. **H**ic
Ap̄ls n̄ rep̄hēdit negociacōnē s. circūuēsiōnē. **N**egotiatio em̄
in se bō ē et necēria. **O**rdinauit em̄ deus vt nulla terra sibi q̄pi
sufficiat in omnib⁹. s. sibi mutuo s̄bueniant. Vñ negociatores
sūt omnū ministri dū per multa pericula latronū et fluminū
in itinere trāsēūt. **Q**uāti āt meriti hui⁹ negotiatores sūt: oñ
diē inuitasp̄m. **C**ū q̄daz deuot⁹ heremita petiss̄ sibi a deo re
uelari cui eēt eq̄l. **D**cm̄ ē ei q̄ tali mercatore q̄ cui iusticia et
eq̄tate merā omia sua rēdit. **S**z heu plures sūt q̄ fraude de
cipiūt p̄rimos in pōderib⁹ ineq̄libus et mēsuris et verb⁹ mēda
ciis. Vñ q̄ritur qd sit dōm de illis qui nec emere nec rēdere
nouerūt n̄ cū mendacijs et iuramētis. **R.** s. m. ray. Quociēs
cūqz causa decipiendi periurāt vel mēciuntur scienter: peccāt
mortaliter et tenētur ad restituendū. **I**tem q̄ritur de illo qui
scienter emit rapinaz vel furtū. **R.** q̄ sēmp tenent reddere: c
si aial moriat vel violentē auferat. nec liberat alienādo alteri
Nō ē qz ipe furtū cōmittit rē alienā inuito dño tractādo nec
pau qd dedit pōt repetē ab illo cui⁹ res ē et etiā tenet restituē
am frāis p̄ceptos. a q̄ medio tpe perāpi potēz. et si fec de
teriorē q̄ ad ipsū puenit n̄ liberat. **E**t idē itelligendū ē de se
cūdo et t̄ci⁹: a vltra ēptore malefidei. **I**tem q̄rit vtz ligatū sit
cū iudeis cōmerciū h̄re. **E**t arguitur p̄mo q̄ sic. quia ecā per
mittit eos nobiscū cōmorari et nō pōt viuere quin vendantur
ipsis necessaria. **R.** n̄ dicit **H**enricus in tractatu de tractib⁹ q̄

xpiani pnt eis vendere necessaria vite sed n p pecunia n eent
aliunde potētes ad satisfaciendū illis qz ē pecunia vsuraria:
Cōstat aut q bñ pnt nobiscū morari sine h q vēdantur eis
nccaria vite p tali pecunia cū n dēant hēre talē pecuniā. nec de
tali vivere. s vivere de laboribz vel de bonis qbuscunqz iuste
possessis. seu habitis. p qbz pnt emere vite nccaria. **E**t dicit
idē. **H**eu qñ ipse iude? cū vsuraria pecunia emit panē. carnes
pīscēs et c. vel aliud talū cuius vsus ē cōsumptio et ipse supflue
et delictose cōsumit vt cōiter fit de iudeis. illicitū ē cuiqz hoī xpī
ano hēre cōmerciū cū aliq tali iudeo nisi restituat rē vsurariam
eo q cū tali iudeo cōmerciū hñs occasionē dām pmo prebet
scz cui res vsuraria debet hñe tenet. **A**lias facit cōi preceptū
de dilectione pximi. s ille. **Q**uerit vtz cū iudeis licitū sit
laborare vel pciū ab eis recipere q nihil hñt preē vsurā. **R**ñdet
idē q tal q laborat iudeis in licitis et honestis in qbz iudeus
aliq cōsequit vtilitatē: q vtilitas opēsat cū precō: qd dat labo
ranti tal iudeus cū n sit pauperior ppter precū datū vel mag
impotēs ad satisfaciendū illis quibz tenet ad restitucōem. in
tali casu vel cōsimilibz licitū est recipere precū de pecunia vsus
raria: sicut cultores agroꝝ et vinearum. **S**ed vbi iude? dan
do precū sit impotēs ad restituendū vt fit dū dant hñs q la
borant ipsis pueros lactando. vestes faciendō vel calceos pre
parādo: quibus nulla opa impendunt: ex quibus cōsurgit
talis vtilitas q compensari posset cum precō. n est licitū ab
aliquo recipere tale precū et p cōsequēs nec eis laborare nec fui
re. **H**ec ille. **I**tem queritur de illis qui ludunt cum iudeis.
Rñdit q lusores q lucriantur a iudeis tenentur restituere eis
a quibus ipsi iudei pecuniā per vsuras extorserunt. si nō pos
sunt tales sciri quibz sit restituenda illa pecunia: tunc in foro
cōscientie tenetur illam pecuniā dare cum cōsilio sui cōfessoris
in pios vsus. **S**equit. **Q**uā de? vindex ē de omnibz hñs. **V**i
dex est deus. i. vlcionē querit. **V**n dicitur i **Psal.** De? vlcōnū
dñs. **H**oc **Christus** oñdit qñ videntes et emētes de tēplo e
iecit. **V**n hic qñtur vtz in xpō sint motus ire. **R**espondet
Claudarius q in deo n sunt tales motus ire. quia vt scriptū
est de eo omnia cū tranquillitate iudicat: sicut cum malos pu
nit irascitur eis q hec patiuntur. **V**ltimo nota exemplū de i
finia dei mīa quō scuafer q dedit seipm dyabolo ppter filiaz
sui dñi et scūs **Basilius** reduxit eū ad pñiaz impm. **M. xxi**

Ad Ephesios.

Fratres Estote imitatores dei sicut filij carissimi. et ambulate in dilectione sic et xps dilexit nos et tradidit semetipsum pro nobis oblatione et hostiaz deo in odore suauitatis. Fornicatio autem et omnis immundicia aut auaricia nec noiet in vobis sicut decet sanctos. aut turpitudine: aut stultiloquium aut scurrilitas que ad rem non pertinet sed magis grauius. Hoc enim scitote intelligentes quod omnis fornicator aut immundus aut auarus. quod est ydolorum seruus non habet hereditatem in regno christi et dei. nemo vos seducat inanis verbis. propter hoc venit ira dei in filios diffidentie. Nolite ergo effici participes eorum. Gratis enim aliquando tenebre. nunc autem lux in domino. ut filij lucis ambulate. Fructus enim lucis est in omni bonitate et iusticia et veritate.

Sermo super epistola precedenti.

Estote imitatores etc. Eph. v. Quia modo fideles christi animam viam celestis regni per penam sunt aggressi et sunt in progressu. ideo ne erremus hortatur nos apostolus ut christum imitemur. d. Estote etc. **U**bi in penam huiusmodi tria sunt dicenda. Primo quomodo debemus imitare christum. Secundo de his que scurrilia verba proferunt. Tercio de temporibus nostris cum vno exemplo. **A**d primum sciendum quod nullum iustum et tunc et nullum gloriosius et fructuosius imitamus quam christum. quia ipse datus est nobis in exemplum. Perfectissimus est. quia in eo totius perfectionis norma iuuenies. Si perfectiores humilitatis requiris. ego sum inquit vermis et non homo. Si paupertatis. Dulces foueas habuit etc. Si caritatis. Maiorem caritatem habet. Si obediens. factus est obediens. Si pacie. quia cum patere non dominabatur. Si totius pietatis et misericordie pro suis crucifixus orauit. d. Pater ignosce illis. Vnde plenum gratia et veritate. Perfectionis et sanctitatis non solum plenum sed supereffluentem De plenitudine eius omnes accepimus gratiam et gloriam. **A**ugustinus de vera religione. Tota vita christi in terris quam per hominem gessit disciplina morum fuit. Vnde philosophi et ethici. Non se gloriatur christianum: quod non habet absque re. Ille est christianus qui factis christianum se ostendit ambulans sicut et Christus ambulauit a quo nomen straxit. **A**mbrosius. Quia habemus in Christo. Si auxilio indiges virtus est. Si morum timor. vita est. Si tenebras fugis lux est: si cibum quiris: alimenter est. gustate et videte. **U**bi sciendum quod crucem Christi diuimode multi portant. Primi hanc portant cum symone cyreneo et non voluntarie. sed cum labore: quam crucem penitentiae siue religionis et laboris nequaquam portarent. si commode subter

fugere possent. **S**ecūdi portāt crucē tribulacōnū et miseriā
et afflictōnū cū latrone pendēte in sinistra pre xpi: q̄ ppter de
meritū suū in p̄lo sedicōem dātavit et homicidiū fecit. et ideo
in cruce posit⁹ fuit. **S**ic multi ppter pctā suā q̄ demeruerunt
apud deū siue apud hoīes tribulant⁹: vexant⁹ et patiuntur. vt
eorū afflictō incipiat h̄ in p̄nti vitā et in futuro puniat⁹ eterna
liter. **I**here. xxvii. **D**uplici stricōne otere eos dñe deus nr̄.
Tercij portāt crucē afflictōnis et miserie cū latrone dextro.
q̄ licet crucē ex delicto meruerūt: h̄ tñ paciēter sustinuerūt. q̄
xpm iux se pendente innocēter videt. d. **N**os quidē digna
factis recipimus. et tales hñt innocentē mortē xpi p̄ oculis q̄
tot et tāta sustinuit. nec tñ vllū pctm fecit. j. **P**e. ii. **Q**ui pctm
ñ fecit et c. **S**i passio xpi ad memoriā reuocet⁹: n̄ ē qd̄ n̄ eq̄
aio toleret. **Q**uarti portāt libentē crucē sue afflictōnis et mi
serie. et sūt illi q̄ multa sustinet paciēter et letāter. et penam
quā sustinet n̄ meruerūt. q̄s deus p̄ cū xpo ihu quotidie crucē
figi et mortificari permittit. et tanto magis honorabit eos i
celo vbi erit ineffabile gaudium. **I**heronimus in eplā **N**ul
lus labor durus. nullum tempus longū videri debet. in quo
gloria eternitatis adq̄ritur. **A**ug⁹. **F**acilius possumus dicēi
illa patria q̄ ibi desit mors. nō est ibi luctus. n̄ est infirmitas
nō fames. nulla sitis. nullus estus. nulla mesticia. nulla tristi
cia. **S**equitur. **S**icut filij carissimi **W**ilhelmus. **L**icet oēs ho
mines sunt filij per creaōem. tñ h̄ tria genera hominū spe
cialiter dicūtur filij dei. **P**rimi qui diligunt inimicos. **M**atth. v
v. **D**iligite inimicos vestros. **S**ecundi sunt pacifici. **M**atth. v
Beatī pacifici: c. **T**ercij sūt misericordes **E**ccl. iij. **I**n iudici
esto pupillis misericors vt pater: et eris tu sicut filius altissi
mi obediens et miserebitur tibi magis q̄ mat. **S**equit. **E**t
ambulate in dilectōne. sicut xps dilexit nos. **V**bi sciendū
q̄ deus diligendus est super omnia. quia nulli creature tan
tā dilectioēm cōdit sicut homini. quia creaturas superiores
scz angelos non redemit. **I**tem inferiores creaturas in mun
do exñtes et vuentes. s. animalia et volucres nō ordinauit
ad gloriā eternā percipiendā. sed mediaz creaturā. s. ho
minem redemit sua amara morte et ad gloriā eternā ordi
nauit: cum nos tam ardentē dilexit. sic q̄ nos super omnes
creaturas. imo quod magis est super seipsum dilexit. **B**ern
hardus. **S**i non dilexisset me plus q̄ se: nō dedisset se p̄ me
iō debemus ipm super omnia diligere etiā plus q̄ nos ipsos

hic q̄ sue dilectōni nihil preponamus. nec patrē. nec matrē.
nec vxorē. nec pueros. nec diuitias. nec honores. nec q̄cūq̄
in celo et in terra creatū. s̄ ipm̄ preponam⁹ omnib⁹ reb⁹ cre
atis. et sic erim⁹ filij et coheredes xp̄i. **Aug⁹.** Im̄mēsus es dñe
et sine mensura dēs amari ab hīs q̄s p̄ioso sāguine redemi
sti. ¶ **Q**uātū ad secundā p̄tē dicit apl⁹. **F**ornicacō aut tur
pitudō. aut turpiloq̄ū. aut scurrilitas nec noiet̄ in vob⁹. **O**bi
sciendū q̄ plures sūt qui verba luxuriosa et scurrilia p̄ferunt
p̄ que p̄ximos scādalisant. et ad malas cōcupias puocant.
et in h̄ dēū graui⁹ offendūt. **E**t cū tales corrigūtur: dicūt ore
q̄d tñ est falsū. **C**ris. sup **Matth.** Quale cor vnusquisq̄ habet
talīa vba loq̄t̄. et talīa opa fac̄. **A**rist. q̄rto **Eth.** Qualis vn⁹
quisq̄ est: taliter loq̄t̄ et opa fac̄. **E**x hīs seq̄tur q̄ q̄ talīa
p̄ferunt siue viri: siue mulieres siue virgines. in h̄ se hrē ipu
dica oñdunt corda. **P**hidorus. Qualis h̄mo p̄fertur: talis a mi
nis p̄probatur. ¶ **U**n querit̄ vtrū sit p̄ctm̄ mōle loqui ver
ba scurrilia luxuriosa et allectiua siue iocosa. **R**ñdet̄ q̄ q̄ndo
quis loquitur talīa verba ea intētiōe vt aliquem alliciat ad
actū malū: sic peccat mōlīter: s̄ si in ioco loq̄tur: peccat venia
liter. **U**n s̄ in decretis. **D**eus iudicat verba s̄m̄ intencōem p̄
ferentiū. **S**imile intelligendū est de visu: cū quis arderet ali
quā personā ea intencōe vt illā ad malā cōcupiscenciā vel ad
actū malū alliceret. tūc tal̄ p̄pter puerīlī intencōem: peccat
mōlīter. **L**uce: vj. **D**e vob⁹ qui nūc videtis. **S**i si aliquis arri
deret aliquā personā ex quadam leuitate et ex cōsuetudine l̄
amiracōne vel ex ioco: tūc vix peccaret venialiter. **S**ilr̄ in
telligendū est de visu: cū quis inspiciat aliquā p̄sonā ea inten
tiōe vt eā ad malū cōcupiscere velit: peccat mōlīter. **M**atth. v
Qui viderit mulierē et c. **S**i si q̄s videret mulierē vel virginē
tāq̄ rem vel imaginē pulciā: nō mala cogitādo vel affectādo:
n̄ peccat. **G**regorius. **N**ō debet intueri q̄d n̄ licet concupisci
Unde etiam **Aug⁹.** in regula. **N**eq̄ feminas videre p̄his
bemur: sed appetere vel ab ipsis velle appeti criminōsum est.
Exemplū quando de bonis loquimur angeli sunt p̄ntes. q̄n
vero de turpib⁹ loq̄mur: tūc demones sūt p̄ntes. q̄re in p̄mp.
¶ **Q**uātū ad terciā p̄tē sermonis dicit hic apostolus. **O**t
filij lucis ambulate. s̄ de bono in melius p̄ficiendo. et hoc per
tinet ad virtutes et bona opera que sūt meritoria vite eterne. ¶ **Q**ue
ritur vtrum vnus actus et idem ipsius voluntatis potest esse
bonus et malus. puta si quis est ad ecclesiam continue vadēs

Et arguitur pri^o q^d sic. motus em vnus q^d est cōtinuus p^t eē
bonus et malus. puta si quis ad ecclesiā vadēs. primo quidē
intendit inanez gloriā. postea intēdit deo hūire. Rūdetur
fm scē Tho. i. q. xxij. ar. vi. Nihil p^hibet aliqd eē vnum
qd est in vno genere. et esse multiplex fm q^d refert^r ad aliud
genus. sicut superficies cōtinua est vna fm q^d cōsiderat^r in gⁿe
qⁿtitatis h^c est multiplex fm q^d refert^r ad genus colorū. et sic
est partim alba et partim nigra. Et fm h^c nihil p^hibet aliquē
actū esse vnū fm q^d refertur ad genus morū. Verbig^rā: am
bulatio cōtinua est actus vnus fm genus nature: potest ta
men cōtingere q^d sint plures fm genus morum si mutetur
ambulantis voluntas que est p^rincipium actuum moralium
Si aut accipitur vnus actus prout est in genere morū: im
possibile est q^d sit bonus et malus bonitate et malicia morali
Si tamen sit vnus vmitate nature et non morum. potest esse
bonus et malus. **I**tem arguitur sic. Cū seruus sit quasi in
strumentū domini sui. tunc actio serui est actio domini. sicut
instrumenti actio: est actō artificis. Sed potest cōtingere q^d
actō serui procedat ex bonavoluntate domini. et sic sit bona.
et ex mala voluntate serui. et sic sit mala. Igitur respondet^r
q^d alia est actio domini et serui. ideo nihil p^hibet vnā eē
bonā et aliam malā fm dignitatem et diuersitatem volū
tatis. **I**te queritur: vtrum in humanis actibus aliqs indif
ferēs inueniatur. Rūdetur fm scē Tho. in quarto scripto q^d
nullus actus a voluntate deliberatus esse potest. qui non sit
bonus aut malus. Cum enim sit racōis ordinare: actus a ra
tione deliberatiua procedens: si non sit ad debitum finem or
dinatus. ex h^c repugnat racōi: et habet racōnē mali. vt da
re elemosinā p^pter vanā gloriā. Sed si ordinatur in de
bitum finē conuenit cum ordine racōis. Vnde habet racōem
boni: sicut dare elemosinā p^pter deum indigentē et c. Vnde
necesse est actum hominis a deliberatiua rōne p^pcedente esse
bonū vel malū. Si autem nō procedit a ratione deliberatiua
sed ex quadam imaginacōne. sicut cum aliquis faciat barbā
vel mouet manū vel pedem. talis actus proprie loquendo
non est moralis seu humanus: cum nō sit actus a racōe elici
tus. et sic erit indifferens quasi extra genus actuum moralium
Item quandoq^z cōtingit q^d actus nō includit aliquod p^pri
us ad ordinem racōis. sicut leuare festucā de terra et
hūdi. et tales actus scd^m speciez sunt indifferentes: non q^d

actus hūani vel morales dicuntur. sed q̄ sūt a rōe hoīs p̄cedē
tes. et sic sator. sutor. pistoz. faber et cōiter omnis mechani
cus laborator. siue sit faūla vel ācilla in omni labore meretur
aut demerēt gaudiū vite eterne. De h̄ dicit in ps. Labores
manuū tuarū. r̄c. Vñ etiā ap̄ls. Scim⁹ qm̄ diligentib⁹ r̄c. Si
infidelit̄ laborat. tūc meret⁹ et edificat ad infernū. **Q**uerit⁹
an facti exītes in celo pnt̄ peccāre. R̄ndet⁹ h̄m sc̄m tho. q̄ n̄.
q̄ iam sūt in bono cōfirmati vt āgeli. **S**⁹ tra. Glia n̄ tollit
naturā. sed an̄ peccare poterant. ḡ et post. R̄ndet⁹. Glia et
et grā non tollūt naturā. sed defectus nature. Peccare aut̄ n̄
est aliq̄d de se. s̄ nature defectus. Itē sciendū q̄ nullus pōt
loq̄ aliq̄d verbū qm̄ meret⁹ aut demerēt. R̄o est. q̄ loqui est
actus rōis. **A**risto. j. pol. Nullū animalū naturalit̄r habet
f̄monē q̄ homo. Itē sciendū q̄ scotus dicit q̄ q̄ inducit ali
quē ad actus vitiosos: tētur restituere dānum. sc̄z inducēdo
eū efficacit̄r ad p̄niam et virtutes p̄ se vel p̄ aliū. **V**ltimo no
ta exemplū de bona voluntate dei quam habet ad peccatores.
Narrat anselm⁹ in li. de similitudinib⁹. Dum semel equitaret de
vna ciuitate ad aliam. lepus a canibus et venatoribus inseq̄
batur. et dum esset quasi captus: non aliunde habuit refugiu
q̄ sub equo in quo sedebat b̄t̄s anselmus: vbi habuit presi
dium. **Q**uod cum aduerteret traxit ad se frenū et stetit firm⁹.
Canes vñd̄q̄ circūstabant equū: et tñ non erāt ausi intrare
sub equo. **L**epus aut̄ totus tremebūdus ignorabat qd̄ dñs
equi facere vellet: an tradere ipsū in manibus canū et vena
torū an seruare eum. et restituere p̄st̄ine libertati. **D**einde ve
niūt venatores vidētes lepore sub equo: gauisi sunt credētes
ip̄m capere posse. et volentibus intrāe sub equo vt eū possent
capere. beatus anselmus p̄hibuit. d. non esse suemēns illuz
offendere qui sub suam venerat p̄tectōem: et p̄misit leporez
restitutū sue p̄st̄ine libertati abire. **T**unc lepus reuertēs ad
cāpos exiliēs et gaudēs currebat. remanētibus venatorib⁹ et
canibus q̄ dolebāt de hoc qd̄ viderāt. **Q**uod exemplū sic expo
nens. **L**epus est inq̄t anima peccatrix q̄ a canibus et venato
rib⁹ inferni inseq̄uit. **A**nxiat⁹ ipsa q̄ non p̄t h̄re refugium
Tandē s̄b equo qui h̄z quatuor pedes. i. sub fide et doctrina
q̄tuor euangelistarū tremebūda se abscondit. sed tñ ignorat
qd̄ possessor equi. i. xp̄s velit de ea agere. **Q**uod pius dñs ad
defendit et dimissis peccatis eā p̄st̄ine libertati restituit.

Dominica letare. Ad Gal. iij.

Fratres. Scriptum est: quoniam abraham duos filios habuit. unum de ancilla: et unum de libera. Sed qui de ancilla secundum carnem natus est. Qui autem de libera per re promissionem. Que sunt per allegoriam dicta. Hec enim sunt duo testamenta. Unum quidem in monte syna in seruitute generans que est agar. Syna enim mons est in arabia qui iunctus est ei que nunc est Ierusalem et seruit cum filiis suis. Illa autem que sursum est Ierusalem libera est que est mater nostra. Scriptum est enim. Letare sterilis que non paritis. erumpe et clama que non parturis. quia multe filie deserte magis quam eius que habet virum. Nos autem fratres secundum ysaac promissionis filii sumus. Sed quo tunc qui secundum carnem natus est persequabatur eum qui secundum spiritum ita et nunc. Sed quid dicit scriptura. Ecce ancillam et filium eius. Non enim heres erit filius ancille cum filio libere. Itaque fratres iam non sumus ancille filii. sed libere. quia libertate christus nos liberauit etc.

Sermo super epistolam.

Illa que sursum est Ierusalem libera est. Gal. iij. Cum iam in isto sacro tempore patriam assumptam et iam in itinere sumus ad celestem Ierusalem. et gloriam tunc sanctus paulus qui usque ad tertium celum raptus fuit nobis commendat illam celestem Ierusalem. d. Illa que sursum est. Unde in presenti sermone tria sunt dicenda que tanguntur in epistola. Primo commendatio celestis Ierusalem. et quomodo distinguit novum et vetus testamentum. Secundo quo ab initio mundi mali persecuti sunt bonos. Tercio de libertate qua christus nos liberauit cum uno exemplo. Ad primum sciendum quod apostolus commendat nobis celestem Ierusalem a situ. d. Illa que sursum est Ierusalem. Et vere sursum. quia in celo empirio est tam altum quam non potest mensurari. Cum enim minima stella secundum Alphonsum est maior tota terra. tamen propter minimam altitudinem celestis et latitudinem terre videtur parva. Et profundum maris quod dimensum est. Et quia tam alta est celestis Ierusalem: tunc ibi est mundicia maxima. quia sordes ad valles defluunt. Unde Iobes dormiens super pectus dimittens civitatem mundiciam contemplantus est. Apo. iij. Non intrabit in ea aliquid quod contaminatum. aut abhominacionem faciens aut mendacium. nisi que scripti sunt in libro vite et agni. Ideo super premus angelus ibi persistere non potuit cum peccato. sed de celo corruit in profundum inferni. Secundo commendat celestem Ierusalem.

rusalem a summa libertate cum dicitur libera est. Ea enim que aggrava-
uant et destruunt corpus hominis sunt ista: fames. sitis. estus.
frigus. fatigatio. Ab his omnibus libera est apoc. xxi. Abster-
get deus omnia. la. x. **Ber.** de fide. Non surget tibi aliquod ma-
litia: non carnis miseria. nulla ibi egritudo: non fames. nec frigus.
nec estas. nec lassitudo ieiunij. nec temptatio inimici. nec pec-
candi voluntas. nec delinquendi facultas. sed tota leticia: tota exul-
tatio. Puto quod quilibet homo libenter iret ad illam civitatem. ibique mo-
raturus in qua nec possit infirmari. nec mori et in qua nihil ad-
uersi habet. **Aug. de ci. dei.** Illius civitatis est una in omnibus in-
separabilis voluntas: ab omni liberata malo. et in omni loco bo-
no referta. Tercio commendat a nimia caritate cum dicitur. Mater nostra
et in hoc ostenditur quod superni cives illius civitatis nos amant et a
nobis amari desiderant. Mater enim amat et amat. Pro quo sciens
dum quod in eterna patria primum diligemus sicut nosmetipsos
Nam si caritas incipit ibi perficitur. Nam nunc pater intan-
tu dilexit filium. nec mater filiam. nec frater fratrem. nec uxor ma-
ritum. sicut unusquisque in celo primum suum. nec pater nec mater.
nec ceteri sanguinei ita gaudij sunt de suis carissimis sive reges
sive pape. sive sint episcopi vel etiam quantumcumque magnificati et exal-
tati sunt in hoc mundo. sic in celo unusquisque gaudet de bono pro-
mi. et in maiori gloria maius gaudium tibi prestat. nam ipse addi-
vidit et participat unicuique omnia gaudia et merita sua. Post hoc
apostolus. patriarche. apostoli. martires. confessores. et omnes electi exi-
tes in celo quilibet in fraternam caritatem adiuvit teum. et tu econ-
verso secum. quia in celo diligimus et cognoscimus nos mutuo.
Un. magist. sen. di. iiij. q. iiij. Per caritatem que in singulis erit per-
fecta tamen quisque gaudebit ac si habet in seipso. Ex dicitur per quod qui-
bet in celo habet omnia merita et omnia gaudia omnium sanctorum. quod si
ibi deficit in altero habet. **Greg.** Ex illius enim perfecte caritatis
merito fiet ut unusquisque habiturus sit in alio quod non habet in proprio
merito. Unde querit ut beati plus diligunt proximos quam extra-
neos etiam sanctos. Respondetur de equaliter bonis plus diligunt proxi-
mos. ergo consanguineum aut aliquem amicum alium quem si quis
ordinato amore dilexit plus diligit. Ista dilectio in celo au-
gebitur et perficitur. Unde in millesimo plus diligit filium quam si di-
lexit in mundo. Sicut vir uxorem. et converso uxor maritum. et fra-
ter fratrem. et soror sororem. et amicus amicum etc. Et ista dilectio
erit magis consolatio christianis quam amicum moriunt. **i. thessa. iiij.** No-
lumus vos ignorare de dormientibus sicut et ceteri qui spem non

habent scz future resurrexctōis. Quilibet xpian? spem hēc dēt
q̄ sit filr seā amonaturus. Vel si h̄ tibi fidelis vel caritativus
fuit. multo plus in futuro erit. Itē sciendū q̄ cōdo dilectōis
attēdit q̄tum ad p̄mitatē ad deū. Ergo q̄to plus in celo
erit deo p̄mior. tāto feruētiori amore diliget a scis et ange
lis. Vñ b̄ta virgo maria ibi pre oibz scis a qlibet scō pl? di
ligit. q̄ ip̄a est deo p̄mior. dñr. Iohes baptista. petrus et
paulus rē. q̄ qlibet in celo diliget fm q̄ deo erit p̄mior rē.
Itē notandū q̄ illa caritas futura primo dēt inducere quēlibet
xp̄ifidelē ad diligendū p̄mū suū. nam qua rōe poteris
illū odire. aut sibi malū optare. aut sibi n̄ fauere q̄ deus cōtra
lit sibi. q̄ in futuro plus diliget te in celo q̄ oīs m̄res dilexe
runt suos pueros in mūdo. Secūdo quēlibet fidelez inducere
dēt ad s̄buemendū p̄mo in elemosinis et vite necēssis. nā
qua rōe poteris p̄mo tuo b̄ negare tp̄alia tua q̄ teā adiū
det in futuro oīa merita sua. Tercō inducāt ad gratulādū p̄
mo suo in qlibet bono ope. sic est ieiunare. orare. elemosinā
dare. surgere mane. eccās frēq̄ntare. missas et s̄mones audi
re nā si verā fidē hēs tunc credere dēs q̄ oīa opa p̄mior tua
erūt in celo. Et iste ē vñdecim? articulus fidei. credere scōrum
cōionē. i. p̄cipatōez oīm meritorū b̄ et i futuro. Vñ dīc apls
Hec sūt duo testamēta. Vñ quē q̄ sit drā inter nouā legem et
antiquā. Rñdēt fm sc̄m tho. ij. q. xci. q̄ vna distinguit ab
alia sicut p̄fectū ab imp̄fecto. Et rō h? diuersitatis fm eūde
ē triplex. Prima ē talis. Illa lex ē p̄fectior q̄ ordinat hoīem
ad p̄fectiorē finē. S; lex antiq̄ ordinabat ad finē terrenū et
imp̄fectum. Duo em̄ p̄mittēbant s̄ruātibz legem antiquā.
Primo augmētum subē tp̄alis. ysa. Si volueritis et audieritis
me: bona terre comedetis. Secūdo plangatio vite tp̄alis. Le
ui. Custodite leges meas atq; iudicia rē. S; s̄ruātibz nouā
legem p̄mittit regnū celorū. Mat. v. B̄ti pauperes spū rē.
Secūdo p̄mittit eis vita et̄na. Ma. xix. Vos q̄ reliquistis oīa et
se. et me cen. ac. et vi. rē. Secūda rō talis est. Illa lex ē p̄fē
ctior q̄ ordinat hoīem ad p̄fectiorē iusticiā. sed h̄ facit lex no
ua. q̄ cohibet manū et animū. i. opatōem et cogitatōez. S;
lex vetus solū cohibet manū. i. opatōez. Propter qd̄ xp̄s dīc
Mat. v. Nisi abūdauerit iusticia vrā rē. Tercia rō talis est.
Illā lex ē p̄fectior q̄ inducāt hoīes ad s̄ruādū mādāta amorē
et n̄ timore. S; hec est lex noua et n̄ vetus. Aug. Breuis drā
timor et amor. Ergo lex noua est p̄fectior. Cū ergo iudei

solicite antiquam legem seruauerunt que non ad pfectum et
eternū ducebat. Pro magis nos dēmus cū omni solitudine
seruare nouā legem p cuius remuneratōe dat vita eterna
Ad secundam ptem smonis dicit apl's Quo em is q hm carne
natus est. pseqbat eum q hm spm. ita et nūc. wilhelm? sup
illa uerba. q mali odiūt bonos et psequūtur n̄ est nouum.
imo incepit a mūdi inīcio. **Odiuit** Chayn frēm suum et occi-
dit eum. **Gen. iij.** Persecutus est ysmael ysaac. Sicut dicit
apl's. **Odiuit** Esau frēm suū Jacob volens eū occidere **Gen.**
xxxvij. Sed odiū tale nō hnt iusti timere. cū xps dicit **Ma.**
v. Beati estis cū oderit uos mūdus. Insuper et mūdus odi-
uit xpm. **Ioh. xvj. ca.** Si mūdus uos odit rē. Itē memētote
smonis quem ego dixi uob. Non est seruus maior dño suo.
Si me psecuti sunt et uos psequēt. Et qđ grauius solet eē
mūdus sine causā eum odiuit. **Ps.** Posuerunt aduersū me
mala pro bonis. Non mirentur ergo christifideles. nec egre
ferant si eos odiūt qui eos amare dērent. **Augusti.** Magna
consolatio est membris christi a capite Sequitur. sed quid di-
cit scriptura. **Eiice ancillam et filium eius.** Nō em erit heres
filius ancille cum filio libere. Ubi nota q inter omnia q ho-
mines huius mundi desiderāt istud est potissimū ut scire va-
leant utz filij et aues celestis **Ierusalem** sint. siue filij tēbra-
rum. Qđ tamen deus nulli concedit propter mala que euntā-
tur. et propter multa bona que ex hoc sequuntur. **Vnde sene-**
ca libro quarto suarum declamationum sic dicit. q quidam
morta vxore que in partu moriebat. statim duxit illum
puerum prime vxoris ad rusticanam extra ciuitatem educan-
dum. et ex secunda vxore satis cito ipse habuit alium puerū
quem ad eandem misit etiam educandum utrūq. Post longū
vero tempus cum viderent pueri per omnia similes erant. licz
secundus iunioris esset etatis forte vnus anni. m̄hilominus
secundus intantum creuit sicut et primus ut multociens cō-
tingit. Querente autem matre a patre quis pueroz esset e?
noluit ei pater dicere. Igitur conquerēte adhuc matre et fle-
te. filij videntes matrem seu nouercam flere. flebant cū ea.
quos pater alloquitur dicens Quid fletis pueri. Ego enim
non indicam quis puer esset suus Et hoc ideo feci. quia si sci-
ret tūc solummodo ipsa haberet curam de filio suo. et non de
filio alterius matris. Itaqz ea sic remanente in dubio curaz
gerit utriusqz equalem. **Spiritualiter** per istum patrem

intelligimus xpm qui habet duos filios. vnu de mre mortua
in ptu scz pctorem. et aliu in scia bona. que etiā habet filiu
id ē hoiez bonū et electū. qui a deo in ture. i. in via h? mundi
eqliter nutriūtur. **Math. v.** **P**luet sup bonos et malos. **E**t
clesia q̄ est nouerca maloz. et iustoru mater. ignorat in pnti
q̄s sit filius elcūs vel pscitus. **Eccl. ix.** **N**escit hō an amorē
an odio dignus sit. sed xps occultat ne peccator abh nutrice
remaneat. **S**ed abo sic nutriūtur. qz boni ex hoc erunt in ma
iori merito. qz inter malos bene viuunt. et mali citius pnt cō
ueri ppter exemplū bonorū. sed in fine messis discernūtur bo
ni et mali. **Quantū ad terciā ptem** dicit h ap̄s. **I**taqz nō
sumus anālle filij sed libere: qua libertate xps nos liberauit.
qz adam et eua per sex peccauerūt. **S**ic ecōuerso xps per sex
satisfecit. **P**rimo per supbiā. qz filitudinem dei appetierunt.
Et ad hoc imitauit eos spēs. d. **E**ritis sicut dñ **S**ic ecōuer
so xps ad satisfaciendū assimilatus est sceleratissimo barra
be latroni. qñ dixit pylatus. **Q**uē vultis vob di. barrabā an
Ihm zc? **I**udei petierūt barrabā dimitti. et **I**hm crucifigi. et
sic barrabas latro dimissus est. et xps ad mortē iudicatus.
et in medio duorū latronū suspensus. **E**t sic impleta ē scriptu
ra q̄ dicit. **E**t cū iniqs reputatus est. **S**ecūdo sciam dei illiū
fiterunt. illecti per serpentē dicentē. scientes bo. et ma. **S**ic
xps ad satisfaciendū voluit reputari stultus. vt oñditur in he
rode q̄ spreuit eum cū exercitu suo. et indutū veste alba remis
sit ad pylatū sicut fatuū **I**tē iudei relabant faciem eius. et co
laphis eū cedebant. dicētes. **P**rophetisa nob xps zc. **T**ercō
primi parētes rapuerūt non sua scz fructū ligni quē sine licē
tia rapuerunt. **S**ed xps ad satisfaciendū spoliari voluit vesti
mentis suis. **P̄s.** **D**iuiserunt si. vx. mea zc. **H**oc spēaliter in
telligitur de tunica incōsutuli quā nolebāt scindere **Job. xix.**
Quarto peccauerunt in comedēdo. qz hoc qd̄ ipsis inhi
bitum fuit cū appetitu comederunt. **Gen. ii.** **E**t vidit mulier li
gnū q̄ esset bonum ad vescendū. et pulchz visu respectuqz de
lectabile. tulit de fructu eius comedit. deditqz viro suo. qui
etiā comedit. **S**ed xps ad satisfaciendū amarū cibū et potū
in cruce pendēs comedit et bibit. **D**e quo dz in p̄s. **D**ederūt i
escā meā fel zc. **Q**uinto pmi parētes excusauerūt se culpā suā
retorqndo in deū. **A**dā dixit. **M**ulier quā dedisti mihi in so
ciā dedit mihi et comedi. q. d. **S**i nō dedisses mihi mulierē cū
societate exhibere deberē non comedissem. **M**ulier etiā excu

lauit se. d. Serpens de cepit me. q. d. si non creaffes astutus
serpentem. per eum non fuiffem decepta. **S**ed xps ad satisfaciē
dum noluit se excusare coram Pylato. nec coram herode in
multis. sed tacuit. ita vt preses ammiraret. d. Tu nihil rēdes
ad ea rē. sed ipse tacuit vt habetur in ysaya. sicut ovis ad oc
cisionem ductus est. **S**exto primi parētes suo creatori inobe
dientes extiterunt qui et contra preceptū dei fecerunt. h. xps
ad satisfaciendū p hoc factus est obediens vsq ad mortē rē.
Vnde queritur vtrū mors christi fuit necētia. et vtrum nō fu
it alius modus redimendi mundū. **R**ēdet scūs tho. xxxj. q.
xlvj. q. n. sed deus de potētia absoluta q non ē logico astricta
potuiss aliter redimisse mūdū. **H**oc sic p3 qz qlibet p3 iniuriā
in se dimissaz libere dimittere n faciēdo 2tra iusticiā. vt. d. lex
h p3m fuit in deo dimissaz. vt3 in ps. Tibi soli pecca. **S**ed d.
scūs tho. q ita mors xpi fuit necētia q de? n potuiss mūdū
p meliōrē et duenitiōrē modū redimisse. **N**ō ē. qz hō p p3tō
debat deo satisfacere et n potuit et deus n debuit. qz n fuit
actor p3ti sicut hō. **V**n optuit qz esset vnus q esset deus et hō.
et iste est xpūs q inq3tū de? potuit. inq3tū homo debuit. **Q**u
aut mors xpi sufficiens satisfactio p oībo peccatis totius mun
di fuit. oñdit aug. d. **U**na gutta preciosi sāguinis xpi satisfe
cisset p redēptione oīni hoīm. **B**erñ. in psona christi. **N**ō
ne satis p te vulneratus sum. nunq3d pro iniquitate tua affli
ctus sum. **C**ur addis afflictōez afflictōez. **M**agis me aggra
uant vulnera peccati tui. q vulnera corporis mei. **A**ug in li.
contra hereses. **T**e inquit ad peccatōrē christus. **C**um esses
inimicus patri meo reconciliaui. atq inter mōtes et filias et
rēres quesui te. humeris meis portau te. patri meo reddidi
te. laborau. sudau. caput meum spinis opposui. manus me
as clauis obieci. lancea latus meū aperui. sāguinem meū effu
di. aiām meā posui vt cūgerē te mihi. et tu diuideris a me
Vltimo nota exēplū de infinita mīa dei. **M**ulier qdam ne
gavit fidē et tradidit se dyabolo et p riu filiū occidit. et tamē
asēcuta est mīam dei. quere in promptuario.

Dūca in passione. **A**d Heb.

Patres. xpūs assistens pontifex futurorū bonorū.
pamplius et pfectius tabernaculū non manufa
ctum. id est non huius creationis. neq3 p sangui
nem hyrcorū aut vitulorum. sed per p3prium sāgui
nem introiuit semel in sancta3eterna redēptione inuenta.

Si enim sanguis hyrcorum aut taurorum et cinis vituli aspersus inquinatos sacrificat ad emundationem carnis quanto magis sanguis christi qui per spiritum sanctum semetipsum obtulit immaculatum deo emundabit conscientiam nostram ab operibus mortuis ad iuvandum deo. Et ideo novi testamenti mediator est. ut morte intercedente in redemptionem earum prevaricationum que erant secundum prioris testamenti re promissionem accipiant quod vocati sunt eterne hereditatis. In christo ihesu etc.

Sermo super epistolam.

Christus assistens pontifex futurorum bonorum etc. **Heb. ix.** Dominica ista vocatur dominica in passionem domini. Et super primis gloria patri in conspectu et introitu misse. quia christus caput nostrum iam non palam ambulavit. sed post resurrectionem Lazari absconderebat se ad tempus. Sic in euangelio hodie quo etiam quedam tanguntur prelude passionis christi. ut dicitur. Tulerunt lapides iudei ut iacerent in eum. Sic in epistola pronuntiatur apostolus passionem christi cum dicit. Christus assistens etc. Unde in prima pronuntiata epistola. Secundo aliquae quodestiones christi. Tercio exemplum. Ad primum sciendum quod apostolus docet nos quod christus assistit patri intercedendo pro nobis. et hoc in quantum homo. et idem. id est. christus est doctor futurorum bonorum: in quantum deus est. Unde magna est fiducia ex his pro quibus ipse rogat. Idem enim est qui rogat et rogatur. Et hoc est contra ipsos pusillanimes et diffidentes qui diffidunt se non posse obtinere regnum dei etc. **Pro quo notandum.** quod christus multipliciter oravit. et quotidie orat pro nobis et apostolis. **Iob. xvi.** Ego pro eis rogaui. Et statim respondit. Non pro eis rogo tamen. sed pro eis etiam qui credituri sunt per verbum eorum in me. Secundo oravit lacrimas offerens et exauditus est pro sua reuerentia. Tercio oravit sanguine. **Heb. xii.** Accessistis ad sanguinem melius christi quam abel. Abel enim petebat vindictam. sed sanguis christi misericordiam. Quarto oravit cicatricum ostensione. **Bernhardus.** securus accessum habes o homo ad deum. Mater ostendit filio pectus et vbera. filius vero ostendit patri vulnera. Non potest esse repulsa ubi reuerunt tot caritatis insignia. **Roma. viii.** Qui est a dextris dei etiam interpellat pro nobis. Unde **Iob. xii.** si quis peccaverit: advocatum habemus apud patrem: et ipse propitiatio est pro peccatis nostris. **Ps.** Respice in faciem christi tui. Deinde cum apostolus docet in verbis promissis quod christus intrauit in regnum celorum. quoniam per proprium sanguinem introiit in celum. et

hoc est ostēda illos q̄ nihil volūt pati. nec pūt intrare in regnū
celoz. Vbi notandū q̄ xps per ppriū sanguinē voluit intra
re: vt oñderet quō ingredi deamus. q̄ per artā viā et angu
stam portā. Math. vii. Qm̄ angusta ē via et arcta zc. Pro q̄
sciendū q̄ via ad celū d̄z arta ppter q̄nqz. Primo d̄z arta. q̄
qui ābulat i ea dēt viriliter i mūdīs cogitatōibz resistē. Sap.
Spūs discipline effugiet fictū. et aufert se a cogitatōibus q̄
sūt sine intellectu. q̄ de cogitatōibz nostris sum? rōem reddi
turi in die iudicij. Sap. i. In cogitatōibz impij interrogatio
erit. Secūdo dēt os et linguā nō solū a mal' et nocuis verb
cohibere s̄ etiā ocios. Mat. xxi. De omi verbo ocioso zc. Ter
tio ostia inētia carnis q̄die litigare. Ap̄ls Video aliā lege
m mēbris meis repugnātē legi mētis mee. Quarto q̄ dēt
oīa mūdi mala eq̄nimitē tolerāē. Jaco. i. Omne gaudiū esti
mate carissimī frēs mei cū m varias tēptatōes ināderitis. Qñ
to d̄z arta. q̄ in ea sēper dēt stare ābulātes in timore et in
p̄speris opibus suis. in amēdēdo. bibēdo. laborādo. Job. ix
ca. Verebar oīa opa mea sciēs q̄ delinq̄nti n̄ p̄ceres. Sile et
porta celi d̄z arta. Primo q̄ null? intrabit per eā sine oīs rei
ablate plena restitutōe. P̄s. Hec porta dñi iusti intrabunt
zc. Bern. Iusticia est reddere vnicuiqz qd suum est. Math.
ix. Facilius est camelū per forāmē acus intrare q̄ diu. reg
nū zc. Aug. si res aliena cū possit non reddi: penitētia n̄ agi
tur. sed fingitur. Secūdo. quia nullus intrabit per eam nisi
renūciauerit oīm odio et rācori Job. iij. Qui odit frēm suū
homicida est. Et scitis. quia oīs homicida non h̄z vitam in
se manentē. Tercio quia nullus intrabit per eā nisi caput in
clinauerit. Ergo qlibet dēt se ad hūilitatē et obīam inclinare
si vult regnū dei intrare. sicut em̄ adā per elacōez et inobīam
de paradiso repulsus est. sic nos per aliā viam. i. per hūilita
tem et obīam intrare oportet celestem paradisu. Tercio oñ
dit ap̄ls xpm tm̄ semel passum. Vnde notādum q̄ in passio
ne xpi semel remittuntur pctā hoīs sine pena exteriori. scz in
bāp̄mo. Reāduantes vero in peccatis si non peniteant penē
remanent debitores aut h̄ aut in futuro. Vñ magist. senten.
li. n̄. di. n̄. Deus ex iusticia n̄ dimittit delictū. Vñ fm̄ ver
bū bern. Deterius ē in pctō reāduare q̄ primo inādere Jo.
vii. Ecce iā sanus fact? es. iam āplius noli peccare ne dete
rius tibi aliqd d̄tingat. Quarto oñdit ap̄ls difficultatē redē
p̄ciōis n̄e cum dicit. Eterna redēptōe inuēta. Vbi sciendū

q̄ homines redēpti debent attēdere diligenter q̄ cāre a xp̄o
empti sunt. ne se vili foro dyabolo vēdant. vt fatue mulieres
q̄ qñq; p̄ q̄tuor denarijs animā dāt dyabolo et leccatori cor
pus suū exponūt. **Aug.** Appēdere p̄cio ne tibi vilescas. **Ap̄ls**
Empti em̄ sumus p̄cio magno. Notandū q̄ passio xp̄i reuo
cat nos a tribus peccatis q̄ sunt cōiora in mūdo **Jo. j.** Om̄e q̄d
in mūdo est: aut est concupia carnis. aut concupia oculorū. aut su
pbia vite. Et ab hīs reuocat nos p̄ tria q̄ passus ē in cruce
et passiōe sua. **Primo** scz p̄ paupertatē. per quā nos reuocat a
concupia oculorū. **Tātam** em̄ xp̄s paupertatē habuit vt nullā ve
stem sibi omnino relinq̄rent. sed tm̄ pānū quendā quo erat
p̄nctus ad femoralia. sicut legitur in euangelio nicodemī.
Nullā em̄ habuit appodiatōem ad quā caput lassum et affli
ctū reclinaret. Et etiā cū vehēnter sitiret: non hūit tātū q̄ os
suū humectaret. **Secūdo** per humilitatē reuocat nos a super
bia vite. **Nōne** magna hūilitas hęc erat q̄ a conspuētib; facie
n̄ auertit. et q̄ dorsū suum ad p̄p̄tiam crucē portandā hūilia
uit. Et q̄ etiā in medio latronum pede nudo in publica strā
ta ad spectaculum oīm trāseuntium suspendiū non refutauit.
Tercio per magnā doloris asperitatē. reuocat nos a miseria
ma luxuria. **Nōne** magnus dolor erat q̄ exceptis dolorib; q̄s
sub flagellis et spinis passus fuit etiā corpus suū vsq; ad
singularē membroz omniū dinumeratōem violenter exten
derunt q̄ etiā manus eius et pedes grossis clauis pfoderunt.
Et etiā q̄ linguā suam felle et aceto amarauerūt. **Ite** notā
dum q̄ passio xp̄i multū efficac̄ est p̄ctōres obstinatos indu
cere ad p̄niam salutārē. Dicūt ei naturales q̄ aliq̄ lapides ita
duri sunt q̄ nullo ferro frangi p̄nt. sicut dicunt de adamāte.
Nam si in marte ponitur. et cū malleo ferreo desup̄ percutia
tur ante incudem vel malleum figitur et non frāgitur. sed cū
in sanguine hyrcorum calido ponitur: statim mollicatur. In
cuius signū legitur. q̄ in passionis xp̄i hora petre scisse sunt.
Vnde Gregorius Cum saxa in passione xp̄i scissa sunt: durio
ra saxis corda illa vidētur que audita passione dñi non scin
duntur. **Beern.** super cantica. **Nihil** adeo medicinale est pec
catori. nihil adeo peccatum interficit et crucifigit vitium. ni
trū virtutem. roborat et confirmat ad gradam. sicut memor
ria dominice passionis. **Vnde** etiā auḡ. **Hęc** medicina tanta
fuit quāta cogitari non p̄t. que supbia sanari p̄t si hūilitate si
lij dei n̄ sanat. **Quantū** ad secūdā p̄tē istius finis tūc q̄rit

hic vtz xps passus fuisse si primus ho non peccasset. Finde q
n. quia passio e? fuit ppter pctm hois. Ber. O bone Ihu qd
tibi est mori? mori nos demus et tu solus. nos peccauim? et
tu luis. Op? sine exeplo: gra sine merito: caritas sine mo. Un
btis Iero. in epla ait Conspui voluit vt nos lauaret. relari
voluit vt relame culpe et ignoratie a cordibz nostris aufer-
ret. in capite patii voluit vt caput nostru scz ada sanitati re-
stitueret. Colaphis cedidit verbz derideri. vt nos ei mambo a
labijs .i. verb et operibus approximarem? Secundo que vtruz
xps sponte p nob pctonib? mortu? est. Finde Tho. in vna
qoe qua fecit de morte xpi. et dicit q sic. Et ro est. quia ipse
elegit locu: tps et hora. Et ec clare pz per eius verba et ope-
ra. Na per verba dixit Ptatem habeo ponedi aiam meam.
Et dixit Pilato. Ptatem non hris re. factis ondit. quia se-
pe vt legi? in euangelijs qn iudei volebat eu lapidare vel ca-
pere q sbito abscondit se vel fugiebat ab eis libere: et sic ma-
nus eoz euasit Et etiam qn venerut ad ostiu armati gladijs
et fustibus ad capiendu eum. tunc cu solo verbo oms ad ter-
ra pstrauit qn dixit. Ego sum. tunc oms ceciderut retro: su.
nec poterat surgere nisi xpo cecidete. Nec mir? q erat deus
stra que non est potetia nec sapia. Playas Oblatus est q
ipse voluit. Tercio qntur qre xps passus e in Iherlm. et non
alibi. Finde Ioh. nnder. q xps suemeticissime in Iherlm pas-
sus e. Iherlm em erat locus a deo dilctus et elctus ad sacrificia
offerenda. q quide figuralia sacrificia figurabat xpi passiones
q est rex sacrificiu. Apo. v. Tradidit semetipm hostia et ob-
latiorem in odore suauitatis. Beda in omel. Appropinquate
hora passionis dñs ihs appropinqre voluit loco passionis scz
iherlm. Un ecia leo papa in smone. Qui serui suscepit forma
bethleem plegit natiuitati: iherlm passioni. Secundo quia vic-
tus passionis xpi per totu mundu diffundenda erat. et ido in
medio terre habitabilis pati voluit. scz in iherlm. Ps. Opera
tus est salute in medio terre. Deus aut rex noster re. qd est
vmbiculus terre. Tercio quia hoc maxime suemiebat huili-
tati eius. vt sicut turpissimu elegit mortis gen? .ita ec ad ei?
huilitate ptinebat q in loco ta celebri pati ofusione no recusa-
bat ex vrbez et ecia in loco caluarie voluit crucifigi. q vt dic-
Iero. Ex vrtem loca erat in qbus trucebant capita decolla-
doz. Un caluarie. .i. decollatoz supsit nom Postea at ibi cru-
cifixus est ihs. vt vbi prius erat area damnatoz: ibi erigan-

tur vexilla martir. Quarto quiritur: cum suam matrem christus sume
dilexit cur eam matrem habere voluit in passione. Respondit idem do
ctor quod prius ideo ut figura runderet figurato. quia nos per adam et
evam perditum sumus? ut sumus filij ire. Item per mariam reconciliati sumus
mediate passionis filij eius? cui christus matrem adesse voluit ut amplius
filij ire non sumus? Secundo ut mater nostra patiundo fieret. sic christus
pater noster in regeneratione per passionem cui in baptismo conforma
mur per quam passionem baptizamus efficaciam habet. Unde de passione beate
virginis dicit **Iero.** in quodam sermone de assumptione. Alij scilicet in
proprio corpore sunt passi. beata virgo in ea parte per te passa est. quia in
passibilis et immortalis habet. hoc est in anima. **Icaro** ut ex
teamur plusquam martir facta est quia gladium passionis christi in anima
sustinuit. Tercio ut post christum virginem mariam pre omnibus sanctis
honoremus? Quarto ut mentum virginis esset latius? Quinto ut
ei christus **Iohem** in persona commendaret et omnes homines. ut cum ira dei
iusto iudicio egredere ad damnandum peccatores. ipsa memor lo
ci et temporis passionis christi per nos efficaciter interpellaret. Ne si in
illa recommendatione filius dei diceret. Vide mater oculis cordis
et operibus quicquid ego patior per peccatoribus ut eos tibi habeas
recommendatos. Et ideo christus matrem sue passionis in
teresse voluit. ut per suam intercessionem cui non est phas aliquid de
negare occasione habeat miserendi peccatoribus? Ad tertiam partem
nota exemplum de pelicano qui dum aspiciat pullos a serpente ven
enatos. et occisos expandit alas super ipsos et pavit. seipsum
cum rostro in pectore suo ut sanguis exeat qui pulli balneant et
reviviscunt. sed quia pelicanus ex sanguinis effusione debilitatur ut
volare nequeat ad capiendum cibum. ideo cogunt pulli exire matrem
et parare cibum per suis parentibus. Et quia non omnes pulli fa
ciunt illud. imo aliqui ex eis devorant quicquid ab eis portatur. ideo
hoc attendentes parentes illos de matre eiciunt tanquam ingratos
Sic christus assimilatur se pelicano dicens. **Silvis** factus sum pelis
cano quia ut possit mortificatos a serpente infernali resuscita
re: expandit brachia sua in cruce. et extracto sanguine eius de
corpore et corde nos balneavit et eius liuore nos vivificavit
Videtur enim nunc debilitatus et non posse volare. Quid faciunt
boni christiani? Pascunt eum. id est pauperes: quos christus in se reci
pit. et quicquid eis sit reputat sibi fore factum. **Ma.** Quod unus ex
minimis meis feceritis etc. Sed peruersi et ingrati filij qui vorant
pauperes in abscondito: enjacent de matre. id est gloria celesti. Gra
ti vero et benefacientes erunt in gloria celesti. Item aliud exem

plum de infinita misericordia christi de illo peccatore qui pec-
cavit cum sorore et occidit matrem et fratrem quoniam misericordia
dei consecutus est. quere in pmp. M. xxj.

Dominica palmarum ad Philippenses.

Patres. Hoc sentite in vobis quod et in christo ihesu: qui cum
in forma dei esset non rapinam arbitratus est esse se equalis
deo. sed semetipsum exinaniuit: formam sui accipiens in fili-
tudinem hominis factus et habitu inuentus ut homo humiliavit ei semet-
ipsum factus obediens usque ad mortem. mortem autem crucis. Propter quod et
deus illum exaltauit. et donauit illi nomen quod est super omne nomen
ut in nomine ihesu omne genu flectatur celestium terrestrium et infernorum
et omnis lingua confiteatur. quia dominus ihesus christus in gloria est dei patris.

Sermo super epistolam

Noc sentite in vobis etc. **Ad** Phyl. v. **Gre.** vij. mora-
tando quod est perfectior: quanto perfectius sentit dolores
alienos. **R**atio illius potest fieri ex hoc. **N**am quanto quod plus est
in gratia et caritate. tanto magis de omni malo tristatur alieno. **H**oc
est enim privilegium caritatis. ut quod de malo proximi sic de proprio
dolet etc. **A**postolus. **G**audete cum gau. flete cum fletu. **E**rgo in premissis
vobis hortatur nos apostolus ad patientiam christi doloribus et eius miseria
ut nostram debet sentire. **U**bi in presenti sermone tria sunt dicenda. **P**ri-
mo quod facta sunt in die palmarum. **S**ecundo quod sunt illa que inducere nos
debent ad patientiam christi. **T**ercio de obedientia christi: et quare mori
voluit in cruce cum vno ex. **Ad.** j. d. **Jo.** **N**ider quod in die palma-
rum. v. mirabilia et utilia christus fecit. **P**rimo amare fleuit super
Iherusalem et populum patientem ipsi de malis futuris scilicet de occasio-
ne et venditione populi. et destructione templi et civitatis. que destructio
civitatis et venditio populi facta est per Tytum et vespasianum anno .xliij.
post ascensionem. **S**ecundo hodie processionem recipi voluit ut rex
In signum hoc clamauerunt. **B**enedictus qui venit in nomine domini. rex israel
Tercio hodie ementes et vendentes eiecit de templo et mesas cum
sit **Mat.** xxix. **Q**uarto cecos et claudos populos que in templo ad eum
accesserunt sanauit. **Q**uinto docebat in templo tota die **Mat.** **C**ir-
cumspectis omnibus cum iam esset hora et vespertina exiit in bethaniam. quia
hospitium habere non potuit in tanta magna civitate propter iustam predicationem
ne quam ipsis iudeis predicauerat. **I**te sac. rho. probat multis au-
toritatibus euangelicam paupertatem quod christus in eadem circumspectione
medicauit hospitium et victum. **C**ircumspectis dicit euangelista a om-
nibus hijs. i. petitis necessarijs verbo vel facto cogit exire urbem propter
victum et hospitium.

Ad secundam partem sermonis notandum quod ad

hoc qd aliq opacianē quinqz inducūt q oia in xpo fuerūt qre
ei cōpati debet. Primū est paciētis nobilitas. qto em aliq
nobilior et delicatior ē i natā. tāto magis afficiē dolore si pati
tiat. Cū g fm Dām. de purissis sāguibz virgis caro xpi fōr
ta fuerit p. s. s. et nobilissie oplexiois extiterit: maior dolor in
eo fuit q in aliq hoie. Secūdu ē paciētis pietas. q magis
opatinur ei quē nouit eē pium: q illi quē scit esse dūp. q et
ipse de? n misere? duris et sine mīa exnab? **Ja. ij.** Iudiciū si
ne mīa fiet ei q n fecit mīam. bñ. Nōo duri cordis vncp salutē
adeptus ē: n forte mīicōis de? attulerit ei cor carneū. Cū g
xps mīissus fuerit sibi maxie est cōpatiēdu. bñ. i b. O duri et
idurati filij adā q n emollit tāta benignitas: tāta flāma. tā i
gēs ardoz aōris. tā vehēmēs amator q p vilibz sarcinul tā p
ciosas merces expēdit. Nō ē illo tpe passiois xpi in tm plan
git ecclia q clauis et lācea mite corp? pforat. et petit vt ac
tores rāos suos flectat: a nat al rigor lētescat. vt supna mē
bra regis mīti tendāt stipite. Terciū est dolor imēstas. Nā
cristus passus ē i oībus mēbris i qbo pati voluit. Pri^o in suis
aīas eū deserētibz. In fama p blasphemias cōtra deū dās. In
honore et glia. p iūstioēs et oīelias illatas. In rebo. q re
stibus spoliatus. In aīa p tristitiā. in corpe et i oībz mēbris
pforat spūs: os felle potat. oculi lacrimis pfūdunt. aures
obprobrijs saturātur manus i cruce extēse et clauis affixe.
pedes cū clauo affigunt. corpus flagellat. lācea latus pfora
tur et aperit. et sic a plāta pedis vsq ad verticē capitis nō est
in eo sāntas. **Tren. ij.** O vos oēs rē. Quartū ē nrā culpa et
iniquitas: qn qd p culpa alteri? patit. tūc qlibet hō hñs nobi
lem aīam dolorē reputat suū sic **Dauid** cū vidit p culpa sua
angelū pplm cedentē. d. Ego sū q peccaui: vertat obsecro ira
tua cōtra me et domū meā. **De h hz. j.** Para. xxi. q dand cū
quadā supbia fecit nūare pplm suū. Iratus de? misit pestile
tiam in ysrahel. et. lxx. **M.** vitorū in tbo horis moriebantur.
Hec cā ē maifesta in xpo ihu. ysa. liij. Vulneratus est ppter
iniquitates nrās. attritus est ppter scelera nrā. Ergo passio xpi
dz eē nrā qm ad cōpassionē. Quintū est cōsideratio alioz q
cōpaciunt cristo. i. cōpaciētū cristo. Cū g sol. luna. petre. i
ra et alie creature cristo cōpasse sūt. Sic et nos cū eis debet
sibi cōpati alioquin duriores videbimur petris q in passione
cristi fuisse sūt. **Hiero. sup Ma.** Oīs creatura cōpatit xpo mo
nentū. sol obscurat. tēra mouet. petre sandunt. tēpli relū di

uidetur. sepulcra aperiuntur. solū miser homo non cōpatitur.
Berñ. em̄ dicit. **S**up om̄ia amabilē te reddit mihi calix quē
bibisti. **O** bone **I**hesu redēptionis nr̄e: nihil alliat blandius
nihil stringit fortius. nihil afficit vehemētius. **A**d terciā ptē
sermonis dicit hic ap̄ls. **F**actus est obe. vsq; ad mortē. **Alb.**
in trac. de virtu. **I**nductiuū obediētie est circa summā obediē
tiam **I**hu xp̄i qui non solū patri suo celesti obediuit. d. **N**ō
mea voluntas: sed etiā hoībus obediens fuit. **Luc.** ij. **E**rat
subditus illis **Berñ.** **Q**uis: q̄bus? **D**eus hoībus. **I**te om̄ia
Insubilia obediunt deo. et illa subiecit hoī vt agnoscerent se
obediendū deo et platis suis q̄bus obediētia animā sanat.
grām impetrat. benedictionē augmentat. a morte p̄seruat.
Item **Alb.** ibidē. **C**um hō diligenter sepe cogitat qd maxie
quolibet tpe et loco deo placeat ad quē p̄cipue adorauerit. et
hoc toto m̄su semp implere intendit. **U**nde argumentū vere
obediētie est scdm **Berñ.** qn̄ bonus obediens dat suū velle
et suū nolle in manus prelati. vt possit veraciter dicere cū da
uid. **P**aratum cor meū deus. **T**unc em̄ quocūq; etiā prece
perit facere paratū est cor meū tibi obedire. **E**t talis bon?
subditus etiā qd sibi maxime est contrariū fideliter et dilige
ter exequit̄ mandatū. nunq̄ manifestans verbo vel signo l
facto qd sibi contrariū sit hoc p̄ceptum. **S**ed obediētia vera
perpendi nō potest vbi subditus p̄ceptū desiderat et liben
ter facit. obediētia si de suo aliquid habeat qm̄ nulla est dicit
Gre. **I**te **Alber.** **A**rgumentū inobediētie est. cū subditus mā
datum plati iniustū et indiscretū reputat. et ex h̄ in corde suo
mādato recalcitrat et remurmurat. deinde mādatum explere
nō posse nec debere se excusat. **P**ropterea diuersas vias eua
dendi subtiliter excogitat. **A**d vltimū aliqs adducens vt con
filijs et p̄buis mādatū impediāt vel retractēt. **S**ic nō fecit
Abrāhā sed relinquēs seruos suos in pede montis ne ip̄m in
immolatione et occasione filij sui karissimi impedirēt. **I**deo lar
gam benedictionē meruit sibi fieri etiā vsq; in sempiternum
Item sciendū qd tante virtutis est obediētia qd multi docto
res tenēt qd religiosi faciunt p̄fessionē et p̄mittunt in man
bus sui prelati p̄p̄riā voluntatē relinq̄re et vsq; ad mortē obe
dire dicunt qd p̄pter illā obediētiā statim dicto illo verbo ab
soluti sunt a pena et a culpa. **E**rgo ex obediētia vita religio
sa dicitur secura et vite eterne meritoria. **Berñ.** **N**ihil ange
lis carius. nihil deo preciosius qm̄ in suscepta religione p̄ficē

viamq; obediencie omnibus modis seruare. Sequitur. **Mors**
 tem autem crucis. Unde hic querit̃ vtrum mori xpus debuit
 morte crucis. Rñdetur fm sanctū tho. in. q. xcviij. q. sic et h
 ppter tria. **Primo** ppter exemplū humilitatis. **Vñ** fm bern.
 Illud fuit despectissimū genus mortis. **Vñ** Gre. in regis. Ad
 hoc vngemtus dei filius formā infirmitatis nrē suscepit. ad
 hoc inuisibilis non solū visibilis sed etiā despectus apparuit.
 ad hoc otumeliā: ludibria: illusiones: obprobria: passionum
 tormenta tolerauit. vt hoīem non esse supbuz doceret hūilis
 deus. **Secūdo** mori voluit in cruce. q. adā se p lignū pdidit
 et occidit et nos om̃s. sic xps cōtrario nos p lignū redemit.
Vñ canē in prefatōne. Et q. in ligno vincebat: in ligno quo
 q. vincere. Et vñ mors oriebat̃: inde vita resurgeret. Unde
 de hoc aug. in s̃mone de passione dñi. Contēpsit adā prece
 ptum: accipies ab arbore pomū: sed quicqd pdidit xps inue
 nit. **Vñ** Greg. in moral. Ad hoc hō redēpturus venit ad qd
 papiendū conditus fuit. **Terco**. q. in sacra scriptura sunt m̃
 te figure de ligno crucis. **Nā** in archa lignea **Noe** saluatus
 est genus humanū. **Ite** **Moyse** cū baculo ligneo diuinit ma
 re: p qd filij ysrahel sicco pede trāserunt. Et idem **Moyse** a
 maritudinem aquarū: ligno in dulcedinē solationū suerit.
Ps. de sum. bo. Si passio redēptoris ad memoriā reuocetur
 nihil est ita durū qd equo animo nō tolere. **Etiā** Aug.
Nulla maior cōsolatio in pssura tribulatōis q. mēoria dñice
 passionis. **Ite** **Moyse** serpentē eneū exaltauit in ligno in he
 remo in figura cristi. **Vñ** aug. sup Joh. fr̃s vt a pctō sane
 mur cristū crucifixū intuemur. qm̃ q. in ligno intuebant̃ ser
 pentē eneū non pibant a moribz serpentū. Sic adhuc in h
 mūdo q. intuent̃ fideliter et deuote passionē cristi sanantur a
 moribus pctōz et i futuro possidebūt reg. ce. **Cris.** sup Ma.
Ois salus hoīm in cristi morte posita est. **Nulla** em̃ res est q.
 magis ad salutē hoīm ptineat q. mors ipsi. nec est aliqd a
 liud ppter qd deo magis grās agere debe. q. de passione cristi
Ultimo nota ex^m de fr̃e religioso q. om̃s pūcturas passiois cri
 sti in die pasceūes sentiebat zc. hoc quere in pmp̃.

Epistola in cena dñi. Epistola Pauli ad Corinth.
H fratres. Conueniētibz vobis in vnū iā non est dñicā
 cenā manducare. Vnusquisq; em̃ suā cenā psumit ad
 māducandū. Et alius quidē esurit. alius autē ebrius
 est. nunqd̃ domos non habetis ad manducandū. An ecclesiā

dei contemnit et confundit eos qui non hnt. Quid dicā vobis
laudo vos in hoc nō laudo vos. Ego em̄ accepi a dño qđ et
tradidi vobis. qm̄ dñs Ihs in qua nocte tradebatur accepit
panem grās agens fregit et dixit. Hoc est corpus meuz qđ
p vobis tradet. Hoc facite in meā cōmemorationē. Simili
ter et calicē postq̄ cenauit dicens. Hic est calix nouū testa
mentū in meo sanguine. Hoc facite quotiescunqz bibitis in
meā cōmemorationē. Quotiescunqz em̄ māducabitis panē
hunc et calicē bibetis mortē dñi annuntiabitis donec veniat.
Itaqz quicūqz māducauerit panē vel biberit calicē indigne.
reus erit corporis et sanguinis dñi. Probet aut̄ seipm̄ hō. et
sic de pane illo edat et de calice bibat. Qui em̄ manducat et
bibit indigne iudiciū sibi manducat et bibit non diiudicās
corpus domini. Ideo inter vos multi infirmi et imbecilles et
dormiunt multi. Qz si nosmetipsos diiudicarem̄ non vñqz
iudicarem̄. Dum iudicamur aut̄ in domino corripimur vt
non cum hoc mundo damnemur.

Sermo super Epistola

Expurgate vetus fermentū 2c. j. **Cho.** et legiē i **Epi**
stola hodierna transumptiue. In qua epistola inui
tat nos apostolus ad escam angeloz. De qua dicē
Sapie. xvj. Angeloz esca nutriuisti populū tuum. Et in ps̄
Panem angeloz manducauit homo. Vñ in presenti sermo
ne tria sunt dicenda. Primo quō hoies circa escā angeloz
tripliciter peccant in hoc tpe sacro. Secundo quō dolere de
bent qui non dispoſuerunt se ad sacramentū. Tercio mouen
de sunt aliquę quęstiones de resurrectione. **Quantum ad**
primum sciendū qđ homines solent tripliciter peccare illo sa
cro tempore. Et hic apl̄us in epistola hodierna tangit tria
Quidā em̄ indigne sumunt eucaristiā. Et contra illos dicat
apostolus. Expurgate vetus fermentū. i. corruptionē ciuili
bet peccati in x̄talis. Nā indigne sumētes corpus xp̄i inferūt
contumeliā xp̄o nō in suis sed in p̄sona xp̄ia. Multum em̄
offendit princeps si aliquis ei contumeliā infert in rebus sub
ditorum suorum. capiēdo equum suum vel bouē subditi sui s̄
plus in subdito suo capiēdo eum. sed multo plus in xp̄ia
p̄sona. Nā tales sunt homicidē. **Cho.** ij. quicūqz mā. pa.
2c. **Ambro.** qui indigne xp̄m sumit idem est ac si ipsū n̄ in
ficet. cū tā p̄iculosū sit corpus xp̄i indigne sumere. tūc que
ratur. quid requiratur ad hoc qđ quis digne cōm. num. 2c.

Respondetur qd tria principaliter. **P**rimo qd non sit in peccato mortali. **S**ecundo requiritur quedā reuerētia ad sacramentum. **T**ercio requiritur actualis deuotio. **U**lterius queritur qui nō hāc conscientia peccati mortalis in pccō tamen mortali exis an ille peccet corpus xpi sumēdo. **D**icendū qd ignorātia circūstantie a peccato excusat adhibita diligentia precipue qm̄ est talis circūstantia cuius certitudinem plenius hrē non potest. **Q**uā autem aliquis a peccato immunis sit p certitudinē scire non potest. vt habet. **i. Choz. ix.** **N**ihil mi hi cōscius sum. s; nō in hoc iustificatus sum. potest tñ de hoc haberi aliqua cōiectura precipue p quatuor signa vt dicit **Bern.** **P**rimo cui qd deuote verbum dei audit. **S**ecundo cum se preparatū ad bene agendum inuenit. **G**regorius. **P**robatio dilectōis exhibitio est operis. **T**ercio quando quis a peccatis abstinendo i futurum ppositum habet. **U**nde si aliquis p huiusmodi signa facta diligentē discussione sue conscientie. quis forte non sufficienti deuotione ad corpus christi accedat aliquo peccato mortali in ipso remanente qd etus cognitio nē preterfugiat. non peccat. imo magis videt qd virtute sacramēti peccatū remissionem consequitur. **A**ug⁹. **Q**uando corpus christi manducatur viuificat mortuos. **B**ern. **E**ucharistie sacramentū est potēs peccata dimittere cōsumere obuias potestates rē. **I**tem queritur. vt eucharistia sit quotidie sumenda. **D**icendū qd ad hoc sacramentū duo requiruntur ex pte recipientis. puta desiderium cōiunctionis ad xpm qd facit. **E**t reuerētia sacramenti que ad donū amoris pertinet. **P**rimū inuocat ad frequentationem huius sacramenti quotidianā. sed secundū retrahit. **U**nde si aliquis experimentaliter ex quotidiana sumptione feruorem amoris nō augeri et reuerentiā minui in seipso senserit. talis debet interdū abstinere et cū maiora reuerentia et deuotione postmodū accedere. **U**nde q̄tum ad hoc fm̄ **A**ug^m. vnusquisq; est relinqndus suo iudicio. **S**ufficiat ergo qd vnusquisq; fm̄ suā fidem agat. **E**t hoc pbat ex ep̄lo zachari & centurionis. quorū vnus recepit dominū in domū suā gaudens. **A**lius dixit. **N**on sum dignus vt intres sub tectum meū. **V**t qd tñ est misericordiā cōsecutus. **S**ecundi sunt qui post sumptionem eucharistie ad peccata p̄terita redeunt. **C**ontra tales dicit hic apostolus. **P**ascha nostrā imolatus est xps. **A**ug⁹. reducat ad memoriam hominibus passionem christi per quā a peccatis mundati et liberati sunt. et ex quantitate remedij

perpendunt quantitatem periculi. vt cognita quantitate timeant redire ad peccata preterita. Nam recedentes grauius deum offendunt et minus parati sunt ad resurgendum: sicut infirmitas iterata vel vulnus curatum: quod postmodum difficilius curatur. **Luc.** Erunt nouissima illius peiora prioribus. Vnde summe cauere debemus ne christum a nobis expellamus sed ipsum cum intima deuotione cordis retinere debemus. Nam si pannculi in quibus mater sua eum inuoluit cum infans esset. vel crux christi in qua ad tres horas perpendit. vel sydon in qua christus inuolutus erat. et sepulcrum in quo ad paruum tempus iacuit tanta reuerentia custodiatur: o quomodo deberet homo cor suum custodire in quo recepit cristum non ad horam: nec ad tempus veruetiam perpetue si in gratia permanserit. Item sicut aliquis diligenter custodiret sanguinem christi si ipsum haberet in vase aliquo sub propria specie ita diligenter debemus nos custodire a peccatis mortalibus ne christum repellamus. Et sicut non parum peccaret hic qui sanguinem christi in luto pingeret: sic non parum peccat qui voluntarie peccat et christum turpiter expellit. imo dico quod magis est quando homo semel in die vidit corpus christi in manibus sacerdotis in missa ista die se magis solite custodire debet a peccatis cordis. oris et operis. Si enim beata Maria virgo cum omnibus beatis angelis et sanctis in celo ante te traferent. nonne tu eos videre velles et eos reuereris. Certe libenter. Quanto plus debes reuereri corpus sanctissimum quod omnino die videre cum oculis tuis potes: respectu cuius omnes sancti quasi nihil sunt. Vnde hic queritur utrum peccator videndo corpus christi peccet. Respondet thomas distinctio. iiii. Quibus existenti in peccato mortali non licet communicare videndo tamen corpus christi non peccat. Attamen si in recedendo propter humilitatem abstineat a videndo laudandum est concordat **Albertus** dicens quod peccator non debet videre multis aspectu: sed eo viso debet percutere ad pectus suum quod non sit dignus aspectu christi. terci sunt qui se non preparauerunt ad percipiendum hoc venerabile sacramentum illo sacratissimo tempore pascale. Contra quos dicit **Apl's.** epulemur in azymis. Quantum ad secundam partem istius sermonis notandum est quod tales merito dolere et tristari debent qui non disposuerunt se nec communicauerunt secundum preceptum ecclesie isto sacro tempore. Et sunt quinque principaliter qui debent in ipsis esse causa doloris.

et tristitie. **P**rimo quia ex hoc deus multum offendit. hoc
potest ostendi ex hoc quod legitur **Lu. x.** de his qui non erat
recepturi discipulos eius dicens. Amen dico vobis quod hodie
in die illa remissius erit quam illi civitati que non recepit vos. si
tamen offendit deus quando discipuli sui non recipiunt quantum credendum
est quod offendit quando sibi hospitium negat et papue a suis. **Joh. i.**
In propria venit et sui eum non receperunt. et tales multum timere
possunt ne iudicentur ab eo in extremo iudicio. **Iuxta illud**
Matth. Discedite a me maledicti. **Et** subdit causa. Hospes
eram et non collegistis me. **Secundo** dolere debet talis quia frau
datur utilitate quam consequitur quilibet homo ex adventu domi
ni ad hospitium suum. Non enim adventus eius est absque magna
utilitate. **Unde** cum zachheus dominum Iesum in hospitium suum recepisset
audivit a domino **Luce. xix.** Hodie salus huic domui facta est.
Sic Christus dicit ad quolibet fidelem eum qui recipit. hodie salus est.
Hoc probatur quia quando accipis corpus Christi efficietis princeps
omnium bonorum que Christus operatus est in vita sua ieiunando. predi
cando. discurrendo. orando. et vigilando. **Insup** totum meritum
passionis Christi. **Nam** sanctus Thomas dicit quod in qualibet missa in
venitur omnis fructus et utilitas quam Christus operatus est in die pa
rasceves in cruce. et eandem gratiam et fructum quilibet homo devotus
qui digne communicat percipit et accipit. et cum hoc participationem
omnium meritorum totius ecclesie. et sanctorum in celo. et verificati
onem nobis quod dixit Christus **Johan. x.** Alii laboraverunt et
vos in labores eorum introistis. **Hinc** est quod in symbolo catho
lice fidei dicimus. **Credo** sanctorum communionem. **Unde** Albertus
magnus. **Per** verum corpus Christi omnes nos in omnibus Christi gra
tis et omnium fidei in communicamus propter quod communio dicitur
Insup non modica securitas est talem hospitem habere. **Unde**
psalmista. Si ambulauero in medio umbrarum mortis non time
bo. **Et** iterum. Dominus protector vite mee. **Illis** bonis talis se
cuius non comitatur. **Tercio** timere et dolere debet quod stat in
malo statu. quia semper est in peccato mortali die noctuque. om
ni die quando sic stat in perditione tali quod non vult audire precepta ecc
lesie. **Cum** constitutio ecclesie dicit quod quilibet homo postquam ad
annos discretis peruenierit. saltem semel in anno confiteatur omnia pec
cata sua proprio sacerdoti et suscipiat deuote et reuerenter ad mi
nus in pascha sacramentum eucharistie. nisi forte de consilio
sui confessoris ob aliquam rationabilem causam ad tempus
ab eius participatione duxerit abstinendum. sic tamen quod

tempus illud ultra annū non protrahatur quin infra annū
se disponat et amuniet. **H**oc isti nobiles ppendere deberent
et eorū cōfessores q̄ credunt sibi sufficere q̄ cōfiteant̄ in q̄dra
gesima et non cōmunicant q̄nq̄ in quinq̄ vel decē annis nisi
urgente infirmitate corporis. **E**t talis cōfessio illoꝝ nobiliū
et etiā alioꝝ hoīm quā sic faciūt in quadragesima et nolunt
cōicare nihil pdest eis ad vitam eternā. et nō pnt absolui a
peccatis suis. q̄ nolūt obedire ecclesie vbi p̄cipitur non solū
cōfiteri sed etiā eucharistiā sumere tpe pasche. **T**unc tales ap
plaudant sibiip̄s dicētes. **M**elius est corpus cristi nō sume
re. q̄ indigne sumere. **Q**uibo dīcī? q̄ in h̄ benefaciūt et tam
dolere et trīstari deberēt de absentia diuina. **V**bi em̄ deus ab
est ibi dyabolus adest. **Q**uia q̄ diu in tali inobediā p̄seuerāt
semper dyabolū secum hñt q̄ nemo p̄t duobus dñis fuisse
Sed q̄n tales se subiūunt et penitēt veraciter et cōicant. tūc
dyabolus expelliē. **Q**uarto dolere debent de magna indigni
tate suorū peccatorū qui in vita p̄nt debent esse segregati a se
pultura oīm xp̄i deliū. **V**n̄ de hoc legīt in iure canonico. q̄
qui semel in anno non cōfiteē nec cōicat debet carere ecclesia=
stica sepultura. extra de pe. et remis. **O**mnis vtriusq̄ sexus.
Quinto dolere debent tales permaxime. q̄ sicut in p̄nt vita
separāus est a consortijs hoīm. ab ingressu ecclesie et post
mortem suā cadauer debet carere ecclesiastica sepultura ita
eius infelix anima sepabitur a dño nrō **I**hesu cristo. et a b̄tā
virgine. et ab omnibus sanctis et angelis dei et vita eterna.
Vn̄ **I**oh̄. vi. **N**isi manducaueris carnem filiū hoīs etc. **Q**u
tum ad terciā ptem istius sermonis. **P**rimo querit quare cri
stus non statim post mortē suam resurrexit. sed p̄ triduum
tardauit. **R**ndit **E**lucidarius ne iudei dixissent eū non vere
mortuū. **I**tem notandū q̄ anima xp̄i p̄ triduum mortis sue cū
sanctis patribus in limbo fuit. et etiā latro cui cristus dixit.
Hodie meū eris in paradysō. **V**ocat̄ ibi padysus fructio dei
q̄ pacta passione tam ipse latro q̄ alij sancti patres q̄ erant
in limbo viderunt **I**hesum p̄ essentiam. **E**t sanctus thomas
dicit q̄ diuinitas māsit cū ch̄isto in cruce et etiam deitas de
scendit cū anima in inferno. quia illud quod deus semel as
sum p̄sit nunq̄ dimisit. **I**tem sciendū q̄ ch̄istus hodie clau
so sepulcro se suscitauit a mortuis circa prināpū diei s̄m **Au**.
Et post resurrectionem statim suscitauit plures patres quo
rum monumenta circa **I**herusalem sexta feria fuerunt aperta

Sed hodie resuscitati eadē monūmenta exiuerunt in Iherusa-
lem visis multis. Et credibile est sūm plures doctores q̄ p̄
modū in cristo eternale viui remāserunt. et cū cristo ī ascē-
sione ascēderunt. **¶** **Dñ** **Au.** de resur. dñi. Quorū sepulcra in pas-
sione dñi sunt patet cā. horū corpa cristo resurgēte de pulue-
re sunt resuscitata. decebat em̄ vt ille p̄r resurgeret deinde illi
et sicut cū dño resurrexerūt ita eo ascēdente. ipsi etiā ascēdisse
credunt. **¶** **Bt̄** **tho.** et q̄ tertia die cristus resurrexit resumē-
do non corpus tale q̄le p̄ius habuit: s̄ ipassibile et imortale.
¶ **Dñ** querit̄ q̄re cristus post resurrectionē apparuit marie ma-
gdalene in spē ortolani. et duobus discipul̄ in specie pegrin̄
ambulantis. **¶** **Rñr.** q̄ marie magda. apparuit in spē ortolani: ī
signū q̄ esset verus ortolanus. ortolanus em̄ cū ortū colit ma-
las herbas idē exhit et bonas iserit. Sic x̄ps tanq̄ verus orto-
lanus a maria magdalena remouit pctā tanq̄ herbas morti-
feras p̄s. de sū. bo. **¶** Prius vicia extirpanda sunt in hoīe. dein-
de inferēde sunt virtutes. **¶** Nā coherere et coniūgi nō mēda-
tio veritas nō potest. nec pudor cū petulācia. fides cū p̄fidia
castitas cū luxuria. Sed duobus discipulis apparuit foris sic
erat intus in mēte q̄ adhuc in eorū cordibus pegrinus erat
a fide. ideo lōgius ire se finxit. **¶** Itē hic querit̄ vtz de x̄pi san-
guine in passione et cruce effuso sit aliqd in terra absq̄ euka-
ristia. **¶** Rñdit sanctus tho. in. iij. q̄ nō q̄ x̄ps in resurrectō-
ne totū sanguinē assumpsit quē in passione effudit. **¶** Hoc sic p̄-
batur q̄ q̄libet effusa gutta reumita est in passione dñi. tū q̄
cristus t̄patissime vixit et iā in p̄fecta etate fuit paciēdo. **¶** **Dñ**
nihil de sanguine habuit nisi qd̄ ad resurrectionē p̄nebat.
et ad veritatē hūane nature. tum etiā q̄ sanguis cristi vmt?
verbo saluberrimus fuit hūano generi. **¶** **Dñ** sicut alie p̄tes in
resurrectōe reumite sunt. ita et sanguis debuit alijs p̄tibz hū-
manitatis iungi. s̄ ille. **¶** Ex q̄bus p̄tz q̄ sanguis cristi qui oñ
ditur hic in certis locis est sanguis miraculosus imāgis cristi
¶ **Ex^m** de balistario q̄ leuit̄ imāgez crucifixi. et statim ad instar
gurtē hūani sanguis exiuit. **¶** Quere in p̄mp. p. xliij. **¶** Itē
hic querit̄ vbi cristus māsit illis. xl. diebus post resurrectio-
nē vsq̄ ad ascensionē. **¶** Rñdet eluādarius q̄ in p̄adyso terrestri
vt credit̄ cū Enoch et Helya. et cū hijs qui cū eo surrexerunt
¶ Ultimo sciendū q̄ oñs hoīes iuuenes et pueri resurgent in
ea etate qua cristus erat qñ resurrexit. s. in etate trigintatū
annorum. **¶** Et in hac etate Adam dicitur fuisse creatus homo

de limo terre. Et post resurrectionē nō erit necessaria vestis
nec factores nec sutores. neq; animalia bruta **Al.** Vbi vult
spūs ibi p̄nus erit et corpus. Itē corpora sanctorum erunt
clarissima **Matth. xix.** Fulgebunt iusti tanq̄ sol rē.

Dñica .j. post Pasca Epistola Iohannis apostoli.

O Mne qđ natū est ex deo vīcat mundū. Et h̄ ē victo-
ria q̄ vīcat mundū fides nr̄a. Quis ē aut̄ q̄ vīcat mū-
dū nisi q̄ credit qđ ihs ē fili⁹ dei. Hic ē q̄ vīt p̄ aquā
et sanguinē ihs cristus. Nō in aqua solū. sed in aqua et san-
guine. Et spūs est q̄ testificat̄ qm̄ cristus est veritas rē.

Sermo super Epistola precedenti.

O Mne qđ natū est ex deo ac. j. **Ioh. v.** Nos vidē? ad
sensū qđ opp̄ssus a potētiore sibi requirit defensionē ab
aliq̄ q̄ est potēti⁹ opprīmēte. Sic miles opp̄ssus a
cōite subleuatōez q̄rit a rege. In hūc modū cū mūd⁹ et mūdi
dñs. i. dyabol⁹ nos multipl̄ opprimit. et mōi variatio nos tē-
ptat iō **Jo. ap̄ls** nos docet i verb̄ p̄missis sfugē ad potētissim⁹
dñm p̄ quē possu⁹ vīcē oīa tēptamēta mūdi et dyaboli cū d̄t
Qđ qđ natū est ac. **Vñ** in p̄nti ser. ēa sūt dicēda. Pri⁹ quō h̄
uus cristi vīcat mundū. Secūdo de fide catholica. 3⁹ de oñi
one reliq̄az. **Ad. j.** sciendū qđ huus cristi tria cōsiderādo fa-
ciliter cū adiutorio dñi pōt vīcē mūdū. Pri⁹ cōsiderādo qđ
aīcīa h̄? mūdi hoīem inimic⁹ dei cōstituit. qđ nō pōt h̄rē
amīcīa h̄? mūdi et etiā dei. Mō deliberet ap̄ se fidel̄ hō qđ
istorū magis expediat. deū relinq̄ē l̄ mundū et deo adherē l̄
non. Itē hō rōne vtens inueit qđ magis expediat relinquere
mundū et deo adherere. Et ad h̄ iduct nos sacra scrip. **Jo. ij.**
Nolite diligere mundū neq; ea q̄ in eo sūt. Cuius cām sta-
tim assignat. d. **Si q̄s diligit mundū nō est caritas p̄ris i eo**
Nā sicut ignis et aq̄ frigidū et calidū. albū et nigrū sūt oīa
ria. sic aīcīa dei et mūdi sūt stare n̄ p̄nt **Aug⁹ sup cano. Jo.**
Duo sūt aōres. s. dei et mūdi. Si amor mūdi inhītat. nō est
q̄ amor dei intro eat **Vñ etiā Gre.** Disce hō nō diligere mun-
dum vt diligas deū. auerte vt autaris. funde vt implearis **Se-**
cundo cōsiderādo qđ amor h̄? mundi est fili⁹ dyaboli. qđ fm̄
dictū cristi vt habet **Matth. vi.** Nō pōt duob⁹ ac. **Hō** vere
audatur seruire cui vel rustico vel pastori in cāpo et nō vere
audatur seruire dyabolo. sicut hō supbus. ebri⁹. gul⁹. et
accidios⁹ qui om̄s seruiūt dyabolo qui est max⁹ inimic⁹
eorū **Grego.** Stultum est seruire dyabolo qui nullo placatur

obsequio. imo quando q̄z durius laborant. serui dyaboli q̄ xpi
q̄z in sudore fuerunt dyabolo. Et sūt. q̄ oī tpe inq̄eti et in fati-
gatione. Tercio cōsiderādo q̄ q̄libet hō hūies huic mūdo non
pōt vīre ad reg. cē. Joh. iij. Regnū meū n̄ est de h̄ mūdo. i.
regnū meū n̄ est de h̄s negocijs q̄ in mūdo tractant. Cris. su-
per Ma. Miserrimū est mundus et miseri q̄ eū sequunt. Be.
em hoīes h̄ mūdi opa excluderunt a vita q̄ aut amator h̄
mūdi q̄ q̄rit mūdāna gaudia n̄ possit celestia gaudia p̄ h̄c
vitā possidere gr̄e. in oīe. d. Nō p̄t h̄ gaudere cū h̄ seculo
et illic regnare cū deo. **Q**uā ad secundā ptē istius s̄moīs
dicit Joh. Hec est victoria q̄ vincit mundū fides vr̄a. Nos
igit̄ loq̄mur de catholica fide. Hic pri° q̄ritur q̄d sit vera fi-
des. h̄nc. Est credere pa. et fi. et. s. s. eē v̄m deū. Et q̄ i his
tribus p̄sonis est indiuībil deitas. cōq̄lis gloria et̄na maie-
stas. Itē vera fides iubet credere q̄ dñs Ihs xps ē verus deus
et hō eternalit̄ natus a p̄re s̄m deitātē. tp̄ale natus s̄m hūa-
nitātē a m̄rē. Vbi sciendū q̄ fides catholica est frequent̄ fide-
libus p̄dicāda et diligēter s̄uāda et custodiēda q̄z est funda-
mentū oīs meritū. vñ ap̄ls. Fundamentū aliud nō p̄t pone-
p̄ter id q̄d positū est zc. i. fides xpi. Aug. Fides est bonorū
oīm fundamentū fides est hūane salutis initū. Nā ex fide ca-
tholicā non est salus. Vñ oēs iudei. pagani et hētiā. sunt in
statu dānationis. Math. xxvi. Qui crediderit zc. Qui n̄ cre-
diderit zc. Cōdēnatio q̄ fca est per Adā nō tollit̄ nisi p̄ fidē
dñi nr̄i ihu cristi. Vñ oēs q̄ saluati sūt ab initio mūdi saluati
sūt i fide q̄ illi q̄ añ tēpora cristi vixerūt sicut p̄iar che. p̄phe-
te. et ceteri fideles crediderūt xpm venturū et redēpturū gr̄e
hūa^m sicut nos q̄ post xpm vīuī? credi? h̄ esse factū. Bern.
Multi em saluatoris aduentū oīpotentis timētes et diligen-
tes sue salutis gratissimū redēptorem p̄missorē credētes. in
p̄missione fidelīū sperātes. cū fide et expectatione saluati sūt
Itē notandū q̄ fides catholica vt hō saluet̄ per eā debet ha-
bere quinq̄z que figūata sunt per quinq̄z vulnera dñi nostr̄i
Ihesu xpi. Primum est q̄ sit pura sic q̄ nihil admisceat̄ falsi-
tatis et vanitatis. vt illi faciunt qui varias credulitates cōfin-
gunt et credūt. vt nigromātiā. auruspices arioli. et obfuan-
tes sōma. diesq̄ egīptiacos. et fata et carmina zc. Deu. xviij.
Non inueniatur in te q̄ ariolus sciscitatur. nec obserues sō-
ma nec auguria zc. Vnde de hoc dicitur in decretis. Diuina-
tioni qui intendit damnationem incurrit anime. xxv. q. vi.

Non **Joh.** mider dicit qd quidā p demones maleficiantur si
aut philo capti. vel displicentiā vel inuidiā hñtes ad certā pso
nam ad quā temptantur cū hō debet p liberū ar. resistere cum
grā. Et qñ non resistit rē. **S**ecundū est integritas fidei. vt
omnes articulos fidei credamus et omnia q credit sācta ma
ter ecclesia nihil dñantes vel exipientes. **V**eritas em̄ fidei
ita est cōcatenata vt qui vnū articulū negat totū dissoluit.
Sicut qui vnū anulum catene frangit. totū qd p eā ligat
dissoluit. **S**ic est de fide **Jaco.** ij. qui in vno offendit factus ē
oim̄ reus. **N**ō licet fidei aliqd addi vel minui. **N**am in ipa
nihil est qd sit supfluum. **S**apientia dei sic fidē ordinauit qd
nec summi angeli pñt eā emendare. s. addendo vel minuēdo
in aliquo. **T**ertū est certitudo fidei vt nihil verius nihil certū
esse credamus qd qd fides docet. **N**ñ nō licet nobis aliqd du
bium de ea habere. vñ fides nescit falli. **C**ontra hoc quidam
faciliter dubitant de fide. et tales solent dicere. **S**i sic est vt
scriptura dicit et fides catholica tenet magnū quid est. nō em̄
contradiant simpliciter scripture et fidei. sed tamen ipsi siem̄
non credunt. tales iudicantur et peccant mortaliter. **E**t si sic
decedunt dñabuntur. qd fides xpiana debet esse certa in ho
mine. vt si etiā angelus de celo descenderet et aliter diceret
non crederet. vt p aplm̄ ad **Gal.** x. **S**ed iam dicta non sūt
intelligenda de illis qui cū amaritudine cordis temptant in
fide. tales resistere debent et expellere statim illas incidentes
cogitationes et tēptationes que sunt cōtra fidē et sic merent̄
apud deū **Bil.** quotiens resistis totiens coronaberis. **U**nde
p certo tenere debes qd fides catholica vera est. et nulla alia
fides vera est. **S**ed sunt om̄s false et ficte. sicut sūt iudeorū
et paganorū. non em̄ nisi vna veritas est ex qua vera sūt. nō
em̄ est nisi vnus sol illuminans omnem hoīem. sic nō est nisi
vna fides illuminans et purificās corda fidelū. **C**ertius non
est celū et terra et omnia q in eis sunt esse qd fidē nrām veraz
esse. **Luce.** xxi. **C**elū et terra transibunt res. in. nō trā. **U**ñ de
in ps. **V**eritas dñi manet in eternū. quartū est vt sit fortis et
astans a deo. vt patius sit potius mortī se p illa exponere qd
illā deserere et xpm̄ negare. **E**xm̄ de oībo aplis. martiribus.
virginibus. q p illa obseruanda exposuerunt vitā. res. hono
res. dignitates. cognatos. et corpa sua ad diuersa supplicia.
Sic et nos xpīam fortes esse debemus in fide catholica. **U**ñ
hic queritur utrū sufficiat in corde et non in ore pfitē. **R**e

spondentie q̄ nunq̄ debet corde vel ore negare. ore tū. cōfiteri
debet p loco et tpe. **Vñ apl's Ro. x.** Corde credit ad iusticiā
ore aut cōfessio fit ad salutē. Et in signū huius tūc sacramē
tum cōfirmationis datur sicut dicit in decretis. **Cōfirmatio** q̄
in fronte fit ut a recipiēte fides xp̄i sine erubescētia predicet.
de conse. dis. v. firmissime q̄ quilibet xp̄ianus debet nomen
xp̄i et fidem catholicā cōfiteri: etiā si ppter ea deberet omnib.
rebus tpalib. priuari. et magis etiā si deberet mori. Et maxi
me illa q̄ sunt de necessitate fidei et xp̄i. **Vñ dicit in decretis.**
Qui p fide christi mortē celeste premiū consequit. xxix. q. ii.
ois. Quintū est q̄ fides dicitur esse viua et hoc p bona opa. **Iac.**
Fides sine opib. mortua est. Wilhel. Tunc ppendit q̄ ar
bor sit viua: si floret. Per firmū ppositū seruendū est deo. et
etiā frondeat cū loquit sermōnes bonos et fructū bonorum
operū faciat. Sicut em̄ est necessaria aīa in corpe. sic bōa opa
in fide. Quid est fides nō operans ex dilectōe m̄i cadauer ex
anime. q̄ tuncq̄ est magnus et bonus artifex. tū sine instrū
vt faber sine ferreamētis. nauta sine naui et huiōi inutilis
est. Item sciendū q̄ xp̄i fidelib. nō dicitur esse graue bona opera
opari: q̄ fides q̄ p dilectionē operat. tū diligēt a deo q̄ mo
pinabiliter remunerat. q̄ modicū qd in fide fit. deo placet.
Aug. Sicut rami absq̄ viriditate arescunt. ita et quelibet
opera si videantur bona. nulla tū sunt si a soliditate fidei sepa
rentur. quō per virtutē fidei mons motus est de pprio loco.
hoc quere in promp. f. vj. **Quantū ad terciā partē sermo
nis scz de reueratōne reliquiā q̄ ostendunt in ecclesijs mor
uende sunt aliquę questiones. Et primo querit verū clauū et
lancea sunt reliquie et crux et corona etc. Rñdit Hincius de
hassia in omel. de lancea christi sic. Om̄s reliquie sunt conse
crate. sed lancea et clauī longe pfectius tactu corpore et san
guine christi. crux q̄ dorso est impressa. et corona que caput
pupugit. Sed lancea cor diuisit fm visionē brigite vidue.
et clauī pforauerūt funditus pedes et manus christi. Deam
do querit hic vtrū in iudicio extremo adducet in testimoniū
etiā lancea. clauī et alie res et arma q̄b. christus in sua passi
one ictus sustinuit suscepit et despect? fuit sicut crux. Rñdit
idē q̄ sic. q̄ eadē est ratio de corona. lancea et alijs rebus et
armis christi sicut est de cruce. **Matth. xxiii.** Tūc inquit ap
parebit signū filij hoīs in celo **Cris. super Matth.** Crux christi
et cicatrices christi radys solis erunt lucidiores. Tercio querit**

que relique sunt excellentiores. Respondit sanctus tho. super
 iij. dis. ix. que xpm tetigerunt et crux pfusa sanguine in para
 sceues. lancea q cor xpi pforauit. et clauis q pforauerunt man
 us pedes xpi et similia. Sicut enim secundum Bedam xps tactu sue mu
 dissime carnis. vim regeneratiua aquis dedit et contulit. ita cri
 stus tactu sui corporis et sanguinis consecrauit pfata et nobili
 tavit et amplius veneranda sunt quam sanctorum ossa vel relique.
 Quarto querit de causis sanctorum quare relique sunt venerande
 Respondetur secundum Augustinum de ciuitate dei et secundum Crisostomum. quinque de causis.
 Prima est quia deus ipsemet venerat quotidie miracula faciendo
 per eas. Unde grege. j. li. dyalo. quod sanctus libertinus per sancti ho
 norati caligam quam secum deuote portauit pueri suscitauit.
 Secunda causa quod omnino reliquiarum fide future resurrectionis au
 get in nobis. quia anima istius sancti qui nunc fruatur deo in ce
 lo. fuit in presenti unita istis reliquijs. et adhuc in futura resur
 rectione e conuerso uiuet ipsi corpori in caritate eterna. tertia
 causa est quia corpora sanctorum fuerunt in presenti templum dei et or
 gana et instrumenta spiritus sancti. per quod operatus est uirtutes et
 bona opera et etiam miracula que leguntur de ipsis. etiam in presenti ui
 ta facta. Quarta causa quia relique sunt bona amicorum et con
 uitium nostrorum que nos precesserunt vel nobis reliquias reliquerunt
 in memoriam suam. sicut filius plus diligit instrumenta patris
 sui mortui et diligentius custodit. filia plus diligit angu
 lum et custellum modicum valoris matris sue defuncte quam florenum. Quin
 ta causa est quia sancti que relique venerantur hic in terris. sunt apud
 summum regem nostri aduocati et intercessores in celis. Ultimo
 nota quod sanctos inuocamus et honoramus. scilicet petrum paulum et alios sanctos
 canonizatos publice et priuate. sed non canonizatos secundum inno
 centium inuocare possumus priuate. sicut imagines sanctorum vene
 ramur ut reliquias et eorum corpora et ossa et res que possederunt et
 tetigerunt et vestes et filia. que licet sunt in sensibilia tamen relique sunt
 et in eis non terminatur preesse ueneratione sed in istis quorum res
 sunt et fuerunt. Et signa et memorialia sunt sanctorum. sic utens
 berillo non terminat visum ad berillum sed ulterius ad librum

Dominica. ij. post pascha **Epistola Petri**
 Arissimi. Xps passus est pro nobis relinquens uobis
 exemplum ut sequimini uestigia eius qui peccatum non fecit. nec
 inuentus est dolus in ore eius. qui cum malediceretur non
 maledicebat. cum pateretur non aminebat. tradebatur autem iudici
 ut se intulisset. que peccata nostra ipse protulit in corpore suo super lignum

ut peccatis mortui iusticie vivamus. cuius luore sanati estis
Cratis em̄ sicut oves errantes. sed cōverti estis nunc ad pa-
storem et episcopum animarum vestrarū.

Sermo super epistola precedenti.

Quoniam Christus passus est pro nobis vobis relinques ex^m et
sequamini vestigia eius. 1. Pe. 1. Spū^s sanctus q̄ bo-
narū mentū institutor et rector est. statuit p̄ eccliam
sanctā qd̄ hodie legit in ep̄la videlicet de passionē xp̄i ne ma-
gnū pietatis et caritatis sacrm̄ dñice passiois spūali gaudio
resurrectōis q̄ iā iubilat. frēq̄ntat et cōtinuat in cordibz fide-
liū in oblivione trāseat. qz obliuio passiois xp̄i valde timēda
est p̄t̄ augmentū dñi bñficiū. Bñ. Sup̄ oia te mihi reddidit
amabile bone Ihu calix quē bibisti. opus redēptōis nr̄e. Ni-
hil alliat blādus. nihil exigit iustus nihil stringit fortius.
nihil afficit vehemētis. Itē timendū est qd̄ dñs in die iudicij
i p̄perabit obliuio et inḡtis passionē suā et bñficia impensa.
Dñ doctor effrē in li. de die iudicij ait. Ipse xp̄s in die dicit
ej rationē queret a nob̄ p̄ obliuioe et negligētia nr̄a et
Propter vos incarnatus fuit et in t̄ra palā cōsatus sū. cū pal-
mis et sputis in faciē celus et crucifixus. cū aceto potat. Pa-
radysum vobis obtuli. regnū apperui. s. s. mihi. Quid ultra fa-
cere debui et nō feci. Dicite mihi pctōres s̄m naturā passibi-
les et mortales qd̄ p̄ me passi estis dñatore vr̄o. cū ego pro
vobis ipassibilis et immortalis passus et mortuus sim. q̄ debe-
re esse grati et nō obliuisci passionē xp̄i Cris. Nō est adeo vtile
aliud. p̄t̄ qd̄ gr̄as agere debe-
re qd̄ p̄t̄ mortē ipsius xp̄i. In
signū huius bñtis Petrus ap̄ls reducit nob̄ ad memoriā acta
passionis cristi in v̄bis p̄missis. d. xp̄s passus est p̄ nob̄ et.
Dñ in p̄nti s̄mone tria sunt dicēda. Pri^o de passione christi.
Secūdo de illis qui maledicūt deo et s̄s. Tercō de bona spe
quā debe-
re h̄re ad cristū q̄ est pastor et ep̄s aiarum nr̄arum.
Quantū a primū attendendū est qd̄ bñtis ap̄ls Petrus nō
dicit hic q̄ et quāta passus est cristus sed simplr̄ dicit. Cristus
passus est p̄ nob̄. Ratio est qz christus multa. q̄ inexpli-
cabilia p̄ nob̄ est passus. et hoc ex magna caritate quā ad
nos habet. Iob. 20. Maiorē caritatē nemo habet et. Aug⁹
O homo quo amore diligit te dñs deus tuus attende. Pro
te ligatus est ut a vinculis te absoluat. Pro te iudicat⁹ est
ut a iudicio extreme dānationis te liberaret. Pro te corona-
tus est spinea corona in terris ut te coronaret in celis. Pro

te vulneratus est ut te ab eterna morte suscitet. imotatus
 fuit amor cristi. ut dicit **Aug?** qd si christus Marie filius tot
 corpora habuisset qd membra habuit et qd stelle in firmamento ce
 li sunt. et qdlibet membrum propria vita habuisset. nihilominus
 oia in morte tradidisset ante qd hominem de potestate dyaboli
 non liberaffet. Sequitur hic. **Nobis relinques exemplum ut se**
 quamini vestigia eius. **Ubi sciendum** qd xps vias duras intra
 uit et nos leues. prima fuit de celo i vterum virginis ubi defe
 ctus nros assumpsit. **Secunda** fuit in mundum miseris plenu
 tercia in egiptum statim post Marie purificationem ubi in exilio
 p septem annos mansit. quarta everso rediens de egipto in iu
 deam post obitum herodis. quinta qdlibet anno iuit in **Iheruz**
 in templum cum parentibus suis. **Sexta** pedibus circuibat p viros et
 castella predicando. et infirmos sanando. **Septimo** in pasceus
 ubi post cenam agni paschalis captus est et ductus. primo ad
Annā. **Secundo** ad **Cayphā**. **tercio** ad **pylatū**. **quarto** ad **he**
rodem. quinto iterum ad **pylatū**. **Sexto** ad locum flagellationis.
Septimo a **pylato** ad ostendendum populo qd dixit. **Ecce homo ecce**
rex vester. **Octauo** ad locum iudicii ubi ad mortem iudicatus est
Nono ad locum caluarie ubi crucifixus est. **De vera religio**
ne. Tota vita xpi quaz p hominem gessit disciplina morum fuit.
 oia bona mundi xps contempsit et contemnenda docuit et oia mala
 sustinuit qd sustinendo precepit. **Disce a xpo modestiam**. **Disce**
tolerantiam. xpm attende et non dolebis iniuriam. **Namqz** p nobis
 passus. flagellis celsus. spatus derisus confusus spinis coro
 natus cruci dānatus sp contempsit et oia pacietur sustinuit. **Se**
quitur hic. qd peccatum non fecit. **Ubi querit** b. prius utrum aliquis
 possit vivere sine peccato veniali dummodo est in hac vita. **Rndetur** qd
 si loquimur de tota vita hominis qui puenit ad etatem adultam de ex
 cellenti et speciali gratia est qd talis sine peccato veniali sit sicut vi
 detur beatus. **Aug?** dicere de beata virgine qd nunquam venialiter
 peccauit. **Ubi si omnes sancti interrogarentur** utrum peccassent
 omnes una voce rnderent. **Si dixerimus** quoniam peccatum non ha
 bemus veritas in nobis non est. **puer b. iiii.** **Septies** enim in
 die cadit iustus et resurgit. **Secundo querit**. utrum homo po
 test vivere sine peccato mortali. **Rndetur** qd sic cum diuino ad
 iutorio. **Et dicere oppositum est hereticum**. **Unde magister sen.**
li. ij. dis. xxxvj. **Illos cum manicheo errare dicimus** qui dicunt
 hominem mortale peccatum non posse vitare. **Ubi Aug?** et alle
 gatur i decretis. omne peccatum a deo voluntarium est qd nullo

modo esset peccatum nisi voluntariū. Sequitur. Nec est inuē-
tus dolus in ore eius. Contra hoc faciunt qui dolose et frau-
dulenter cū primo loquuntur qui hñt mel in ore et fel in cor-
de: et sic primū suū decipiūt. Sciendū q̄ aliquis q̄ fraudu-
lenter loquitur de alio. et vult q̄ audies etiā loquat̄ maluz de
eodē homine dupl̄t peccat. Primo in seipso q̄ fraudulēter
loquit̄. Secūdo in primū cū mñitur dare occasionē obloq̄n-
di. **Quantū** ad secundā ptē istius sermonis dicit h̄ apl̄s
petrus. Cum malediceret non rē. Vñ hic querit̄ que sit pe-
na male pferentis oīra deū maledictū vel sanctos. Rñdetur
fm̄ q̄ habet in iure canonico. Si q̄s oīra deū vel sanctū ma-
xime oīra beatā virginē talia p̄sumpserit debet septē dieb⁹
dñis pre forib⁹ ecclesie manifeste stare. cum dicat missa. ita
vt vltimo die nec palliū nec calciamenta sed corrigiam circa
colluz habeat. et q̄ septē precedētib⁹ feriis sextis ieiunet in
pane et aqua: nec ingrediat̄ ecclesiā. Et in q̄libet dictorū die
cum tres reficiat paupes. Et si non pōt tres saltez duos vel
vnū. Et si h̄ non potest illud sibi in penā aliam omutē. Et
si predicta reuertat debet ei interd. a introitus eccie et in obi-
tu debet carere ecclesiastica sepultura. Hec fm̄ Godfridū de
tribunali fiant ceterū in iudicio discretus sacerdos hūc rigo-
rem tpabit. Sequitur. Nō maledicebat. Vñ hic querit̄ an ho-
mo debeat sustinere aliq̄ maledictōem sibi a malis hoib⁹
imprecata. Rñdetur q̄ iustus et bonus debet paciēter suffere
re ppter deū tales maledictōes. q̄ multū sibi p̄fint videlicet
ad meritū vite eterne. Vñ dicit̄ in ps̄. Maledicet illi et tu bñ
dices. Aug⁹. Si iustus est qui maledicit̄ premiū ei p̄ male-
dictione reddiē. Sed si ecōuerso maledicit̄ sibi maledicenti ex
corde et cū deliberato aīo siue in occulto siue i manifesto tūc
deū grauit̄ offendit et damnationē anime incurrit. **Quā-**
tum ad terciā partē dicit hic. Nunc quēsi estis ad pasto-
rem et ep̄m. i. christū qui pascat vos in pñā cū corpore et sa-
guine suo. et ad illū pastore debemus hēre bonā et firmā spē
q̄ velit nostri misereri et nos saluare cū electis in celo. Hic q̄
titur utrū spes sit in beatis. Respondet̄ q̄ non et hoc pbat̄
p̄ magistrū sententiarū li. iij. dis. xvj. vbi dicit̄. Spes est cee-
ta expectatio future beatitudinis. Ideo cum beatitudo non sit
futura in beatis sed presens ideo spes sicut fides euacuabitur
in patria. Item queritur utrū spes inest damnatis. Rñdet
sanctus thomas q̄ non. Primo pbat̄ quia spes habz gau-

dum fm illud **Rō. v.** Spe gaudentes zc. sed damnati non
sunt in gaudio: sed in dolore et luctu **Matth. xxij.** Ibi erit fle
tus et stridor dentium. Unde **psa. lxxv.** Serui mei comedent et
vos esurietis zc. Secūdo sic pbat. Ad conditionē dānatorū
pūnet ut iphi sciant q nullo mō possunt damnationē euade
re et ad beatitudinem puenire **Job. xv.** non credit q reuertī
possit de tenebris ad lucē. Dñ ex iam dictis patz q spes est
solū in viatoribus. i. in hoibus in mundo adhuc viuētibus
ideo bonā spem habere debemus in dñm nostrum **Ihm xpm**
q ipse est qui vult omnes hoies saluos fieri: qd ostendit in
vita in morte et post mortē. In vita ostendit q peccatores
recepit et māducant et bibit cū eis vñ iphi iudei scandalizati
sunt dicentes. Hic peccatores recipit et māducat cum eis et
bibit. vñ nominauerunt eū voratorē et amicu publicanorū.
Item oñdit hoc in mortē. In mortē aut pendens in cruce p
crucifixoribus orauit dices **Pater ignosce illis** qz nesciūt qd
faciūt. Inimicos saluari voluit ex eo q. p eis rogauit et ora
uit sicut et ceteros hoies vult saluos fieri et postmodū ples
homines cōuerfi sunt et saluati p orōnem chisti. vt dz **Act.**
ij. vbi petrus tria milia hominū conuertit in vno sermone. Itē
ostendit quotidie post mortē et post suā ascensionē quia in
omni tempore beneficia sua impendit tam bonis q malis.
Matth. ix. Qui solem suū facit oriri zc. Insuper dat premia
cōmunia in celo penitentibus cū illis qui nuncq deū in aliquo
peccato mortali offenderunt. **Matth.** Acceperunt singulos de
narios. **Glosa. i.** eternitatē. Licet differunt in merito et gau
dio tamen omnes habent eandē eternitatē in celo. **Job. xliij.**
In domo patris mei multe mansiones sunt. Unde magister
senten. dicit li. iij. dist. iij. Electus ab electo differt in clari
tate mētis et corporis. Unde apostolus. Reddet vniuiq iū
sta opera sua. Et q dat penitentibus qui diu male uixerunt
cū innocētibus vitam eternā hoc cōsum est in meretrice quā
sanctus pafu nūus p heremū inclusit et postmodū intravit
post. xv. dies. Hoc quere in pmpuatio.

Dñica tertia post pascha Epistola Petri apostoli.

Ratissimi. Obsecro vos tanq aduenas et pegrinos
abstinere vos a carnalibus desideriis q militant ad
uersus animam. Conuersationē vram inter gentes
habentes bonā vt in eo q detractant de vobis tanq de ma
lefactoribus ex operibus vos considerātes glorificent deum

in die visitationis. Subiecti estote omni humane creature propter
deum. siue regi. q. precellenti. siue duabus tanquam ab eo missi ad
vindictam malefactorum. laudem vero bonorum. Quia sic est volun-
tas ut beneficientes obmutescere faciat imprudentium hominum
ignorantiam. Quasi liberi et non quasi velamen habentes malicie li-
bertatem. sed sicut serui dei omnes honorare. fraternitatem di-
ligite. deum timere. regem honorificate. Serui subditi estote in
omni tempore dominis: non tantum bonis et modestis sed etiam discipulis.
Hec est enim gratia in christo Ihesu domino nostro

Sermo super Epistola precedenti.

O Cum timete etc. Ita scribitur. 1. Pe. ij. In quo apostolus Pe-
trus hortatur nos ad timorem dei habendum qui valde necesse
est cuilibet homini qui cupit saluari. ps. Vbi timor dei
non est ibi salus non erit. g. dicit apostolus hic. Deum timete. Vnde in
prius sermone tria sunt dicenda. Primo quare quilibet homo debet
deum timere. Secundo quod sunt species timoris. Tercio quod proueniunt
homini de timore dei. Quantum ad. 1. sciendum quod deus tribus de cau-
sis timendus est a quolibet. Prima est propter suam potentiam. Quare
enim quidam et si non habent protectionem siue pacem in regno aliorum
fugiant ad aliud regnum ut euadant manus suorum persecutorum
non sic de eo cuius dominationi subsunt omnia. ideo nullus potest ma-
nus eius euadere. psa. cxvij. Tuam manum nemo potest euadere si-
ue effugere. Et propter hoc magis timendus est. Vnde dicitur in ps.
Quo ibo a spiritu tuo et quo a facie tua fugiam? Si ascendero in
celum tu illic es. si descendero ad infernum ades etc. Sic quod nec in
inferno neque in extremo terrarum magis effugere neque Item prius
potest super res temporales quas concessit tibi ad usum quas potest auferre quan-
cumque sibi placet seu placuerit. Item super corpus tuum quod potest
te facere claudum. cecum. surdum. leprosum. Item super animam tuam.
Matth. Deum timete qui potest corpus et animam perdere in gehem-
nam. Secunda causa propter suam sapientiam. Nam omnia cognos-
cit omnia videt. heb. x. Omnia nuda et aperta sunt oculis
eius. Hoc enim debet nobis omnibus inuitare magni timorem
in omnibus cogitationibus locutionibus et operibus nostris.
Boetius. Cum occulta agimus sunt ante oculos iudicis am-
erit cernentis. Vnde etiam Augustinus de verbis domini. Si pecca-
re vis ad quem locum ibis. ubi te non videat deus? Item Au-
gustinus ibidem. Deus est timendus in publico timendus
in secreto. Cum procedis videris et cum intras videris. Lucerna
ardet et ipse te videt. lucerna extincta est et ipse te videt. Ex

emplum de illo sancto patre quez durit meretrix ad diuersa
 loca et ipse dixit. **Deus** nos hic videt et sic conuertit ea. **Hoc**
 quere in pmpuano. in. b. **Tercia** causa est consideratio pprie
 culpe. Nam reus vnius criminis timet coram iudice seculari
 quanto magis timere potest homo qui tot et tantorum cri-
 minum sit se reum esse apud districtu iudicem qui erit im-
 quis tam terribilis ad videndu q tunc dicent monibus. **Ca-**
 dite sup nos vt habet **Apocal. vii.** **Etiā** **Iheronimus.** Si
 ue comedam siue bibam illa vox sonat semp i auribus meis
 Surgite mortui venite ad iudiciu qui reddituri sumus distri-
 ctam ratione de cogitationibus. locutionibus. et operibus. de te-
 pore et rebus nobis concessis de subditis de acatiao quilibet
 de statu suo in quo vixit in presenti vita et etiā de bonis omis-
 sis. et etiam peccata occulta cordis oris operis denudabunt
 in extremo iudicio. **Math.** Nihil opertum est qd non reue-
 letur. Insuper iudex ille erit inflexibilis. Nam si beata vgo
 cum omnibus sanctis et angelis prom orarent in iudicio pro
 aliquo homine existente in peccato mortali iudex non exau-
 diret eos. **Proverb. vi.** Zelus et furor vici non parcer i die
 vindicte nec adquiescet cuiusq precibus. **Vnde psal.** Cum
 accepero tempus ego iusticias iudicabo. j. **Petr. iij.** Iust?
 vir saluatur peccator et impius vbi parebunt. **Quantum**
 ad secundam partem istius sermonis notandum q quinqz
 sunt species timoris. **Primus** est mundanus et est cum quis
 plus debite timet amittere bona huius mundi scz tes tēpa-
 les diuitias honores. Et hic timor est malus et multa mala
 generat ex se. **Hic** est timor q. q. innumerabiles innocentes
 pueros trucidati fecit ab herode. Timebat em ne xpm quem
 tres reges regē iudeoz pdicauerunt eu regno priuaret a glo-
 ria mūdana. **Propter** h puulos omis in bethlee et in omibz
 finibus eius fecit occidi et h ne xps posset euadere vt habet
Math. ii. **Ite** hic est timor q xpm interfici fecit a iudeis **Vide**
 bant em **Si** dimittit eu sic oēs credet i eu. **Et** v romani **Et**
 ille timor iā in pnti multa mala fecit et multos pctōres a mi-
 micos dei ostituit. **Hic** est timor q facit multos vsurarios ra-
 ptōres fures a falsarios monetariū zc. **Hij** oēs timent tpaia
 sibi deficere si cū veritate et iusticia deberet videri a emere. vñ
 hic querit vtrū timor ille sit pctūi mortale. **Rñt** q quando
 q timor ille est mūdanus qui qnqz est actus initialis pecca-
 ti scz cū potius quis peccaret mortaliter q illo lucro careret

2a ps qm

vel bona temporalia perderet. Signū est q̄ ille temporalia pl⁹ diligit
q̄ deū. Et q̄nqz est pctm veniale et q̄nqz mortale. Secundus
timor est hūanus cū q̄s indebite plus timet penas vel mortē
et etiā iste sp̄ malus est. licet minus q̄ primus. Iste ei timor
hūanus q̄nqz magnos deiecit. Hoc ptz in petro. Luc. xxij.
Qui ppter hunc timorē ter xpm negavit et etiā in alijs disci-
pulis qui ppter hūc timorē fugerūt xpo relicto. Sciendū q̄
cristus confortat suos extra hūc timorē. Math. Nolite timere
eos q̄ occidūt corpus. Sic confortatus est paulus Act. ij. Nō
solū alligari s̄ et mori paratus sū ppter nomē dñi nostri Ihesu
cristi. Sic Jacobus et Johānes confortati sūt dicētes. Possu-
bibi calicē istū quē bibiturus es. sic etiā apli Act. v. Ibant
apli gaudētes et letātes a cōspectu cōalij. sic etiā om̄s mar-
tes et virgines confortati sūt. Dñi carit. Verba carnisicū nō ū
muerunt sancti dei martires z̄ sic et nos istos sēs imitari de-
bemus. sūt aut tres cause propter q̄s debe? libenter letanter
et viriliter exponere membra corpis nostri exercitijs et affli-
ctionibus in fuitio dei et etiā totū corpus nrm̄ in mortē si ne-
cesse fuerit. Prima cā est. q̄ corpus et aīam nrām p̄ciosam ab
eo recepi? vt ei hūc debea? Unde dī. Ipse fecit nos et nō ip̄i
nos vt ei seruiamus et nō hūc mūdo. Et etiā propter nobili-
tatem aīe debemus corpus nostrū exercere et exponere. Nā
aīa nobilior est corpore. Et iō corpus debet exponi p̄ ea sic
natura in aīalibus exponit minus nobile p̄ nobiliori. Exē
de hoīe q̄ naturaliter exponit brachiū p̄ capite in q̄ est vita
eius. Ideo dī. Math. x. Estote prudētes sicut serpētes. quo-
rum prudētia in h̄ commendat. Sed heu plures sunt q̄ plus ti-
ment lesionē corporis q̄ aīe. Et cū infirmant vel lesi sunt in
corpore vel in aīa s̄ tunc plura faciūt p̄ ploratōe et san-
tate corpis querēdo expertiorē medicū; cuius iussione implēt
etiā si deberēt ire ad q̄tuor l̄ sex miliaria; et etiā expēdēdo sū-
mam pecunie q̄ p̄ anima vix irēt ad proximā eccliam ad au-
diendū sermonē vel vix darēt denariū paup̄ibz p̄ salute aīe
Gre. Mortē carnis omnis hō timet. mortē aut anime pau-
derat sp̄ victurus. Secūda cā est. q̄ deus nobilius corp⁹ da-
bit post resurrectionē q̄d erit tanq̄ sol. Et quanto plus h̄ ex-
ercetur in arduis et bonis exercitijs tanto clarius erit. Math.
riij. Fulgebūt iusti tanq̄ sol. Dñi Ans. h̄. Illa vita pulchri-
tudo iustoz solis pulcritudini q̄ septēpliatē q̄ modo sit erit

splendidiore adequabit. **V**elocitas siue agilitas tanta nos comitabit ut angelus dei eoque celeres simus a celo usque ad terram et e converso citius dilabimur. **T**ercia causa est. quia pro nobis mortuus est Christus qui est nobilissimus rex terre et dominus omnium creaturarum. **E**ph. v. tradidit semetipsum pro nobis in cruce et in morte. **I**uste sibi meam vendicat vitam quam pro mea posuit Christus. **Q**uid retribuam domino pro omnibus que tribuit mihi? **U**nde. ij. li. **N**achab. **C**um rex anthiochus spelleret filios israel transgredi legem dei. **E**leazarus nobilis et honorabilis vir. xc. annorum voluntarie ibat ad supplicium et patienter destinauit siue sustinuit non admittere illiata propter vite presentis amorem. **H**ic autem qui astabant iniqua miseratione commoti propter antiqui viri amicitiam tollentes eum secreto rogabant afferri carnes quibus vesci licebat: ut simularet se manducasse sicut rex mandauerat de carnibus et hoc facto liberaret. **E**t ipse dixit. **N**on enim est nostre etatis aliquid fingere ut multi adolescentes arbitrantes **E**leazarum. xc. annorum transisse ad vitam alienigenarum et ipsi propter modicum corruptibilis vite tempus decipiant. **N**am si in presenti tempore supplicium hominum eripiat: sed manus omnipotentis neque vires neque defectus effugiam. **H**inc ad hominum supplicia traheretur. **S**ed cum plagis deprimere tur ingemuit et dixit. **D**omine quem habes sanctam scientiam manifeste tu scis quia cum a morte possem liberari duos corporis sustineo labores. sed propter animam vero et propter timorem tuum libenter hoc patior. **E**t hoc modo defunctus est et non solum iuuenibus: sed universis genti memoriam sui et exemplum virtutis et fortitudinis relinquit. **S**ic et quilibet Christianus homo potius daret res et vitam perdere quam contra precepta dei facere. quia qui sic occideretur martir dei efficeretur. **U**nde de hoc dicitur in deuterio. **Q**ui pro Christi nomine martirizantur paulo dubio regnum dei consequentur. **T**ertius timor est timor humilis propter quem aliqui non amore dei sed timore gehenne vel alterius pene abstinent a malo et faciunt bonum. **U**nde sciendum quod talis timor non est perfectum in se. sed timere a peccato propter timorem siue inferni siue temporalis pene. **P**ro ob seculi confusionem vel damni rei temporalis sicut non furari propter suspendium. non luxuriari quia timet impregnari. vel quotcumque malum prohibitum sub pena pecunie. ideo iam cauet sibi non propter deum. quoniam talis exterius non peccet in omni opere. interius tamen peccat propter malum culpe. **R**eus est qui vult quod non licet. **S**ed ideo non facit quia non potest impune fieri. et talia mala que sic cauentur solummodo timore pene non liberant hominem a peccatis eternis. **A**ugustinus. **Q**ui gehennam metuit

peccare nō metuit sed cadere. **S**iste bona que solo timore sūt
et non ex caritate non sunt meritoria. **A**plūs. **S**i tradidero
corpus meū zc. **O**pera em̄ extra caritatē non valēt ad salutē
Ex hijs patz q̄ta stulticia est timore pene declinare a malo
et facere bonū et n̄ potius amore dei et pprie salutis. **Q**uar
tus est timor inicalis quo q̄s timet non solū penā: sed etiā se
pationem a deo. et ille timor sp̄ est bonus. **I**deo em̄ q̄s timet
a deo separi q̄ diligit deū: hic timor habet duos oculos. s. de
xtrem q̄ sursum respiciat. et timet separi a deo. sinistrū quo re
spiciens deorsum timet incurere penas eternas. **I**stos duos
oculos quilibet hr̄e debet. **E**t ad illos induat nos scriptura.
Math. in. oīs arbor q̄ non facit fructum bonū sepabit a deo
ecce primū. et in ignē mittet. ecce 2^m. **I**ste timor inicalis tra
hit a malo. puer. vj. **Q**ui in timore dñi est declinat a malo.
Eccl̄s. xv. qui timet deū faciet bonū. **D**icit aut timor ille in
icalis q̄ est in inapientibz. **Q**uintus est timor filialis cū time
tur deus nec pp̄t modū nec pp̄ter remā: sed timeť offendī
pp̄ter amorē et bonitatē suā. **E**t dicit filialis q̄ p̄tinet ad p
fectos. **I**ste amor facit hoīem sollicitū et cautū. q̄ tales sem
per stant in timore dei ne offendāt oculū diuine maiestatis
Exemplū de **J**ob. ix. q̄ dicit. Verebar oīa opera mea: scdens
q̄ non parcis delinquenti. **I**te timent sibi de oculis. **S**ciunt
em̄ s̄m aplm̄ q̄uis nihil fuit sibi cōscius in aliquo pctō tamē
non ideo iustificatus fuit. **E**t ideo timet sibi ne aliqd peccatū
habeant occultū qd̄ deo displicet. **E**xemplū de **D**avid qui ti
mens sic dicit in ps̄. Delicta q̄s intelligit ab ocul. me. mū.
me. **I**ste timor facit eos plus dolere de p̄tis pctis q̄ aliquos
pctōres de magnis. **I**te facit eos aliqn̄ timere de culpa vbi n̄
est culpa. **E**x. **B**onarū mentū est ibi culpā timere vbi culpa
nō est. **Q**uā ad terciā ptē sermonis. **S**ciēdū q̄ timor dei cō
fert hoī quinqz bona. primo sufficientiā t̄paliū in vita p̄nti
ps̄. **T**imete dñm omnes sancti eius. qm̄ nihil deest timentibz
eū. **A**ug⁹. **S**ecūdo cōfert vite p̄longationē. puer. xij.
Timor dñi appodiat dies. **I**nsuper in extremis vult ei sub
uenire. **E**ccl̄s. j. **T**imentī deum bene erit in extremis in die
bus defunctionis sue benedicetur. **T**ercio misericordiā dei i
petret. ps̄. quō misereť pater filiorū misertus est domin⁹ ti
mentibus se. **I**n signū huius paratus est dñs voluntatē ip̄o
rum adimplere et p̄ces eorū exaudire. ps̄. **V**oluntatem timent
ium se faciet. quarto in bono statu seruat hoīem ad gl̄ā dei

Bern. In veritate didici nihil ita valere ad grāz pmerendā et conseruandā: q̄ si videaris nō alta sapere sed sp̄ timere. **E**rgo quicūq; vult manere in grā dei et eū post pasca a se non repellere: debet semp stare in timore dei. **Ec̄s. xxvii.** Si in timore dei te non tenueris: cito subuertere domus tua. **B̄n.** in tractatu de septē dōmīs. **C**onnexa sunt quidē timor et religio nec remanere p̄t alterum sine altero q̄ timor radix est et custos oīm bonorū. **Q**uinto cōfert eternam beatitudinē post hanc vitā. **V**nde ps̄. Dediti hereditatē timen. no. tu. dñe. **V̄n** etiam **Ec̄s. xxxv.** Timēti deū beata est aīa eius. i. hēbit beatitudinē eternam. imo timor dei in presenti purgat et disponit animā ad euolandū cito i celū. **J**ob. xij. Tertiū purgabuntur. **E**x^m in dyal. **G**reg. de quodā viro sancto qui mirabiliter in morte timuit. **C**um aut apparuiss; quidā in veste splendida et quererēt quare sic timuisset. **R**ndit q̄ ille timor oīmno eum purgavit et statim post obitū ad celū euolauit.

¶ Dñica quarta Epistola Jacobi

Quissimū oīne datū optimū et oīne donū pfectū de sursum est descēdens a prē luminū ap̄d quē nō est trās mutatio nec vicissitudis obūbratio. **V**olūtariē em̄ genuit nos verbo veritatis vt simus imitū aliq̄ creature eius. **S**atis aut fr̄s mei dilectissimi. **E**rit aut oīs hō velox ad audiendum. tardus aut ad loquendū. et tardus ad irā. **I**ta em̄ viri iusticiā dei non opatur. ppter q̄d abijcētes oīm inmundiciā et abundantia malicie in māsuetudine suscipite vobis inñitū verbū quod potest saluare animas vstras.

¶ Sermo sup Ep̄la precedentē.

Quē datū optimū et om̄. do. p. rē. **J**aco. j. **E**x quo sumus dotati cū magnis. **N**e igitur extollamur beat? **J**acobus reduāt nobis ad memoriā q̄ omnia dona illa habemus a deo. **E**rgo dicit. **O**mne datum rē. **V̄n** in pñti s̄mone tria sūt dicēda. **P**rimo quō tria bona nobis a deo misericorditer largiunt. **S**ecūdo quē hō velox debet esse ad aud. et tar. ad lo. **T**ercō aliq̄d de verbo dei cū vno ex. **¶ Q**uantū ad. j. sciendū q̄ deus stulit nobis tria dona. s. res tpales corpūs et animā preciosam q̄ sunt bona meliora et optima. **P**rimo q̄ res tpales et creēte q̄s deus creauit et homi dedit ex sua natura sūt bona. **gēn. j.** **V**idit deus cūcta q̄ fecerat et erat valde bona. **Ec̄. xxxix.** **B**ona hominis creata sunt ab inñitō. **D**eus enim dat illi tpalia scz panem ad vescendū. aquaz

ad bibendū. aerem ad spirandū. lucē ad videndū. terra nāq;
ministrat hominī alimenta in frugibus. in animantibus. aq;
lauacrum et diuersa genera pisciū. Aer prebet flatū vitalem
et omne genus auiū. Celū prebet nobis lucē de die ad vigila
dum tenebras de nocte ad dormiendū. Vide q̄tum tenemur
deo seruire p̄ tali dono. Hec omnia bonis in bonū p̄ficiunt im
p̄is et peccatoribus in malū ouertunt. q̄ districtā rōnem sūt
redditori in iudicio extremo de vsu creaturarū dei. **Apostol⁹**
Sciamus qm̄ diligentibus rē. **S**ecūdo hec t̄palia sunt meliora
q̄m v̄tinur eis ad laudē dei et v̄tilitatē p̄p̄iā sc̄z deo decimas
offerendo. **Proū. iij.** Honora deū de tua substantia et de primi
tius rē. **Ite** pauperibus largiēdo elemosinas. **Psā. xviij.** Frāge
esurienti panem tuū. **Ite** aīabus in purgatorio ex̄itibus sub
ueniendo q̄ quotidie clamant ad nos. illud **Job. xix.** Misere
mini mei: miseremini mei saltē vos amici rē. **Sed** hoc donū
temporalū quidā includūt. sicut ille qui pecuniā dñi sui ab
scondit. **Luc. xix.** Ligatis manibus et pedibus p̄iāte eū in te.
ex te. **Nam** quilibet tenetur p̄mo suo subuenire in necessi
tīs. **Unde** dicit in decre. Pauperibus et non potentibus la
borare subueniendū est. **Ambr.** Pasce fame morientē: si non
pauisti occidisti. **Item** quidā qd̄ p̄ius est bona temporalia
a deo sibi collata inutiliter et male expendūt sicut gulosi luxu
riosi lufiores rē. et tales sic dānari possunt: sicut dicitur **Luc.**
xvj. de diuite epulone qui epulabat̄ quotidie splēdide et sepl
tus est in inferno. **tercio** temporalia hec sunt optima: q̄m ali
cunt hoīem ad de siderandū puenire ad creatore suū p̄ medi
um ip̄arum creaturarū. **In** creaturis posunt pulcritudinē. di
lectionem et dulcedinem vt homines talibus allecti ad crea
torem in quo sunt omnia ista plenissime festinēt. **Ergo** au
gustas dulce vinū et mel cogita q̄ dulcis est dñs de celo. **Si**
militer cū fides pulcrum hominē vel aliquā creaturā ad ima
ginem eius vel liliū: tunc cogita **Si** hec t̄palia trāsitoria sunt
tam pulcra et dulcia et tam delectabilia vt ex singulis sensus
reficiant̄ in p̄nti: quāta erit delectatio in beatitudine. vbi nō
ymbraliter sed veraciter oīs illa creatura a creatore suo inue
niatur perfectissime et plenissime. a quibus omnes sensus de
lectationibus replētur **Aug⁹.** Omnia huius mūdi delectabi
lia sp̄sim in creaturis repta sc̄dm omnem virtutem nude et
aperte in creatore repiuntur. omnia enim clamant. ipse fecit
nos et non ipi nos **Item** in creaturis debemus trinitatez co

gnosce in magnitudine potencie in lumine sapientie et in bo-
nitate nature. Propter hec et filia dicunt creature vestigia
dei **Job**. Vestigia eius apprehendens. Secundum donum est corpus
hominis quod est bonum in quantum est creatum a deo sicut cetera creature
Sed quod corpus repugnat propria anime hoc est propter peccatum. Et
inter creata corpora corpus hominis est nobilius. **Aug?** super
Gen. Cum animalium corpora siue que sunt in aquis siue que in
terris viuunt inclinata sunt ad terram et non erecta sicut corpus
hominis est erectum **Gre.** Sic namque homo immortalis est conditus
ut si non peccasset mori etiam non potuisset. Et hoc corpus anime
datum est ut dicit magister sen. ut meritum sibi adquirere debeat
Sed dicis. quomodo merebitur homo cum corpore? Respondetur quod tripliciter. Pri-
mo resistendo viriliter peccatis illis ad que corpus nostrum
est magis inclinatum siue sit ira siue inuidia siue luxuria siue
gula etc. **En.** quotiens resistis toties coronaberis. **Aplo.** Ne-
mo coronabitur nisi qui legitime certauerit. **Job.** Milicia est vi-
ta hominis super terram. Secundo meremur cum corpore bona opera ope-
rando et corpus nostrum castigando scilicet dure iacendo vel asperam
vestem induendo et corpus cum virgis et flagellis castigando iei-
unando et vigilando etc. Tercio meremur cum corpore sustinendo
patienter infirmitates et dolores corporis melius est corporis in-
firmitates sustinere quam interdum bona opera facere. **Sz** dicis
quomodo possum esse pateriens in tantis infirmitatibus? Respondetur quod
debes cogitare penam purgatorii quam multo grauior est quam aliquam
infirmitas hominum in mundo existentium. **Un** dicit in decrete. In igne
purgatorii nulla pena est operabilis et in isto igne oportet te
diu iacere et purgari si hic purgatus non fueris. **Un** magister
sen. Deus ex iusticia impunitum non dimittit delictum. Sed co-
gita quod temporales infirmitates augent tibi in celo meritum **Matth.**
v. Gaudete in illa die quam merces etc. Et ista gloria tanta est.
Quod si vnus solus sustineret omnes infirmitates hominum adhuc mi-
hil esset respectu glorie celestis **Aplos.** Non sunt condigne pas-
siones huius mundi etc. De hac gloria dicit in psalmo. quam mille anni
oculos tuos tanquam dies etc. Tercium donum est anima que
est bona quia creata est ad imaginem et similitudinem dei. Et hoc
donum scilicet animam dedit nobis ut totum intellectum et affectum
et omnes vires anime in deum dirigamus et circa diuina et
celestia occupemus ut sic verius incipiamus deum agnoscere
voluntate agniti diligere in deo agnito et amato dulciter
requiescere et tunc hoc datum erit optimum quam anima in tantum proficiat

q̄ inflammāt in caritate dei et vniē deo sic q̄ erit vnus cum
deo. sicut vitrum mutāt in igne q̄m ad formā nō quantū ad
materiā. Vñ apostolus. Qui adheret deo vnus spūs erit cū
eo. Vñ Aug⁹ sup cano. Iohannis. Talis est vnusquisq̄ q̄
lis est dilectio sua. Si terrā diligis terra es. Sequit̄. Et oē
datū pfectū est gloria celestis descendēs a prē luminū. i. tota
trinitate. Ibi em̄ pater celestis dabit se nobis in caritate fer-
uentissima: et inde erimus pfecte amātes. filius dabit se no-
bis in sapientia lucidissima et inde erimus pfecte sapientes.
ibi dabit se nobis spūs sanctus in bonitate dulcissima: et inde
erimus omniū bonitātū copia sup̄fluentes. In hīs imple-
bitur qd̄ dicit̄ Luce. vj. Mensurā bonā et cōfertā coagitātā et
sup̄fluentā dabit in sinū vestrū. Mensurā bonā q̄ tali p̄mio
non inueniē melius. Cōfertā q̄ nullus angelus nec p̄cies
reperitur vacuus qui nō voluptate et gaudio repleat̄. Coagi-
tatam. q̄ vñdīq̄ gaudiū erit. Supra in dei visione. infra de
periculorū euasione. vltra de secura possessione q̄ extra omē
meritū. super omē sensum. super omē desiderium erunt illa
gaudia que ibi possident̄. De huiusmodi domis dicit̄. ij. cor.
ix. Gr̄ias ago dñō meo sup̄ inenarrabili dono eius. Qñ
tum ad secundā partē sermonis dicit̄ Iacobus. Sit oīs hō
velox ad au. tar. ad lo. Quod tripliciter cōditur sc̄z q̄ homo
p̄tior debet esse ad audiendū q̄ ad loquendū. Primo p̄ hoc
q̄ auditus est in pluribus q̄ loquela. Auditus em̄ est in mlt̄
tis. loquela aut̄ in habentibus rōnem in quo cōditur q̄ cum
discretionē magna loquendū est. Vñ hic querit̄ vtrum sem-
per loqui sit meritorium; aut demeritorium. Rñdetur q̄ nullus
potest aliq̄d verbū loqui quin mereat̄ vel demeretur. Et ratio
est. q̄ loqui est actus rationis. Ais. j. poli. Nullum animal
habet sermonem nisi hō. et omnis actus qui a rōne p̄cedit
aut est meritorius: aut demeritorius. Secundo ostendit̄ in
hoc q̄ lingua naturaliter est inclusa et aures aperte. Tercio
ostendit̄ in hoc q̄ habemus duas aures et vnū os. Vñ hic
diligenter attendendū est q̄ tres fuerunt p̄hi diligenter re-
quisiti quare sic tacerent. Rñdit primus sc̄z socrates dicens.
Loqui me sepe penituit tacuisse autem nunq̄. Secūdus dicit̄
Nullus stultus tacere potest. tercius dicit̄. Vñ os et duas
aures a natura habemus. q̄ d. Multa debem⁹ audire et pau-
ca loqui. Vñde dicit̄ in vitā patrū. q̄ sanctus Agathon ab-
bas portauit p̄ triennū lapidem in ore donec taciturnitatem

disceret. **I**te scūs abbās in cella sua per. xxx. annos silenciū
habuit. **N**otandū qđ dēmus esse paratū ad audiendū tria. **P**ri
mo dīnam legem **Prover. xxviii.** Qui obturat aurē ne audi
at legem: orō eius est execrabilis. **S**ecūdo prelatorū iussio
nem. **Mat. i.** qui vos audit me audit. qđ vos spernit me sper
nit. **T**ercio pauperū clamorē. **Prover. xj.** qui obturat aurez
suam ad clamorē pauperū: clamabit ipse et non exaudietur.
Sequit̃. **I**ra viri iusticiā dei nō operat̃. **U**nde h̃ queritur. qñ
ira est pctm̃ mortale et qñ non. **R**ndet̃ qđ triplex est ira. **P**ri
ma est bona et est qñ irascit̃ homo sup̃ ppria pctā et etiā alie
na. **Ecclesiast. vii.** Melior est ira risu. qđ per tristitiā vultus
animus corrigit̃ delinqntis. **S**ecūda est ira venialis sine deli
beratione rōis. qđ in aliquibus hoibus ignis ire cito accēdit̃
Et qñ quis ex surreptōe amouet̃ et qđ cito cum rōe aduerit̃
tūc expellit et resistit huic ire. et non vult se vindicare. et sic
solū peccat veniale. **Cassio.** Venialis ira est qñ non ducit̃ ad
effectū. **T**ercia est mortalis. vt qñ quis irascit̃ cum deliberatō
ne et cū cōsensu rōis et cogitat in animo suo quō possit se vin
dicare et talis irascens reus erit iudicio. **E**t si illam irā cōdit
verb̃ scz maledicēdo et iudicando pximum suum tūc adhuc
gravius peccat. et cū hoc incurrit eternā maledicōnem quam
xps daturus est in extremo iudicio. vt hētur **Mat. xxv.** **I**te
maledicti in ignem eternū. **E**t si ex ira pcedit ad factū p̃ra
pximū suum. sicut pcutere vulnerare vel occidere tūc adhuc
gravius peccat. **Q**uantū ad terciā ptem istius sermonis
dicit h̃. **I**n māsuēdīe suscipite inhitū vobis verbū. **N**otādū
qđ sicut dicit glo. sup̃ illud **Mat. vii.** Sermo meus non capit
in vob̃. **S**ermo dei est huiōi vt qui capit capit̃ **I**deo necē est
cor mansuetū esse et suauē et tenet̃ vt verbū dei possit infis
gi. **C**or lapideū hoc non sustinet. **E**rgo dicit h̃. **I**n māsuētu
dīe suscipite inhitū verbū. i. verba p̃dicationis et inspiratōis
Sequit̃. **Q**đ pōt saluare animas ṽas. nam anima pl̃ glo
rificat̃ de verbo dei qđ de ieiunio. vigilis. vel etiā disciplinis.
nā per verbū dei potest p̃seruari anima in p̃nti a morte sp̃ua
si scz pcti. **P̃s.** Dixi in corde meo abscondi eloq̃a tua vt nō
pccē tibi. **I**n futuro vero a morte gehenne. **Uñ Jo. vii.** **D**i
co vob̃ si quis s̃monē meū seruauerit mortē non videbit rē.
Primo nota exemplū quō beatus **Bern.** in s̃mone conuertit̃
magñū peccatorē. **H**oc q̃re in p̃mptuario.

Dīca. v. **C**pl̃a **Jacobi** apl̃i.

Omnissimi Estote factores verbi et non auditores tantum fallentes vosmetipsos. quia si quis auditor est verbi et non factor hoc operabit viro consideranti vultum nativitatis sue in speculo. Consideravit enim se et abiit et statim oblitus est qualis fuerit. qui autem prospexit in lege perfectae libertatis et promiserit non auditor obliuiscus factus? sed factor operis. hoc bonus in facto suo erit. Si quis autem putat se religiosus esse non refrenans linguam suam sed seducens cor suum: huius vana est religio. Religio munda et imaculata apud deum primum haec est. visitare pupillos et viduas in tribulatione eorum et imaculatum se custodire ab hoc seculo.

Sermo super epistola precedenti.

Estote factores verbi et non auditores tantum fallentes vosmetipsos. **Iaco. i.** quia dies istius ebdomade dicitur rogationum et orationum quos deumus offerre christo ascendenti in celo et nobis promissus mittat spiritum sanctum. sed quia oratio non exauditur nisi vita bonis moribus adornetur. ideo bonus **Iaco.** dicit. Estote factores verbi. Unde in primo sermone tria sunt dicenda. Primo de auditoribus verbi dei. Secundo de refrenatione lingue. Tercio de oratione. **Quantum ad primum sciendum.** quod sunt quidam qui verbum dei non audiunt et isti sunt apertae dyaboli. **Hoc probat Ioh. viij.** qui ex deo est etc. Satis videtur quod aliquis non sit dominus alicuius castri qui ei volenti ingredi portam claudit. **Porta per quam dominus vult intrare ad cor hominis est auditus verbi domini dei.** Unde qui auditur eius negat quasi claudit ei portam. **Cito etiam videtur quod aliquis non sit de familia alicuius quoniam mandatum eius non vult audire.** sic est de illis qui nolunt audire christum in predicationibus suis. **Iu. qui vos audit me audit.** Secundi sunt qui verbum dei audiunt. sed non faciunt. et isti seipsos decipiunt sicut dicitur in verbis promissis. **Fallentes vosmetipsos etc.** Sed aliquis seipsum deciperet si ab egrediente quam habet ex solo auditu media se crederet curari. **deformitate vel macula a se remoueri.** Speculum in quo macula animarum videre deumus est sacra scriptura. **Greg.** Specula sunt dei precepta quae sancte anime semper aspiciunt et si quae sunt in eis feditates deprehendunt. et tales qui verbum dei audiunt et non faciunt incurrunt maledictionem. **Iuxta illud Deute. x.** Maledictus qui non permanet in sermionibus legis nec eos opere facit. Tercij sunt qui verbum dei audiunt et retinent et opere implent et tales beati sunt. **Luce. xj.** Beati qui audiunt verbum dei et custodiunt illud. **Apoca. j.** Beatus qui audit et legit verba prophetie huius et seruat ea quae in ea scripta sunt. **Ubi dicit glosa.** Illi sunt beati:

II^a ps pnt

21

113

qui verba dei libenter audiunt et mente recordantur et ope con-
 plent ut vitam eternam possideant. et quilibet talis est benedictus a deo
 Iuxta illud Deuter. xxviii. Si precepta dei audieris: benedictus eris
 in civitate: in agro etc. Et tales etiam videntur multum dilecti domino
 nostro ihesu christo Iuxta. viii. Mater mea et fratres mei sunt qui verbis
 dei audiunt et faciunt. Exemplum de pastore pecorum qui non audi-
 vit nisi unum sermonem et saluatus est. Hoc quod in pmp. v. iiij.
 Quantum ad secundam partem istius sermonis dicit beatus. Si quis
 putat se religiosum esse non refrenans linguam suam etc. Hic apostolus Ja-
 cobus hortatur nos ad custodiendum linguam quod summe necessarium est
 Wilhel. l. viii. Sunt aliqui qui cavent ab opibus malis arte de-
 tes quod quantumque adhibeat custodia castro si porta non custodi-
 atur labor est inanis. De enim est in homine nisi custodiat eum
 lingua etc. Merito debemus refrenare linguam nostram. Primo a tur-
 piloquio. quod hoc vitium cor immundum ostendit. Cum secundum phm. Ver-
 ba sunt signa eorum passionum que sunt in anima. Ma. xii. Ex abu-
 da cor. os loquitur. Tales sunt siles vasi pleno stercore a quo non
 erit nisi stercoreus vel fetor vel immundicia. Item refrenanda est lin-
 gua a mendacijs Sap. ii. Os quod mentis occidit animam. Item a falsi-
 tatis. quod quando quis iurat per deum sciens quod non est verum: peccat
 contra secundum preceptum quod dicit. Non assumes nomen dei tui in vanum.
 sic etiam peccat contra illud preceptum qui blasphemant deum et qui ma-
 ledicunt proximis. Item refrenanda est lingua a verbis detractionis.
 quod substantians substantiabile et detractiones detrahibile. Item a verbis detra-
 ctionis. Ber. Nunquam impia est lingua eius que tres inficit uno
 flatu. scilicet seipsum et eum qui audiendo ei consentit et eum qui detrahitis
 Item ber. Gladius triiceps est lingua detractoris. Sequitur hic
 Religio munda et immaculata hec est. Hic apostolus iacob. incitat nos
 ad amorem proximorum et misericordiam quam nobis necessaria est. quod nunquam potest
 aliquis consequi misericordiam dominam nisi fuerit misericors pauperibus in
 eorum necessitatibus in quantum sibi facultas suppetit. Cre. Dei misericordiam non
 potest promereri qui non est misericors nisi fuerit. Ber. in sermone. Nunc vire-
 tus est tanta ut sine illa ceterae virtutes perdesse non poterunt. Quan-
 tus enim fidelis quis sit castus sobrius et alijs maioribus orna-
 tus insigniis si tamen misericors non est misericordiam non consequetur nisi
 etiam miseretur. Ita valet homini in vita presentium quo ad meritum. Cri-
 sost. super matheum. Qualem misericordiam habet qui propter deum pe-
 regrinatur. talem habet qui peregrinos recipit. et sunt ambo
 equales. Et qui propter deum laborat. Item valet in morte
 Unde Augustinus in sermone. Non memini me legisse mala

1246 pnt

V3 ps pnt.

morte perijisse q̄ libenter op̄a pietatis exercuit. H̄z em̄ mltos
intercessores et ipossibile est apud deū preces multorū nō ex
audiri. Itē valet post mortē. i. in iudicio hoīem saluat. nā de
oībus opibus mīe fiet in iudicio disceptatio. vt Ma. xv. Esu
rui et n̄ dedisti. mibi mā. rē. Exēplū q̄ xps inuētus ē in lecto
in forma crucifixi. Hoc q̄re in p̄mp. M. xxxiij. **¶** Quātū ad
terciā pte istius smōis de orōe: tūc mouēde sunt aliq̄ qōes.
¶ Et q̄ritur p̄mo qd sit orō. R̄ndet Damasco. Orō est petitio
de cētū a deo. Et etiā fm sc̄m tho. in. iii. di. xv. Secūdo q̄
tur quō de? a sc̄i sunt a nob̄ honorādi. R̄. fm Ioh̄. n̄s. q̄
triplex ē adoratio siue veneratio. Prima d̄z latia q̄ est fuitus
soli deo debitus. et sic solus de? adorat et facim eucaristie
Querit̄ vtz crux xpi in q̄ pepedit dēt adorari adorāoe latie
R̄. q̄ crux illa in q̄ xps fuit suspēsus dupl̄t cōsiderari p̄t. Vno
mō inq̄tū imago xpi crucifixi exp̄si et extēsi in ea. et sic ado
ratur eadē adorāoe latie sicut xps. et sic eā allo q̄mur sic cū
stun dicētes. Salue crux sc̄a salua mūdi gloria: vera spes no
stra vitā ferēs omniū. Et itē in p̄mno canim? **¶** Crux aue
spes vnica. et sic etiā dēt adorari q̄cūqz crux in forma crucis
ad imaginē xpi formata de q̄cūqz materia sit. s. adorāoe la
tie. Alio mō cōsiderat̄ crux xpi inq̄tū est res qd̄am. s. lignū
et sic non p̄t eadē adorāone adorari cū xpo. q̄ vt sic n̄ p̄tinet
ad p̄sonā verbi vt ps eius **¶** Quarto. vtz bt̄a virgo maria sit
adorāda adorāoe latie: R̄. q̄ bt̄a virgo cū sit p se agens rō
nale ei dētur honor p se **¶** Vñ alia adorāoe adoret̄ q̄ fili? e?:
n̄ latie q̄ soli deo dētur. s. p̄p̄dulia q̄si vltra om̄s sc̄os dēt ado
rari a venerari siue inuocari. Ergo inuocam? ea; dignissimā
dei genitricē: dñam angelorū: mēem grē a mīe. a hoc file nō
fit alijs sc̄is. Secūda est adoratio q̄ d̄z p̄p̄dulia ab yp̄ qd̄ est
sup̄ a dulia fuitus **¶** Et ista adoratio a veneratio exhibet̄ ex cel
lēriorib? creaturis. vt bt̄e virginī marie ligno sc̄e crucis xpo
imp̄sse. a etiā vestimētis xpi a filib?. Hec em̄ reliq̄e n̄ pue sūt
h̄ excellētissime q̄ xps tetigerūt **¶** Be. Sic xps tactu sue mūdīs
sime carnis vim ē generatiuā aq̄s pulit ita xps tactu corpis
a sanguinis sui p̄secravit p̄fata et nobilitauit et āplius venerā
da sunt q̄ sc̄orū ossa et reliq̄e. Et ita tenet sc̄us tho. in. in.
di. ix. **¶** Tercia est veneratio q̄ d̄z dulia. et illa attribuit̄ factis
Vnde h̄ querit̄. vtz aliq̄ orō sit dirigenda ad sc̄os. fm. sc̄us
tho. ii. ii. di. in. ar. **¶** Factis porrigit̄ orō non tanq̄ p ipsos in
plēda. s. vt eorū meritis et p̄ribus orōes sortiant̄ effem̄. vñ a

sancta trinitate petim? ut nostri miserat ab alijs scis ut dicit
p nob. **Unde** queritur h. vtz latia possum? adorare imagies
scōz. **R.** q. imago pōt pñderati duple. **Uno** mō vt res qdaz
puta lignū sculptū vel pictū et sic nos n̄ adoram? imaginē et
h̄ ess̄ ydolatria. **Alio** mō pōt pñderati vt ē imago et signū ali
cuius rei. et q. idē est motus quo q̄s in imaginē mouet et in
ipsā rem signatā. iō eadē est ea dē adoratio qñ veneramur ima
ginem et rē ipsā cuius ē imago. **Un** hoc d̄z in decre. **Non** pi
ctura imaginū est adorāda. h̄ res q̄ per eā repñtat. ḡ illi h̄ere
tū grauit̄ cōtrauerūt q̄ imagines xp̄i et scōz destruxerūt. **Un**
legit̄ i cano. q. scūs leo papa āno dñi. cccxliij. sinodū qñtū
p̄gregauit in **Calcedonia** in ecclā sacte **Eufemie** virgis et ibi
statutū est q. qñqz imagines scōz inhōeste tractauerit aut
irreuerentiā exhibuerit: a cōione fidelū sepet. **Itē** **Cōstātin**?
papa q̄ sedit ānos septē impatorē excoīcauit eo q. imagines
xp̄i et scōz dehōestauit. **Itē** post h̄ impator **Leo** cū filio suo
Cōstātino āno dñi. dccxviij. regnauit. xxv. **Hic** om̄s imagi
nes xp̄i et b̄tē virginis marie et aliorz scōz in medio citatis
Cōstātinopolitane cremati fec̄. et multos de p̄lo sibi n̄ pñtē
tes ibi decollari p̄cepit. **Un** gre. papa. xiiij. q̄ sedit ānos dcc
et m̄ses octo ipsū excoīcauit et vrbez romana et ytalīā ab ei?
iperio recedere fec̄. **Sz** nos xp̄iani venerari dēm? imagines
scōz que sūt libri laycorz. **Hic** querit̄. vtz om̄s hoīes obligā
tur orare et deo regnari. **R.** scūs tho. q. sic. rō est. q. orō
ē act? virtutis q̄ multū est meritoria: q̄ fit cū caritate. q. tunc
ip̄eriat bō spūalia et eterna et q̄libet tētur sibi p̄uidere de sa
lute aīe et sibi p̄curare bō spūalia in pñtī. ḡ q̄libet tētur orare
Itē o rō est p̄s satisfactōis p̄ p̄ctis et q̄libet ē peccator. ḡ q̄li
bet tētur orare vt sic de p̄ctis satisfaciāt. h̄ clerici et sacerdotes
et om̄s in sacris p̄stituti stricti? obligāt ad orādū. q. p̄pter
officiū dat̄ bñficiū. et tales tenent̄ ex p̄cepto dicere horas cas
nomicas. nec sine magna nc̄itate dimittere possint. **Querit̄**
vtrū deamus solū p nob petere an eadē p alijs orare? **R.** bñ
scm̄ tho. ij. ij. q. viij. ar. viij. q. sic. q. bñficiū est. et cū h̄ op?
spūal̄ mīe orare p alijs et p eis petere grām a deo in pñtī et
glīam in futuro. et allegat ibi **Crisost.** super **Mat. d.** **Oraē**
p se nc̄itas cogit. p alijs at caritas fraternitatis cōmēdat. et
Ambr. in exame. **Si** p̄pter te solū rogas: nēo p te rogat si p
oibz rogas: om̄s p te rogabūt. **Ultio** nō exēplū de operatio
iusto et bono q̄ orauit p diuite ip̄io p diurno denario et ip̄e

no h

trauit sibi venia a deo et vera pñiam et salutem. **Hoc qre in**

Dñca infra ascensionē dñi. Ep̃la petri apli pmp.

Arcissim. **E**stote prudētes et vigilate in orōibz. **A**n omnia aut mutuā in vobismetipsis caritatē dñuam hñtes. qz caritas operit multitudinē peccatorū. hospitalales inuicē sine murmuracōe. **U**nusquisqz sic accepit grāz in alterutqz illam amministrātes sicut boni dispēsatores multiformis grē dei. **S**i quis ministrat tanq̃ ex virtute quam a ministrat deus vt in oībus honorificet de? p̃ ihm xpm dñm nostrum.

Sermo super epistola precedentē.

Estote prudētes et vigilate in orōibus. **i. De. nñ. Cū** aliqs princeps aut rex vēturus ē ad aliquā ciuitatē: p̃dicat illis hoībus aduent? illius regis vt p̃parent se. **Cū** g̃ in euāgelio p̃dicat aduentus spūscā: scūs petrus apls in hac ep̃la nos informat q̃liter dēmus eē parati ad suscipiē dum talē hospitē et tantū scz spūscm. **d. Estote prudētes et** **Dñ** in pñi smone tria sūt dicēda. **Primo** de prudētia et orōe. **Secūdo** de mutua caritate. **Tercio** de hospitalitate. **Quā** tū ad primū dicit **Estote prudētes. nā** prudētia p̃parat domū huic dño. **Prover. ix. Sapia edificauit sibi domū. Et h̃ qñ** prudēs hō cognoscit seipm. **s. qd est: qd fuit: et qd erit. Ber.** **Cogita vñ** veneris et erubescē. vbi es et ingemisce. vbi eris et p̃timeſce. **Itē** cognosce te si p̃ pctm̃ mōrle ex osus es deo. **Dñ** **Sap. xñ. Odio** sūt deo impius et impietas eius. **Eccl. xxñ. Al** tiſſim? odio hz pctōres. **Itē** p̃ pctm̃ mōrle eris debitor eterne mortis. **Eze. xvñ. Ma** q̃ peccauerit ipsa etiā moriet. **Iac.** **Pctm̃** cū cōsumatū fuerit generat mortē. **Sz** etiā cōuerso cognosce qz grā spūscā facit te filiū et heredē dei. **Roma. viñ. Si** heredes et filii. **Itē** facit te beatū. **Dñ ps. Et** tūc pl̃s ei? dñs de? ei? **Itē** grā dei facit te bñdictū. **Deu. xxvñ. Si** p̃cepta mea audieris: bñdixis eris in ciuitate et. **Et** in signū h̃ tunc hos noīabit deus bñdictos q̃ a dextris ei? erūt. **Venite** benedicti patris me. **Requē. Et** vigilate in orōibz. **Glo. Ne** ammus alia cogitet oīa id qd orat. **Dñ** q̃ntur h̃. an euagatio m̃tis sit pctm̃ sñt. **tho. ij. q. lxxñ. Si** q̃s in orōe m̃tis exposito euaget pctm̃ est et īpedit orōis fructū. **Et** oīa h̃ dīc aug. in regula. in psalmis. et ymnis. cū oratis deū hoc verū setur in corde qd p̃fert in ore. **Itē** oīa hoc p̃cipit clericis qz officiū dñm q̃tū eis de? dederit studioſe celebrēt p̃ter et de. uote. **h̃** euagatio q̃ sit p̃ter intētionē: orōis fructū n̄ tollit. qñ

manet vis prime intentionis. scz qñ incipit orare. Illa prima
intētio totā orōem meritoria facit. Querit̃ vtz a deo licitū sit
petere longā vitā. Sūt Henricus de Bassia sup Gene. Ista
qō hz duas ptes. Quo ad p̃mū sciendū. q p mortē p̃uat q̃s
p̃mo corp̃is pulcritudine et sanitate. Secūdo delectatōe et vo
luptate. Tercio bonis exterioribz vt agris vestibz vxoē pue
ris cognatis eq̃s dig̃tate ptāte. Si igit̃ times mortē solū iō.
q p̃uaris fortitudie: delectatiōibz. et sic p̃longatōem vite pe
tieris grauit̃ peccas. Talis em̃ si fieri possz p̃petue in illatis rel
let vitē q̃ licite ex caritate cū deo eē. qd̃ s̃m om̃s doctores no
tabile signū est et ne reprobatois. Secūdo n̄ solū mors p̃fata
bō tollit imo et bō spūalia aufert. Nō em̃ post mortē p̃nia lo
cū hz nec p̃eas facit̃ poteim? op̃tae p̃ mōilibz p̃soluēdis.
n̄ opa virtutū exercere poteim? aut augere p̃mū. et p̃ris s̃b
uenire q̃ oīa mors amittit. et p̃t̃ ista laudabile ē mortē t̃ere
et p̃ lōga vita orare deū dēt. et cū h̄ addi illd̃ fiat volūtas tua
et in iuuetute et h̄ exēplo xpi facere dēm? Vñ si p̃ lōga vita
orare volueris p̃ma intētio sit vt peniteas de p̃ctis et p̃ eis
satisfacias. Secūdo vt virtutes op̃ari valeas. Tercō vt p̃ris
p̃desse cupias. sic b̃t̃s Martin⁹ orāunt dīcēs. Dñe si adhuc
p̃lo tuo sū necēti? n̄ recuso laborē. Itē notādūz h̄. q̃ q̃uis
laudabile sit t̃ere mortē et petere dilatōez p̃ prioribz caus̃ iā
enūeratis tñ cū q̃s p̃babit̃ ab eg̃ritudie se sc̃it̃ moritūz: pro
tūc obligat̃ volūtātē suā dīne volūtati s̃formare in mortē
s̃tendo. Cuidēs em̃ iudiciū dīne volūtatis ē om̃e illd̃ qd̃ fit.
Dēt insup cogitare quō mortis via ē q̃ ducit ad patriā. Aug.
Hos laudat q̃ in vltis t̃pibz suis libet̃ aio mortis sue recepe
rūt aduētū oppositūqz faciētes corripuit. Vñ etiā scotus sup
nh. sen. dicit. q̃ si q̃s cū iam videt se mori vult et plene s̃en
tit in mortē ac si p̃ seipm mortē elegissz: penā mortis sit pati
endo satisfaciāt p̃ omibz p̃ctis suis ṽmialibz imo aufert ali
qd̃ ad satisfaciendū p̃ mōilibz. Quare p̃ oīa laudabile ē in
morte volūtātē suā volūtati dīne s̃formare. Itē q̃r̃t̃ h̄. vtrūz
senes et infirmi pauperes et tribulati dēant exorāe deū vt cito
moriā. Sūt Henricus de Bassia. q̃ hō in senectute s̃stitut⁹
ex eo q̃ vita extat ei tediosa n̄ dz mortē petere ex ip̃acia sua.
Pri⁹. q̃ h̄ forte in exterioribz m̃lta mereri neqat. in interiori
bus tñ opibz p̃t mereri gaudiū accit̃ale et etiā diminitō
nem pene ex desiderio vite eterne et esse cum xpo. Sed opa
remunerari imp̃etune petere est magne supbie apparentia.

qua quis opera sua importune remunerari apte crederet cū
bñs Job cuius operibus deus dedit testimoniū dixerit. Ve
rebar oīa opera mea. **Eccl. ix.** Nescit hō an amore vel odio
dign⁹ sit. Itē oīs iusticie nrē tanq̃ pānus mēstruate sunt.
Itē Job. vii. Sic mercenarij dies eius. Mercenari⁹ ei a dño
importūne petēs anq̃ meret⁹: iniuriā facit dño. sic et tales nisi
eēnt tāte scitatis sicut apl's q̃ dixit ad **Phil. ix.** Cupio dissol
ui et esse cū xp̃o. Vel etiā sicut dauid q̃ dixit. **Psalm.** aīa mea
ad deū fontē viuū. Et iterū. **Heu mihi.** q̃ incolatus me⁹ p̃
lōgatus ē. **Exemplū de orōe.** Meretrīx qdam orauit p̃ suo
to viro. et ideo xp̃s illi meretrīci omnia pctā sua indulxit. Hoc
q̃re in p̃imp. o. xxiij. **Quantū ad secūdā pte;** dicit h̃ apl's
petrus. **An** omnia in vobismetip̃is caritatē hñtes. **Willhel-**
lugh. Caritas an̄ omnia hñda ē. q̃ sine caritate nihil pdest.
s. Corin. xiiij. Si distribuero in cibos pauper⁹. **2c.** **Ber.** Ca
ritas est bonū cum q̃ nec opus minimū despiciat. sine q̃ nec ma
ximū acceptat. Item non hñt caritatē nocēt omnia tā p̃spe
ra q̃ aduersa. hñt vero caritatez omnia p̃sunt. **Roma. viij.**
Scimus qm̄ diligentib⁹ deū omnia cooperatur in bonū. Itē
qui non habet caritatē mortuus est spūaliter in anima in p̃n
ti. et eternaliter in futuro. **s. Jo. i.** qui n̄ diligit manet in mor
te. Sequit⁹ h̃. quia caritas operit multitudinē peccator⁹. **Obi**
notandū q̃ caritas d̄ vestis dei et p̃imi. q̃ hoīem dignum
facit ingressu regnī. et quicūq; non habuerit vestem hanc in
dignus est consortio angelor⁹. Sed ad illū dicturus est xp̃s
Amice quō huc intrasti non hñs vestem nupcialē. q̃ ad
miratur dñs inueniens aliquem in ecclesia catholica absq̃ ve
ste nupciali. i. sine caritate dei et p̃imi. Huius admirationis
pnt esse quatuor cause. **Prima.** q̃ dñs ihus multū valde ex
pendit vt sponsa sua hanc vestem hrēt cum alie vestes vel fi
unt de pilis animalū vel de corticibus arborū vel visceib⁹ ver
mum. vt vestes serice. Hanc vestem voluit xp̃s nob̄ ministia
re quasi de visceribus suis cū lateris apertōe amorē suūz nob̄
oñdit. **Ber.** Clauus penetrās: clauus reserās factus ē mihi
vt videam voluntatē domini. quid enim vult dominus. nisi
vt econuerso eum diligam. **Secunda** cā q̃ sponsa hanc hēat
vestem. vt possit sūme placere christo sponso suo. **Unde** re
stem inconsutilem: que erat figura huius vestis noluit diui
di. **Job. xix.** Licet permiserit corpus suum lacerari et vulne
rari. **Unde** aug. Tunicam hoīs iam iudicatū in cruce pendēti

lis cānificēs pylati n̄ sunt aui dscindere et tū in terris carita-
tem dī sine caritate q̄ deus est separare vis. **Tercia cā** q̄ scit spō-
sa q̄ si vestis ista ei defuerit: turpitudine eius toti mūdo maīse-
sta erit. **Prover. x.** **U**niversa delicta operit caritas. **U**n̄ etiam
ap̄ls. **B**tūs q̄ custodit vestimēta sua ne nudus ābulet et vide-
ant turpitudinē eius. **Quarta cā** q̄ sponsa scit q̄ n̄ licet ali-
cui intrare aulā celestis regnī sine veste nupciali. **U**n̄ **Hester**
ij. dī siue legiē q̄ n̄ erat licitū intrare aulā regis. **A**ssueri in-
duto sacco. **S**accus em̄ est timor fūlis cū quo nōo intrāe p̄t
regnū celoz. **S**z vestis nupcialis ē caritas dei et p̄xiimi. **E**t q̄
cūqz illā vestem secū portat: regnū celestis regis secuē intra-
bit. **Q**uantū ad terciā prem̄ istius s̄monis sciendū q̄ hic
dī. **H**ospitales inuicē sine murmuratōe. **U**bi sciendū q̄ dupli-
ces sūt hospites scz boni et mali. **B**oni gratum obsequiū deo
nōo ihu xpo exhibent pegrinos et pauperes hospicio recipiē-
do. **I**n signū huius q̄qz etiā ad hām angeli sunt hospicio re-
cepti. vtz in abrahā. et etiā in loth qui angelos hospicio rece-
perūt estimātes eos pegrinos esse. **m**qz etiā q̄qz xps visibilē
receptus ē. vt in **E**maus. et tales merētur in h̄ audire a xpo
in extremo iudicio. **H**ospes fui et collegistis me. **D**emte bñ
dicti patris mei zc. **S**ecūdi sūt mali hospites vt pincerne ad-
uersa agentes. **E**t isti deū grāuiter offendūt. et sic cōit̄ septē
modis. **P**rimo q̄n in dieb; festiuis demane añ missam vel in
fra missam diei dīnce dāt hīstoriomb; comedere et bibere qui
dērent illa hora eē in ecclā et missam et s̄monē audire. nā qui
libet verus xpian? s̄b p̄cepto tētur missam in dieb; dīnis vsqz
ad finē audire. **S**ecūdo peccāt vinū tpando. et h̄ faciūt pp̄e lu-
crū suū et primorū dānū q̄ ex h̄ vino nocuo tpato incurrunt
multiplices infirmitates et mulieres pregnātes q̄qz abortū
patiunt̄. et tales pincerne erūt homicidē corā deo. q̄ vnusqz
q̄ dēt diligere vitā p̄xiimi maḡ q̄ tpalia toti? mūdi. **T**ercō
peccāt in mīsurā scz si hūt iniustā mensurā. et si iustā: non ple-
ne dāt. **Q**uarto peccāt q̄n sciēter p̄mittūt incurrere meretrix-
es dom? suas et peccare cū hospitib; et cū illis bibul. et i do-
mib; suis sustinet hīstōdes cū sc̄ubimis suis q̄ n̄ sūt in m̄rio-
nio s̄iucti rei erūt oīm pctōz illorū. **U**n̄ dī in decre. **P**ati p̄ca-
puniendi sunt facientes et dscientes. **Q**uinto peccāt qui pp̄-
ter lucz. temporale ministrāt hospitibus suis abaria illicita
et phibita. sic in. xl. lacticiā et oua. **I**n. xl. ieiunādū est a
lacticiis. **S**exto q̄n ap̄putant minū hospitibus secuz hospi-

13^a p^o pⁿ

tantibus. quod tales moderate hospitibus deputare deberent sic tam
quod eis per laboribus et occupationibus satisfiat. Et quicunque ultra
debitum suis proximis deputat sciēter tenentur ad restitutionem
Ultimo nota exemplum de ciue qui hospitando peregrinos et pau-
peres est ditatus. Hoc quere in promptuario. h. j.

In die sancto.

Lectio actuum apostolorum.

In diebus illis. Quia impleretur dies penthecostes erant
omnes discipuli pariter in eodem loco. et factus est repente
de celo sonus tanquam adueniens spiritus vehemens et imple-
uit totam domum ubi erant sedentes. Et apparuerunt illis disparti-
te lingue tanquam ignis. seditque supra singulos eorum et repleti
sunt omnes spiritu sancto. et ceperunt loqui variis linguis prout spiritus sanctus
dabat eloquium illis. Erant autem in Iherosolymis habitantes iudei et viri re-
ligiosi ex omni natione que sub celo est facta autem hac voce conuenit mul-
titudo et mentes confusa est quoniam audiebat unusquisque lingua sua
illos loquentes. Stupebant autem omnes et mirabantur dicentes
Nonne ecce omnes isti qui loquuntur galilei sunt et quomodo nos au-
diuimus unusquisque linguam matrem in qua nati sumus? Parthy-
et Medi et Elamite et qui habitant Mesopotamiam Iudeam et Ca-
podociam Pontum et Asiam Phrygiam et Pamphiliam Egyptum et Par-
tes Libie que est circa Tyrenem et aduenientes eorum. Iudeique et prose-
liti Cretes et Arabes audiuimus eos loquentes nostris linguis

Sermo super epistolam priorum.

Magnalia disci-

Dum conplerentur dies penthecostes erant omnes disci-
puli pariter in eodem loco. Ita habetur Actuum. j. origina-
liter. Et in hodierno festo misse transumptiue et le-
ctionaliter. Venerabilis Beda super illo verbo Iohannem. xij.
Paracletus autem spiritus quem mittet pater in nomine meo il-
le vos docebit omnia: dicit. Recte spiritus sanctus illustrat cor ho-
minis interiorius. unde etiam beatus Gregorius. Nemo docenti ho-
mini tribuat quod ex ore doctis intelligit. minus intus sit qui do-
cet doctoris lingua inuicem exteriorius laborat. que cum ita se
habeant humiliter deprecemur ut spiritus sanctus qui vult et
in quantum vult inspirat: ad nos dignetur venire. et in nobis for-
des abluat et virtutes infundat et det nobis ea que ipse scit di-
cere et intelligere ut sint sibi ad laudem et nobis ad salutem. quod ut
facilius impetremus ad Mariam virginem deuote recurramus et
ipsam deuote salutemur dicendo Ave maria etc. Vnde in premissis ser-
mone tria sunt dicenda. Primo de missione spiritus sancti et hystoria
cum aliquibus quonibus. Secundo quare spiritus sanctus visus est

in triplia spē. scz colūbe: flatus. et ignis. Tercio de btis illis
 q se pparat isto tpe ad pparatōem spūālī. **¶** Quantū ad pū
 mū hic qritur cur n statim de? post ascensioez mīst spūscm
 et qre post decz dies mīst. Rūdet. **¶** Clūdati? pmo vt apli
 ieiunās et orōibus ad eius aduentū se pparat. Secūdo ad
 designandū q spūscm recipiūt efficaciter qui decē pcepta ser
 uāt. Itē secūdo qritur vbi et in q loco receperūt. R. in tabna
 culo in quo xps cū discipul suis pri? cenauit anq? captus fu
 it. Vbi sciendū q hec dom? fuit multiplex consecrata. Primo in
 vltia cena xpi. Secūdo in lotionē pedū discipulorū suorum.
 Tercio i cōstitutōe sacramti eucaristie. Quarto vbi xps appa
 ruit discipul suis in die resurrectōis ianiis claus et dixit eis
 Pax vob. Quinto hodie qn discipuli receperūt ibi spūscm.
 et erat fil in deuotis orōibz. Vñ dz Actū. j. Vñ erat oīs vna
 mīter pscuerātes in orōibus cū mulieribz et maria mīe ei?
 et cognatis qbusdā ihu fm carnē. Et istud innūit in verb p
 missis cū dz. Dū cplerēt dies pēthecostes zc. Tercio qrit
 b quot fuerūt in nūeto. R. fere centū et viginti hoīes. vt hē
 tur Actū. j. naz. xij. apli. et. lxxij. discipuli et beata virgo ma
 ria et maria magdalena: maria Jacobi et salome et Johanna
 rroz. Ruzi et alie deuote femine q secute fuerunt ihm. Et qui
 dam deuoti cognati xpi fm carnē. Vñ glo. ibidē dicit. Null?
 absēs vbi erat cor vnū et animā vnā hntes. Vbi notandū
 q hodie rex celi a tertē. xij. barōnes fecit associātis. lxxij. du
 obus milibus quos oīs adeo roborauit q per eos totū mū
 dum sbiugauit. Duodecim barōnes sunt duodecim aposto
 li. Septuagintaduo milites fuerunt septuagintaduo disci
 puli. Vñ Ber. Licet magna et dīma plane fuerunt miracula q
 dñs gessit in terris. hoc tñ vñum est super omnia alia q in
 paucis simplicibus hoībus totū mūdū et omnem sapie alī
 tudinem sbiugauit. **¶** Quantū ad secūdam ptem istius ser
 monis sciendū. q spūscm apparuit et visus est in tribz. Pri
 mo in spē colūbe Luc. ij. vbi dz. q spūscm in specie colūbe de
 scendit super christum baptisatū in signum q qui perdit in
 nocentiā baptismalem per peccatum mortale: debet habere
 ad modum columbe gemitum pro cantu. Debet em cogitare
 penitēs omnes annos suos i amaritudīe aīe sue. Iuxta illud
 Iere. v. Luctū vngenti fac tibi planctū amāz. Secūdo det
 esse sic colūba abs felle malicie eligens poti? mala sustinere
 q inferre. quia apud deū non est miser qui patitur iniuriā

sed q̄ facit sicut dicit **Iero.** Rusticus est q̄ facit rusticatē. nō
 cui sit. **Tercio** exēplo colūbe mōdicare dēt in petra. nā petra
 q̄ non flectit significat xpm p̄pue in statu crucis vbi occidi
 potuit. s̄ non amitti. In petra hac mōdū suum facere dēt q̄
 bonā vitā inchoāt. **Iux̄ illud Can. ij.** Colūba mea in forami-
 nibus petre. Petre sūt vulnera xpi in cruce ibi ē meritū **Ber.**
Scio q̄ merita mea n̄ sufficiūt. ḡ oñdēter qd̄ mihi deest vsue
 po mihi ex vulneribz dñi mei ihu xpi q̄ misericorditer affluūt
 et sic desūt foramina q̄ defluūt. **Foderūt man⁹ eius et pedes**
zē **Iā**cea latus eius p̄foderūt et p̄ has rimas licet mihi sugere
 re mel de petra. et oleū de saxo durissimo. **Secūdo** appuit et
 visus ē in flatu et h̄ post resurrectōem xpi. vt hētur **Jo. xviij**
 q̄ xps p̄ resurrectōez suā insufflauit in discipulos suos. d.
Accepit sp̄m̄ sc̄m̄ zē. **Wilhel. lugd.** **I**deo sp̄s sc̄s voluit p̄ fla-
 tū designari vt oñdē eis q̄ necari⁹ ē flatus vite hūane. n̄
 em̄ p̄t durare p̄ vnā horā abs̄ flatu et aere. tñ abs̄ cibo et po-
 tu pluribz diebz pōt durare. **E**t dñs oīpotēs ordinauit vt aer
 communissimū elem̄tū esset. **Hoc p̄z.** q̄ hō pōt hr̄e terrā. **ap̄riā**
 et ignē. **ap̄riū.** aquā. **ap̄riā.** sed n̄ aere. **E**t si modici ess̄ de ae-
 re et dēret rēdi esset res p̄ciosior et carior cūctis rebz t̄palibz.
Sic etiā anima hoīs non p̄t viuere sp̄uale ad vnā horā sine
 grā et caritate et dono sp̄s sc̄s. **Vñ aug.** vita aīe amor ē.
 q̄ non amat mortu⁹ est. **Tercio** apparuit et visus ē in linguis
 igneis. sicut d̄z **h̄** **A**pparuerūt eis dispartite lingue tāq̄ ignis.
Vñ h̄ querit⁹ quare sp̄s sc̄s apparuit in linguis igneis. **R̄.**
 vt apli corde accēsi verba ignita hr̄ent et legē ignitā predica-
 rēt que ē lex amoris. vt hētur **Jo. xv.** **Hoc ē** preceptū meum
 vt diligatis inuicē. **Ite** querit⁹ quare sp̄s sc̄s venit in sp̄e di-
 spartitaz. linguarū. **R̄.** dētur. vt oñderet discipul⁹ oīm lin-
 guarū ydeomata loq̄ et p̄dicare posse et interp̄tibz n̄ egere
Circa qd̄ notādū est. q̄ deus ab initio creauit hōi grām lin-
 gue cū qua posset loq̄ vno linguaio inter oīs hoīes vt et
 vnus aliu intelligeret plene et p̄fecte. **Sz** antiq̄ p̄res sc̄z filij
 noe abusi sūt bñfido isto volētes edificare post diluuiū turri
 vnā vs̄ ad celū. **ap̄t** futurū diluuiū vt possent sic euadere ma-
 num dei. et post plagā ei resistere. **I**deo deus confudit linguas
 oīm et diuisit vt vn⁹ n̄ intelligeret aliū s̄m q̄ dicit magist.
 i hysto. sup̄ **Gen.** **E**t s̄m q̄ dicit philo. iij. li. de tribz filiis noe
 et adhuc ipso viuēte nati sūt. **xxij.** milia virorū et centū p̄tre
 mulieres et pueros qui oīs fecerūt. **lxxij.** generatōes q̄ de

120 vif33

130 vif33

In prophet fuerunt .xxv. generaciones. de Cham. xxx. de Sem. xxvij.
Ideo deus diuisit labiū ipsorū qđ non erat nisi vnū in .lxxij.
 linguas. et post h̄ disperſi sunt in vniuersas terras. **N**ā sem
 asia. cham affrica. iaphet europā sortitus est. **S**ecūdo p̄mā
 sit mundus vsq; in hodiernū diē vt nullus esset in mundo hō
 purus qui oēs linguas posset simul intelligere loqui et scire.
Sed hodie cupiēs de mundi ad agnitiōem sui nois perueni
 re. misit sp̄s sanctum sup. .xij. ap̄los qui sic locuti sunt vt oēs
 nes hoīes intelligerent suas linguas per illos loq̄ntes. **I**so
 diaē. Audiebat vnusq; sua lingua illos loq̄ntes magnalia
 dei. et hoc necēarium fuit. **N**am quicūq; dat alicui aliqđ of
 ficiū oportet etiā qđ det ei illud per qđ officiū valeat exerce
 re. **S**ed xps dedit discipulis suis officiū predicādi in oēs gē
 tes. et qđ hoc facere non poterāt sine grā linguarū. ideo ne
 cessariū fuit vt ipsi omnē linguā loquerētur. **U**n̄ diaē. **L**oque
 bantur variis linguis ap̄li. **S**ed querit̄ qm̄ hoc factum sit.
Respondetur hodie in die p̄nt̄. qđ vna lingua. s. hebraica vtēs
 ab omnib; hoībus diuersarū linguarū intelligebat. vnde dicit
 hic. Audiebat vnusq; sua lingua sua loq̄ntes illos. **P**ostmo
 dum vero in terris diuersis p̄deomatib; loq̄bantur nulla cre
 atura docēte. put sp̄s sanctus dābat eloqui illis. mat. x. **N**on
 em̄ vos estis qui loq̄mini. **Q**uātum ad terciā partē istius
 sermonis ē sciendū qđ illi sunt beati q̄ iuxta posse p̄pauerunt
 se ad suscep̄tiōem sp̄s sancti. et h̄ quintuplici racōe. **P**rima ē quia
 s. s. facit hoīem beatū in p̄nti vita. **U**nde psal. **B**eatus popu
 lus cui. do. de. eius. **S**ecundo facit hoīem diuitē in p̄nti et in futu
 ro. **E**t hoc p̄batur qđ quicūq; hō exterius in grā facit totum
 est ei meritoriū. **N**am vnū pater n̄r in grā apud deū pl̄ va
 let qđ mille extra grām. **S**ic vna buccella panis data in gra
 tia plus valet qđ centū floreni in p̄ctis. imo labores manuum
 suarū erunt eis meritoriū qm̄ fideliter laborāt p̄ ser̄oribus et
 p̄ueris suis. vñ psal. **L**abores manū tua. qđ mā. **I**nsup oīa ad
 uersa et infortunia q̄ patiēter sustinet erunt eis meritoria. ro
 ma. viij. **S**am̄ qm̄ diligētib; deum oīa coopant̄ in bonum.
Tercio sp̄s sanctus facit hoīem heredē regni celoz. filiū dei et co
 heredē xpi. **A**p̄ls. s. filij et heredes. **Q**uarto. s. s. facit hoīem
 participem oīm bonoz. s. oracōnum. ieiuniorū. elemosinarū.
 et missarū que fiunt in toto mundo. **N**am iste est articulus fi
 dei. **S**cōrum cōiōnem. **P**ro quo sciendū qđ sanctorū cōiō ē bo
 norum sp̄ualium per sanctos adq̄sitorū congregatio. vnde cre

13° 20

tenda est sanctorū cōmuniō in ecclesia. Nam oēs xpiani ex
istētes in grā et sine pctō mortali participes sunt oīm bono-
rum que fiunt quotidie in ecclā per quotlibz mēbriz ecclesie
sicut si candela accendatur p aliquo spēaliter. oēs qui cū eo
sunt bñficiū candele papiunt. nisi in visu impediānt scz pcti
mortalis qđ obtenebrat intellectū et infiat affectū. psal. pñ-
ceps ego sum. 2c. Et h non solū intelligitur in pñti vita. sed
etiā in futura glā. Vñ ex dictis quilibz vñm debet duo docū-
ta elicere. Prīmū est q quilibz debz primū suū ex toto corde
diligere. qz hic caritas incipit et in celo perficitur Aug. vn?
quisqz in celo tantū diligit primū suū q̄tum seipsū. Secūds
docūmētū qz qñ videt vel audit qđ aliqđ bonū opus a pñio
suo fieri de hoc debet gaudere. qz hoc bonum op? etiā suū
erit in celo. Vñ m gē sen. li. iij. di. xlix. per caritatē que in fin-
gulis erit perfca tñ qsqz gaudebit de alteri? bono q̄ tñ gau-
deret si haberet in semetipso. Quanto spūsanctus deducet
hoīem ad vitā glē ad quam non puenit nisi per grām spūs
sancti. Aug. in li. de natura et grā. di. Grā sine qua nec in-
fantes nec etate grandes salui facti sunt. non meritis reddi-
tur sed grāciose datur. ppter quod grā vocatur. et tūc erim?
bñdicti a xpo. Iuxta illud. Deinde benedicti. et c.

U Dñica prima post penth. Epistola iobis apostoli.

Rarissimi. deus caritas est. In hoc apparuit caritas in
nobis. qm̄ filium suum vñgēntū misit deus in mū-
dum vt viuamus p eum. In hoc est caritas non qñ
nos dilexerimus deum. sed qm̄ ipse prior dilexit nos. et mis-
sit filium suū ppiācōem p peccatis nris. Rarissimi si de? dile-
xit nos et nos debemus inuicē diligere. Deū nemo vidit vn-
q̄. si diligamus inuicē deus in nobis manet. et caritas ei? p-
fecta ē in nobis. In hoc intelligim? qm̄ in eo manemus et i-
pse in nobis. qm̄ de spū suo dedit nobis. Et nos vidim? et te-
stificamur qm̄ pat̄ misit filium suū saluatōrē mūdi. quisqz cō-
fessus fuerit qm̄ ihesus ē filius dei. deus in eo manet et ipse i-
deo. Et nūc cognouim? et credim? caritatē qm̄ habitat deus
in nobis. Deus caritas est et q̄ manet in caritate in deo ma-
net et de? in eo. In h perfca est caritas dei in nobis. vt fiduti-
am habeamus in die iudicij. qz sic ille est et nos sum? in hoc
mundo. Timor non est in caritate. sed pfcā caritas foris mit-
tit timorē. qm̄ timor penam habz. Qui autē timet non est p-
fectus in caritate. Nos ergo diligamus deum qm̄ de? p oēs

dilexit nos. Si q̄s dixerit qm̄ diligo deū et fr̄es suū odit mē
dax ē. q̄ ei n̄ diligit fr̄em suū quē videt. deū quē n̄ videt quō
p̄t diligere. Et h̄ mādātū habem⁹ a deo. vt q̄ diligit deū dili-
gat et fr̄em suum. **Sermo sup̄ eplā precedentī.**

In hoc appuit caritas dei in nobis rē. **Jo. n̄.** Cum fm̄ auḡ.
nichil p̄dicatur dulcius. nichil laudat̄ vtili⁹ q̄ caritas. **I**deo i
eplā hodierna **I**ohes apl̄s inuitat nos ad diligendū deum
et p̄mū sicut diligēter patz in textu eplē. **V**n̄ in p̄nti sermo
ne tria sunt dicēda. **P**rimo de caritate dei et quō diligēd⁹ sit
Secūdo quō creature dei mouēt nos ad diligendū deū et ad
bona opa. **T**ercō signa amoris et etiā signa odij. **Q**uātum
ad p̄mū sciendū q̄ p̄ciosissimū et vtilissimū in h̄ mundo
munus est caritas. q̄ fm̄ apl̄m caritas nuncq̄ exādit. quia in
morte nō amittit̄. **I**deo em̄ ille q̄ diligit deū i p̄nti qm̄ nō vidz
multo āplius diligz eū in futuro qm̄ videbit eū facie ad facie.
Et q̄ caritatē seruat deū non p̄t amittē. **V**n̄ d̄z hic **D**eus cari-
tas ē et q̄ manet rē. **N**az q̄ caritatē h̄z est q̄si iu sinu dei posi-
tus. tu de eius sinu noli cadere q̄cqd̄ ibi pateris totū valebit
ad salutē. **A**pl̄s. **S**cimus qm̄ diligentib⁹ deum ōm̄a coopā-
tur in bonū. **N**am patrē omnipotētez debem⁹ diligere: qm̄
ipse p̄ior dilexit nos. et misit filiū suū v̄m̄gētū i mundū: vt
vivamus p̄ xpm̄. **W**ilhel. di. **N**ō suffiat deo p̄p̄ seruo ad
q̄rendo mittere seruū suū. s̄ misit filiū suū v̄m̄gētū i mū-
dū q̄ totus est in maligno positus et ē plen⁹ miseria et penū-
ria. **E**t ad h̄ misit eū in mundū vt rēditos redimeret et occi-
sos viuificaret. **B**er. admirās h̄ signū dilectōis ait. **D**ñe qd̄
est homo q̄ inno. ei aut si. ho. q. re. eū. **D**eniqz mitis v̄m̄ge-
m̄tū tuū. immittis sp̄m̄scm̄ tuū et ne qd̄ i celestib⁹ vacet mit-
tis ad opa salutis mō etiā illos br̄os sp̄s p̄t nos in m̄st̄i-
um. **I**tē fili⁹ v̄m̄gētus quē dedit p̄ missus i mundū nos rē-
dimēdo plus dilexit nos q̄ mat̄ puerū p̄riū. q̄ m̄ q̄nqz ob-
liuiscit̄ pueri sui. sed ipse nuncq̄ obliuiscit̄ nr̄i. **I**tē mat̄ lactat
puerū suū cū lacte p̄prio. s̄ xps̄ abat nos cū sanguīe et copore
p̄prio. **I**tē dilexit nos plus q̄ vitā suā. **Jo. xv.** maiorē caritatē
nemo h̄z. **V**n̄ hic q̄ritur quō deus sit diligend⁹. **R**ndet **Jo. m̄**
d̄t q̄ deus diligēdus sit sine mō. **I**n ceteris nāqz virtutibus
nimietas ē viciōsa p̄terq̄ in amorē dei. **N**ā nimia credulitas
siue fidelitas h̄z leuitatē mentis. **Ecc. xix.** q̄ cito credit leuis ē
corde. nimia spes h̄z p̄sūptōez. puer. x. spes ip̄ioz peribit
Ecc. xxx. misere aie tue places deo. et p̄tine et cōgrega cor

tuū in sanctitate eius **I**usticia h3 crudelitātē. **C**assiodo. **N**ra
iusticia sine mīa non est iusticia sed crudelitas. nra prudētia
h3 curiositatē roma. xij. non plus sape q̄ oportz sape. **N**ra
abstinentia causat debilitatē et abbreviat vitā. **H**ugo. **Q**ui
carnē suā plz q̄ dz affligit aīam suā occidit. sed si plus q̄ o-
portz resistit: hostē nutrit. **S**ic ḡ nutrienda est caro vt seruiat
et sic domāda vt n̄ supbiat. sic caritas nō p̄t eē noīua. qz te-
nemur deū diligē ex toto corde. ex tota aīa et ex totis viribz
Et q̄to plus quis hic diligit deū tāto clari⁹ in celo videbit
Exē^m de virgine illa cuius cor immo amore scissum ē. quere
in p̄mptuario. c. xij. **Q**uātū ad secūdā p̄te sermōis scien-
dū qz deus nō solū amat sed vult amari ab alio **D**e quo mi-
rat **Aug.** di. **D**ne quid sū ego vt amore tuo teneat. et mī-
hoc faciā irascere michi? **I**mo qd plus ē deus rogat oēs hoī-
nes mediātibz oībus creaturis vt eū amēt. vñ eē **aug.** **D**ne
celū et terra mare et oīa q̄ in eis sūt dicūt michi vñ qz vt te
amē. vñ **H**ugo li. ij. de archa noe. oīs creatūra loq̄tur nobis
tribz modis. prima vox dicit accipe. secūda redde. t̄cia fuge.
hoc ē dicere. accipe bñficiū. redde debitū. fuge supplicium.
p̄ma vox ē famulātis. secūda amonētis. t̄cia amīnātis. vox
famulātis sunt celū et terra et q̄tuor elemēta. **N**ā celū dicit.
Ego ministro tibi lucē in die vt vigiles. tenebras in nocte vt
pauses. **A**er dicit. **V**italē p̄teo tibi flatū et oē gen? auium ad
obsequiū tuū mitto. **A**qua dicit. **P**otū tibi p̄teo. sordes pur-
go. arētia rigo et diuersa genera pisciū ad esū tibi ministro.
Terra dicit. ego te porto. nutrio. viuo letifico. **U**nde hugo
in li. de arra aīe. **O** hō respice mundū istū. oīs naturalis
creatura ad hūc finē cursū suū. dirigit vt tuis vtilitatibz deser-
uiat. tuis delectationibz occurrat. **C**elū tibi deseruit p̄ suū mo-
tum. lūma celi p̄ suū influxū. **S**ol creat tibi diē. lūa illuminat
tibi noctē. ignis tpat tibi aeris frigiditatē. aqua mundat tibi
fetorē. et mitigat tibi sitis ardorē. et fecūdat terre rigorem.
Terra vero sustētat sua soliditate. recreat sua fecūditate. de-
lectat sua amenitate **E**cce quō oīs creatura cursū suū dirigit
vt tuis vtilitatibz desuiat. **V**ox amonētis ē mūdus q̄ dicit **V**i
de o hō q̄to amauit te aōre q̄ p. te fecit me. seruo tibi q̄ faci-
sū p̄t te. vt a tu fūas illi q̄ me p̄t te. et te p̄t se fecit. **E**t sē-
tis bñficiū. redde debitū. accipe benignitatē. redde caritatē et
h̄ exigit a te. **C**ā autē q̄re deus a nob̄ amari voluit. ē libtas
sua. s. vt h̄eat occasiōē gl̄ificadi nos. p̄s. **P**rimis ho. sunt

amici tui deus. **Ite** vox dominantis malum sunt ipsa elementa. **Pri**
o igitur ignis dicit peccatori obstinato nolenti penitere. a me obure
ris. **Infern** dicit. a me deglutieris. **Ite** h' diligenter considerandum
est quod corpus et membra corporis instruunt hominem qualem homo exterus
et interius de se regere et habere ut. scilicet. possit deo placere et salu' fieri.
Prio pedes nos instruunt in hoc quod solis plantis terram tangunt
in quo ostendit quod non debemus amare terram nisi quantum ad necessita-
tem. ut. scilicet. tantum sufficiat nobis de illa quantum necessarium est ad sustentationem.
Thy. j. Habentes alimenta et quibus tegamur. etc. unde puerb. xxx.
Diuicias et paupertates. etc. **Sec**undo manus instruunt nos in
hoc quod frequentiori lotione indigent ad sui mundiciam. quia singulis
diebus eas lauari. **In** quo ostendit quod frequenter per operationes cogi-
tationes verba et opera nostra lauari debemus si volumus esse mun-
di. **Et** significant de seculo debemus potius antequam ponamus nos ad les-
tum. **Iux**ta exemplum david in psal. Lauabo per singulos. etc. et statim
ignoscit deus homini peccata sua. **Eze. xxiij.** In quantumque hora peccator in-
gemuerit saluus erit. **Et** de mane deus deo offerre omnia opera sua
et labores suos. **Gre. in mora.** De bonis quod agimus per intentionem
non spiritus ad celestia leuemus. **Humb.** Quotidie mane su regen-
tes dicta deo quam facturi estis offeratis. etc. finito die deuocatis
cogitationibus et operibus illo die commissis vobismetipsi capitulum
teneatis. **Ter**cio os instruit nos. **In** hoc quod vnicuique os habemus
et duos oculos et duas aures. in quo monemur ad modera-
tionem in verbis. unde sapiens. A natura duas aures et unum os acce-
pimus eo quod plus audias quam loquaris. puer. x. qui moderat labia
sua prudentissimus est. **In** hoc autem quod os hominis paruum est. **Nullum**
enim animal magni capitis vel corporis secundum aristotem ita paruum os habet
a natura secundum quantitatem corporis sicut homo. **In** hoc monemur ad tem-
perantiam cibi et potus. **Hugo de san. vi.** Parca ei vita. occidit
vicia. libidines extinguunt. animu roborat. mentem ad celestia eleuat.
Quarto lingua nos instruit. **In** hoc quod spiritus est in humido docemur
quod de facili labitur homo. **Facili** ei cadit homo quando vicia sunt humide quam quando
sunt sicce. **Ecc. xxiij.** Bonus vir qui non est lapsus verbo in ore suo.
In hoc quod lingua habet duas clausuras ostendit quod valde noxia est.
nisi aliquoties refrenetur. quia leones et animalia fortiora solent inclu-
di propter eorum nocuitatem. sic et lingua inclusa est. **Io. n. n.** Omnis natu-
ra bestiarum et volucrum et serpentium et ceterorum animalium domatur
et domata est a natura humana. lingua autem nullus hominum domare
potuit. unde Cato. Virtute prima puto conspescere linguam. **Qui**
to aures nos instruunt. **In** hoc quod sunt apte in quo ostendit nobis

q̄ quilibet hō dz esse paratior ad audiendū q̄ ad loquēdū
Iux illud **Ja. i.** sit autē oīs hō velox ad audiendū. 2c. In hoc
autē q̄ aures hoīs sunt minores q̄ brutorū oīdī nob q̄ n̄
debem⁹ aures n̄as accommodare indifferēter oībus s̄moībus
siue bonis siue malis. sed solū bonis et edificatorijs. **Ecc. xxv**
Sepi aures tuas spinis et noli audire linguā nequā. vñ etiā
apls **Corūp**unt mores bonos colloq̄a praua. **Dexto** oculi i
struunt nos in h̄ q̄ sunt duo. s. vnus dexter et vn⁹ sinister.
docemur p̄ h̄ q̄ oculos nostri cordis debeam⁹ h̄c nō solū ad
p̄speritatē que p̄ dextez significat. s. etiā ad aduersitatē ne
absorbeamur a pusillanimitate. **Qui** vero est in p̄speritate. ti
mere debet aduersitatē ne in supbiā eleuet⁹. **Ecc. vii.** In die bo
no n̄ non immemor sis malorū et in die malorū. 2c. **Nō** sic fe
cit ille diues de quo **Lu. xii.** qui dixit. **Aīa** mea hēs mul. bo
na po. in annos. 2c. **Septimo** instrumur in hoc q̄ non ha
bemus nisi vnū caput et duas manus et duos pedes. et signi
cat q̄ in corpe cuiuscūq̄ aggregacōis debet eē vn⁹ prelatus
principal. alias ibi pax non erit. siue hoc fuerit in domib⁹ spi
ritualū siue secularū. **Octauo** instrumur in h̄ q̄ rectitudo cor
poris monet nos ad rectitudinē aī. **Aug.** sup̄ genēsim. **Om**
aīalium corpa siue que in terris siue q̄ in aquis viuūt inclia
ta sunt et solum erectū est hoīs corpus. In quo figuratū est
q̄ mens nr̄a in internis recta esse debz. **Bern.** Noli querere
et sapere que sunt sup̄ terrā. rectitudo aīe est desiderat⁹ et me
ditari q̄ sursum sunt. **Nono** amor mēbroz ad inuicē in corpe
vno. oīa oīdūt amorē vt diligam⁹ inuicē. **Apl̄s.** si qd̄ patiē
vnū mēbrū spatiūtur oīa mēbra. **Amorē** prīmū debemus fa
ctis ostendere **Ihero.** vult em̄ deus vt vnus q̄sq̄ alteri⁹ angu
stias vt p̄prias sentiat. **Et** quō sibi si in tali tribulacōe esset
uenire cupet. ita ipse alteri p̄p̄ deū subuenire p̄ponat. **Qū**
tum ad tertiā partē h̄c sermonis sciendū q̄ tria sunt signa p̄
que q̄s cognoscere poterit an deū diligat. **Prīmū** est si quis
sepe cogitat de deo et etiā libent⁹ audit loq̄ et solitate facit oīa
in quib⁹ se deo posse existiat p̄placere **Gre.** p̄batio dilectōis
exhibitio est operis. **Secūduz** signū est obseruātia precepto
rum dei **Jo. xii.** qui audit mādāta mea et seruat ea: ille ē qui
diligat me. **Aug.** Intm̄ diligimus deū inq̄tum mādāta eius
seruamus. nō plus nec min⁹. **Idē** intelligendū est de votis
spontaneis q̄ obligāt cū preceptis. **Terciū** signū est diligē p̄
rimū sicut tempus. vñ subditur in eplā. **Qui** non diligit

frēm suum quē videt. deū quē non videt quō pōt diligere Et hoc mandatū habemus a deo: vt qui diligit deū: diligat et fratrem suum. Nō huius est q̄ dilectio dei includit in se dilectōem prīm. **Aug?** Quid homo in q̄tum hō diligendū est ppter deum. deus autē ppter seipsum. Vñ humb. sup regulā Augusti. Solet se deus habere ad hōiem sicut se habet homo ad frēm suum.

Dñica. ij. post penth. Ep̄la Johānis apostoli.

Rassimi. Nolite mirari si odit vos mundus. Nos scimus qm̄ translati sumus de morte ad vitā qm̄ diligimus frēs. qui non diligit manet in morte. Omnis em̄ qui odit frēm suum homicida est. Et scitis qm̄ omnis homicida non hēt vitam eternā in se manentem. In hoc cognouimus caritatē dei. qm̄ sicut ille p nobis animā suā posuit. et nos debemus p fratribus aīas ponere. Qui em̄ habuerit substantiam huius mundi et viderit frēm suum necitatem patientē et clausit viscera ab eo. quō caritas dei manet in eo. Filioli mei non diligamus verbo neq; lingua. sed ope et caritate

Sermo super epistola precedenti

Nolite mirari etc. In euangelio hodierno agitur 8 cēna cū dicat. Homo quidā fecit cenā magnā ad quā cenam peruenit p caritatē Ideo iohānes in ep̄la precedenti dñice inuitat nos ad dilectōem dei. et in ep̄la hodierna inuitat nos ad dilectōem prī dicens. nolite mirari. et c̄ glo. Dilectōem habete. nec ppter mundi odiū vel persecutiōnem dimittite. q̄ temptaciōibus pbamur sicut auxi igne ergo dicit. nolite mirari. Vnde in presenti sermone tria sunt dicēda que tangunt in ep̄la. Primo de odio mundi. Secundo de inuidia prīm Tercio de subuentione prī cū vno exēplo

Quantū ad primum sciendū q̄ boni non debent mirari si mundus eos odit. rō huius est q̄ odiunt xp̄z Jo. xv. Si mundus vos odit scitote q̄ me prī. vo. o. h. Aug? Magna consolatio est membris ex capite **Mat. xv. Non est discipulus sup magistrū. nec seruus maior dñō suo. Jo. xv. Si me persecuti sunt et vos persecutur et quod grauius est sine causa xp̄m odiuerunt. Vnde dicitur in psal. Odio habuerunt me gratis** Sic adhuc multi faciunt qui prelatos odio habent quia veritatem predicant et eos pro excessibus suis corripiunt. Vnde eos potius amare debent. et tales similes sunt iudeis qui xp̄m odio habuerunt. et sibi mala pro bono reddiderunt Vñ

10
2^a
dicitur in psal. Deleantur de libro viuentiu. Unde hic queri-
tur que sunt cause quare mali odiant bonos. Rñdetur q̄ hoc
fit principaliter tribus de causis. Prima cā est dissimilitudo.
Sicut similitudo est cā amicitie et dilectionis. sic dissimilitudo et
dissimilitas est cā odij. Nam videm⁹ q̄ illi q̄ sūt magis filii
in facie vel in op̄atione vel etiā in sanguine vel natura magis
afficiuntur ad seinuicē et magis se mutuo diligunt. Et illa
est causa quare inter ludentes quos aliquis videt primo a
spectu afficitur magis ad vnū q̄ ad aliū et potius vult q̄ il-
le lucratur plusq̄ aliis. Ideo est similitudo causa amoris et fa-
uoris. Vñ Ecc̄. xij. Q̄ aīal diligit sibi file. Ec̄sa causa est
q̄ hoīes mundi qui mali sunt seipsos odio hñt. Ecc̄s. xij.
q̄ sibi nequā est cui bonus erit. q̄ autē mali seipsos odio has-
tent p̄ ex hoc. q̄ amant vicia. et q̄ amat vicia odit aīaz su-
am. nonne ille odit aliū q̄ amat malū eius. ergo odit seipm
q̄ amat viciū p̄p̄m qd̄ est p̄tra deum et salutē p̄p̄am. Insu-
per mali odiant meliores amicos quos hñt. Vñ michee Inī-
mici hoīs domestici eius. Nonne odit vsurari⁹ illos q̄s magis
amare debuit. s. vxorem filios et filias dum eos strāgulat fa-
ciendo eos cōsentire pctō. Sic etiā qui pueros educat in deli-
ctis et in supbia vnde priuant eos eternis gaudijs. Tercia cā
est q̄ boni cū operib⁹ suis et virtutib⁹ testimoniū perhibent
de malis huius mundi. q̄ opera eius mala sunt. Opera em⁹
xp̄i. s. hūilitas ip̄ius ostendit supbiam mundi eē detestabile
et sic de alijs virtutibus xp̄i. Sic et nunc bon⁹ hoīm opera
et exercicia. oñdunt opera mundi. i. maloz hoīm eē praua
testificatur p̄tra eos factis licz taceant verbis. Largitas bono-
rum quo ad paupes testificatur p̄tra paritātē diuitū. hūmi-
litas p̄tra supbiam. patientia p̄tra impatientia. veritas cōtra
mendacium. mitas p̄tra crudelitatem. dilectō p̄tra inuidia
abstinēcia p̄tra gulam. Item notandū q̄ licz mali odio hñt
debeant. tamen eos diligere debemus p̄pter tria. Primo p̄-
pter deum. q̄ q̄uis iam in grāa non sunt nec filij dei. sunt
tamen adhuc in tali statu. vr possint conuerti ad deum et fi-
lij dei fieri et saluari. Secundo p̄pter nosip̄os quia purgant
nos a pctis nostris et augmentant nobis gaudia eterna.
Tercō p̄pter ip̄os q̄ qui infirmi sunt magis indigent. Deu-
te. xxiij. Non abhominaberis ydumeū. i. pctōrem propter
fragilitatem. quia frater tuus est. ¶ Queritur an peccatum
sit velle hominibus placere. Respondetur q̄ p̄pter caritatem.

nūtriendā vt eis quis spūaliter p̄ficere possit laudabile est.
p̄. cor. p̄. oībus p̄ omnia. Sed p̄pter inanem gl̄am vel pp̄t
lucrum vel in malis ē pctm̄. ps̄. Deus dissipauit ossa eorū.
qui hominibus placent confusi sunt qm̄ sp̄rent eos. Ad ga
lathas. ij. Si adhuc hominibus placere xp̄i seruus non eēz
Quātū ad secundā partē dicitur hic. omnis qui odit fra
trem suū homiāda est. s. iulius Sap. xvj. Gladius eorum
intret in cor da eorū. Aug⁹. qui alteri nocere desiderat simil
est illi qui gladio se transuerberat vt tunicam alterius scin
dat. Ergo odiū in corde est sic vt vermis in ligno. rubigo in
ferro. tineā in panno. Nam sicut ista rodunt pp̄rium subie
ctum et cōsumunt pri⁹ q̄ alia. sic inuidia rodit inuidū prius.
et plus inuidus nocet sibi q̄ alijs. Vñ hic queritur vtr̄ inui
dia sit pctm̄ mortale. Rñdetur q̄ triplex est inuidia. Prima
que puenit ex natura sic vt quidā ex natura sunt inuidi et h̄
non est pctm̄. q̄ nullo mō est in ptate nostra. Aūsto. tercio
ethicorū. In desiderijs pauā peccant. Ergo primis motibus
sic naturaliter incidentibus immediate et sine mora resisten
dum est et tunc non nocet. Grego. Temptatio cui nō cōsenti
tur non est pctm̄. sed est materia exerceñde virtutis. Alia in
uidia est venial̄ cū q̄s trāstatur de fortunio vel felicitate p̄i tñ
nō est cū plena deliberacōne et sic est solūmō veniale pctm̄. h̄
ptz quia quando eius ratio est serena optat et fauet sibi om
ne bonum. Terco inuidia est cū quis dolet de bono alteri⁹
ex odio deliberato. vt quia eum excedit in talibus bonis. i.
in sapiēcia siue in rebus temporalibus siue in fauore hoīm siue
quia ampliorem gl̄am habz et excellentissimā et sic est pctm̄
mortale. et in hoc cōsistit pp̄rie inuidia et istud sp̄ est malum
q̄ dolet de quo gaudendū est. s. de bono p̄imi. Vnde scien
dum q̄ inuidia facit homiē penitus infelicē. et hoc p̄ba
tur q̄ inuidus de bonis aliorū affligitur. et de bonis p̄iorū
debetioratur et de saintate aliorū infirmat̄ et de vita motitur
Ipse em̄ se amittere putat q̄cqd alij lucratur. Et sicut deū di
ligentibus omnia cōopantur in bonū. sic infelici inuidō oīa
cōopantur in malū q̄ audet vel vidz si sint bona trāstāt. si sint
mala letat̄. et sic demeret̄. Sen. Vñ am inuidi oculos et au
tes hērent in omnib⁹ ciuitatib⁹ vt de singulis p̄p̄eritatib⁹ ho
minū torquerētur. nam quāta feliciū sunt gaudia. tantū in
uidō p̄ sunt geitus. Notandū q̄ albertus in tractatu de virtu
tib⁹ sic dicit. Argumētū vñssie caritatis ad p̄im sunt vere cō

35
dolere. tam amico q̄ inimico in quacūq; aduersitate et ex
toto corde gaudere de oī prosperitate. Que duo verissima etiā
sunt argumēta odij cū videlicet aliquis de p̄rio suo cogitat al
tristitia vel qñ ipsū videt in amantudine cū de ipso loq̄tur vel
etiā audit loqui. Itē cū omē ipsius ipedit dimittit et peruer
tit. Sed mirabile ē q̄ vnq̄ aliquis sibi de ferēda caritate ap
plaudit qui hec signa in corde gerit. Multis autē videt suffi
cere si cupiāt p̄ris salutē eternā quā dare nec auferre possūt
quā bñ optarent iudeis vel paganis nec memores eē volunt
q̄ dñs posuit aīam suā p̄ inimicis. In h̄ dedit nobis exēplū
vt nō tñ res tpales s̄ etiā aīam ponere debeam? rpe nēcitas
tis p̄ fratribus xp̄ianis et maxie prelati ad h̄ tenent. Job. x.
Bonus pastor aīam suā dat p̄ oī. su. ¶ Quātum ad ter
ciā am partē huius sermonis dicit hic. qui habuerit s̄bam huius
mundi. 2c. In ista pte vltima istius sermonis docet nos ap̄ls
opera caritatis exhibere p̄ris indigentibus. Vñ wilhel. lug. di
cit q̄ diuina res est fouere paupes xp̄ianos frēs suos si indi
geant dono vel mutuo eorū sicut iudei iudeos. nullus em̄ iues
nitur iudeus publice mendicans quin aliem sibi subueniant
S̄z int̄ xp̄ianos sūt mlti mēdiā penuriā sustinētes. pauci sūt
qui ipsis misericordie subueniūt. Ex quibus verbis p̄t̄ q̄ pau
ci sunt qui hñt verā caritatē dei p̄ris in se manentē Vñ hic q̄
ritur vtr̄ elemosinā dare sit in precepto. Rñdetur s̄m tho. ii.
ij. q. xxxij. ar. q. sic. Obmittens autē eternalit̄ punit. vtr̄
mat. xxv. Ite maledi. 2c. Et h̄ est intelligendū s̄m q̄ recta
ratio requirit s̄m quam cōsiderandū est aliquid ex parte dan
tis. s. id qd̄ est in elemosinis erogandū. an sit ei nēcārium vel
superfluū non solū respectu suūp̄ius s̄ resp̄cū aliorū quorum
cūa sibi incūbit. q̄ plus op̄et̄ q̄ vnus q̄sq; suis et sibi p̄uide
at et de residuo paupibus subueniat. Ex parte recipiētis re
quirē q̄ habeat nēcitatē alioquin nō esset iō quare ei eleo
sina daretur. Vñ s̄r in decretis. paupibus non potētib? labo
rare subueniendū est non at̄ oīs nēcitas obligat ad p̄ceptum
s̄ illa sine qua q̄s sustentari non p̄t et tunc loq̄ h̄z qd̄ amb. di
xit. pascere fame morientē. si nō pauidisti occidisti. Sic em̄ dare
elemosinā ei qui ē in extrema nēcitate cadit s̄b precepto. ali
as autem dare elemosinā est in consilio sicut de quolibet me
liori datur consilia. ¶ Circa iā dicta sciendū q̄ superflua de
necessitate precepti sunt eroganda paupibus. Hoc at̄ sic pro
batur q̄ licet temporalia sunt habentium siue possidentium ea

quātum ad p̄prietatē tamen sunt etiam aliorū quātū ad v̄sū
sc̄z illorū qui ex eis sustentari p̄nt. **Criso.** sup̄ matheū. **N**on
p̄pter hoc d̄uitias accepisti vt in lascīuīa cōsumas sed in ele-
mosinā expendas. q̄ em̄ hēs pauperū sunt. sed tibi tradita
sunt si ex laboribus iustis et hereditate paterna possessor fa-
ctus es. **Vñ** etiā basili? **C**ur tu abundas ille vero mendicat n̄
vt tu bone dispensacōis merito cōsequaris. **I**lle vero patiēcie mei-
lis decorē. **F**ameliā parīs est quē tu tenes nudi tūnica quaz
tu in cōclauī seruas. **C**alcei discalceati q̄ penes te marcescunt.
Ierem̄ tot iniūrias cōmittis quot dare vales et non facis. **Vñ**
Vñ hic querit q̄ bona t̄palia sunt sū p̄flua. **R**ūdet quidā do-
ctor q̄ est vltra nēcitatē honesti status persone. **P**rimo ad
nēcitatē p̄sone illa solū p̄tinent que sufficiūt ad sustentā-
dam vitā eius corporalē s̄m cōplexionē sc̄z q̄ rōnaliter possit
vires aīe et corpis exercere. **S**ecūdo ad nēcitatē hōesti stat?
p̄tinet ille diuitie quibus operacōes illi statui ānexas rōna-
biliter pōt exercere vt ad villicū requirit aratrū. ad militem
equū. **T**ercō ad status honestatē requiruntur illa bona t̄palia
quibz indiget homo ad exercēdum opera scīarum et virtutū
suo statui ānexa. **E**t d̄z honestas q̄si honoz status. **H**ō aut
solūmodo virtuosus d̄z qui est deditus virtuti. **E**tā hōestas
cōsistit in multa familia suppellectili et vestimētis. **E**t q̄cqd
vltra illa tria hētur supfluum est et pauperū. **S**ed dicerz ali-
qs habeo pueros et amicos actu quibus subuenire oportz n̄
t̄m michi. **R**ūdet idē. naz tibi et filiis tuis puidere debes s̄m
illa tria iam dēa. **S**z diceres solus sū et timeo deficere p̄tē fu-
turos defūs. **R**ūdit idē. tibi debes q̄tū sufficit nō ad modicū
t̄ps sed ad honestā vitā ducendā ad diē vel ad annū nisi eēs
talīs q̄ ānuales fructus hēres tūc reseruare posses quātū suf-
ficeres ad ānum. **S**i autē aliqd sup̄est. indigentibz est distri-
buendū. **H**ec ille. **Vñ** Aug? **Q**uia bona sua dedit deus duobz
hōibz diuitibz terrena paupibz celestia. sed deus vtrqz
saluare cōstituit vt sic diuites sua hereditate collocet paup̄s
et vtrqz p̄ aliū collocet. **H**ec ille. q̄ at diuites q̄ hic h̄nt. super-
flua grauit̄ peccāt n̄ subueniendo paupibz cōditur i decrē-
tis vbi d̄z. **N**ō minus p̄ctm̄ est auferre h̄nt q̄ negare indis-
genti. **I**tē notādū hic q̄ q̄ elemosinā accepturus attēdat si i-
digeat alioquin rapinā cōmittit. **I**herō. monachz si eges et ac-
cipis das postq̄ accipis. si aut nō eges et accipis. rapis. **I**tē
quē vtrqz licitū sit diuitibz p̄ sanos hōies facē p̄gruacōes cū ele-

inofina. si nō detur q̄ non licet. Hoc sic probatur quia hoc votū
est in preiudiciū pauperū quibz debetur de iure elemosina et
qui laborare non pnt. sed ille diues p se habz p̄mptas pecū
as seu alia bona. et ille sanus et fortis hō potest per labōes
suos adq̄rere sibi nccāria per aliā viam. Vñ dicit in decretis
non licet homī sano mendicare. nec hoīes tenentur ei dare ele
mosinas suas sed debent dare infirmis pauperibz & bilibus
clericis et religiosis q̄ fideliter seruiūt deo in septē horis per
soluēdis. in missis legēdis. in sermōibz et cōfessionibus au
diēdis. Vñ s̄ in decre. Bñficiū ē marie dandū hijs q̄ i ecclā vi
gilāt et deo seruiūt. Ultimo nota exē^m quo mali in p̄nti odiūt
et psequūt bonos et innocētes. Vñ Jo. mider refert. q̄ fuit
qdā p̄dicator sacdos grōsus i ecclā collegiata ebrocensi q̄ p̄
bū dei qd semlauit grōse cū sanctitate vite q̄ se virtutū specu
lū exhibuerat multorū aīas suo exēplo lucrificat creatoī et ex
inde fauorē magnū a p̄plo adq̄siuit. Sed cōtrario a clericis
q̄ cōfratres esse debuerāt in eadē ecclā odiū magnū inuicit.
Sua em̄ opacōe malorū clericorū vita sordebat. Qui cū in ap
to virum perseq̄ non audebāt nec eum suo spoliati bñficio et
honore. ypocrite cōtra eum nephādissimū mendaciū cōfinge
runt. Nam occulta clauē vnā meretricē ad camerā viri p̄u
rauerunt et eo absente intrōmiserūt. Eīdē mētricā p̄uiz p̄m
serūt vt camerā ab intra accenderz igne. Et p̄ adiutorio de
camere ad stratas clamarz. Ita p̄ ordinē fecim̄ ē. nā qm̄ mere
trix in camera iā accēsa clamauit. occurrebat seculariū multi
tudo. Cū igit̄ in camera vidissent meretricē statim bona fama
viri demigrata ē. et ita de loco oportuit recedere innocētē. Tā
dem trāfactis pluribz diebz p̄ncipalis actor h̄ neq̄cie a deo
grauit̄ punitus est. nā inuicit infirmitatē grauissimā et cō
fessus est illā neq̄ciam suā quē cōfixerunt cōtra illū bonū hoī
nem ex odio magno qd cōtra eū cōeperūt. qz alias eū nō po
tuerunt diffamare. et cōfessor noluit eum absoluere nec cōica
re sacro eucaristie nisi famā boni viri restituerz. Vñ cōuocatis
testibz fidedignis in cōfessionē suā a suorū ne in eternū puniē
tur cōfessus ē ille nequā maliciā suā et ordinē p̄dicōis p̄fesa
te. Sicqz innocēs iste famā suā recupauit. qz de finalit̄ n̄ de
relinq̄t suos sed eis misericordit̄ succurrit. Vñ de hoc s̄ in
ps̄. nunq̄ vidi iustū dere. vñ Ap̄ls. p̄ infamiā bonā famā
oportz nos intrare in regnū dei.

C Domica. iij. post penth. epla petri apostoli.

Relissimi. humiliamini sub potēti manu dei ut nos exaltet
in tpe visitatōis oēm solitudinē vram pñāctes ī eū
qm̄ ipsi cura ē de vob. Sobrii estote et vigilate quia
aduersari⁹ vest er dyabolus tāq̄ leo rugiens arcūt q̄rēs quē
deuoret. qui resistite fortes in fide sciētes eandē passionē ei q̄
in mūdo est vestre fraternitati fieri. De⁹ autē oīs grē q̄ voca
uit nos in et̄nam glām suā xpo ihu modicū passos Ipe pñā
et cōfirmabit solidabitq̄. ipsi glā et ipiū ī seclā seclōz amē.

Sermo super eplā precedentī.

Humiliamini sub potēti manu dei ut vos exaltet ī die vi
sitatōis. j. pe. iij. In verb⁹ premissis bt̄s petr⁹ apl⁹
monet oēs hoīes ad subiectōem dei dicēs. Humiliamini sub po
tēti manu rē. Vñ in pñā sermōe tria sūt dicēda. Primo de
humilitate hoīs. Secdo q̄re debem⁹ resistē tēptatōibus. Tercō
quō debem⁹ pñācere solitudinē nrām in deū. **Q**uātū ad p
mū dicit wilhel. lug. valde necārium est hoī sub potēti manu
dei humiliari. pñ⁹ q̄ hō nōn pōt effugē neq̄ euadere manuz
eius. vñ dē in psal. Quo ibo a spū t. et q̄ a fa. tu. fu. Et ecce
Job. deus cuius ire nemo resistē pōt. Secdo q̄ in humilitate ī
ueniē mīa dei. sap. vj. Exiguo cedit mīa dei. potētes autē
potētes tor. pati. Tercō q̄ sine humilitate nemo saluatur. **M**at.
xviij. Nisi uerſi fueritis et efficiamini sicut puul⁹ iste nō intra
bitis in regnū celorū. et etiā q̄ in humilitate nemo dānabitur.
Bern. Laudabil⁹ virtus virgitas. h magis humilitas necāria.
Illa em̄ cōsulit. ista pāpit. ad illā mutamur. ad istam cogi
mur. Pōt em̄ aliq̄s sine virgitate saluari. sine humilitate nul
lus. **G**re. viij. li. mora. q̄sq̄s em̄ nūc spōte se nō humiliat neq̄
q̄ hunc seq̄ns glā exaltat. Et itēz ber. p humilitatē ascendas
ad sublimitatē q̄ hec est via et nō alia p̄fē ipsa. qui alit va
dit pot⁹ cadit q̄ ascendit. q̄ sola ē humilitas q̄ exaltat. sola q̄
ducat ad vitā. vñ aug⁹. de verbis dñi. Vis capere celsitudinē
dei cape prius humilitatem dei. dignare humil⁹ esse p̄pter te
pñā. descende ut ascēdas humilia te ut exalteris. Vñ hic q̄
titur ut supbia sit pctm̄ mortale. Rñdetur fm̄ sanctū tho.
ij. q. q. clxij. Superbia cōsistit in hoc q̄ aliquis extollat se su
per illud quod est sibi p̄ceptū siue p̄fērū a dīna regula.
Contra q̄s dicit apl⁹. q. cor. iij. Nos autē nō ī īmensū glo
riamur. sed fm̄ mensuram quam nob is mensus est deus. Et
idē dē. **E**cclē. x. Imā supbi homis est apostatate a deo.
In h em̄ radix supbie considerat q̄ homo non subditur deo

nec regulis ipsius. **H**oc ipsū autē qđ non est subiectū dō habe-
tur in rāōe peccati mōrālis. **U**n supbia fm genus suū morta-
le pctm est. sicut in alijs pctis q̄ ex suo genere mortalia sūt. si-
cut inuidia luxuria et c. **S**ed sunt aliq̄ motus q̄ sūt pctā veni-
alia ppter eorū iperfectōem q̄. s. preueniūt iudiciū rōis et sūt
pctē eius cōsensū. Sic etiā circa supbiam accidit. q̄ aliq̄ mo-
tus supbie sunt pctā venialia dum eis hō nō cōsentit. **Q**uan-
tū ad secūdā ptē dicit hic btis petrus. oēm sollicitudinē re-
strā pñciētes in eū qm̄ ipsi est cura de vobis. **U**n hic q̄ritur
vtrū licitū sit hōi xp̄iano sollicitudinē gerere. **R**ndet fm tho-
mā. ij. ij. q. liij. **S**ollicitudo tpaliū pōt esse illiata dupliciter
Uno modo ppter supfluum studiū qđ appōit ad tēpalia
paranda. **P**ropter qđ homo a spūalibus quibz spēaliter ser-
uire debz retrahitur. **E**t ideo dicit mat. x. q̄ sollicitudo seculi
suffocat verbū dei. **S**ecūdo ex pte timoris supflui. qm̄ scz ali-
qđ non faciendo quod debz sibi timet ne temporalia deficiant
quod dñs ēprehendit in euāgelio **Mat. vj. di.** **N**ōne anima
plus est q̄ escā et corpus plus q̄ vestimētū. glo. si deus de-
dit nobis maiora. s. corpus et aīam. ergo etiā dabit minora
Un dicit in psal. **N**unq̄ vidi iustū derelictū. nec se. rē. sequi-
tur. qm̄ ipsi est cura de vobis. **N**otandū q̄ cura pñsionis
nostre dupliciter pñet ad deum. s. a iure patemitatis et dō-
minij. **P**rimo em̄ de iure naturali ad pñm pñet filijs pui-
dere nisi culpa hoc impediat **Mat. vj.** **S**cit em̄ pater vester
q̄ hīs om̄ibus indigetis. **I**nfidelis em̄ esset pater ille qui sup
abundaret et filios pmitteret fame mori. sed deus est pius
pater qui vult nobis fideliter puidere si ipsū dilexerim⁹ et si
muerimus. **U**n dicitur in psal. quō miseretur pater filiorū. mi-
sertus est dñs timentibus se. **S**ecūdo rāōe dñi quia ad dō-
minū pñet necessaria providere hīs qui sibi seruiunt. ser-
ui em̄ est cogitare et diligentiam facere vt voluntatem dō-
mini sui impleat et domini est cogitare vt seruus necessitatē
habeat. **U**nde christus dicit omnibus seruatoribus suis vt hē-
tur **Matth. vi.** primū querite regnum dei et iusticiā eius et
hec omnia adiūcentur vobis. **Q**uātum ad terciā par-
tem istius sermōis dicit hic. **V**igilate quia aduersarius ve-
ster dyabolus vigilat. vnde dyabolus tanq̄ leo rigit. **I**n q̄
ptationibus dyaboli dicens **A**duersarius vester tanq̄ leo ru-
giens arcuit querens quē deuoret an resistite fortēs i fide.

Unde hic querit̃ vtrum demones pñt homines temptare qñ
volūt. Rñdet **Cassianus** in collatōibz patz q non nisi deus
permittit et quātum deus permittit. **Apl̃s. i. cor. v.** **Fidelis**
deus qui non patie. vos temp. supra id qd po. **Aug?** super
psal. plez qz inimicus vult nocere et non pñt. qz ptas eius ē
sub ptate dei. Nam si tm posset nocere quātum vellet aliquis
iustoz non remaneret. Vñ etiā pñdo. Non apl̃ms etōs dya
bolus qz eius volūt̃as pñmittit temptat. hoc ptz in **Job** quem
dyabolus nō potuit temptare non licēciatus. Itē ptz **mat.**
v. vbi demones expulsi ex homie obseſso non potuerunt in
trae pccos nisi xpo pñmittēte. Secdo querit̃ vtz demon semel
de vno victus iterū temptat hoīem. Rñdet **tho.** Quidā di
cunt qz semel supatus nunq de cetero tem ptere pñt aliquez
de eodem vido. sed alij dicunt qz potest aliū hoīem temptare
sed non eundē et hoc ē magis pbabile. Tercō querit̃ vtz in
eos sit malicie dñs. Rñdet **Cassian?** qz de quolibz choro plu
res ceciderunt. Unde sicut boni angeli in bonis exercitijs se ex
ercent. sic per oppositū mali angeli in malis exercitijs se exer
cent. vnus est peior altero. quia angeli de primo choro sunt
mali. et de secundo peiores. et sic dñsequēter de alijs. ideo aliq
vocantur principatus. aliqui ptates. et c. **Quarto** queritur
vtrum dyabolus inhabitat hoīem per quocūqz peccatū. Re
spondet **thomas** in quolibetis qz non qñtum ad animā. qā
solus deus inhabitat aīaz. sed quātum ad corpus tunc pñt
dyabol? substantialiter inhabitare hoīez. sicut ptz in arrepti
cñs qñ deus permittit. Dicitur tamen ipse dyabol? inhabita
re affectū hominis per effcñ malicie et per quocūqz pecca
tum mortale. quia ex quo mortale pctm facit dyabolo subna
tur **Jo. viij.** qui facit pctm seruus est pcti. vñde sicut beati sūt
sub dñio dei. ita mali sunt sub dñio dyaboli. vñ **mat. vj.** Ne
mo pñt duobus dñis seruire. Et dyabolus per veram pñiam
a pctōre expellitur. et in signum h? dñat **Lu. viij.** qz xps a ma
gdalena eiecit septē demona que vniuersis vicijs plena sūt
Quinto querit̃ vtrū demones agnoscunt secreta cordiū. Re
spondet **Nico. de lira Gozra** qz nullo mō agnoscūt secreta cor
diū nisi p sig exteriora. s. ex visu et vultu hoīs zc. nam deus ē
scrutator cordiū. vñde dñatur in psal. Deus scit cogitacōes
demonū et hoīm. Sexto qñtur vtrū agnoscunt futura. Rñde
tur qz futura supernaturalia nullus demonū cognoscere po
tent. quia cognoscere futura quasi pñia solius dei est nisi de?

ex speciali grācia ip̄s reuelaret. sicut olim fecit prophetis.
Nū dicit̄ p̄sa. xli. Annūciate nobis que futura sunt. **D**eus
noluit indicare. **U**nde dicitur **A**ctuūz p̄mo. **N**on est vest̄z
cognoscere tempa et c. **S**ed demones naturalia futura agno
scunt que ex causis naturalibus scilicet ex cursu planetarum
et stellarum eueniunt. **E**x h̄is q̄nq; predicant siue predicāt
futura. **H**oc p̄batur quia homines possunt hoc facere scilicet
et astronomi qui quādoq; predicunt pluuiā. quādoq; sēgi
ditatem. quādoq; caliditatem. que ex constellatione planeta
rum euenire solent. **I**tem medicus perit̄s cognoscit hoīm cō
ualescētiā ex aspectu vr̄ne et q̄nq; mortem ip̄s. **S**ed de
mones h̄nt pleniorē cognitiōem q̄ aliquis magister habere
potest. **P**rimo ex subtilitate. licet p̄uati sunt lūm̄e gr̄e. t̄n
naturalia dona adhuc habent. **U**nde gōrra dicit. q̄ cogniti
ō naturalis in demombus non est diminuta. **H**nt eīm scdm
tho. cognitiōnē omniū creaturaz tam naturalū q̄ spiritaliū.
Item sciendū q̄ nullus hoīm habuit tantam cognitiō
nem oīm. s. pecorū. auū. piscium. herbarū. et arborū. sicut p̄
mus hō adā. **I**n signum huius adam omnib; rebus creatis
nomē imposuit s̄m p̄prietates eorum. sed dyabolus ex subtili
tate nature plane perpendit qd homo non perpendit. **T**ertio
per longam experientiam. **Q**uis hoīm tot malicias expertus
est. et quis vnq; tam diu studuit q̄ dyabolus iā plus q̄ sex
ingentamilia ānis studuit. **I**n quatuor annis quis studere
potest ad gradum magisterij artium. aut fieri doctor. aut in
medicinis. aut in iure canonico. aut in theologia. **T**ercō ex
reuelaciōe superiorum potestatum. **U**nde p̄sdo. de summo bo
no. **D**emones tripliā sciētiē acutiē vigent. s. subtilitate na
ture. experientia temporum. reuelaciōe superiorum potesta
tum. **S**ep̄timo queritur vtrum aliquis potest viuere sine oī
temptatione. **R**espondetur q̄ nullus christifidelū potest vi
uere hic sine temptatione. **H**oc multipliciter p̄batur. **N**az di
cit̄ Job. vii. **M**ilicia est vita hominis sup̄ terrā. **U**nde Ihero. su
per matheū. **I**mpossibile est humanā naturā non temptari.
Nū bern. super psal. qui habitat. **N**emo in carne potest vi
uere sine temptaciōe et qui ab vna liberatur p̄tinus. expectat
aliā. **I**n signum huius dicit̄ Eccle. iij. **F**ili accedens ad ser
uitutem dei sita in timore dei et prepara animā tuā ad tem
ptationem. **S**ed diceret aliquis quare perimit̄ deus suos fi
deles ita temptari. **R**ndetur p̄pter p̄fectum ip̄sorum quia s̄m

aplm. nemo coronabit nisi q legitime certauerit. **Un** **Ihero.**
in epla. **Q**uis scōz sine certamine coronat? ē. **Un** cē **Ambr.** su
per **Lucā.** Proposita ē corona: sbeūda sūt certamia. **N**emo
pō coronari n̄ q vicerit. **M**aior ē frāis vbi maior ē labor. **Tē**
ptari n̄ ē pētī: s materia exercēde v̄tutis. **H**oc p̄t̄ p **Her.** d.
Quociēs resistis: toties coronaberis. **E**xēplū de illo iuvene q
meruit vna nocte septem coronas resistēdo tēta cōmb? s q
re in discipulo de tempore.

Dñica. iij. post penthecostē **E**pla **P**auli ad **R**o.

Rēs. **E**xistimo em q n̄ sūt odigne passiōes hui? tē
poris ad futurā gl̄iam q reuelabit in nob. **N**ā expe
ctacō creature reuelacōem filioz dei expectat. **D**aniz
tati em creatura sbeicta ē n̄ volēs s ppter eū q subiecit eaz in
spe. qz et ipsa creatura liberabit a sinitute corruptōis in liber
tate gl̄ie filioz dei. **S**am? em q oīs creatura igemiscit a par
turit vsqz adhuc. **N**ō solū aut illa s et nosipi p̄mitias spūs
h̄ntes et ipsi intra nos gemim? adopcōne filioz dei: expectā
tes redēptionē corporis nostri in **C**hristo **I**hesu dño nostro

Sermo super epla precedēti.

Existio q n̄ sūt cōdigne passiōes hui? tē. **R**oma. viij.
Humana additio ex p̄uaricacōne p̄mōz parētū facta
ē fragil et infirma. intus et ex. super? et infer? an et
retro. a dextris et a sinistris. et per oēs ptes corporis influ
unt passiōes q oīa verb pauassimis t̄agit d̄s dices **C**ircūde
runt me mala qz n̄ ē nūerus. **E**x q etiā apls **P**aul? expertus
erat magnitudinē et multitudinē tribulacōnū in qbo sepe pe
riculatus fuit vsqz ad mortē. **P**ri° a iudeis qn̄ qnquies qdra
genas plagas vna min? accepit. **S**ecūdo ter virgis cesus ē.
Ter° in carcere et in ligno pedibz affixus. **Q**uarto in listz
lapidatus. **Q**uinto feris datus. **S**exto in fame. siti. frigore
in nuditate et in pericul fluminū et latronū. falsorū fratru:
ppter intrinsecā tribulacōne et solitudinez oīm eccl̄az. **S**epti
mo rome capite truncat a **N**erone anno dñi. lxxj. **E**xpertus
erat filr magnitudinē futuē gl̄ie inqntū licuit hoī mōzli adhuc
experiri qn̄ raptus fuit in paradisu vsqz ad terciū celū et audi
uit ibi archana verba q n̄ licent hoī loq. **E**t h̄ dic apls. **E**x
istimo q n̄ sunt odigne passi. zc. **Un** i p̄nti s̄mōe t̄ia sunt di
cēda. **P**ri° de passiōibz innatis et illatis. **S**ecūdo q nullus
pōt esse diu sine tribulacōne et tristitia in hac vita. **T**er° quō
n̄ sunt odigne passiōes hui? tēporis ad futurā gl̄iaz cū vno

exēplo. **Q**uātū ad primū sciendū qd apls dīc h passioēs in
plurali pōt diūsas et multas passioēs. qd qdā passioēs sunt
inate. sic fames. sitis. frīg? lassitudo. egritudo et mors. **S**il?
sūt alie passioēs inate q ec ex corrupōe nature et pmoz pas-
sioē puaricacōe viciate isunt nob ex qbz in mēbris itēris ho-
minis cōtinuū bellū gerit. Caro em cōcupiscit adūsus spm. et
spm adūsus carnē. Affectōes cōi rōem et cōi cōscia. cōscia
cōi volūtate. Et sic q itra nos sūt bellū gerūt ad inuicē. Et
h qd dīc dñs **Gen. viij. d.** **S**ēlus a cogitatō hoīs i malū pna
ē ab adolescentia sua cūctis diebz. **H**oc ec dīc **Zach. vj.** **S**ue
nascēdo hō in mundū igrediat: siue moriēdo mūdū egredia-
tur h totū agit i tribulatōe. **Dñ Job. xij.** **H**ō nat? s muliere
bre. vi. tē. reple. mul. mise. zc. **Dñ** hāc miserā dīc h apls
Video aliā legē i mēbris meis repugnātē legi mēis mee **Dñ**
ec **Iaco. j.** **Dñ** bella et lites in vob. nōne ex cōcupiscēis vris
zc. Itē alie sūt passiones illate q s sustinem? a primis. sicut
dāna rez. otūelieverboz. psecutōes opey q patientē suffe-
rēde sunt. qd reuera p virtute maria dputat. **Dñs** em in re-
teri testamto hui? virtutis pond? cōsideras indulgit vt hoies
malū p malo redderēt. sic dīc **Leui. xxvj.** **P**ersequimini iūmicos
vestros. **Ihere. v.** **R**eddet ei sm op? suū. et tūc omnia q se-
cit fac ei. **Itē Exod. xxj.** **D**entē p dēte. oculū p oculo. **D**eus
autē in carne veniēs qui reddidit bō p malis. meliōrē et nō
bilioē vitaz et sanctiōrez instituit. **Mat. v.** **Q**ui passit te
in vnā maxillā: pbe ei alia. **Itē** auferēt tunicā: dimitte a pal-
lū. **E**t qd xps verbo docuit. h exemplo exhibuit. sic dīc **Job.**
pix. **A**ssistēs vn? ministroy dedit **Ihu** alaphā. d. **S**ic rñdes
pontifici. **Tūc** nō solū aliā prebuit. h totū corp? p nob exhi-
buit. **E**t in signū hui? doctrine pmisit se vestibz spoliari. et nu-
dū in cruce suspendi. **S**ic et qlibet xpīfidelis patient dēt suf-
ferre iniurias illatas siue in reb? siue in fama siue in psona.
et reddere iūmias bō p mal. **Mat. v.** **A**udistis q dictū est
antiqs. **D**iligēs primū tuū et odio habeb iūmiciū. **E**go autē
dico vobis. **D**iligite iūmicos vestros. **N**ec mirū q alioz et
sanctōra precepta de? nobis dedit q antiqs. q illis terrā p-
misit: et nobis celū. **I**llis vitā diuturnā: et nobis eternā. **Itē**
sunt qdam passiones affectate q s sustinent hij q toto corde
deū diligūt q n otēi poribz passionibz. h et cor otitū et corp?
castigati volūtarie offerūt deo mortificātes se tota die: qrum
vn? sūt **Iohes baptista** q nec vinū nec licerā bibit a vestimēti

de pilis camelorum portauit. **Ite** sanctus **Paulus** qui dixit. **Ca-**
stigo corpus meum. et in fuitur redigo. **Ite** omnes sancti confesso-
res qui paupertate attenuati. abstinentia macerati. afflictione
castigati. in orationibus continui. ieiuniis fatigati. sancte et iuste vitam
suam finierunt. **Unde** ad **Hebr.** In solitudinibus errantes. in speluncis
et cauernis terre. Circauerunt in melotis et pellibus capris. a-
gustias et afflicti quibus non dignus erat mundus. **Quantum**
ad secundam partem huius sermonis est sciendum quod nullus in hac vita potest
esse sine tristitia. quia in medio sumus inter locum summi gaudij et lo-
cum qui est in inferno. **Icarco** necesse est participare gaudium et tri-
stitiam. **Unde** **Boetius** de solatione philosophie. **Quantum** amaritudine huma-
na felicitas vestita est. **Sed** dicis. cur deus ita ordinauit. **Rndet**
Johannes mider. **Primo** ut sciamus nos hic esse non ciues sed adue-
nas et peregrinos. **Unde** **David** in psalmo. **Quantum** advena ego sum
apud te et peregrinus. sicut omnes patres mei. **Secundo** ut in mun-
do non habeamus spiritum tarditatis currere ad terminum patrie. **Ter-**
tio ut stimulemur penis quasi calcatribus ad currendum in viam man-
datoꝝ dei. **Quarto** ut horreamus peccata nostra mortalia que deus
intimè odit ut per vno peccato ipsius omnes penas istas humano gene-
ri intulerit. **Quinto** ut purgemur in igne purgationis in presenti
ne in futuro grauius puniamur in purgatorio. quia secundum magistrum
sermonum li. iij. dist. ij. **Deus** ex iusticia impunitum non dimittit deli-
ctum. **Unde** **Augustinus** in sermone de igne purgatorio. **Ignis** purgatorio
et si non sit eternus. superat tamen omnem penam quam vnquam in mundo aliquis
passus. **Hubertus**. **Nunc** enim a quocumque facies dei videbitur. do-
net per penam venialium peccatorum quadrans minimus persoluiatur.
Ergo ut infernum fugiamus in qua pena minima est acerbior om-
nibus penis mundi. **Augustinus**. **Minor** pena inferni maior est omnibus pe-
nis huius seculi. **Unde** et **Bertrandus**. **Vna** scintilla gehene ignis plus
ledit peccatores quam si mulier in dolore partus nullo annos perdura-
ret. **Sexto** ut plus de gaudio mereamur. **Non** in passione virtuo-
se suscepta maria pars meritoꝝ nostrorum consistit. **Bernardus**. **Virtu-**
osus est malapacienter perpeti quam operari. **Cum** igitur opera nostra
parua et quasi nulla sunt: necesse est nos hic pati ut sic mereamur
vbi sciendum est quod homo in statu innocentie sine difficultate aliquo celum
intrasset. **Ergo**. **Ad** hoc in paradiso positus erat: ut sese crea-
toris obediencie in vinculo caritatis astringeret. et ad celestem patriam
sine morte carnis transiret. **Sic** namque immortalis conditus est. ut si
non peccasset etiam mori non potuisset. **Nunc** autem est propter pecca-
tum eiectus de delicijs paradisi in exilium huius mundi. nec

pt q̄s nisi p̄ tribulacōnez redire ad gl̄iam. Ad h̄ designandū
de? posuit añ paradisu cherubi et flāmeū gladiū. Gladiū ei
signat passiōes et tribulacōes p̄ntis vite. De q̄ p̄s. Multe tri
bulacōes iustoz rē. Et de oib? h̄is liberauit eos dñs. Et h̄
erit plenū qm̄ celestē patriā intrabimus q̄ ē locus deliciaz et
gaudioz. **Bern.** Locus ille. s. paradisu locus gaudiū ē vbi tor
rētes voluptatis potant. locus splēdoris vbi iusti fulgebunt
sic sol. locus abūdantie. vbi nihil deest vidētibz deū. locus sa
nitatis. vbi apparet dñs suavis in vniūsis. locus pacis. vbi sa
ctus ē. locus admirabilis. vbi sūt mirabilia opa eius. locus sa
tietatis vbi saturabimur cū apparuerit gl̄ia ei? locus visiois
vbi videbit deus decōū in syon. locus leticie vbi leticia sēpiter
na sup caput eoz. ¶ Qm̄tū ad terciā partē istius s̄mois sc̄i
dū q̄ n̄ sunt odigne passiōes hui? tēporis ad futurā gloriā
etiā si in vno hoīe p̄fluāt oēs passiones p̄ntes. p̄terite et futu
re. vt clarius videbit. ¶ Sciendū q̄ passiōes hui? tēpis sunt
modice. illa vero gaudia imēsa. **Cap. iij. capi.** In paucis
ati in multis bñ disponētur. Nā sicut gutta aq̄ resp̄cū maris.
sic sunt passiōes hui? tēporis ad futurā gl̄iam. Secūdo q̄ hec
sunt in loco calamitatis. i. in p̄nti mūdo vbi est locus tristicie
Ergo d̄r hic vallis lacrimaz. **Aug?** In valle miserie sum?
in q̄ magis flendū est q̄ min? flemus. **Vñ Greg. sup Ezech**
Quid est qd̄ in h̄ mūdo libeat? vbi gemitus inspiciam? vñ di
qz luctus audiuimus. destructe ciuitates. euersa castra. depo
pulati agri. et in solitudine terra redacta. Alios in captiuita
tē duci. alios detrūcati videm? alios infici. **Quid est q̄ qd̄ i**
hac vita libeat fr̄es mei. Si sic mundū diligim? iā non gau
diū h̄ vulnera amam? **Ite** in hac valle lacrimaz sunt plura
pericula et naufragia. **Bern.** Periculū pbat transeuntū cari
tas. peruntū multitudo. **Ex** q̄tuor nauibz vix perit vna. **A**
mari autē hui? mūdi vix euadit vna. **Ex** q̄ ptz q̄ mundus ē
periculosior mari. q̄ in mari hui? mūdi vix de q̄tuor nauibus
trāsit vna. i. vix de q̄tuor hoībz vnus ad portū salutis perue
nit. s̄ in illa futura amicitate electis triplex gaudiū erit. Pri
mū a claritate. **Apoca. xxi.** Ciuitas illa n̄ eget sole. neqz luna
vt luceāt in ea. Nā claritas dei illūmabit eā et lucerna eius
et agnī. Secūdū a loci puritate. **Apoca. xxi.** Ibi n̄ intrabit
aliqd̄ coinquinatū. aut abhoiatiōe faciēs aut mendaciū. Ter
ciū erit ex loci latitudine **Baruch. iij. ca.** **O** ysrahel q̄ magna
est dom? dei et ingēs loc? possessiois ei? magnus n̄ h̄ns sine.

Tota enim terra est quasi punctus respectu celi empyrei in quo sancti regnant. **T**ercio quia passionibus huius temporis sunt quasi particulae res. quia nunquam in toto esse hominis subsistunt. sed in membris et partibus hominis. **N**ulla enim passio huius temporis cognita est vel audita quae universum esse hominis intus et ex fatigaret. ut sit in omnibus partibus corporis et animae. **S**ed illa futura gloria erit totalis. quia in anima et corpore abundanter redundabit intus et ossa nostra germinabunt. **E**t iteꝝ de hac abundantia gloriatur. **I**sa. lxxj. Delicias affluens id est omni moda gloria. **H**oc est primum corporis gloria: et a gloria secundum suum et omnium membrorum. et a gloria animae et omnium potentiarum eius. **N**ec est locus in corpore et anima qui se abscondat a calore glorie eius. **Q**uod bene notificatur per exemplum quod ferrum ignitum et candens si unum sit cum igne huiusmodi exitum a forma. scilicet propria. **S**ic erunt homines in corpore et anima in celo glorificati. **N**am corpora electorum habebunt magnam claritatem. **M**atth. xxiij. Fulgebunt iusti sicut sol. **I**nsuper habebunt impassibilitatem. **N**ulla enim molestia corporibus eorum de cetero poterit nocere. **A**pocal. xxj. Absterget deus omnem lacrimam ab oculis eorum etc. **B**ern. in li. de consideratione. **Q**ualis autem putas erit splendor animarum quando sol splendore habebit lux corporum. nulla erit tristitia. nullus dolor. nullus timor ac calor. nulla mors. sed semper perpetua sanitas perseverabit. **Q**uarto a paucitate inferentium. quia hic specialiter ab aliquibus hominibus sunt illata et non ab omnibus hominibus. **I**lla autem futura gloria erit generalis. quia ab omnibus habitantibus celum in nos derivatur ut a singulis sanctis et angelis consequimur. **H**oc inquit patet. cum ait. **O**ia fuerunt tibi. **C**ui resonat illud psal. xlix. Erunt reges et regine nutrices tue. **D**icitur autem futura generalis gloria. quia a deo et omnibus sanctis in nos fluit. **N**am in videndo faciem christi secundum deitatem erit summum gaudium. quia melius sic esse in inferno quam esse in paradiso et faciem dei non videre. **V**nde dicit. **Q**uoniam deus faciem tuam: et salvi erimus. **E**tiam **I**ob. xix. **H**ec est vita eterna ut cognoscant te solum deum etc. **V**nde **F**ulgentius. d. **D**eī faciem si omnes in carcere inferni viderent nullam penam. nullamque tristitiam sentirent. **S**ecundum gaudium erit videndo humanitatem christi qui est rex regum et dominus dominantium. **I**sa. xliij. **R**egem in decore suo videbunt. **T**ertium gaudium erit in consideratione unionis humanitatis ad divinitatem et erit mirabile quando cognoscet quod frater eorum secundum carnem est verus deus. **E**t in hoc nos honoravit super angelos. **H**eb. Nusquam angelos apprehendit. sed semen abrahe. **E**t ideo magnam confidentiam debemus habere ad deum nostrum. quia caro et frater noster est. **B**ern. **P**uto

iam me spernere non poterit christus de ossibus meis: et caro de carne mea. **T**er ab omnibus sanctis. et ex illa iocunda societate triplex gaudium puenit. **P**rimum ex multitudine. **A**poca. vii. **D**idi turbam magnam etc. **S**ecundum gaudium est ex nobilitate et societate illius in qua erit beata virgo et omnes sancti et angeli qui omnes reges et regie sunt. quia possident regnum celorum cum christo qui est rex regum et dominus dominantium. **T**ertium est ex amicitia illius societatis. **T**anta enim erit caritas inter ipsos ut gaudium aliorum suum reputet. **Q**uinto quia ille passiones penites cum tempore finit. **I**lla autem gloria permanet in eternum. **D**e hac futura gloria dicit **Aug.** **O** care illam vitam amplecti debueris ubi est vita sine morte. lux sine tenebris. iuuetur sine senectute. pax sine discordia. voluntas sine inuidia. regnum sine mutatione quod non amittitur. **B**ern. in sermone. **R**egnum dei creditur in iustificatione. patitur in glorificatione. **E**t de hac futura gloria dicit **psa.** **Q**uam non vidit etc. **V**ltimo nota exemplum de dyabolo qui dixit. **S**i esset statua a terra usque ad celum clavis et nouacula tunc fixa libenter vellet ascendere et descendere. ut sic conuerso celum posset intrare. et sic futuram gloriam possidere quam parauit deo diligenter se. quare in discipulo de tempore. **S**ermon. xliii.

Dominica. v. post penthe. **E**pistola Petri.

Missimi. **O**mnes vnamines in oratione estote spaciati. fraternitatis amatores. misericordes. modesti. humiles. non reddet eis malum pro malo vel maledictum pro maledicto. sed eorum benedictio. quia in hoc vocati estis. ut benedictionem hereditate possideatis. **Q**ui enim vult vitam diligere et videre dies bonos. coerceat linguam suam a malo et labia eius ne loquantur dolus. **D**eclinat autem a malo et facit bonum. inquit pacem et persequatur illam. quia oculi domini super iustos. et aures eius preces eorum. **V**ultus autem domini super facientes mala. **E**t quis est qui vos noceat. si boni emulatores fueritis. **N**on et si quod patimini propter iustitiam beati. **T**imore autem eorum ne timeatis. ut non turbemini. **D**ominum autem ihesum christum sanctificate in cordibus vestris.

Sermo super epistolam.

Omnes vnamines in orationibus etc. **J.** **P**etrus. in. **Q**uid iustificat homines in hac vita. est ieiunium. elemosina et oratio. **S**ed oratio hijs duabus altius volat ad deum et celeste adiutorium nobis adque. **G**regorius. d. **M**agna est vis orationis que effusa in terram in celo operatur. **E**rgo apostolus **P**etrus hortatur nos in verbis propriis ad orationem. d. **O**mnes vnamines etc. **N**on in presenti sermone tria sunt dicenda. **P**rimo de oratione. **S**ecundo de imaginibus sanctorum et christi. **T**ertio de illis qui possidebunt hereditatem celestem in celis etc. **A**d p

mū de oracōne mouēde sūt q̄stiones. Et pri^o q̄ritur h̄uersus
q̄s ptes mūdi orare debem⁹. R̄ndet sc̄us **Tho.** q̄ cōmūne
cōsueuerūt hoīes versus orientē orare et altaria cōstruere tripli
ā de cā. **Prima** in signū q̄ a cūcto est illuminacō n̄ra q̄ visita
uit nos oriēs ex alto. **Secūdo** q̄z ibi ē paradīsus a q̄ cecidim⁹.
iō morimur vt in paradīsu reintrem⁹. **Ter^o** q̄z ab oriēte ad
iudiciū veniet x̄ps. **Secūdo** q̄rit an dēt esse loc⁹ special⁹ orā
di. R̄ndet **Hūbertus** Nō est in loco ponēda talis fiducia sic
q̄ n̄ credit aliq̄s alibi se n̄ posse exaudiri. S̄z tū curandū est
de loco etiā t̄rib⁹ de caus⁹. **Pri^o** q̄z si nō eēt locus deputat⁹ ora
tionis: tūc nesciret vtz oēs hoīes orarent. an multū obmitte
rēt orare. **Secūdo** q̄z vadēs ad locū orādī: pl⁹ laborādo pl⁹
meretur. **Ter^o** vt petētis oratō cū⁹ exaudiat⁹. q̄z ibi in loco
orōnis plures quēiūt ad orandū. Et s̄m b̄m̄ **Iher^o**. Im
possibile ē preces multoz non exaudiri. Notandū s̄m eūde⁹
Hūbertū q̄ q̄ius oracōnes et alia sub oratione cōtentava
lent in omni loco. tū cōpetentius et fructuos⁹ effunduntur in
oratorio. vñ. de caus⁹. **Prima** q̄z pie credendū est q̄ de⁹ cū
us exaudiat eū in loco deputato q̄ in alio. **Paral. vii.** Oculi
mei erunt parati et aures mei erecte ad orationē eius q̄ in lo
co isto orauerit. **Secūda** quia credendū est q̄ angeli sancti
locū talē sc̄m magis frequentant. quia ibi est dom⁹ dei. Et in
signū hui⁹ habetur **Gen. vii.** q̄ **Jacob** vidit angelos dei de
scendētes et ascendentes in loco dicto Bethel. i. dom⁹ us dei.
Ipsi sunt q̄ necessarij sunt orantibus ad ferendas oracōnes
n̄ras corā deo **Tercia** rō est. quia p̄babile est q̄ deōnes qui
libent⁹ impediūt orationes nō audēt ita accedere ad hui⁹ lo
cū sanctū sicut ad alium locū pre terrore quē incutit eis lo
cū sanctus **Gen. xxviii.** q̄ t̄ribilis est locus iste. s. demo
nibus. **Quarta** quia oratoriū cōsecratū est in honore alicui⁹
sancti patrom. Pie credendū ē q̄ sc̄us patron⁹ eccl̄ie specialē
curā habet de quēientib⁹ ad locū sui patronatus. sicut prin
ceps alicuius terre de hijs qui veniūt ad loca sui domini. sic
inueniūt de sancto **Jacobo.** et de multis sc̄is specialiter iuuati
bus sua loca visitātes Et q̄z orantib⁹ n̄ modicū necessariū est
adiutorum sanctorum qui sunt potentes apud deum. sc̄dm
illud **Job. v.** Ad aliquem sanctorum te conuertere. Ergo orat⁹
in sacris locis plus q̄ alibi. **Quinta** rō. q̄z in eccl̄ijs sunt re
liquie sanctorum. Ergo quando oras ante altare. inuoca spe
cialiter illos sanctos quozum reliqui e ibi continentur in alta

ri. **N**ec dubiū q̄nt orōes n̄re ad effectū deducant. **Sexta.** q̄
ibi sūt imagies crucifixi. b̄tē v̄ginis et scōp. vt fr̄q̄nter que
multū valēt ad deuocōez excitandā. Deuocōis at̄ effc̄is sūme
facit oraōnē efficacē. **Aug.** Dignior sc̄q̄tur effc̄is quē for
uētiōr p̄cedit affc̄is. **Bern.** Ad affc̄m cordis respiciat d̄s. **Se
ptima** q̄ ibi ē fr̄q̄nter corp̄ x̄pi. Quotidie at̄ hore et m̄sse
sūt ibi rōne cuius q̄libet eccl̄a excellit templū salomōis: i quo
nūq̄ t̄m fuit bonū. In p̄ntia at̄ x̄pi: si q̄s fide orat: citius exau
diti p̄r q̄ in alio loco. s. q̄n stat circa missaz vel i alio loco in p̄
sētia sc̄i corp̄is x̄pi. **Vñ Hēricus de halsia.** Sic em̄ cōfessio et
stritio dispositiue sufficit ad salutē. sic corp̄al p̄ntia corp̄is
cristi aliqd̄ singularit̄ operat̄ ad salutē. vt pt̄z s latrone asse
ciato cristo q̄n p̄ntialr̄ moriebat̄ i cruce: q̄ ei alias n̄ sufficisset
aut int̄m valuisse. **Sic vid̄z** q̄ n̄ min⁹ nūc pctōr hūilit̄ spe re
me assistēs sac̄mēntali oblatōm veniā d̄se q̄t̄. aut abūdānt̄ gr̄e
collatōez recipiat q̄ si illā s̄l̄t in alio loco h̄iet. **Itē** cū cristus
i tra degens nulli sanitatē denegauerit i fide petēti. nūq̄d cū
le vel mai⁹ ē nūc inuisibilē fide credē p̄ntē in sacram̄to eucari
stie. **Et h̄ vult** d̄cm euāgelij ibi. **Bt̄i** q̄ n̄ viderit et crediderit
Quid ḡ refert ad veniā d̄se q̄ndā mō strito corde et hūili eu
cariē int̄esse imolatōm: q̄ ipsi visibilē p̄nti associati et hono
rificare. et olim oblatōm ei⁹ i cruce int̄ fuisse. sic latro. **Vel** ho
notē cristo corp̄alit̄ i se exhibuisse. sic magdalena q̄ lacrimis
lauit ihu pedes et terxit capillis. et vngēto vngebat et oscula
batur. **Vñ** q̄si n̄l refert q̄ ad effc̄m gr̄e vel veniē d̄se q̄ndē. h̄c
ille. **Itē** q̄nt vtr̄q̄ d̄s pctōres exaudit. **R̄** q̄ sic. q̄n petūt
salutaria. **Aug.** Si deus pctōres n̄ exaudiret. frustra ille pu
blican⁹ dixisset. **Deus** p̄pitius esto mihi pctōri. et t̄n exaudi
tus est. **Itē** notandū q̄ deus aliq̄n audit preces peccator̄. et
aliq̄n nō. **Quia** si bene est in peccatis mōr̄libus et petit ab eo
regnum suū nō dat sibi illud. **Sed** si diāt. **O** pie ihesu. Ego
peccator̄ peccau i celum et coram te. ignosce mihi peccatori
q̄ te grauiter offendi meis grauissimis peccatis. et si instāter
petat. sine dubio deus exaudiet eū. et quādo est liber a pctis
tunc ab eo petat regnū suū: et dabit ei. **Quantum** ad se
cundam partē finis queritur. cur cristiani in nouo testā
mēto faciunt sibi imagines contra illud preceptum **Exo. xx.**
Nō facies tibi sculptile. **R̄**ndet q̄ in veteri testamēto prohi
bitum fuit fieri imagines maxime dei. **Tum** propter p̄ntia
tem populi qui p̄mi fuerunt ad ydolatriam **Tum** etiam quia

Deus adhuc non factus fuit homo. nec effigiari debuit. Sed
in nouo testamēto introduct? ē ipse vsus imaginū. Primo a
dño nro ihu xpo q̄ suā imaginē regi abagaro pāno ipressaz
misit. vt ait **Eusebius** i eccāstica historia. et **Damian?** i li. se.
Secūdo ab aplis. Nam tpe eorū fuerūt imagies dñi nri ihesu
xpi. et imago bte vgis **Marie** q̄s bñs **Lucas** sculpsit: q̄ ima-
go bte virgis adhuc come hē. et scūs **Peruati?** imaginē xpi
secū detulit vt repit i sua historia. Ter? ex approbāōe ecclie
Nā in qdā dālio fuerit fere mille epi aggregati q̄ oēs ex inspi-
rāōe spūsancti diffinierūt vsū imaginū eē licitū. Secūdo quē-
tū inuēte sūt imagies: **¶** q̄ triplici de cā. Prima ē pp̄t meō-
rie labilitatē. ne obliuiscamur dñi nri ihu xpi: bteq; **Marie** v-
ginis et aliorū scōrū. Et quācūq; imaginē videm? dñi nri ihu
xpi. eū honoram? et scōs iplozam? vt p nob̄ intcedāt ad xp̄z
Secūda cā ē pp̄t iformacōez rudū q̄ lras ignorant q̄ docent
imagibz locū lrarū. Dñ de h̄ dz i decre. Pmagies scōrū et pi-
cture sūt libri lapcorū. Tercia cā ē pp̄t deuocōis excitacōez pl?
mouēt visu q̄ auditu. Dñ i inspectōe imaginū dēm? ad deuo-
tionē excitari. Cū videm? tāta bō meritoria depicta. dēm? etiā
puocari ad honestatē morū et verborū i pñtia imaginū. ho-
norādo in h̄ deū et scōs ne ipudica loqm̄r et turpia in verb.
h̄ deuocōem oñdamus in verb et factis sic decet scōs: **¶** Qñ
tū ad terciā partē istius smois dicit h̄ ap̄lus. In h̄ em voca-
ti estis vt bñdictōem in hereditate possideatis. Dñ sciendūz
q̄ triplex est gen? hoīm. et vnū tm̄ possidebit de illa heredi-
tate. Prim? illosū q̄ bonā vitā n̄ incipiūt nec pfiūt. sic oēs i-
fideles et mali xp̄iani q̄ n̄ curant iplere dīna mādāta. nec o-
diūt pctā. et sic in maliciā vūūt et moriuntur. Dñ de q̄libet
istorū dz in ps. Maliciā at n̄ odiuit rē. Et isti iam dicti n̄ sal-
uabunt. h̄ hereditabūt infernū. Secūdi sunt q̄ bonā vitā in-
cipiunt: h̄ n̄ pfiūt. et iō etiā n̄ saluant. Dñ **Greg.** in moral.
Incalluz bonū agē si añ tēminū vite deserat. **Bern.** Perseue-
rātia ē virtus sine q̄ nemo videbit deū. Dñ **Albertus** magn?
Quid em̄ pfuit iude q̄ ipm̄ xp̄s de mūdo elegerat: Quid p-
fuit diuturna familiaritas xp̄i: qd̄ sancta p̄dicatio xp̄i: quam
sepe ab ipso audierat. quid exempla: quid virtutes: quid mi-
racula que ab ipso viderat: quid gratia sibi collata ad predi-
candum et miracula faciendū: Nam xp̄us aplis dixit. Eun-
tes predicate. quia appropinquat regnū celorum et infernos
curate. mortuos resuscitate. leprosos mundate. demones efs-

fugate. Ex quibus patet quod iudas bene incepit. sed male finivit. quia
christum tradidit. post hoc desperavit: et in desperatione laqueo se suspen-
dit. *psalmus de spiritu bono.* Non est bonus qui bonum facit: quod ei pseuerat. *Ter-*
ti sunt qui bonam vitam incipiunt et finiunt: huius primus percipit a christo. ta-
luis ei vita est deo placata quod sine bono sit conclusa. psalmus de spiritu bono.
tunc deo placet consolatio nostra. quoniam bonum quod inchoamus pseuerant comple-
uerim. *Ber. in sermone.* Bonam vitam ego puto. mala patia bono facere
et sic usque ad mortem pseuerare. Sed heu plures sunt qui in christo bonam
vitam inchoant. sed post pascha retrocedunt. *Unde dicitur in decreto.* Multi
bonum incipiunt: qui in mala vita finiunt. Ex dictis patet quod multi sunt qui
apud homines reputantur in bono statu: et ecclesio multi apud homines re-
putantur mali: et tamen sunt amici dei. et ab eo electi. quia nomen domini
qui sunt eius. *Unde Gregorius.* Mirum non est quod quisque bonum inchoat. sed diffici-
le est si intentione recta in bono opere perdurat. *Deo qui notandum quod non pos-*
sumus cogitare bonum. nec inchoare. nec multo minus in eo pseuerare
sine dei adiutorio. In signum huiusmodi quotidie oramus. *d.* Actus no-
stras domine recte. *Ultimo nota exemplum devoti fratris qui voluit de mona-*
sterio exire et redire ad seculum. sed christus eum miraculo retinuit in or-
die monasterii. quare in primo. *Dñica. vij. post penthecosten. ad Romanos.*

Alter. quicunque baptisatus sumus in christo ihesu in morte ipsius
baptisatus sumus. Consepulti enim sumus cum illo per baptismum
in mortem: ut quo Christus resurrexit a mortuis per gloriam
patris. Ita et nos in novitate vite ambulemus. Si enim replantati fa-
cti sumus similitudini mortis eius: filii et resurrectionis erimus. Hoc
scientes quod vetus homo non est filii crucifixus. est ut destruat corpus peccati
et ultra non vivamus peccato. Qui enim mortuus est: iustificatus est a
peccato. Si mortui sumus cum christo: credimus quod filii etiam vivemus
cum ipso. scietes quod christus resurgens ex mortuis: iam non morietur. mors
illi ultra non dominabitur. Quod enim mortuus est peccato: mortuus est semel. Quod
autem vivit: vivit deo. Ita et vos existate vos mortuos quod esse
peccato. viventes autem deo. In Christo Iesu domino nostro.

Sermo super epistolam.

Quicunque baptisatus sumus recte. *Rom. vij.* In ista epistola hos-
tat nos apostolus ad vitam emendationem quod consistit in hoc quod mor-
tui peccatis soli deo vivamus qui nos vivificat. In signum huiusmodi
de latere cristi exiit sanguis et aqua. Sanguis per quem redempti
sumus. aqua per quam sanctificati sumus. mundati per virtutem pur-
gativam aqua baptismalis. Ergo dicat apostolus. Quicunque baptisatus.
Unde in primo sermone tria sunt dicenda. Primo quomodo aliqui vi-
vunt in deo. aliqui cum deo. aliqui sine deo. Secundo quomodo

Christiani baptisati dñt vitæ imūdiā pñi mōlis. **Tet^o** q̄
re q̄libet xpian⁹ desiderat dñ eē cū xpo. **Ad** pñ^m sciendū q̄
q̄dā viuūt i deo. s. illi q̄ maxie ardet i deo et i dño amoē a nō
appetit de hñs q̄ sūt sup terrā. s. totū desiderū eoz ē eē i hñs
q̄ dei sūt. **Nec** mir⁹ q̄ i isto cōno summo bono q̄ viuē cupiūt
oīa q̄ desiderare pñt inueniūt. **Ambro. de v̄gib.** Oīa hēm⁹ i
xpo. **Uñ** eē **Aug⁹**. Tunc erit de⁹ oīa i oīb. q̄cquid q̄rebas h̄
q̄cquid p magno habebas. q̄cqd h̄ amabas vt māducare et
bibere ipse erit tibi ab⁹ et potus. q̄cqd h̄ volebas. s. salutē fra
gilē tñseuntē. ipse tibi imōlitas erit q̄cqd hic q̄rebas. vt di
uitias. de⁹ tibi erit. **Certe** nō tibi suffiat. si de⁹ nō suffiat. Illi q̄
viuūt cū deo sūt q̄ diligūt deū. s. nō sūt firmi et pñci i aōre
dei. s. tepidi. q̄ a curis et occupacōibz tēmis sepe se inuoluūt
h̄ tñ deū studēt h̄re p ocul⁹ suis. sic q̄ a pctō mōli fiti cauēt
et sic a deo separi nō pñt h̄ tñ nō solū intēdūt h̄ et alijs auz deo.
Et tales sūt pñe sc̄lares q̄ hñt uxores. pueros a famulos
q̄bz hñt puidē necēria vite. et tñ cū h̄ fuēt p̄cepta dei. **Tercij**
sūt illi q̄ viuūt sine deo. q̄rū corda sūt penit⁹ frīgida i aōre
dño. **Et** rō ē. q̄ sūt i pctō mōli q̄d ē oīno cōtū aōri dño.
Et iō nō viuūt deo s. mūdo. **Et** h̄ ē trībile. q̄ viuē mūdo nihil
aliud ē q̄ deo mori. et ab eo separi. q̄ sic corp⁹ naturalit⁹ viuūt
ab aīa. sic aīa spūalit⁹ a deo. **Et** iō qñ hō viuūt mūdo. moritur
deo q̄ vita aīarū ē. s. illa mors nō aliud ē q̄ sepatio aīe a deo.
Aug⁹. Sic expirat corp⁹ cū aīaz foris emittit. sic expirat aīa
cū amittit ipsuz deū. Cū aīa mors aīe ē pñciosior et pl⁹ timēda
q̄ mors carnis. et oppositū pluēs faciūt. **Gre.** Mortē carnis
oīs hō tñt. mortē aīe pauca. **Quintū** ad scūdā ptē isti⁹ pñmo
mō scēdū q̄ q̄libet xpian⁹ dñ sūme cauē imūdiā pñi mōtal⁹
et q̄libz baptisat⁹ q̄ sanguine xpi ē lot⁹. et q̄nto aīa ē pñciosior
corpe tāto mag⁹ timēda ē inq̄nacō eius p̄t dignitatē nature
q̄ pñdit ex h̄ q̄ aīa hoīs imago dei ē. **Uñ** sic peccat⁹ q̄ eaz
pctō mortali inq̄nat. sic q̄ imaginē crucifixi. vel imaginez btē
Marię v̄gis in lutū pñceret. **Uñ** sic ille q̄ crucē in q̄ xps pepē
dit i lutū pñceret. sic et peccat⁹ q̄ nō timēt inq̄naē hūanā natu
rā q̄ dñe natuē isepabilis ē vnita. **Itē** q̄ tal⁹ imūdiā peccatū
mortalis a deo displicet deo q̄ nō h̄z taz bonū amicum in celo
et in terra quē nō odiret ad mortē si i eo peccatū mortal⁹ ma
culā inueniret. **Eccā. xij.** Altissim⁹ odio h̄z peccatores. **Item**
pctū mortale a deo imundum est q̄ pulcerrimas creaturas
sūciet angelos a deo fecit immūdos et deformes q̄ libentius

eis deus careret. q̄ ipsos vt sunt videret. Ipsa em̄ animā q̄ ē
pulcherrima imago creatoris et que etiam mūdāta ē sanguine
xp̄i a deo imundā et deformē peccatū mortale facit ante cau-
los dei. sicut iā est dyabolus. **Aug?** Aīa in pctō perseuerās
nigrior est coruo. Insuper anima peccatrix intolerabilis fetz
coraz deo. Sed aīa in gratia ex̄ns est pulcherrima. **Ber.** in mo-
ditacō. **O** anima insignita dei imagine. decorata dei similitu-
dine despōsata in fide. decorata in spū. redēpta Christi sāgu-
ne. deputatā aīz angelis. capax beatitudinis. heres regni. qd
tibi cū carne. Itē anima in grā est nobilissima creatura. **Aug?**
Sicut deus omnem creaturā. ita aīa omnem creaturam
corporeā nature dignitate precellit. Vñ talia pōderāda sunt
ne peccemus mōlīter. Vñ **Ber.** Si hoīes dei inspiracōe ani-
me dignitatē peccati vilitatē inspicerent. nūq̄ talia perpetra-
rent. Itē qui mōle pctm̄ omittit et animā suāz occidit: reus
erit sanguinis xp̄i. **Aug?** Reus erit nō parui precij. sed san-
guinis xp̄i quicunqz violat et maculat animam sanguine xp̄i
mundatā. Vñ quilibet merito sibi a pctō mortali cauere debz
et soliate custodire animā suā. Vñ etiā **Aug?** Si collegisses
stillas de latere Christi curretes: nōne cum magna solitudi-
ne custodires: quāto plus animā tuāz p̄ qua sanguinē suum
fudit. Itē hic ē notandū q̄ si daretur alicui talis disunctiua
vtrū vellet potius mortaliter peccare et cum dānatis gehennā
perpetue sustinere vel nō mortaliter peccare et cū deo eterna-
lit̄ regnare. Pro responsione tria sunt notāda. Primo q̄ hō
potius deberet eligere sine pctō mōlī vivere q̄ ullam penāz
habere cū volūtate peccādi mortaliter. Secūdo q̄ homo po-
ti? debet eligere nolle peccare mōlīter: etiā si dānati ex h̄ om-
nes deberent saluari. Rō autē predictorum est. quia sicut di-
cūt scriptura nō sunt faciēda mala vt euemiant bō. vñ etiā Luc
ix. dicitur. Quid em̄ hōi p̄dest si vniuersūz mundū lucretur
anime vero sue detrimentū patiatur. Ita merito attēdere debe-
rent q̄ facilius p̄ modica cā peccant mōlīter. scz unādo sciēs-
ter et mendaciter per deū qd nō est vix in emendo vel vende-
do. similiter blasphemī. supbi. ebriosi zc. **Q**uantū ad ter-
ciā partē h̄mōis sciendū h̄m̄ **Wilhelmū** Lugdu. q̄ qlibet
hō ex toto corde dēt appetere esse cū Christo in illa vita beata.
Pri° quia multū iocundū est esse cū xp̄o. Adeo em̄ delectabi-
le est vt paradīsus reputet̄. **Luce. xxij.** Hodie me cū eris i pa-
radiso. Nā non fuit in paradiso; sed cū Christo quia faciem

tūc sūm dīnitatē vidit. et hoc fuit sibi paradīsus. q̄ ubi x̄ps
est: ibi regnū dei est. Si q̄s es̄ cū x̄po in inferno et ibi faciē
eius videret: h̄ locus es̄ ei paradīsus. **Uñ Fulgentius** Dei fa
ciem si om̄s in carcere inferni inclusi videret: nullā penā. nul
lum dolorē. nullāq̄ tristitiā sc̄ir̄et. Ergo qui h̄nt bonā et verā
fidē. non timent venire etiā per ignē et gladiū. Sicut sci mar
tires et virgines fecerūt. q̄ n̄ sunt adigne passiōes huius tē
poris ad futurā gloriā. **Secūdo** dēt q̄libet affectare toto cor
de eē in illa vita beata cū x̄po et cū oībus sc̄is. q̄ q̄ illuc n̄ per
uenerit prauā societate hēbit. Erat em̄ socius luciferi et oīm
demonū in penis. quorū societas valde horribil̄ est. **Tob. ij**
Vadēt et veniēt super eos horribiles. Sicut em̄ deus et s̄cti
delcābile sunt vidē di. ita per oppositū in inferno est horribil̄
visio demonū et dānatorū. q̄ si nullā aliā hēnt penā ista so
la sufficeret. **Gre.** Horreda visio demonū. Iusuper habebunt
penā acerbissimā damnati cū demonibz in inferno. **Uñ ysi.**
Intēde animo tuo quoscūq̄ tormentorū dolores. quascunq̄
dolorū infirmitates et acerbitates. et para h̄ totū gehenne.
et leue erit om̄e q̄d pateris. Quia maximū et gravissimū est q̄
tales pene inferni nuncq̄ hēbunt finē. **ysa. vli.** Ignis eorū n̄
extinguet̄. **Ubi** notādū. q̄ satis delcābile est ad tēpus in
vno lecto mūdo et molli iacere et tñ si alicui posito ī tali lecto
diceret. **Iace** et quiesce. q̄ oportet te ibi iacere cētūz annis. tñ
deret. **Potius** vellē esse mortuū. quid ḡ de illo qui erit in igne
ardēte et sc̄it se non solū mansurum per centū annos vel per
mille. sed per infinita secula. **Et** totus homo cū omnibus mē
bris erit in igne in die iudicij extremi. **Et** cū aliquis n̄ posset
sustinere ignem p̄ntēz in aliq̄ parte digiti sui vna hora. quā
tus erit dolor qñ totus hō cūz oībus mēbris erit in igne eter
naliter. q̄ ignis differt ab igne nr̄o sūm **Aug.** Tanq̄ ignis ve
rus ab igne picto in pariete. **Ex** quo p̄. q̄ q̄libet dānatus in
cōparabiliter hēbit dolorē maiore q̄ sit mortis dolor horribi
lis. **Uñ** si esset al̄iquis huic pene adiudicatus. vt ungulis fer
reis dilaceret̄ et tam cito remiseret ipse non tantam penā
h̄rēt quātā ille h̄rēt qui dānatus est. **Et** in signū huius ma
ledicūt sibi et etiāz parentibus suis. quia sc̄dm glosam super
Iere. Melius est non esse q̄ male esse. ideo dixit x̄ps de **Juda**
Bonū erat illi si natus non fuisset zē. **Et** in signū huius hoc
est quod dicitur **Mathei. xxi.** **Ubi** erit fletus et stridor den
tium. **Ubi** sciendum. q̄ si in singulis penis in quibus dam

natus ardebit in igne infernali flerēt vñāī lacrimā. plures
erūt lacrime p̄cessu tēporis de vñā dānata anima q̄ omnia
vasa mūdi capere possent. qđ p̄ ex eo. q̄ omnia vasa mundi
sunt in nūero. dies vero quibus dānatus erit in inferno non
hēbunt finē. In signū huius x̄ps dicturus est. *Ite maledicti*
zē. **U**n' querit. vtrū damnati vidēt gloriā beatorū in celis
Rūdet scūs. rho. m. di. vlti. q̄ sic. vñ ad diem iudicij vidēt
gloriā beatorum. nec tamen eandem gloriā sentiunt nec
cōprehendunt. nec perfecte cognoscunt. sed vident damna-
ti. q̄ sancti in gloria celoz habent gaudia et magnam glori-
am vt eam videndo plus affligant. q̄ visio est eis pena. **S**z
post diē iudicij mali āplius n̄ videbunt bonos nec tam p̄pter
hoc minuetur aliquid de eorum pena. imo plus augmentat̄
quia eam habebunt in memoria. Sancti vero in celo exītes
semper videbunt damnatos et ipsi laudent deum. quia eos li-
berant de tanta pena. nec possunt contristari etiam si viderēt
parentes suos dānatos. quia volunt qđ diuina iusticia vult
Psal. *Ietabitur iustus cum viderit vindictam.* **U**nde etiam
Bernhardus. *Supplicium malorum est gaudium beatorū.*
et hoc erit per accidens. **U**nde sciendum. q̄ sicut in sanctis est
perfecta caritas et gaudium de bonis aliorum sanctorum. ita
in dānatis est perfecta inuidia et odium. vnde vellent q̄ om-
nes homines et parētes et filij et vxores damnarētur. **I**deo
q̄tum ad hoc petiuit dies ille in inferno sepultus. abraham
vt mitteret lazarum in domo patris sui. **H**abuit em̄ quinqz
fratres vt testaretur illis ne venirent ad hunc locum tormē-
torum. **Luce. xvj.** **H**oc vero diues ille nō fecit p̄ncipaliter p̄-
ter illos fratres. sed propter se. quia maiorem penam expe-
ctabat ex damnatione eorum. **U**nde tanta est pena damna-
torum. q̄ potius vellent q̄ nunc fūissent nati de vtero matris
sue. In signum huius maledicunt sibi et etiam parētibz suis.

Unica. vij. post penthecostes. **Ad Romanos.**
Fratres. **H**umanum dico propter infirmitatem car-
nis vestre. **S**icut em̄ exhibuistis membra vestra ser-
uire immundicie et iniquitati ad iniquitatem. ita nūc
exhibete membra vestra seruire iusticie in sanctificationem.
Cum enim serui essetis peccati: liberi fuistis iusticie. **Q**uē ec-
go fructum habuistis tunc in quibus nunc erubescitis: nam
finis illorum mors est. **N**unc vero liberati a peccato: serui sūt
facti deo: habetis fructum vestrum in sanctificatione: finem

vero vitam eternam. Stipendia enim peccati mors. grā dei
vita eterna. In christo ihesu domino nostro.

Sermo super epistola precedenti.

Humanū dico ppter infirmitatē carnis vrē. Ro. viij.
Cato em̄ nrā fuit in principio creatōis fortis et sana
dueniēs et obediēs. s̄ post pctm̄ facta est debīl. et infir
ma: aggrauās aīam et deprimēs ipsā. Vñ apl's paulus odes
cendens hūanitatē nrē dicit. Hūanū dico zc. Glo. i. leue sine
onere. Matth. xj. Iugū em̄ meū suauē est et onus meū leue.
tñ dicit xps in alio loco Matth. vij. Acta est via zc. et Actu.
xij. Per multas tribulatōes optet non intrare in regnū ce
loy. Ad hoc rñdit Raban? qđ ab angusto incipit pcessu tē
poris delcātionis ineffabil dulcedine dulcorat. In quo autē
asistit hec dulcedo tāgit Hilarius. d. Et qđ iugo isto suauē?
et s̄ onere leuius pbat esse? A scelere abstinere. bonū velle.
malū nolle. amare om̄s. odire nullū. et eterna sc̄ipisci. pñti.
bus non capi. nihil inferre alteri qđ sibi sit molestū pati. Eccē
qđ hūanū et qđ dulce ē huius fūicij iugū. Vñ in pñti s̄mōe tñā
sunt dicēda q̄ tangunt in pñti eplā. Primo quomō exercere
dēmus corpa et corda nrā in fūido dei. Secūdo de pctis quō
inducūt mortē aīme. Tercio de grā dei q̄ confert vitā eter
nam. Quantū ad primū dicit b̄ apl's. Sicut exhibuistis
m̄bra vrā seruire immūdiāe et inīqtati ad inīqtatē. ita exhibe
te nūc seruire m̄bra vrā iusticiāe in sc̄ificatōem. Wilh. lugd.
Sic corpus et vniuersa m̄bra exponere dēt in fūiendo deo si
cut qui s̄ diuersos agros colens vult vnūquēqz sibi vtilē eē.
Et q̄ diuersas arbores in orto h̄z vult ex qlibet fructū hrē. sic
dñs deus a diuersis membris q̄ dedit hoī vult sibi diuersos cē
sus solui. Auribz ḡ libenter audias verbū dei et officiū misse.
Ocul' defleas pctā tua. maībz paup̄i porrigas qđ h̄es de iu
sto. pedibz deseruias peregrinatōes faciēdo. Vixit etiā dñs ser
uice deo. Et sicut prius te non cohibuit timor eterne pene a
pctō. sic te non cohibeat a seruitio eius timor tpalis aduersi
tatis. Vñ alexāder papa. Propter delcātionē mala faciū?
ap̄ter tristitiā vero a bonis remouemur. Ite notādū. q̄ An
selmus dicit in li. de s̄litudinibz. q̄ hoīes tribz de caus' serui
unt deo. sc̄z timore. cōmodo. et amore. nā sunt nōnulli q̄ si sci
rēt pēas inferni n̄ esse. nulla p̄missione eternorum bonorum a
suis peccatis cessarent. qui licet penas eorūqui deum non ti
ment. euadunt. tamen eternā salutem non consequūtur. Vñ

de hoc **Aug.** Ipsa voluntate eius est qui vult quod non fiat
 ri. **Vñ** greg. in pastora. Si a pua actoe formidata pena. p.
 hiber pfecto formidatis animu nulla spūs libtas tenet. naz
 si penā non metueret culpā pauldubio pperaret. **Alij** deo s.
 uiunt vt magnū habeant pmiū siue h siue in futura vita. **De**
 qbus de? dicere pt. **Grā** ppenj omodi voa mea mādāta ser
 uastis: non qz me pntem diligebatis. h mea lucrari voleba
 tis. **Sic** g quasi regi terreno huiunt: non qz amāt sed qz do
 na eius terrena diligūt. **Et** tale seruiciū non est deo gratuz
 nec hoī meritoriū. qz nullū opus placet qd nō ex caritate dei
 fit. **Ber.** Caritas est bonū cū q nec minimuz opus despiciat.
 siue qua nec maximū acceptat. **Vñ** dr in decretis. **Opera** em
 extra caritatē non valent ad salutē. alij sunt q ex amore deo
 seruiūt et mādāta eius custodiūt et isti bonā mercedē adqui
 runt. **Itē** merces quā deus suis seruitoribus solet dare q sibi
 ex amore seruiūt: non est tpalis nec trāstoria. h durabilis ē
 et eterna. **Eccl̃i. xvij.** Merces dei manet in eternū. **Ista** mer
 ces est sumū bonū eternoꝝ gaudiōꝝ qd dat vnicuiqz fideli h
 no ex amore deo huienti. n timore vel omodo. **Itē** tali dic xps
 Perue bone et fidelis rē. **De** illo gaudio dicit apl's. **Oculus**
 n vidit nec auris audiuit rē. **Quantū** ad secūdā ptē istius
 smonis dicit h apost. **Stipendiū** pcti mors ē. **Secūdū** q oia
 illa q corpālē moriēti euentūt attingūt eē spūalē p pctm mō
 le. et sūt octo. **Primo** ei mors sepat aīaz a corpe a q hūit valo
 rē suū vñ tmaēt corpe? qñ trūcis inutil. sic pctm mōle sepat
 aīam a deo a q hūit valorē suū vñ remanet aīa mortua spūa
 liter corā deo. **Aug.** Vita ē amor. q non amat mortuus est.
Secūdo mors aufert corpi motū. sic pctm aīe. **Hō** mortu? n
 sentit percussus. n erubescit denudatus. n o rīdet vocatus. sic
 exns in pctō non rīdet. **Prover. xxiii.** Verberauerūt me et n
 dolui. traxerūt me et n se nū. **De?** em verberauit siue verberat
 p infirmitates et aduersitates: trahit per bñficia. vocat per p
 dicatōem et internā inspiratōem. h ipi pctōres spūalē mors
 tui n sentiūt. **Vñ** de h dr in ps. **Nescierūt** neqz intellexerunt
 in tēbris ābulāt. **Tercio** mors cadauer pōderosū fac. sic spūa
 liter pctm aīam pōderosā fac. **Iero.** **Vñ** pctm sciēter omīs
 sū manus ē toto mūdo et gūi? qlibet mōte. **Hoc** pz in lucife
 ro quē celū n potuit sustinē et i dathā et abyro qd tra absor
 bunt. **Pz** etiā qūdie in pctis mortalib? moriētib? de qb? dic
Iob. ij. **Ducit** i bonis dies suos. et in pūcto ad iferna descē.

12^a ps 7^m

dunt. sic si oēs mōtes plūbei eēnt a sup vnū iustū caderēt hūc
 ad infernū n̄ traherēt. Et tñ pctm̄ ē ita pōderosuz q̄ in mōm̄
 to illuc tñhit pctōrē. **Vñ exo. xv.** Descēdūt in pfundum q̄i la
 pis. Quarto moriēs corpaliē oībo hoīs t̄palibz spoliāē et de
 nudāē. Sic moriēs spūalr in aīa per mōle pctm̄ perdit diui
 tias bonoz suoz opoz. **Eze. xxiij.** Si auerterit se iust? a iu
 sticia sua et fecerit inīqtatē: iusticie sue q̄s fecit n̄ recordabūē
 āplius. **Hinc Job. ix. 24.** Ego quondā opulētus repente
 interi. Quinto moriēs corporaliē nihil operat̄ de cetero. sic
 q̄ moriē in pctis q̄cqd de genere bonoz facit q̄tū ad regnū ce
 loz ac si n̄ fecerit reputat̄. **ysa. lix.** Opa eoz inutilia. et opus
 inīqtatis ī maībo eoz. Sexto fetet cadauer hoīs mortuū sup
 oēm fetorē vt null? possit hītare cū eo. sic pctm̄ mortale aīam
 fetē facit corā deo et āgelis scīs. **Vñ ec̄ āēl ait.** Tolerabilius
 fetet camis putrid? q̄ aīa peccatrix deo. Septio mors aufert
 ab hoīe oēm decorē et formā et reddit corpus abhōiabile et
 horrēdū ad vidēdū. sic pctm̄ ab aīa aufert oēm decorē. **Tren̄.**
i. Egressus ē a filia spon oīs decor eius. **fm̄ Aug.** Aīa pecca
 trix ingūoz ē coruo. Octauo a corpe moriēte aīcorū turba alie
 nat̄ et turbat̄. sic oēs sci angeli ab aīa in pctis moriēte alie
 nanē et turbant̄. **Vñ iob. xxiij.** Dereliq̄rūt me ppinq̄ mei. et
 q̄ me nouerūt alienati sūt a me. Tūc postmodū sepeliē corp?
 in sepulcro et aīa peccatrix in inferno. Tūc p? h corp? a ver
 mibz cōsumit̄ et aīa cruciat̄ a demonibz fm̄ pctōz mltitudiez
 q̄ q̄libet pctm̄ mōle spūalē hz penā in inferno. **Vñ de h̄ dz**
in decre. **Varia crimina sūt varijs penis puniēda.** **Vñ Ber.**
in fm̄oe. **O gehennal regio fugiēda: vbi ē ignis ardes. fri**
gus vrens. vermis imortal. fetor intolerabil. mallei pautē
tes. tēbre palpabiles. cōfusio pctōz. inodatio viculoz. horri
biles facies demonū. Tremor em̄ totus occupat me ad me
moriā h? regionis. Quātū ad terciā pte h? fm̄ois dic. Grā
 āt dei vitā eterna. **Vñ h̄ q̄rit̄ vñ q̄s sine grā possit eternam**
vitā mereri. **R̄ q̄ n̄. de? em̄ creauit hoīem ad imaginem et**
similitudinē suā vt p h̄ sp̄ ex naturali inclinatioē tēdat ad ipm̄.
Sz q̄ hō ex sua naturali virtute h̄ n̄ p̄. iō de? ei cōtulit quā
dā excellētiore virtutē. s. ipsā grām vt n̄ solū ad deū tēdat p
naturalē inclinatioē. s. etiā p virtutē supnaturalē q̄ insuffici
entiā nature supplet et adiūuat. q̄ in puris naturalibz n̄ me
remur ac p h̄ sine grā nihil possum? facere. **Aug.** Desidera
 te auxiliū grē q̄ sola hoīes liberat̄ a malo siue nolēdo siue vo

13^a p^a p^a

lendo siue agendo faciūt bonū Et rō h? ē. q? nulla res p? p-
ducere effectū sue nature n̄ p?portionatū. sic aliq? n̄ p? sua vir-
tute facē opa nrā meritoria vite eterne nisi assistat aliorū vir-
t? q? d? grā de q? dicit apls. Grā dī sū id qd sū. q. d. Totū qd ē
virtuosū atq? meritoriū h? totū hēo ex gra dei Secūdo qritur
p?rū aliq? ex p?p?is meritis p? hēe grām gratū faciēte. R? q?
nō. q? hāc grām q? iustificamur a p?ctis et g?ti efficiamur deo p?
quā opa nrā sūt meritoria eterne p?mij a deo hēmus. q? nul-
lus p? hāc grām mereri de adiguo merito. s? solo merito cō-
gruo. Notādū tñ q? cōiter doctores dicūt q? h? p?ctōz op? me-
ritoriū vite eterne n̄ poss? facere sine grā gratū faciēte. nec se-
poss? illūare p? grāz. p? tñ aliqd facere q? facto illūat? vt api-
re ianuā vel fenestrā. sic de grā dei ē De? em ē sp? patus pfer-
re grāz suā Apoc. iij. Ego sto ad hostiū et pulso p? ispiratōez
interiā. si q? mihi aperuerit. s? remouēdo a cor? de suo obicem
p?cti introibo ad eū. s? pferēdo ei grām meā. q? hō dēt facere
illud qd in se ē. tūc de? amīstrabit sibi grāz suā. Aug. q? crea-
uit te sine te n̄ iusti. te sine te. Vñ gre. in ome. Bonū qd agi-
m? dei ē et nēm. Dei p? puenientē grām. nēm p? obsequēte vo-
lūtate. Vñ etiā crisost. sup Mat. Volūtas dēt pcedere vt grā
sequē. sine volūtate grā nihil opat? nec volūtas sine grā p? nā-
tura n̄ germinat sine pluuiā nec pluuiā fructificat sine terra.

C Dmca. viij. post penthecosten. Ep̄la pauli ad Roma.

Rēs. Debitores sum? n̄ carni vt sūm carnē viuam?
Si em sūm carnē vixeritis moriemini. si aut spū facta
carnis mortificaueritis. viuētis. Quāq? em spū dei
agunt? hī filij dei sūt. Nō em accepistis spūm finitū iterū i
timore. s? accepistis spūm adoptōis filioz. in q? clamam? Ab-
ba p?r. Ipse em spūs testimoniū reddit spūi nrō q? sum? filij dī
Si aut filij et heredes. heredes quidē dei. coheredes aut xpi.

Sermo super ep̄stola prex denti.

Debitores sum? zc. Rō. viij. In ep̄la hodierna ho-
tat? nos apost. paul? ad mortificatōem carnis et ad
imitatōez spūscā. d. Debitores sum? zc. Vñ in pñti sūmōe iua-
sūt dicēda. Prō. de maceratōe carnis Secūdo quō opib? car-
nis dēt triplex mors Ter° de tripliā vita quā pfer? abstine-
tia cū vno exeplo Quātū ad. i. qrit? q? sit vēa maceratio carnis ē
In h? albertus i tractatu de virtutib? Vera maceratio carnis ē
cū q? spōte castigat corp? suū vigilijs ieiunijs oīb? discipli-

na abstinentia ubi et potus ut in oibus caro subiciat spui.
Hoc fecit ap[osto]l[us]. d. **C**astigo corpus meum et in futurum redigo
Et iudith q[ue] erat mulier iuuenis pulchra diues et vidua post
q[uam] mansit cu[m] viro suo tribus annis et sex m[en]sibus in virginitate
h[ab]uit aliu[m] sup[er] liberos suos et ieiunauit oib[us] diebus p[ro]pter sole-
nes. Sic eti[am] legit[ur] de b[eat]a cecilia q[ue] h[ab]uit aliu[m] ad carne[m] sua[m] et
desup[er] veste aurea. **N**on abstinentia vera est q[ua]n[do] aliq[ui]s p[ro] amore
dei et salute p[ro]pria no[n] ab illicitis t[ame]n imo interdum a licitis et co-
cessis se cohibeat. **N**on sciendu[m] s[ecundu]m **Alber[icu]m** q[uod] argumentu[m] ve-
re maceratio[n]is est cu[m] carni nulla voluptas s[ed] sola necessitas im-
pendit. Voluptas multa dulciora et plura exigit q[uam] necessitas
requirit. q[ui]a s[ecundu]m p[ro]p[ri]um **N**atura in paucis et modicis contenta. **I**te
aliud argumentu[m] est q[ua]n[do] aliq[ui]s s[ecundu]m p[ro]p[ri]u[m] **I**hu xpi odit a[n]i[m]am
sua[m] in h[uius] m[un]do. na[m]c[ut] dicit **Jo. xij.** Qui odit a[n]i[m]am sua[m] in
h[uius] m[un]do zc. q[uod] b[eat]u[m] exponit **Gre. et ait.** Tunc b[eat]u[m] odimus cu[m]
carnalib[us] eius desiderijs no[n] adq[ui]esamus s[ed] frangimus. **I**te cri-
stus d[omi]n[us] noster et saluator docet nos maceratione[m] carnis et
abstinentia[m]. **N**on b[eat]u[m] in ser. **X**ps qui no[n] fallit[ur] elegit q[uod] carni
molestius est id e[st] vilius. i. magis eligendu[m] est. Et quicuq[ue]
aliud docet l[icet] suadet ab eo tanq[uam] a seductore cauendu[m] est. Et
ratio est q[ui]a neo p[ossu]nt h[ab]ere duo regna sc[ilicet] vnu[m] hic s[ecundu]m corpus et
aliud in futurum s[ecundu]m a[n]i[m]am. **N**on **I**hero. in epl[isto]. Difficile imo im-
posse est ut p[er]nib[us] q[ui]s sit fruatur bonis et et[er]nis ut h[ab]eat v[er]u[m] illic
mente[m] repleat et de delicijs tra[n]seat ad delicias ut i[n] v[er]o q[ue] se-
culo sit primus et in t[er]ra et in celo appareat gloriosus. **N**on eti[am]
B[eat]u[m]. Qui corporalib[us] voluptatib[us] pascit[ur] eternar[um] delicia[rum]
indignus habet[ur]. Et h[oc] diligenter sancti antiqui p[re]s p[ro]demon-
uerunt. **I**dem in magna abstinentia vixeru[n]t sicut narrat san-
ctus **I**hero. de plurib[us] patrib[us] s[an]c[t]is. **E**x[em]p[lu]m de illo q[ui] pependit
amphora[m] madida[m] a[n]i[m]a[m] oculos suos ut videret et abstinendo pu-
niretur. **H**oc q[ue]rit in p[ri]m[us]. a. j. **Q**uantu[m] ad secunda[m] p[ar]te[m]
istius sermonis d[icitu]r h[oc] **Ap[osto]l[us].** Si s[ecundu]m carne[m] vixeritis moriemini.
Non sciens q[uod] opib[us] carnis debet[ur] e[ss]e p[er]plex mors. s. nature culpe
et gehene. **M**ors na[m]q[ue] co[m]is e[st] oib[us] ho[m]inib[us]. **N**on statutu[m] est oib[us]
bus semel mori. v[er]u[m] **A**ul[us]. de vita et morte q[ue] sunt oib[us] a[n]i[m]alis
bus co[m]ia. Et illa mors naturalis anticipat illis q[ui] voluptuos-
e s[ecundu]m carne[m] viuunt q[ui] nimia repletio ob[er]at causat infirmita-
tes. **E**c[clesiasticus]. xxi. In multis escis erit infirmitas et co[n]sequenter
abbreviat vita[m] et induat morte[m]. **E**c[clesiasticus]. xxxvii. Propter cra-
pulam multi obieru[n]t. **S**ciendu[m] q[uod] quesitu[m] est a quoda[m] p[ro]p[ri]o

cui similis est hō. **Rūdit p̄s.** **Aceruo** inuis. rose matutine et
pomo noctuo. **Aceruis** inuis ad tactū caloris consumit: sic ē
hō. **Et** sicut rosa aū solis occasū colore h̄ pulch̄ et postmo-
dū marcidū. **Sic** hō in iuētute h̄ colore pulch̄ h̄ i senectute
est pallidus. **Pomū** aut vt frēq̄nter h̄ verū corrodente sic
hō in p̄n̄i appar̄ pulcher et fortis: h̄ iterū vermis et calor
nascalis d̄ eū consumit. **Ite** sciendū q̄ aū et dies i ioy s̄ iusti-
ciā dei breuiabunt. iux̄ il̄. **Iob. xxiij.** **Sublimati** sūt aū t̄p̄s
suū. **Et** h̄ fit p̄t̄ t̄cia. **Pr̄o** ne viuēdo peiores fiat sic medie-
tas v̄m̄ mēbrū aliquā scindit ne residuū corrupat. **Secūdo** ne
plusq̄ expediat iustos et bonos hoīes affligat. ij. **Re. xxiij.**
Rex abia ēb̄ aūis regunt in iherlem vbi. d. glo. **Nō** ampli-
q̄ ābulant in oībo p̄tis p̄tis sui robo filij saloms. **Pr̄o** ad
huc opp̄ssores pauper̄ pupillorū viduarū et s̄bditor̄ aū t̄p̄
pus sepe moriunt. **Tercio** ne t̄p̄alia q̄bus sustentādi sūt i
digētes deo finētes male viuēdo expendāt et consumāt cōtra
deū. p̄m̄ et p̄p̄iā salutē. **Secūda** est mors culpe. **Vñ bñ.**
Oīe p̄t̄m̄ q̄ ducit ad mortē mors aīe est appellāda: q̄ sic
mors occidit corp̄ ita p̄t̄m̄ aīaz. **Vñ Ezech. xxiij.** **Aīa** q̄ pec-
cauerit ipsa moriet̄. **Iō. j.** **P̄t̄m̄** cū consumatū fuerit ḡlat mor-
tem. **Pro** q̄ sciendū q̄ hoīes triple peccāt. **Pr̄m̄** peccāt ex
infirmitate sicut **Petrus** q̄ negauit x̄pm̄ **Et** tales peccāt cōtra
p̄rēm cui attribuit̄ potētia. **Secūdi** ex ignorātia sic **Paulus**
q̄ dicit. **Ignorās** feci zc. et tales peccāt cōtra filiū cui attribui-
tur sapia. **Tercij** ex certa malicia sicut iudas q̄ scīter vendi-
dit x̄pm̄. tales peccāt cōtra. s. s. cui attribuit̄ boītas. **Pro** quo
sciendū q̄ p̄t̄m̄ in. s. s. nō dimittit̄ hic neq̄ in futuro sic x̄ps
dicit in euāgelio **Matth. xxiij.** **Qui** dixerit verbū cōtra filiū hoīs
remittet̄ ei. s. q̄ dixerit cōtra. s. s. nō remittet̄ neq̄ h̄ neq̄ in
futuro **Vbi** notandū q̄ p̄t̄m̄ in. s. s. d̄ irremissibile p̄t̄ duo
Pr̄mo q̄ nō h̄z excusationem sicut p̄t̄m̄ q̄ p̄ ignorantia cō-
mittitur vel p̄pter fragilitatē. q̄ p̄t̄m̄ in. s. s. p̄cedit ex certa
malicia. **Secūdo** d̄ irremissibile sicut morbus d̄ incurabilis
de se q̄ tollit ea q̄ sunt cā curatōis eius sicut q̄ debilitat na-
turam et debilitat quietē et requiē. talis infirmitas d̄ incur-
bilis de se h̄ t̄n p̄ potētia dei pōt curari. ita est de p̄t̄o in. s. s.
q̄ de se tollit oīa que sūt cā remissionis peccati. t̄n p̄ infinitaz
dei m̄iam pōt remitti h̄ cū difficultate. ideo diligēter cauendū
est ab illo p̄t̄o q̄ fit scīter et ex certa malicia et ab oīibus
alijs peccatis mortalibus q̄ vnū p̄t̄m̄ frēq̄nter nascitur ab

alio. qđ sic pbat. Superbū q vult omnes excellere et exce-
dere dolet si aliqđ ei adequat et sic ex supbia nascit inuidia.
Inuidus aut ex facili irascit ei cui inuidet. ideo ex eo nascit
ira. Sed ira cū se non p̄t vindicare tristat. ideo ex ira nascit
acidia. Acidia vero solationē querēs facit auarū. Auaria
aut tpalibus abundās p̄t magis exercere gulā. Gula autē
post v̄tris repletionē defacili spumat in libidinē et ita gene-
rat luxuriā. Cū gre. Peccatū qđ p penitentiā nō diluit mor-
suo pondere ad aliud trahit. Tercia mors est eterne pene.
Nos videmus ad sensum q mors corporis est terribilissi-
mum oīm que occurrunt in hac vita sicut dicit Aris. Terribi-
lissimū oīm vidē esse mors. Sic etiā mors efna est grauissā
pena penarū et interminabilis qz dānati sp̄p moriunt et nūq̄
consumabunt. Videmus etiā ad oculū in p̄nti qñ aliqđ ago-
misat p tres vel q̄tuor dies qualē dolorē et q̄ amarissimā mor-
tem sustinet cū tñ mors nihil aliud est q̄ sepatio aīe a corpe
fm Aristo. Q̄ terribile tunc erit qñ dānati eternaliter mo-
riuntur: et sine fine agomizat cū eterna morte. Dñ ps. Mors
depascet eos. Si quis totum tuundum tunc haberet libenter
careret q̄ posset mori sicut pecus. Dñ dicit apoc. iij. Deside-
rabunt tūc mortē hoīes et mors fugiet ab eis. Dñ hic querit
vtrū dānati tūc bonū p̄nt velle. Rñdetur q̄ non. qz voluntas
deliberatiua intm̄ est corrupta q̄ nūq̄ p̄nt bonū velle. Vide?
em̄ in vniuerso q̄ triplex est drā loqz. s. supm? medi? et in-
fimus. In supmo sūt angeli et electi dei et isti ita sūt in bono
cōfirmati q̄ nullo p̄nt malū velle. In infimo loco sūt dānati
in iferno et isti sūt i malo obstinati q̄ nō p̄nt bonū velle. In
medio loco. s. in mūdo sūt hoīes vtriusqz sexus. et isti v̄s ad
mortē p̄nt eē boni et mali et cadē i p̄tm̄ et resurgē q̄ diu sūt
in mūdo. Itē querit vtrū demones p̄nt bonū velle aut facere
De h̄ babeť ex^m in pmp. Job. xxxij. Quantū ad terciā
ptē istius smois dicit hic apls. Si autē sp̄sancto scā carnis
mortificaueritis: viuetis. et h̄ tripliā vita. Primo vita natura-
li: qz vita corpal plonat p abstinentiā cibi et potus. Eccl̄.
xxvj. Qui abstinens est adiuet vitā. Et hec est vna rō q̄
olim antiqui prēs añ diluuiū et añ xp̄m vixerunt tā diu. Sed
post diluuiū hoīes nō tā diu vixerūt. Etiā tūc debilitate sūt
vires herbarū et fructuū. Sunt adhuc plures hoīes q̄ diutius
viuerēt si abstinentiā seruaret. Pt̄ in religiosis q̄ cōter diu-
tius viuūt q̄ seculares. Dñ Ihero. M̄ sanitatis est abstinentia

et mater egreditur voluptas: quia homines crapulosi diuersas
incurrunt infirmitates: sicut patet in diuitibus laute viuētibz qui
aut in abstinentia viuūt cōter sūt sani. *Alf. de regi. principū*
Abstinerē a cōestiomibz nimis et supfluitate est summa medi-
cina. *Secūda* vita est spūalis q̄ conseruat p̄ abstinentiā. *Vñ*
82 Ioh. vj. Spūs est qui uiuificat. *Nā. s. s.* ignis est. sic cor
da pura p̄ abstinentiā adquirunt. *Vñ dicit Luce. vj.* Beati
qui nunc esuriunt &c. *Vnde* notandū q̄ aīam hoīs nihil po-
test replere nisi ille cuius imaginē repñtat: sicut terra sigilla-
ta non nisi pprio sigillo implet. *Si* alteri applicet necessario
recipit imaginē alteri. *Et* prius figura scz aīa deo diuncta si
diungat̄ cuilibet tpali rei p̄ amorē recipit eius imaginē. *Au.*
O aīa talis es q̄lis est dilectio tua. *Ultimo* nota ex^m de mu-
liere q̄ audiuit dulcissimū cantū auiculae. *Hoc* q̄re in pm. g. xiiij
Dñica. ix. post penth. Ep̄la Pauli Ad Corintb.

Fratres. *Nō* sim? concupiscētes malorū sic et illi cōcu-
pīerūt. *Nec* ydolatre effidamī sicut quidā ex ip̄is quē
admodū scriptū est. *Sedit* ppl̄s māducāre et bibere
et surrexerunt ludere. *Neqz* fornicemur sicut quidā ex ip̄is
fornicati sunt et ceciderūt vna die. xxiij. *M.* *Neqz* tēpte? xp̄s
sicut quidā ex ip̄is tēptauerunt et a serpētibz pierūt. *Neqz*
murmurauerūt sicut quidā murmurauerūt ex ip̄is et pere-
runt ab exterminatore. *Hec* aut̄ om̄ia in figura cōtingebant
illis. *Scripta* sunt aut̄ ad correptionē nrām in quos fines se-
culorum deuenerunt. *Itaqz* q̄ se existimat stare: videat ne ca-
dat. *Tēptatio* vos nō apphendat nisi hūana. *Fidelis* autem
deus qui non patiet̄ vos temptari sup̄ id qd̄ ferre potestis.
sed faciet cū temptatione puentū vt possitis sustinere.

Sermo sup̄ Ep̄stola p̄cedenti.

Nō simus concupiscētes malorū sicut illi cōcupierunt. *s.*
Cho. j. *Nos* vidē? ad sensū q̄ qñ ex aliquo facto a-
liquis male cōtingit. *Illi* solēt amicos suos monē-
re simile malū incidant. *Sic* oīm fidelitū amicus apl̄s paul⁹
in ep̄la hodierna recitat pctā ppl̄i ysrahel quibz deū offende-
runt et etiā plagas q̄s incurrerūt monēdo nos fideliter ne ta-
lia faciamus. q̄ si fil̄es eis fuerimus in culpa fil̄es eis erim⁹
in pena. *Ergo* dicit hic. *Nō* sim? concupiscētes &c. *Vñ* in pñti
sermone tria sunt dicēda que tangunt̄ in ep̄stola hodierna
Primo quare nō debemus concupiscere malum. *Secundo* de
ydoatria vnde ortum habuit. *Tercio* de casu peccatorum

Quantū ad primū sciendū. qd quāqz rōnes pnt assignari q
re non deamus malū concupiscere. **Pri^m**. qd malū concupiscere ē
dyabolicū. Concupia em̄ mala dyabolū fecit ex angelo et h
pctm dyabolo assignatur. **Secūdu** est. qd q mala concupiscūt bo
nis n saturabunt. iux illud **Mat. v.** Beati q esuriūt et sitiūt
iusticiā. **Ter^m** est. qd malū concupiscere est concupiscere venenū spē
tis infernal qd peius ē. **Vñ ecā. xxj.** Quasi a facie colubri fu
ge pctm. **Quartū** est. qd malū est concupiscere vincula et carcēs
dyaboli appetere. **Prover. v.** Iniquitates sue capiūt ipiū et fu
nibz pctōz suorū vnusqzqz astringit. **Vñ ecā in ps.** Funes
pctōrū circūplexi sūt me. **Quintū**. qd malū concupiscere est mor
tē desiderare. **Sap. vj.** Hō p maliciā occidit animā suā. **Eze.**
xviij. Aīa q peccauerit ipsa moriet. **Et ecōtra dī Sap. j. ca.**
Noli zelare mortē Concupiscere dēm? toto corde grām in pnti
et gloriā in futuro. **Quantū ad secūdā ptē** istius smōis di
cit h apls. Neqz ydolatre efficiamini sicut qdā ex iphis. **Vñ**
sciendū. qd ydolū in vulgari noīat ab god. iō qd auertit hoīez
a deo. et subdit cū dyabolo ptra votū qd in bāp̄mo pmissit et
pōpis e? **Vñ** qrit cū hoīes ab inīcio m̄si vñū deū hēnt vñ in
cepit ista supsticio culture ydolorū. **R.** qd apd babel q nunc ē
magna cītas babilonia in q turris gigantū exōz legit. cui?
altitudo. lxxij. stadiorū fuisse fert. in hac ydolatria incepisse
phibet. in hac ecā ātr̄ps nasciturus fert. **Vñ** dī de babilōia
Coluber eribit q totū mūdū deuorabit. In hac cītate pām?
rex h? mūdī noīe nēroth regnauit. Et postmodū regnauit i
cītate mīnuē rex noīe mīn? q totā assiriā sibi subiugauit et noīe
suo cītatē mīnuē cōstruxit. iōnere triū dierū āplauit et a suo
noīe mīnuē occupauit. In q cītate postea ionas p̄dicauit. Ab
isto mīno orta sūt ydola sic mortuo belo ēge b. b. fil. nēroth
q bel? fuit p̄ mīn. **Nim?** in solaciū doloris: imaginē p̄is sibi
fec. cui tāta exhibuit reuerētiā vt qbuslibet reis q ad eā p̄fu
gissent p̄ceret. deinde hoīes de regno e? dīnos hōres imagi
e? ceperūt ip̄edē. h exēplo pluīmi cāis suis mortuis imagies
dedicāt. Et sic ab ydolo beli cetera traxerūt originē et ab e?
noīe gnale nom̄ originālē traxerūt. Sic ei dīus ē bel? ab assy
rijs sic et ab alijs natōibz sm ydeomata sue lingue dixerūt ali
bel. aliq beel baal et baali. imo et noīa sp̄ificauerūt aliq beelzeb
gor. aliq beelzebub. d. h hūē gen. et in scolast. hyst. scripta de
gnatōe sem. Insup dēōnes fōēs ydolorū irabāt et pplz p rñ
sa seducēres ludificabāt et sic ydolatria incepit. **Pro q sciendū** qd

aliq̄ xp̄iani sunt q̄ hodierna die ydolatrāt ad modū iudeorū
vitulos aureos adorantū. De q̄b̄ scriptura dicit **Exo. xxxij.**
Sedebat ppl's mādu. et bibe. et suer. ludere. i. ludū in vene
ratōe ydolorū facere. d. **H**ij sunt dii tui isrl̄ q̄ duxerūt te de e
ra egipti. **S**iles sunt illis xp̄iani isti q̄ qñ indigent aliq̄ si pe
tāt illud a deo vel a sc̄is. s. sanitatē corp̄is cū dolet caput l̄ dē
tes vel rē tpālē vel futurā rem h̄re et statim n̄ accipiūt. ip̄i sta
tim vadūt ad phytomissas et sortilegos q̄s sibi deos faciunt.
Un̄ ab eis requirūt occulta p̄terita vel futura q̄ ad solū deū p̄
nent. s. p̄dicere futura. **U**n̄ h̄ q̄ritur utz d̄inatio sit p̄ctm̄ mor
tale. **R̄.** s. fm̄ quosdā. q̄ act? d̄inationis exercet̄ tripliāt. **P**ri
mo qñ quis credit per illū actū realiter assequi quod intēdit
puta alicuius amorē vel furtū vel euentus p̄cognitionē. et tūc
talis de grauissimis p̄ctis vnū committit. **U**n̄ aug. et allega
tur in decretis **Q**ui diuinationes et auguria obseruat aut at
tēdit aut consēnit obseruātibus aut talibus credit aut ad do
mum eorum vadit aut in domū suā introducit aut miterro
gat sciat se xp̄ianā fidē preuaticasse et bap̄mū et paganū et
apostatā et si inimicū se esse et iram deī incurrissē grauiter in
si sacramentaliter p̄nīa emendatus a deo reconciliē. **S**ecundo
sit cū quis nō credit per illum actū realiter assequi et intēdit
tñ curiose experiri utz aliquid efficacie sit in tali actu vel non
et talis etiā peccat mortaliter quia est dubius et fluctuat in si
de postq̄ cōtra veritatē et firmitatē fidēi proponit experiri q̄
sit. **E**t scire dēt per fidē catholicā esse reprobātā. **T**ercio mō
ex sola leuitate et simplicitate h̄ etiā exercere m̄tē. nihil tam
in h̄ credēs eē virtutis et grē et efficacie. nec expiri intēdit an
i h̄ aliq̄ efficacia existat h̄ solū ex leuitate et simplicitate h̄ fac
Et h̄ vidz q̄busdā solūmō eē veniale p̄ctm̄ maxie ap̄d laicos
Sz q̄tū ad clericos q̄ tenēt h̄ scire q̄ in iure phibitū ē sp̄ est
mōle p̄ctm̄. **S**z q̄rit h̄ q̄ sit pena eorū. **R̄.** fm̄ cano. si d̄inato
rū et maleficorū p̄ctm̄ occultū est iponit̄ p̄nīa. xl. diez si noto
rū eucaristia negat̄. **E**t si sit clericus deponēdus ē et in clau
stro retrudēdus. **E**t si laicus excoicādus ē. ut d̄z. xxvj. q. v. nō
o3. **Q**uātū ad terciā ptē istius fm̄ ois dicit h̄ apls. q̄ se existi
mat stare: videat ne cadat. **U**n̄ h̄ q̄rit an facit q̄s p̄t cadē in
p̄ctm̄ mortale. **R̄.** q̄ duo sūt genera hoīz. **P**rimū vero sunt q̄
stāt i tiore dei et i bono p̄posito nūq̄ sciēter velle peccatē mor
tale. hos de? in sua bonitate n̄ faciliē p̄mittit cadere in p̄ctm̄
mortale. **U**n̄ r̄ich. **M**ortale p̄ctm̄ q̄tū videt̄ mihi non potest

committit sine obice gratie dei et corruptioe sui sine gradi lesione
primi. et sine magno contemptu dei. **H**oc probatur sic. quia sex requi-
runtur ad mortale peccatum. **P**rimo. quia sit contra preceptum domini. ut patet per
Augustinum dicentem. **P**ecatum inest dictum vel factum vel concupitum contra legem
dei. **S**ecundo. quia fiat deliberative et scienter. **H**oc iterum patet per augustinum
dicentem. quia omne peccatum est a deo voluntarium quod nisi esset voluntarium
peccatum non esset. **S**ene in libro de remediis fortuatorum. **D**imitte ex-
cusationem: neque peccat inuitus. **N**on de hoc sed in decem. **N**eque effi-
citur servus dyaboli nisi propria voluntate. **T**ercio. quia hoc fiat per de-
spectum in faciem vel actualiter vel habitualiter et cum aversione a ius-
ticia. quia in peccato sunt duo. scilicet aversio a creatore. et aversio ad
creaturam. **Q**uarto. quia illa aversio fiat cum contemptu iusticie ad ius-
ticiam. patet illud ratione. quia aversio a deo ad creaturam maximus
est contemptus. **N**on augustinus. **D**uo amores fecerunt duas civitates. scilicet dei
amor versus ad contemptum sui. et amor sui versus ad contemptum dei. **Q**uinto
quia illa aversio fiat cum perversa intentione. quia intentio ponit speciem
operi. **T**ercio. quia homo propter delectationem momentaneam postponat deum
eternum. quia si possit illam delectationem per habere deo vel per carere. ut
inquit gregorius libro nono. dyabolus versus equipollens. **S**ecundi sunt qui timorem
dei postponunt et conscientiam habent nimis latam et tales facili et mul-
tiplici peccant mortaliter. **H**oc sic probatur. quia tales non ponderant nisi gros-
sa peccata mortalia sed de omnibus alijs peccatis non curant nisi sit purum solamen
sati. cum tamen quicumque iurat scienter falsum peccat mortaliter. **I**tem
simpliciter fornicationem non curant nisi quod committat adulterium. cum tamen
omnis luxuria ex matrimonio est peccatum mortale. **I**tem offensa fra-
ternam non curant nisi quod vulnerasset vel occidisset proximum cum
tamen deus. **O**is qui irascitur fratri suo reus erit iudicio. **I**tem solvere
festa et ieiunia ecclesie non curat. **I**tem superbe se ornare in vestibus
chorisare ludere emere vel vendere versus fraudulentis: detrahere
maledicere blasphemare etc. **O**mnes enim tales non habent timorem.
nec dei amorem. **P**ecata plura mortalia committuntur et in periculo so sta-
tu statu. nam per quilibet peccatum mortali etiam per minimo damnamur. ita
bonum sicut per maximum. **N**on deus in decem. **U**num peccatum mortale deme-
retur vitam eternam quousque pena maior debeat maiori. **Q**ue-
ritur quare deus promissit petrum apostolum et ceteros apostolos et
etiam nos aliquando promittit cadere. **R**espondet **J**ohannes noster doctor quia hoc
fit quinque de causis. **P**rima est. propter sanctarum congregationum
excusationem. nam in modica congregatione christi quidam occi-
dit et nunquam surrexit ut iudas. **A**lij ceciderunt et surrexerunt
ut apostoli qui fugerunt a christo. **S**ecunda virgo maria nunquam cecidit

20
 dit. Nullus igitur congregatorum detrahat quoniam plurimi stare possunt
 et etiam resurgere post lapsum. Secunda causa est propter humilitatem
 de se nimium presumendum. Unde psalmista. Iniquum de sum. bonum. Plerumque vti-
 le est arroganti deseri a deo quatenus sue infirmitatis conscius ad
 humilitatem redeat et humilis post casum existat. nam spiritualia vi-
 tia in quibus non curatur semper latet nisi quod in manifestum vitium laba-
 tur. nam sicut in veste macula depomi non potest nisi in luto vel
 cinere priusmersa fuerit. sic etiam arrogans recedat. Unde augustinus. Audeo
 dicere superbis esse utile cadere in aliquod manifestum peccatum unde
 sibi displiceant. qui sibi iam placendo intus ceciderunt. Saluberrimum
 enim petrus sibi displicuit quoniam fleuit quod placuit quoniam presumpsit. Ter-
 tia causa est propter confitendum confirmationem. Valde enim sperare debet
 qui tantos audit cecidisse et contritio surrexisse. Ber. super Canon.
 Domine propter mansuetudinem que est in te currimus post te domine.
 illud audientes quod non speramus pauperem peccatorem: non lacti-
 mantem magdalenam: non homicidam confitentem latronem: non cha-
 naneam supplicentem: non publicanum: non negantem discipulum.
 non discipulorum persecutorem: et non ipsos crucifixores tuos. Quar-
 ta causa est propter compassionem proximorum. Iustitia enim pharisaeorum
 est lapsa in peccatum non compatitur. sed eos atrociter condemnare et iu-
 dicare. Juxta illud. Luc. vi. Nolite iudicare et non iudicabi-
 mini. sed nos christiani in peccato nostro tria considerare debemus. scilicet peccatum
 quod odire debemus. naturam quam diligere debemus. et penam quam
 compatiri debemus. Unde Innocentius. Cuius pectus tam ferreum. cuius cor
 tam est lapideum ut gemitus non exprimat. lacrimas non effun-
 dat. cum proximi et amici interitum intueatur. ut patienti non compatiatur.
 dolenti non condolere. Cum ipse ihesus vidisset magdalenam et so-
 rorem eius flentes infremuit spiritu et turbavit seipsum et lacrima-
 tus est. Unde gregorius. Perfectior est quod cum perfectius alios dolo-
 res sentit. Quinta causa est propter maiorem feruorem resurgentium.
 Omnes enim electi a deo cointer et frequenter perfectiores et melio-
 res erunt post casum quam resurgunt quam ante fuerunt. sicut via-
 tores qui vident suos socios longe processisse plerumque velotius cur-
 runt. Unde ambrusius. Certus sum quod deus nullum electorum suorum ca-
 dere permitteret nisi eum meliorem a suo casu resurrecturum sciuis-
 set. Datet in beato petro. sicut in magdalena: qui post casum
 meliores surrexerunt quam ante fuerunt.

20
 Dominica. x. post pasche. Epistola pauli ad Corinthios.
 Fratres. Quoniam cum gentes essetis ad simulacra muta
 putabamini cunctes. Ideo notum vobis facio quod nos

mo in spū dei loq̄s dicit anathema Ihu. Nō p̄t dicere dñs
ih̄s nisi in spūscō. Diuisiones aut̄ grāz sūt. idē aut̄ spūs. Et
diuisiones ministratiōnū sunt. vn̄ aut̄ de? q̄ opat̄ oīa in oīb;
Vnicuiq; vero dat̄ ministratio spūs ad vtilitatē. Alij q̄dē dat̄
p̄ spm̄ s̄mo sapie. Alij aut̄ s̄mo scie s̄m eūdē spm̄. Alteri fides
in eodē spū. Alij grā sanitatū in vno spū. Alij opatio virtutū
Alij p̄ hecia. Alij discretio spiritū. Alij genera linguarū.
Alij interpretatio s̄monū. Hec oīa opat̄ vn̄ atq; idē spūs di
uidēs singul̄ put̄ vult. **Sermo sup̄ eplā p̄cedēti.**

Citis qm̄ cū gentes eēt̄ ad simulacra muta put̄ du
cebant̄ eūtes. **1. Cori. xij.** In eplā hodierna apls
paul̄ instruit nos q̄ oīs grē et oīa bona sunt a spū
scō. et q̄ nullus p̄t facere aliq̄d bonū meritoriū vite eterne n̄
in spūscō. Et h̄ oñdit experim̄to p̄terite vite. d. **Satis qm̄ cū**
gentes rē. Vñ in p̄nti s̄mōe tria sūt dicēda q̄ tangūt̄ p̄ncipa
liter in eplā. **Pr̄o.** q̄t sūt genera hoīm in mūdo. **Secūdo** de
p̄uitate maloz xp̄ianoz. **Tercio** quō q̄libet sibi grām a deo
collatā expēdere dēt ad vtilitatē cōem totū ppli cū vno exēplo
Quātū ad p̄mū sciēdū q̄ tria sūt genera hoīm. s. pagani
iudei et xp̄iani. **Pagani** sūt q̄ neq; nouū neq; vetus testam̄tū
reipiūt. s̄ s̄m cupiam in q̄ nati sūt ābulāt. **Iudei** q̄ legē mo
sac̄ā ad lrām suāt circūcūcēdo se et alia legalia suādō. **Xp̄ia**
m̄ qui euāgelii ore xp̄i platū custodiūt se baptisādo. et alia
sac̄ia reuerēter suscipiēdo. **Pagani** ḡ dr̄nt ab alijs. eo q̄ sic
manēt sic genti sūt i stagiōe original̄ pcti q̄d ab ip̄a origie
strahūt sic oñdit d̄s. in ps̄. **Ecce in iniquitatib; conceptus sum.**
Vñ apls **Etiam?** nature filij ire et debitores pene eterne pp̄t
pctm̄ originale q̄d inoleuit in natura hūana. s̄ miseratio dīna
sep̄ curauit adhibere remediū strā morbi culpe original̄. nā
ab adā v̄s ad abrahā in fide parētū saluabāt̄. **Adulti** vero ob
lationib; et sacrificijs exercebant̄ que tamen ex necessitate
inducta n̄ fuerūt. cū sola fides p̄ dilcōez operās satisfeciss̄ ad sa
lutē. **Ab abrahā** v̄s ad xp̄m ē data circūcisio a q̄ mūdāt̄ puu
li ex seie abrahē. **Deinde** post tps̄ abrahē institutū est a xp̄o
bap̄matis sac̄m q̄d non solū culpā remittit. s̄ et sc̄ificatiōem
tribuit et in regnū celoz r̄serata ianua per xp̄i s̄guinē intro
ducit. **Vñ greḡ.** **Apud** nos facit aqua baptis̄mi quod apud
antiquos fecit fides parentū in paruulis. in adultis virtus s̄
sc̄ificatiōis et in alijs qui descēderūt ex stirpe abrahē vis cir̄

circūfōnis. Et ad bāpmū suscipiendū obligantē oēs hoīes
in nouo testamēto. Vñ Io: iij. Nisi q̄s renatus fuerit ex aq̄ rē
Et Albertus dixit q̄ aq̄ bāpmi dēt calefieri in hyeme. q̄ pue
ri ex aq̄ excessiue frigida mōles infirmitates strahūt. Sequē
h̄. Ad simulacra put ducebamī euntes. Simulacra muta co
lit q̄ totale creaturis inheret et eas ex toto corde diligit. Rō.
viij. Coluerunt et seruierunt creaturē potius q̄ creatori. Aug.
Hoc solū est peccare mōlitter: aliqd̄ deo p̄ponere in amore l̄
coeqrē. Qui em̄ peccat mōlitter p̄ponit creatori creaturā ut
auar⁹ pecuniā. Apl's ad Col. iij. Quorū dē? vter ē et gl'a
carnis delcātionē. Vñ sup̄ illud. Nō erit in te dē? recēs. Idē.
dicat. Illū vnicuiq̄ ē deus q̄s deo p̄ponit in amore. Vñ h̄ est
notandū in q̄bus creatura p̄ponit deo et plus fuit et eā plus
diligit. Certe s̄m Henricū de Hassia sup̄ Ge. ex sex signis co
gnoscit. Prīmū ē quē aliq̄s plus imitat⁹ et plus credit illum
p̄ponit alteri. h̄ clar⁹ ē. Secūdū q̄n aliquē magis hōrat aut
in eo magis p̄placet aut cui p̄mpt⁹ obedit: illū alteri p̄ponit
Tertiū q̄tū q̄s se alicui p̄format aut se sibi s̄bjat: tāto illum
magis diligere diuinat⁹. Prtz. q̄ eorū q̄ vere amici sūt q̄si vna
est volūtas. cū aīus ē q̄si alter ego. Quartū p̄ q̄ q̄s plura et
difficiliora patus ē facere aut eā spōte pati: illū magis dilis
gere et ceteris p̄ponere p̄bat⁹ rē. Quintū est q̄ illū q̄s p̄pone
re diuinat⁹ cuius amore vel timore alterius b̄nplacitū trasgre
dit⁹ aut ne ip̄m trāstet aut ei displiceat alteri obedire omit
tit. Sextū ad cuius honorē vel cuius grā aliq̄s ore agit l̄ ad
quē act⁹ suos ordinat illū oībus alijs p̄ponit. Sequit⁹ duce
bamī. Notādū q̄ triplex ē via p̄ quā dyabol⁹ ducit captiuos.
suos. s̄. erūnosa laboriosa et deliōsa. Primo p̄ viā erūnosa du
cūt paupes neccitate n̄ volūate rebo deficiētes. tumescētes et in
iniurijs ip̄atiētes. tribulatōe blasphemātes fures mēdaces.
De q̄bo d̄r Eccā. xxvj. Mendicitatē ne dederis mihi ne ege
state op̄pulsus p̄uicē nomī dñi mei. Vñ Cassio. Si paup̄ super
bit n̄ est si pauper. Et locuples si hūilitatē diligit n̄ est seculi
diues. Volūtates talitū inspiciēde sunt non noīa. Tales pau
peres ab iopia t̄pali trāsserunt ad miserā eternā. q̄ nesciue
runt b̄n vñ rebo s̄ per paupertatē volūtariā quē ē via paradi
si trāsiuūt apli et eā scī alij. Matth. xix. Ecce nos reliquimus
oīa et secuti sum⁹ te. Aug. super canonica Jo. Nō tibi disoli
ceat paupertas tua. nihil ea ditius p̄t inueniri. Vis sciē q̄ lo
cuples sit. celū emit. Secūdo per viā laboriosa lapidosam et

spinosa; ducit cupidos et auaros q̄ plurib; pericul; se ingerūt
ppter lucz t̄pale: corpi n̄ p̄cetes: de aīa m̄hīl curātes. nullo
tēpore q̄scētes. de q̄b; dī in **Psal.** **Cōtritiō** et infeliātas in
vīs eorū: q̄z tales corp; d̄terūt ⁊ aīas infeliāte p̄dūt. Tales
ab inq̄tūdine tēpali ad eternū laboris āgustias trāsserunt.
Sap. v. Lassati sum; in via inīqtatis et perdicōis. **Ambu-**
laui; vias difficiles. viā autē dñi ignorauim;. s. p̄nīaz q̄ ē
via ad deū. Si autē tāta tolerassent p̄ p̄ctis suis purgati ad
deū transissent. **Tercio** per viā deliciōsā ducit diuites delica-
tos gulosos et luxuriosos q̄ imitātur illū iuuenē epulonē. de
q̄ dī **Luce. xvj.** Qui induebat purpura et bisso: et epulabat;
q̄ndie splēdide: q̄ postmodū mortu; ē et sepultus in inferno
Dñ Grego. Momentaneū ē qd̄ delectat: eternū vero qd̄ cru-
ciat. **Q̄ntū** ad secundā p̄tē dicit **h̄ Ap̄ls.** Nemo p̄t hic di-
cere. dñs ihesus p̄prie n̄ in spū. i. in caritate. **Dñ ille** dicit p̄prie
dñm nostrū ih̄m xp̄m q̄ in volūtate h̄z et ei tāq̄ dño suo fuit.
at. Qui autē in p̄ctō mōli est fu; dyaboli est. **Dñ neō** p̄t esse
fui; xp̄i et dyaboli. **Mat.** Nemo p̄t duobo dñis fuisse. Nū
qd̄ em̄ xp̄s est meditari; dyaboli vt h̄eat cū eo suū cōmūer;
Cho. vj. Que ouentō xp̄i ad **Belial.** **Dñ sciendū** q̄valde de-
testabile ē et valde ignominiosū esse aliquē malū xp̄ianū
qd̄ q̄nq; modis oñditur. **Primo** i h̄ q̄ mal; christian; nega-
tor est christi. Et negatio talis peior videtur esse negacōne
illa quaz infideles christo faciūt. **Secūdo** in h̄ q̄ infideles negāt
verbo. mali xp̄iani vero f̄cō. **Dñ apostol; ad Thy. j.** Confite-
tur se nosse deum: factis autē negant. **Aug.** Quisquis f̄cis
Christū negat antichristus ē. Tales sunt oēs mali catholici
qui nō verbis sed factis negant Christū. **Contra** quos dicit
Bern. Efficacior est vox corporis q̄ vox sermonis. Itē i h̄
negatio infidelū habet ignorantā que aliquāliter attenuat
culpam illorū. **Multū** em̄ iudei et saraceni christo n̄ seruiunt.
quia nesciūt eū deū esse et libenter ei seruirent si eū cognosce-
rent. **Sed** christian; malus christo negat fuitū cū tamen eū
cognoscat dñm suū. Si duo homines negarent principi vni
vnū seruitū et vnus sic diceret principi **Nescio** vos eē dñm
meū et si ego scirem libenter vobis tanq̄ domino meo serui-
rem. **Alius** diceret. Ego bñ agnosco vos esse dñm meū. sed
in nullo vobis seruiā. **Tūc** princeps magis offenderetur de
negacōne secūdi q̄ p̄mi. q̄z videret se magis ab eo contē-
m. **Sic** q̄ntū ad h̄ videtur esse magis contumeliosa negatio

malī xpīanī q̄ iudei vel saraceni. **S**ecūdo q̄ tal' apostata ē:
et iō inutilis ē. q̄ sic palmes q̄ vitū ad heret est vitū et fertil' si
a vite separet tunc etiā ad nihilū valet n̄ vt in igne oburat'.
Sic xpīan' cū Christo adheret p caritatē: tūc p̄ciosus ē a fru-
ctuosus. si vero p p̄ctm ab eo separet materia ē incedn' infer-
nalis. **I**deo d' **Joh. xv.** Ego sū vitis vera rē. **H**onorabile est
esse monachū: ignominiosū ē esse monachū apostatā. **I**te licz
honorabile sit eē angelū: ignominiosus tñ ē esse angelū malū.
Hec sūt eiūsde p̄ctj denarij boni et mali. **I**de intelligas de cri-
stiano bono et malo. **T**ercō q̄ mal' xpīan' p̄ditor ē christi
peccādo a q̄ hz q̄cquid p̄t et cuius expēs viuit et nutrit et re-
stit'. **A**pl's. **Q**uid hēs qd n̄ accepisti. **E**t cū talibz expensis f-
uit cristī iūmīco. s. dyabolo. ḡ d' p̄ditor: et in extremo iudi-
cio manifestū erit eū dei p̄ditore fuisse. **N**ā fides ex vna pte
oñdit eum fuisse cristianū. et ex alia pte opa mala oñdūt eū
fuisse p̄ditore a iūmīco xpō. **F**ides oñdit q̄ fidelitatē cristō de-
buit. h̄ opera mala oñdunt q̄ n̄ fuauit fidelitatē in baptīsmo
xpō pmissam et per dñs p̄ditor fuit. **I**te fides mali cristianī
ad accumulū dānatōis eiūs erit. q̄ fides quedā litere sunt
dānatōis ip̄s. **E**rit em̄ scriptū lūme fidei in corde p̄ctōz in
die iudicij q̄ q̄ sciēt p̄ctm mōle dimittit: gaudiū dñi n̄ possi-
debit. **E**x alia pte in li. scie sue inueniē scriptū q̄ ipse mōli-
ter peccauit. **D**n̄ dñs erit q̄ ipse deus talē a regno suo exclu-
dat. **Q**uāto q̄ mal' cristianus ē infelix. **I**nfelicitas at ista p̄t
triplici' oñdi. **P**ri° in h̄ q̄ tāta felicitatē et hereditatez regnī
celestis alienauit a se p momentanea delcātione p̄cti mōlis.
Secūdo in h̄ q̄ puat seipsū participacōe oīm missaz: orōnuz
et elemosinaruz q̄ fiunt in ecclā dei ab oībz fidelibz. **Q**ui si in
bono statu fuisset participes esset oīm bonorū q̄ fiebant in ecclā
dei. **T**er° q̄ qd alijs est bonū: erit ei malū. **I**te qd alijs ē salū
erit ei mors. s. corpus cristī. **Q**uāto q̄ malus cristian' ē male-
dūc. qd signatū est **Mat. xxj.** vbi crist' maledixit ficulnee
hñt solū folia et n̄ frūs. i. bō opa **Dñ Wilhel.** **Q**uicūqz dōbo
vocat cristū dñm suū: et dyabolus ope: ē q̄si arbor cuius folia
sunt dei. frūs vero dyaboli. **E**t tal' potius reputāus ē arbor
dyaboli q̄ dei. **Mat. xij.** **E**x fruct. eo. cognō. eos. **X**p̄s dicit
Jo. vj. **O**pera q̄ ego facio testimoniū phibēt de me. **E**t opa
q̄ iste fac phibent testimoniū de eo q̄ ipse sit frū dyaboli. **E**t
per dñs maledūc. **E**t vt breuī dicaz. **Q**uicūqz agit malus
hō hz maledictionem super se in pñt. **Deu. xxj.** **M**aledūc q̄

non pmanet in smombus huius: nec eos opere perficit. Vñ
etiā in Psal. Maledicti q̄ declināt a mādatis tuis. Et etiā i
futuro erit eternalit̄ maledcūs. In signū hui⁹ oēs mali xp̄ia-
ni i die iudicij maledicti nominant̄ a xp̄o h̄. Matth. xxv. Ite
maledcī in ig. et. ¶ Qñtū ad terciā ptē istius smois dicit h̄
apls. Vnicuiq; dat̄ manifestatō spūs ad vtilitatē toti⁹ ppliā
cōitatis. Cōi h̄ faciūt q̄ acceperūt donū sapie et scis a deo et
liberalit̄ et gratis n̄ faciūt: h̄ in oib⁹ q̄runt ppriū honorē et lu-
crū tpale. Nō attēdetes qđ xp̄s dicit Mat. xxi. Gratis ac-
cepistis: ḡtis date. Vñ h̄ q̄rit vtr̄ aduocat⁹ p̄t q̄rere salariū.
R̄. fm ray. Pri⁹ moderate ab iniūo n̄ faciens pactū s̄b pena
finita cā. Et attēdi d; moderamen salarij fm quantitatē cau-
se et laboris et cōsuetudinē regionis. Itē secūdo q̄ritur in qui-
bus casibus et de quib⁹ aduocatus tenetur ad restitucōnem.
R̄. fm ray. q̄ tenetur ad restitucōnē illorū bonorū q̄ perdidē-
runt cōi qđ fuit aduocatus male. q̄. s̄. patrimonū amiserūt
iniuste vel dānificati fuerunt. vñ si p̄ cauillatōem suā abstulit
bonā cām. vel etiā si ip̄am ḡuat petēdo dilationē sup̄ falsū
et allegādo falsū et contra cōsciā vel etiā cauillosā positi-
onem ponēdo. vel instruendo falsū testē: vel instruendo cleri-
cum: denegando veritatē. et i similib⁹ tenetur adūsario ad in-
teresse. Item tenetur illis quib⁹ prestitit auxiliū si p̄pter suā
infidelitatem vel negligentiam iniuste amiserunt. Similit̄ te-
netur eis si amiserunt p̄pter ignorantiam. et hoc qñ iactabat
se scientem et non erat. vt Wilhelmus dicit.

Dñica. xj. post penthecostē ad Corinthios
Hēs notū vob facio euāgelū qđ p̄dicaui vobis qđ
accepistis in q̄ et statis: p̄ qđ et saluemi. q̄ rōne p̄di-
cauerim vob si tenetis n̄ frustra credidistis. Tradidi
em̄ vob i p̄mis qđ et accepi q̄ xp̄s mortu⁹ ē p̄ p̄ctis n̄ris fm
scripturas. et q̄ sepult⁹ ē et q̄ resurrexit t̄cia die fm scriptu-
ras et q̄ visus ē cephe et p̄ h̄. xj. aplis. Deinde visus ē pl⁹ q̄
q̄ngentis fr̄ib⁹ sil. ex q̄b⁹ multi manēt vsq; adhuc. qđā aut̄
dormierūt. deinde visus ē Iacobo. deinde aplis oib⁹. Nouissime
at̄ oīm tāq̄ abortiuo visus ē et mihi. Ego em̄ sū minimus a-
postolorū q̄ n̄ suz dignus vocari apls qm̄ p̄secutus suz eccl̄am
dei: Grā at̄ dei suz id qđ sum. et grā eius in me vacua n̄ fuit.

Sermo super epistola p̄ce dēti.
Pultus p̄ p̄ctis n̄ris mortu⁹ ē. 1. Cho. xj. Verba ista
eplē scripsit apostol⁹ Paulus Corinthijs q̄bus p̄us

predicauerat. **S** postmodū s̄buer̄si fuerant a falsis p̄phetis
et aplis. **A**pl̄us aut̄ repetit eis qđ p̄us docuerat. s. passio n̄
xp̄i: sepulturā et resurrectōem eius. qz h̄ sunt fundamenta f̄i
dei xp̄iane. **E**t signant̄ passio xp̄i trahit hoīem a malo et du
cit eū ad bonū. **E**go apl̄us dicit. **C**rist̄? p̄ petis n̄ris mortu
us ē. **N**ū in p̄nti s̄mone tria sunt dicēda. **P**ri° de morte xp̄i:
de **A**dā et **E**ua. **S**ecūdo de humilitate et dignitate bonorū
xp̄ianorū. **T**er° quō aū natiuitatē xp̄i filij suū? **Q**uātū
ad p̄m̄ q̄rit̄ s̄ q̄re xp̄s i iuueili etate p̄ nob̄ mori voluit. **R**ūc
Job. mider. **P**ri° vt ex h̄ magis suā dilectōem d̄mēdaret. qz
vitā suā p̄ nob̄s dedit q̄ndo fuit. xxxiij. annorū et in p̄fe
ctōi statu suo. **S**ecūdo qz n̄ querebat vt appareret i eo na
ture sue diminuō et decrescētia et vt in illa etate moriēs et re
surgēs futuram resurgentiū q̄litatē in ipso xp̄s p̄nūciaret. qz
s̄m̄ **T**ho. et m̄ḡm̄ s̄m̄ay oēs hoīes resurgēt in etate xp̄i. qz
tūc ē h̄o in p̄f̄o statu. **S**ecūdo q̄rit̄ q̄re paschali tpe voluit pa
ti. **R**̄ p̄mo qz sic in figura oli tpe pasche edebat̄ et imolaba
tur agnus: sic etiā cristo paciēte agn̄s dei q̄ tollit p̄c̄tā mūdi
p̄ redēp̄cōe oīm fidelīū occidebat̄. **S**ecūdo qz sic i tāto festo
pasche qđ ē maximū ad festiuandū q̄r̄ire solebat ad iheru
salez multitudo ppli mūdo innotuit passio xp̄i clar̄ q̄ alio tē
pore. **T**er° qz sic passio xp̄i acerbior fuit in q̄ vitā sui corp̄is
corā maḡ multitudīe ppli p̄ nob̄s tradidit moriēdo in oate
crucis q̄ tūc t̄pis ignomīosa fuit. **T**er° q̄rit̄ q̄re. vj. feria mo
ri voluit. **R**̄ qz **A**dā illo die f̄c̄s ē et lapsus. sic xp̄s eadem
die mortu? ē vt oē genus humanū redimeret. **N**ū loq̄ndo s̄
aliqđ de p̄mis parētibz q̄rit̄ vbi **A**dā creatus fuit. **R**̄ in
Ebron de limo t̄re et post h̄ posit? in paradiso q̄ ē locus ame
nissim? in oriēte altior t̄re in q̄ arbores diūsi generis cōi va
rios def̄c̄s erāt p̄f̄ite. **S**bigrā vt si h̄o de vna arbore tpe cōi
gruo ederet āplius nūq̄ esuriret: agruo tpe de alio nūq̄ las
saret. ad vlt̄m de ligno vite vteret̄ et āpli? nūq̄ senescēt et
n̄ infirmaret̄. et nūq̄ moreret̄. **I**tē q̄rit̄ vbi ē **E**ua creata. **R**̄
de costa viri dormiētis in paradiso vt sic i vna carne ita et i vna
mēte p̄ dilectōem verā eēt fil̄ vniū. **I**tē q̄rit̄ q̄d̄iu fuit i pa
diso. **R**̄ per tres horas. **S**exta feria hora t̄cia vir ē creatus
et tūc iposuit noīa aīalibz s̄m̄ p̄prietates eorū. **S**exta hora mu
lier creata ē et postea de vitō ligno comedit. viroqz suo po
mū porrexit: ob cui? amorē comedit. **E**t p̄t? h̄ hora. ix. deus
eos de paradiso eiecit. **E**t sic **A**dā cū **E**ua in ebrō reuersus ē

ubi creatus fuit. ibiq; filios pcreauit. **O**caso at **A**bel a cayn
 centū ānis caste vixit cū eua: h qz xps de maledcō semine cay
 nasū noluit. p angelū monitus iterū mulieri ē associatus. **E**t
 p abel seth ē genitus q fuit terā filius **A**dā de cui? seie nat?
 ē: q post h p nris pctis ē mortu? **I**n h xps maximā caritatē
 suā nob ondit. **J**oh. xvj. **M**aiores cari. ne. hz rē. **A**ug? **V**ide o
 hō q amore diligit te de? tuus q p te ligatus ē vt a vinculis
 te solueret. p te flagellatus ē vt te a flagellis ire et ne erue
 ret. p te iudicatus ē vt te ab etne dānacōis iudiāo liberaet
 p te coronatus est spinea corona vt te coronaret in cel. p te
 vulneratus ē: vt te egrotū sanaret. p te mortu? ē: vt te ab et
 na morte liberaret. imo tātus fuit amor xpi vt etiā idem **A**u
 gustin? dicit. **S**i **C**hrīstus marie filius tot mēbra habuisset:
 q sunt stelle in firmamento celi. et quolibet membrū ppiuz
 corpus habuisset: oīa in mortē tradidisset anq hominē de po
 testate dyaboli non liberasset. **Q**uantū ad secundā partē
 dicit h aplūs **E**go sū minim? apl? oīū: et non sū dignus voca
 ri aplūs. **I**deo docet nos aplūs hic humilitatē hīe et humi
 litatē diligere. quia qnto q̄s est hūilior. tanto magis in futu
 ro exaltabit. **E**t h naturaliter pbatur p qtuor exempla. **P**ri
 mo pbatur per pupillam oculi. **N**ā qnto nigrior tāto lucidi
 or. **C**anti. p. **N**igra sū. s. in reputacōe mei. et ideo formosa ī
 aspectu dei. **S**ecūdo pbatur p candelā. qz qnto plus inclināt
 tāto plus accēditur. **T**er? pbatur per aquaz qz qnto magis
 descendit. tanto magis ducit. **Q**uarto pbatur in arbore. qz
 qnto pfundius in terraz radices figit. tāto altius seper crescit.
Vn hic q̄ritur vtz humilitas sit maria virtutū. et deo maxie
 gta. **R**e fm scm **T**ho. z. z. q. rñ. q sic. **R**ō hui? ē fm **A**risto
 victus est circa difficile. h difficile est minoribz se subicere et
 ppiā voluntatez ppter dū frangere. h facit humilitas. g est
 maria virtutū. **I**te pbat ex h qz opponit grauiori peccato.
 scz superbie. g ex hoc videt esse maior virtus. quia fm p̄m
 sicut ppositū in pposito. ita oppositū in opposito. **E**t etiā per
 humilitatē homo citius exaudit. **V**n dicit in **P**sal. **R**esperit ora
 tionez humiliū. et n spreuit prece; eorū. et altius remunerat et
 exaltat. **L**uce. xvj. **Q**ui se humiliat exaltabit. **V**n **A**mbrosi?
 sup bti immaculati. **Q**uāto em q̄s est abiectior in h seculo tāto
 magis exaltabit in futuro. **S**z ex q humilitas est tāta et ne
 cessaria hōi tūc sciendū q multas cās humilitatis inuenim?
 in nobis ex parte corporis. si respicis eius originez siue eius

finem suae eius statū pntē. **Been.** Cogitavnde venis et erubē
sce. ubi es et ingemisce. q̄ vadis et tremisce. **Si** cogitas vñ
corp? venit tūc inuenies q̄ ex putredine. **Job. xvij.** Putredi
m dixi pater me? es mater mea et soror mea verumbo. Attēde
etiā q̄ hō nudus nascit̄ membris ipotens et flere incipiens.
Job. i. **Nud?** egressus sū ex vtero matris mee. **Cap. p.** Pri
maz vocē emisi simlē omnib? plorās. Attēde etiā ad quē finē
venis et q̄ corpus tuū pulvis et cinis erit. **Gen. iij.** Pulvis
es et in pulverē reverteris. Itē corp? a vermib? est corroden
dū. ḡ nominatur cadaver. i. caro data vermib?. Itē i primis
nostris defectuosis et infirmis paupib? habem? cās humilita
tis. vt si attēdamus multos de fratrib? nris esse leprosos ce
cos. infirmos. impotētes. multis miserijs afflictos et nescis
vtr? eris adhuc talis ante finē vite tue. Itē q̄ creature par
ue q̄ntitatis sicut musce et vermes et hys filia pua animalia.
Item q̄ntur hic vtr? deus creant ista pua animalia? **Rūdet**
Cluādar? q̄ pulices et musce sunt p̄t supbiā creature hūa
ne create. Cū eū pūgāt de die musce et de nocte pulices. cogi
tat hō qual sit cum nō possit minimis vermicul? resistere. vñ
regem pharaonez n̄ vñ non leones vastauerūt. s̄ pulices et
ciniphes affligerūt. **Q. iij.** ad terciā partē dicit hic ap̄lus
Grā dei sum id qd sū. Vbi notandū q̄ hō p naturā est fili?
ire. mortū autēz cōdenatus qñ natus est. **Ephē. v.** **Eram?** em
natura filij ire. **Hoc** p̄t in pueris sine baptismo de cōdētib?
qui damnanē n̄ p̄pter p̄tū actuale. s̄ originale in q̄ cōcepti
et nati sunt. sed gratia dei facit hoīem filiū dei et heredem re
gni. **Dñ ap̄lus.** **Si** filij et heredes. **Dñ** valde magnū et lau
dabile est aliquē xpianū esse vt p̄t in septe. **Dñ** primo bonū
xpianū dñs **Ihesus** diligit cordialiter. **Dñ** scriptū est. **Ego**
diligentes me diligo. imo illa caritas est fidelitas quā habet
deus ad bonū xpianū et excellit oēm fidelitatē et caritatē totū
us mundi. **Hoc** p̄t ex hoc. q̄ vellet p̄pter vnū hominē et p̄t
vnam animā iterū mori et crucifigi si necesse eēt. **Quis** em̄ p
alio vellet pati illa? **Cōspui.** alaphis cedi. flagellari. coronari
crucifigi. **Job. xiiij.** **Maiore** caritatē neō hz zc. **Secūdo** quia
bon? xpianus ē templū et habitaculū dei. **Dñ ap̄ls.** **Tēplū**
dei scū est qd estis vos. imo ipsi sunt celi i q̄ maxie delectat̄
et valde delectabile ē habitare deū cū eis. **Deorū.** **Delicie** mee
sunt esse cū filiis hoīm. **Dñ** nec mir? q̄ h̄ celū inhabitet liben
ter ihs: qd vtiq; n̄ qñ ad ceteros dixit tantū vt fiat. s̄ pugna

uit vt adq̄reret. oc cubuit vt cederet. Ergo sicut gloriose
inhabitat cū sctis in celo. sic gr̄iose cū bonis xp̄ianis in mū
do. **Ter°** qz minimū qđ facit xp̄ianus in hoc mūdo scz vnuz
pater noster in caritate plz placet deo q̄ oīa opera q̄ facta sūt
in mundo ab initio vsqz hodie a mal xp̄ianis. Insup oīa bō
q̄ sunt a cristifidelibus. sicut dī in **Psalm.** Particeps ego sum
oīm tī. te. rē. Et in futuro oīa gaudia et merita bte Marie v
ginis et oīm scōz in celo exntū ad eū ofluent scū adiuden
do. Hoc aut erit sū m̄gīm sūmaz per caritatē que in singul
erit pfecta. Quarto qz etiam mala sūt eis bō tā ppria q̄ ali
ena. et hoc tā in pnti q̄ in futuro. Hoc sic pbatur. pū° pctā
ppria. qz ex h̄ humiliatur magis post lapsuz et frequēter fer
uentiores erunt q̄ an fuit. **Exemplū in Petro et Magda**
lena. Similiter in futuro pctā maloz cedet bonis in bonuz.
qz ex h̄ regnatūtur deo qz eos liberauit ab illis pctis **Vñ Au**
g? Supplicū maloz erit gaudiū bonoz **Vñ ps.** Letabitur
iustus cū viderit vindictā. Quanto quia bon? xp̄ianus ē cū
dño a dominus cū eo. siue sanus siue infirmus: siue in mensa
siue in ecclā. siue in cāpo siue in lecto. et in omni loco a in om
ni tēpe. die noctuqz. tā in vita q̄ in morte. vñ diat p pphetā
Nō te deserā. Et in ps. Cū ipse sū in tribulacōne. **Aplūs**
Viue viuimus siue morimur: dñi sum? Sexto qz bonū xp̄ia
nū xp̄us honorat siue i pnti siue in futuro hic honorat. qz que
libet xp̄ianū noiat frēm m̄zem et sororē **Math. xij.** Quicūqz
fecerit voluntatē p̄is mei rē. Et hic est magn? honor esse a
noiar frēm regis celestis. **Vñ dī.** Gloria et honore coronasti
eū dñe. Septimo qz q̄libet bon? xp̄ianus ē bñdāus a deo hic
et in futuro. **Deute. xxxij.** Bñdāus tu i ciuitate. bñdāus tu in
agro. Et in futuro bñdicet cū dī. **Venite bñdci p̄is mei rē.**

Quinta duodecima epistola Pauli ad Corinthios.

P Res. fiducia tales hēmus per xpm ad dñm. non q̄
sufficientes simus cogitare aliquid a nob̄ quasi ex no
bis. s̄ sufficientia nostra ex deo est. Qui ydoneos nos
fecit ministros noui testamenti. non lra sed spiritu. **Littera**
eū occidit. spūs autē viuificat. Qz si ministratio mortis lris
deformata in lapidibus fuit in gloria ita vt n̄ possent intēde
re filij israhel in faciem **Moyfi** ppter gloriā vultus eius que
euacuatur quanto magis ministracō vite erit in gloria. **Nā**
si ministratio damnatōis gloria est. multo magis abūdat
ministerium Christi in gloria.

Sermo super epistola precedenti.

Fiducia talē hēm? per Iēm xpm ad deū: n̄ q̄ sufficiē
tes sim? aliqd̄ cogitare ex nob̄ q̄si a nob̄ h̄ sufficientia
nr̄a a deo ē. n̄. **Cho. iij.** Hic apls on̄dit osidendū esse
in deū et h̄ ppter nr̄m defc̄m et dīm adiutoriū: qd̄ nob̄ sp̄as
liber tpe gr̄e parat? ē impendere de? n̄z ihus xpus. Nā in eo
q̄ satisfecit p nob̄ meruit nob̄ tria. Pri° remissionē culpe. In
signū hui? habuit in cruce caput inclinātū et brachia extēsa
tāq̄ extēdes ea ad osculū et ad āplexandū pctōres. **Job. xij.**
Cū exaltat? fuero a terra oīa trahā ad meipsum. Secūdo ad
colla cōem gr̄e habuit man? pforatas q̄si paratus largiter ef
fundere dona spūssancti. Ter° apercōem ianue celestis. Et i
signū hui? habuit latus apertū in cruce ut paderet nob̄ aditū
introeūdi in paradīsū. h̄ h̄ n̄ habem? ex nr̄is meritis: h̄ p xpm
tāq̄ per p̄ciū et redēptorē quē p̄ dedit nob̄. Ergo dicit h̄ apo
stol? **Fiducia talē hēm? p dīm iēm xpm.** Vñ in pñi finone
tria sunt dicēda. Pri° de tripliā cōfidentia et de efficacia pñie.
Secūdo quō cōsatio nr̄a versari d̄z circa septē. Ter° de insuf
ficientia nr̄a. **Qūtu** ad primū sciendū q̄ triplex est cōfiden
tia siue spes. s. maledicta mēdax et sc̄a. Maledicta ē illa in q̄
pctōres maḡ audaciē peccāt dicētes. De? ē misericors et nō
tā dure et grauiē nos dānabit. De q̄ d̄z **Sap. iij.** Vacua est
spes illor̄ et labores sine fructu et inhabilia opa illor̄ sunt.
Vana ē spes ipior̄. **Eccā. v.** Ne dicas mīa dei magna ē: mē
titudinis pctōr̄ meor̄ miserebit. Que spes ideo maledc̄a ē
q̄ deū inhonorat vñ honorare debuit. et inde peccat: vñ ces
sare debuit a pctis. Secūda mēdax ē cui q̄s peccat: q̄ sperat
se diū victur̄ et aduc querendū vel saltem in fine pñiam ha
bitur̄. De q̄ d̄z **Job. vi.** Araneaz tela: fiducia eorum. Confi
dunt in nihilo et sequuntur vanitates. Eorum spes ideo ara
nee tele comparat̄. quia vno flatu in morte dispergitur sicut
tela: quod euidenter patuit in illo diuite qui dixit **Luce. xij.**
Anima mea habes multa bō ad annos plurimos. Tertia bñ
dicta ē et est illius q̄ totā cōfidentiam suā solummodo ponit
in deū: sperans hic grām: misericordiaz et remiaz peccator̄ su
orū oīeq̄ ex mīa dei: de q̄ d̄z cuilibet peccatori penitenti **Mat.**
ix. Fili remittuntur tibi peccata tua. Vbi sciendum q̄ impiū iu
stificatio primo est opus maxime potentie. quia scdm̄ **Augu**
stinum. Magis est peccatorem conuertere q̄ celum et terrā
creare. Quia ipse dixit et facta sunt: ipse mādauit et crea ta

sūt: nec ibi inueniunt aliquā resistantiā nec contradicōnē sicut in
pctōre in q̄ inueniunt resistantiā. s. p̄uaz volūtate eius. Secūdo
ē op̄ p̄fundissime sapiē eius. qz tūc cor vel mens ei ē q̄n vas
fractū qd nullā sapiām dānebit. Sapiens at̄ figulus sicut
deus ex eodē luto alterz vas facere potuit ex illo qd fuit fra-
ctū: sicut patuit in oculis eius. vt habet̄ **Here. xxviii.** Ter-
o est op̄ largissime clementie. qz misericordit̄ respicit et gratifi-
cat pctōrez. Vñ apl̄s ad **Thimo. iij.** Nō ex opibz iusticie q̄
fecimus nos. **Exemplū de Paulo** q̄ exns in actu et volūtate
peccādi et persequēdi ouert̄ ex sua mīa et clementia per sac-
mentū p̄nie. Vñ h̄ q̄rit̄ vtz per p̄niaz opera mortificata per
pctm̄ reuiviscūt. R̄ fm̄ sc̄m̄ **Tho. q̄ sic.** qz p̄nia infundit gr̄-
tiam. et per dñs dat alias gr̄as q̄s habuit et inter alias erat
opera b̄ q̄ erant mortificata q̄ restituitur. Vñ hic q̄rit̄ vtruz
oēs virtutes q̄ per pctm̄ erant perditę p̄ p̄niaz restaurantur
R̄ndit Thomas q̄ sic. Nō est qz per p̄niam remittit̄ pctm̄
Modo peccatuz non dimittit̄ sine infusione gratie. Vñ sequit̄
q̄ oēs virtutes per penitentiaz restaurant̄. In figurā istius
habemus de filio pdigo qui ppter stricōnem et penitentiam
fuit ad p̄stinaz gr̄az restitut̄. Dico tñ q̄ hō resurget aliquñ
in cēli gratia. aliquñ in maiori. aliquñ in minori fm̄ dispositio-
nē suā. Itē sciendū q̄ de? per actū p̄nie p̄mīuz vult facē q̄ de
fco facit qd per bt̄az v̄ginē a scōs n̄ fac. h̄ sic pbat̄. Volo q̄
aliqs pctōz sit in pctō mortali nolens penitē de ipso. Et si bt̄a
virgo v̄nigenito suo oñdes vbera q̄be eū nutriuit petet̄: eū n̄
exaudiret. S̄p̄t si oēs facti in celo: et oēs hoīes in t̄ra et oēs
creature vna voce clamarēt et peterēt: n̄ exaudiret̄. Rō ē qz
dīne perfectōm̄ repugnaret. sed si iste pctōz petit per actum
p̄nie exaudiret̄. Ecce q̄nta dilectōe de? diligit p̄niaz. Itē pe-
nitētiā ē tā bō q̄ n̄l melius intelligi p̄t. hoc p̄t sic pbari. Taz
bō ē p̄nia q̄ mala est culpa mortalis. Rō h̄m̄ ē. Quātū aliqd
ē malū: t̄m̄ illius ablacō ē bona. sed culpa mortalis est tā ma-
la q̄ penus intelligi non potest. qz bonum summū peccatuz
aufert. Etiam sicut iustus dominus summe iusticiā diligit.
ita sume peccatū mortale odit. Et ideo q̄ntū in ipso est para-
tus est ipsū destruere semp̄ dūmodo ex parte hoīs nō remo-
ueat q̄ p̄niam negligit vel stēnit. Vñ yñ. de sū. bō. Penitētia
est medicamentū vulneris: spes salutis: per quam peccatoēs
saluantur: et per quaz ad misericordiā deus puocat̄. **¶** Quā-
tum ad secundā partē dicit̄ hic q̄ non sumus sufficientes ali-

quid cogitare a nob. **H**ic docet ap[osto]lus q[uo]d n[on] debemus cogitare
de nob q[ua]si ex nob: s[ed] nos et o[mn]ia n[ost]ra ad de[um] referre debem[us] q[uo]d e[st]
bono[rum] o[mn]i[um] b[eat]itudo cu[m] q[uo]d de[us] esse n[ost]ra cogitatio vt de nob dica
tur illud **1. Cor. v.** Cogitatio eor[um] apud altissimu[m]. **P**ro q[uo] sci
endu[m] q[uo]d cogitatio n[ost]ra cu[m] d[omi]no adiutorio p[ro]sari d[icitu]r circa septē.
Primo circa p[re]terita p[ec]c[at]a vt ea defleam[us] et peniteamus et sa
tisfaciamus. **O**p[or]tet e[ss]e deo nos satisfacere p[ro] p[ec]c[at]is n[ost]ris: q[uo]d
p[ro]bat[ur] trib[us] ex[em]plis. **P**rimu[m] e[st] si q[ui]s l[ite]ras vel instrumentu[m] aliq[uo]d
fecisset co[n]tra aliquem: o[mn]i[um] p[ri]mo q[uo]d scriptu[m] deleat anq[uam] v[er]ba pete
ret. **N**o[n] g[en]t[er] sufficiat vt de[us] p[ro] v[er]bia[m] petam[us] n[on] p[ec]c[at]a n[ost]ra in co[n]
scia deleam[us] p[er] o[mn]i[um] co[n]fessionem et satisfactio[n]em. **S**ecundu[m]
exemplu[m] si q[ui]s aliu[m] malediceret n[on] satis e[ss]et q[uo]d h[ic] ampli[us] n[on] fa
ceret nisi de h[is] q[ui]b[us] maledixit peniteret: et voce retractaret
Sic p[ec]c[at]o[r] q[ui]ens m[od]o[rum] peccat sp[iritu]aliter loq[ua]ndo toties ma
ledicit deo inq[ui]ntu[m] co[n]tra eius p[re]cepta facit et ipsu[m] vilipedit. **P**ro
p[sa]. l. Quotidie nomen me[u]m blasphemant inter vos et in g[e]n
tes. **N**on g[en]t[er] satis e[st] vt de h[is] q[ui]b[us] maledixit peniteret et vo
ce retractaret: nisi etia[m] culpaz suam p[er] o[mn]i[um] co[n]fessionem et satisfactio
nem recognosceret. **I**ux[ta] illud. **I**ust[us] p[ri]mo accusator e[st] sui. **P**ro
etia[m] p[sa]. **N**arra si q[uo]d h[ab]es vt iustificeris. **T**erci[u]m exempl[um]
sicut debitor a debitis no[n] absoluitur nisi debitu[m] debitori p[ro]sol
uat. **S**ic peccator a peccatis non absoluitur: nisi deo satisfa
ciat: quia quotiens peccamus: totiens dei debitores sumus.
Et ideo oramus quotidie in oratione dominica. **D**imittite nob
debita n[ost]ra. **U**nde **A**ug[ustinus] in li. de p[en]it[entia]. **A**d agendu[m] p[en]it[entia]m
n[on] sufficiat mores in melius co[m]mutare et a malis factis recedere
nisi et de h[is] q[ui] facta sunt d[omi]no satisfacias p[er] p[en]ite[n]tiam dolorem:
p[er] h[um]ilitatis gemitu[m]: p[er] o[mn]i[um] co[n]fessionem cordis: et sacrificiu[m] boni o
peris. **P**ro **B**ern[ardus]. **S**i vis agere p[en]it[entia]m o[mn]i[um] te membra corp[or]is
affligere et iudicare teip[su]m: vt non incidas in manu viuen
tis. **S**ecundo circa p[re]cepta vt ea impleamus. **E**ccl[esiastes]. iij. **Q**ue
p[re]cepit tibi de[us] illa cogita sepe. **A**bsq[ue] e[ss]e illis p[en]it[entia]z eter
ne beatitudinis intrare non valeamus. **M**at[h]. xix. **S**i vis ad
vita[m] ingredi sua mandata dei. **U**bi sciendu[m] q[uo]d diuina p[re]cep
ta adeo concatenata sunt vt qui vnu[m] transgreditur: om[ni]a
transgreditur: quia si vnus circulus catene confringit[ur]
omnes qui p[er] eam ligantur dissoluntur: sic etia[m] cum quis
vnu[m] mandatu[m] transgreditur tantu[m] e[st] ac si plura transgrede
retur: licet in plurib[us] grauius peccet. **I**aco. ij. **S**i quis aut[em] le
gem seruauerit: offendens aut[em] in vno fact[us] est omnium reus

Sic p̄t̄ q̄ q̄ in vno pctō mōli offendit deū inimicus dei cō-
stituit̄. Et si sic deccedit eternalit̄ dānatur: n̄ tñ tāta penā ha-
bebit: q̄ntā ille q̄ in multis t̄nsgressor fuit. **¶** Vñ h̄ q̄rit̄ vtz̄
precepta sint leuia q̄ aliq̄bo ḡuia vidētur. **R̄** p̄mo leuia sunt
magnā caritatē h̄ntibus. qz caritas oīa suffert. oīa sustinet.
Mat. xj. Jugū em̄ meū suauē ē zc. **Secūdo** graua sunt mo-
dicā caritatē h̄ntib: de q̄bo d̄z **Mat. vj.** Acta ē via q̄ duat ad
vitā. **Vñ Psal.** Propt̄ verba labiorū tuorū ego custodiui
vias duras. **Tertio** dē m̄ cogitare cristi passionē. **1. Pet. iij.**
Cristo in carnē passo et vos eadē cogitacōe armami. s. oīa
oīa mala. **Vñ Aug?** de verb̄ apli. Hec de cētia tāta fuit: q̄nta
cogitari potest. **Nā** quō supbia sanari p̄t si humilitate filij dei
n̄ sanat̄. a quā impietate sanare n̄ potest pietas. Itē sciēdū q̄
certissimū signum ē q̄ hō cristū diligit q̄n passionē et mortē
eius frēq̄nter cogitat. **Nō** est qz amor n̄ est nisi qdā motus
amantis in amatū. Et iō amor cordis hoīem q̄scere n̄ finit
s̄ q̄tidie mouet eū vt cogitet de amato. **Mat. vj.** Vbi est the-
saurus tuus: ibi est cor tuū. **Quarto** mortē ppriam q̄ ppinq̄
q̄ certa q̄ amara sit vt et vitā nrām emendemus et pctā vite
m̄. **Eccā. viij.** Memorare nouissimā tua zc. **¶** Vñ hic q̄ritur
vtz̄ t̄minū hoīs prefixū q̄s possit excedere viuēdo vel preue-
nire moriēdo. **R̄** q̄ vnicuiqz statutū ē a deo q̄diu viuere de-
beat in h̄ seculo vltra quē terminū n̄ potest viuere vnus mo-
mentū. **Vñ d̄z Job. x.** Cōstituiisti terminos eius q̄ p̄teriri nō
poterūt. **Potest** tñ q̄s terminū vite sue anticipare siue sit in
armatos siue in bestias ruēdo. siue veneno. laq̄o seu flammis
se ingerēdo. sicut mercenarij prauis moribus pōt efficere: vt
n̄ solum mercede p̄uetur veruētā vt añ adductum tēp̄ expel-
latur. **De h̄** habet̄ exēplum in veteri testam̄to. **De?** eduxit fi-
lios isrl̄ de egipto vt daret eis terrā p̄missiois. quā tñ p̄pter
pctā sua n̄ sunt adepti. **Sz** añq̄ ibi vniēt̄: q̄ fuerūt. xx. anno-
rum et exierunt terrā egipti. oēs in deserto mortui sunt. exce-
ptis duobus. s. **Iosue et Caleph.** **Quinto** circa distractum iu-
diū vbi reddem̄ racōem de inutilibus cogitacōib? et iu-
diciis. similē de verbis ociosis nociuis et q̄ manifeste sunt cō-
tra deum et proximum. s. iurando per deum. blasphemando
maledicēdo zc. verba scurrilia et mendosa p̄ferēdo. **Simi-**
liter de operibus malis cōmissis et bonis omissis. **Hoc** extre-
mum iudiciū expressit **Iherom?** dicēs. Siue comedo siue dor-
mio siue bibo quotidie senat̄ hec vox in aurib? meis. **Surgi**

te mortuū uenire ad iudiciū. **Bern.** Nulla res sic a p̄cto s̄uat
sicut terror iudicii. **Ser** to circa penas inferni ut p̄caueam?
nos ab ip̄is q̄ sūt amare. multiplices et eterne. Si em̄ finē
haberēt aliqd̄ eēt. s̄ fm̄ **Bedā** in inferno nulla ē redemp̄o
nec dolor mitigatio. **Septi°** circa gaudia eēna ut ea deſide-
rem? et digna p̄ eis opemur. **Ihero.** in epla. Nullus labor
durus. nullū tēp? longū uideri dēt q̄ gloria eternitatis adq̄ri-
tur. **Un̄** de h̄ in **Psal.** Qm̄ mille ann̄ rē. Exemplū q̄ oīs la-
bor h̄ m̄di n̄ ē resp̄ci gaudiōū et pene future. h̄ q̄r̄ i p̄m. ij
q̄ **Q̄ntū** ad terciā ptē dicit h̄ **Apl̄s.** Sufficiētia nr̄a ex deo ē
Ubi sciendū q̄ nos non sum? sufficientes ad b̄n̄ operandū.
Nam fm̄ **Bedā** tria sunt in bono opere. Primo cogitare. de
inde uelle p̄ficere. Gr̄a dei primū operatur in nob̄ sine nobis
imittēdo bonā cogitacōem nos preueniēdo. **Secundū** no-
biscū. q̄ imittēdo bonaz cogitacōem nos sibi p̄ consensū iun-
git. **Terciū** per nos facit. quia facultatez ad op? tribuit. **Un̄**
pp̄ha. Oīa operatus ē dñs. **Joh. xv.** Sine me nihil potestis
facere. **Secūdo** hō non sufficit ad perseverandū in bono ince-
pto. q̄ fm̄ **Grego.** cito bonū amittitur nisi a largitore custo-
diatur. **Notandū** q̄ presumptio iſirmitatis multis ē occasio
ruine. iō **Petrus** corruit: q̄ p̄ ceteris presump̄it. Ergo q̄libet
nost̄r. semp̄ d̄z stare in timore dei etiam q̄ntūcūq̄ perfais.
Eccā. xxxij. Si n̄ in timore dñi te tenueris instant: cito s̄bū-
tetur domus tua. **Bern.** in tractatu de septez dom̄s. Cōnexa
sunt quidē timor et religio. nec manere p̄t̄ alterz ab altero.

Dñica. xij. post penthecostē. **Epla Pauli ad Galathas**
Afratres. **Abrahe** dicte sunt p̄missiones et semini ei?
Non dicit et seminibz q̄si in multis. s̄ q̄si in vno: et
semini tuo qui est **Christ?** **Hoc** aut̄ dico testamētū
cōfirmatum a deo: q̄ post quadrigētos et triginta ānos facta
est lex. n̄ irritū facit ad euacuādū p̄missionē. Nam si ex lege
esset hereditas. iā n̄ ex p̄missione. **Abrahe** aut̄ p̄ repromissi-
onem donauit de? **Quid** ergo lex? p̄pter transgressores po-
ſita est donec ueniret semen cui p̄miserat: ordinata per ange-
los in manu mediatoris per **Ihesum Christū.**

Sermo super epistola p̄cedenti.

A**brahe** dicte sunt p̄missiones. **Ad Gal. iij.** **Apo-**
stolus ex corde salutez nostrā ſciens: preponit no-
bis p̄missiones **Abrahe** ut de eis de? prouocati ad
consequēdas eas: efficacius laborem? **Sic** nūc ge-

Ita sanctorum: nunc eorum promissiones: nunc gloria eorum in scriptura nobis sepe proponuntur ut ex eorum consideratione inflammati ad imitandum eos: nunc animus noster fortius inardescat. Ergo dic h. Abrahæ dicitur sunt promissiones quas si hereditare cupimus demus opera ipsius in quibus promeruit promissiones imitari: sic enim filius qui est semine patris et matris debet bona patris hereditare: sic et iste filius debet patrem in vita et moribus imitari. In signum hoc dixit Iesus iudeis qui gloriabantur se abrahæ esse filios: ut habetur Io. viij. Si abrahæ filij estis: opera abrahæ facite. Unde in primis tria sunt dicenda. Primo de operibus et obsequiis abrahæ. Secundo. quo tria faciunt nos uniri deo. Tercio de fide catholica et eorum de peccatis infidelitatis cum duobus exemplis. **Quantum ad primum.** Obsequia quae abrahæ deo exhibuit in tribus apparere. Primo abrahæ ad deum habuit deuotionem: quia tempore suo totus mundus excepta sola domo sua cum familia sua erat ydolatrie subiectus. Ipse in medio nationis prauae et puerse unum deum coluit et colendo predicauit. Unde tradunt hebrei quod cum chaldei cognoscerent eum non adorare ignem: quem ipsi pro deo adorabant et colebant et ipse colere recusabat piecerunt eum in ignem et etiam aram fratrem eius. De quo dicitur Gen. xii. Mortuus est aram in re chaldeorum quod interpretatur ignis. Abrahæ autem a deo miraculose liberatus est. De quo dicitur Gen. xv. Ego sum deus tuus. Ego te de re chaldeorum. Et propter fidei deuotionem promisit ei dominus benedictionem. Hec autem benedictio nihil aliud est quam honorum magnificientia. potestatis exaltatio. diuitiarum applicatio et omnium aliarum rerum quae hominem in hac vita possunt facere reuerendum. Gen. xij. Magnifico nomine tuo reuerenter: eiusque benedictionis et benedictionis te benedictionibus. Secundo habuit ad deum spei erectioem de dei promissis nihil hesitans. Nam cum esset absque liberis et iam esset centenarius et sara nonagenaria promisit ei deus ut semine suum multiplicaret vellet sic stellas celi ut legitur Gen. xviij. In quibus omnibus nihil hesitauit: sed firmiter credidit et sperauit. Unde dicitur ad Heb. xi. Fide credidit abrahæ deus: sciens eum esse fidelem quem promisit ei dare. Dignum quippe fuerat ut qui totam spem suam in deum posuit a deo protegi singulari gratia mereretur. Gen. xv. Noli timere abrahæ ego protector tuus sum. Tercio habuit ad deum veram obiam quia qui impauit ei deus promptissimo animo obediunt: unde de tre egressioem cum dixit. Egredere et statim reliquit patriam suam propter obiam. Secundo obediuit in propria carnis vulneratioem cum precepit ei Gen. xviij. Circumcidet. Tercio obediuit in filij oblatione gen. xxij. Tenta. de. et dixit ad eum Abrahæ tolle filium tuum unigenitum ysaac et offer illum in holocaustum.

super unum montem quem monstrauero tibi. Et comedat
dat obia eius in promptitudine. quia mox de nocte surrexit.
et omnia que necessaria erant parauit. Sic in constantia quia
per triduum reduxit filium ad immolationis locum nec propositum
mutauit. sed semper paratus fuit adimplere mandatum. Magna
enim obia fuit in recessu a patria. maior in circumspectio. maxima
in filii oblatione. Qui utique ex obia occidit. nisi angelus domini
prohibuisset eum. d. Ne exte. 22. **Q**uantum ad secundam parte
dicitur per apostolum. Deus unus est. Circa quod uerbum ad nostram doctrinam
est sciendum. quod tria faciunt hominem unum deo. Primum est nostre
voluntatis ordinatio. Nos videmus ad seculum quod quandoque aliquid duo
sunt bene ordinata et coniuncta. sicut per de duobus lignis per car-
pentarium apte coniunctis. tunc talia bene sunt unita. Consequenter
voluntas nostra debet ordinata quandoque ad hoc se habilitat ad quod est ordi-
nata ut suo creatori subiaceat et se sue voluntati conformet. Et quandoque
voluntas hominis isto modo est ordinata. tunc fit unio inter deum et
spiritum hominis. Iuxta illud apostoli. qui adheret deo unus spiritus efficitur
cum eo. Super quo dicit augustinus. semper voluntatem dei faciens unus
spiritus est cum spiritu domini. Unde si queritur utrum homo teneat volun-
tatem suam conformare diuine voluntati. Respondet sanctus thomas.
quod si. quod si. tenetur fortius maliter scilicet quod homo velit in communi iusticiam
et ordinem dei conservare. sed materialiter conformari non tenetur.
ut in morte patris. propter matris. vel huiusmodi. Secundum quod fa-
cit unum deo. est contemplatio per iugem amorem. Nos videmus
ad seculum quod ignis ad quod agit sibi unit sicut ferrum ignem et
ignis unum est. Consequenter amor nihil aliud est quam unio et nexus
ad invicem duorum. scilicet amantis et amati. Unde qui vult deo unum
ista duo veraciter habere debet. nam talis qui sic deo unum est ex ardentis-
simo amore totale transformatur in ipsum. **A**ugustinus. Talis unus
quisque est qualis est eius dilectio. Si inquit terram diligis terra
es. Si deum diligis. deus eris. Tercio quod hominem unum deo est
panis celestis. Manducatum ex pane vel quocumque alio cibo cum
cibato unum efficitur. **A**lii panis celestis est panis angelorum in-
ter omnia virtutis summe. nam perfectissima unio facit anime
ad deum ut dictum est a beato augustinus. non tu me mutabis in te.
sed tu mutaberis in me. sicut si abus corporis mei esses. Multum
deus potest anime conferre in hac vita quandoque se digne prepa-
rat ad huius sacramenti susceptionem. Unde apostolus. quod non cum
illo nobis omnia donauit. **A**ugustinus. quando christus ma-
ducatur. vita manducatur. **I**ohannis. vi. qui manducat meum.

Quantū ad tēciā ptem dicit apl's. Promissio ex fide ihs
xpi dat credētibz. Pro quo sciendū. qd lumē fidei facit nos
agnoscere dona. qd facit nos assentire illis q naturaliter scire
n̄ possumus. **N**ū credim? qd btā virgo maria pmauit virgo. et
qd deus hō factus est. et qd sb pua hostia sit tam magnū cor
pus sic in cruce pepēdit. **I**llud excedit oēm sensū humanū et
non p̄t app̄hendi nisi p fide. **G**reg. in ome. fides est eaz re
rum q apparētia non hnt. q aut apparēt fide non hnt. s agni
tionem. **N**ec fides hz meritū cui hūana cō prebet experimētū.
Nū de hoc sz in decretis. fides op̄hendit q supra rōem sunt.
Notādū qd fm Holkot super li. sap. **L**umē naturalis intelli
gentie p̄t hōiem ducere ad deū. **E**t pbat hoc de scō cornelio
sicut h̄etur Actū. iij. quē deus n̄ permisit errare finalr. s bea
tuz petz misit ad eū vt eū informaret vt sz ibidē. **I**te holkot
Qd si qs nō abuteret̄ intellā et affcū sed eleuaret intellectū
et affectū in deū. sic q illa duo n̄ essent ligata terrenis. tūc in
tali lumie naturali duceret̄ homo ad deū. et tū hoc ē ex grā
q est cōis et q nos oīs puenit. **U**nde h querit̄ vtz p̄t̄m infi
delitatis sit maximū peccatorū. **R**ndet scūs tho. ij. ij. q sic.
Hō est. qd p̄t̄m formalr et realiter stat in auersione a deo.
Iux illud. ysa. lix. **I**ngtates vr̄e diuiserūt inter vos et deum
vestr̄. **S**ed per infidelitatē homo magis elongat̄ a deo q
per aliq d aliud p̄t̄m. s infidelitas est maximū peccatorū. et
per dñs induit mortē eternā. **M**atth. qd v̄ro n̄ crediderit cō
dēnabit̄. **I**ere. iij. q non credit iā iudicatus est. **U**nd h queri
tur q infidelitas ē maior p̄t̄m. **R**ndet scūs tho. ij. ij. q. j. **H**e
retici q p̄f̄t̄tur fide euangelij et tū cōrūpūt grauius peccāt
q iudei q fide euāgelij nūq̄ susceperunt. et iudei q suscepe
runt figurā eius in veteri testam̄to. qd male interpretando cō
rūpūt grauius peccāt q gentiles q nullo mō fide euangelij
susceperunt. **S**ecūdo q̄ritur vtz xp̄iano liceat cōicare cū infi
delibus. **R**ndet tho. qd firmi sūt in fide. ita vt ex eoz cōicatio
ne cū infidelibus sperat̄ magis illoz cōuersio q hoꝝ sbuer
sio. non sūt phibendi cōicare cū infidelibus. simplices aut̄ et
infirmi phibendi sūt ne sine magnā nc̄itate cū eis cōuersent̄.
Tercio q̄ritur vtz ceteri infideles opellendi sūt ad fidē reapi
endam. **R**ndetur qd non dēt opelli ad fidē asperitatibus sed
potius duā autoritatibus scripturay. vōibus et dulcibus ver
bis. nam coacta seruicia non placēt deo. **Q**uarto q̄rit̄ vtrū
liceat trahere per munera iudeos vel ceteros infideles ad fidē

suscipiendam. Respondetur scdm Ray. Infideles trahi pnt
 ad fidem pmissionibus et muneribus. Sed addit ibidez wil-
 helmus qd non sunt danda munera propter fidem recipien-
 dam ex pacto. Sed si vellent baptisari et timeret paupertatez
 inf xpianos. posset eis aliqd dari vel pmiti. Item posset xpia-
 nus infideli dare non propter fidem recipiendam sed propter
 beniuolentiam captandam. vt sic eum facilius posset conuertere.
 Quinto queritur vtruz pueri infidelium et iudeorum mu-
 tis parentibus sunt baptisandi. Rndet scs tho. non licet. sed
 qn ad anos discretionis puenerint possent fide rea pere eia
 parentibus mutis. Si tn in articulo mortis hoc faceret dicit
 guill. credo qd non peccaret. Sexto querit vtz xpian? qnqz
 tenetur subire martirium sub precepto. Rndet tho. qd xpia-
 nus debet habere animum preparatu vt potius se occidi per-
 mitteret qd fidem negaret vel eiam mortaliter peccaret et sic
 eiam relinquere propria bona temporalia cadit sub precepto
 ad qd debet esse paratus animus xpiani. Aug. Sustinere ra-
 pinam bonorum suorum debet quis magis qd xpm negare vel
 mortaliter peccare. Ratio est quia quilibet xpianus tenetur
 magis diligere deum qd seipsum. Peccare autem mortaliter
 est facere contra deum. puniri est aliquid pati corra seipsum.
 Vnde caritas dei hoc requirit vt quilibet xpianus debet poti-
 quilibet penam sustinere qd fidem negare. vel alias mortaliter
 peccare. Sed in speciali descendere ad hanc pena vel illam
 non tenetur. quinimo stulte faceret si quis seipsum vel aliu
 super huius pticularibus penis sollicitaret. Sufficit em in ge-
 nere hoc bonum habere propositum et sperare in dei gradaz
 qd bene aptus esset si necessitas adueniret. In necessitatis em
 articulo multi exigui in fide reperi sunt diuino auxilio assi-
 stente martirium animose tolerasse. Septimo queritur h an
 expediat homini huius imperfecto spote martirio subire. R-
 spondetur. qd nisi quis diuinitus sit motus martirium subire
 incautum est. plures siquidem fuerunt xpiani quos metus pe-
 narum oppressit. et ante congressionem terro elisit. et fuerit
 tales in multitudine magna. vt patet per Eusebium li. viij.
 ecclesiastice hystorie. Vltimo nota exempluz quomodo sacer-
 dos catholicus ad probandum fidem catholicam esse veram
 ab igne non est lesus. Hoc quere in promptuario f. iij.
Domimica xiiij. post penthecosten. Epistola Pauli ad
Galathas.

Fratres. Spū ambulate et desideria carnis n̄ p̄ficiē-
tis. Caro em̄ concupiscit aduersus spm̄. spūs aut̄ ad
uersus carnē. Hec em̄ sibi inuicē aduersant̄ vt n̄ que
cūq; vultis illa faciatis. Qz si spū ducim̄ nō estis s̄b lege.
Manifesta aut̄ sūt opera carnis q̄ sunt fornicatio: immundi-
cia: luxuria: ydolorū seruitus: veneficia: inimiciā: detractiones:
ire: iræ: dissentiones: secte: inuidie: homicidia. ebrietates: com-
mesationes et hñs filia que p̄dico vob̄ sicut p̄dixi. qm̄ qui talia
agūt regnū dei non cōsequunt̄. Fructus aut̄ spūs est caritas.
gaudiū. pax. paciā. lōganimitas. bonitas. benignitas. man-
suetudo. fides. modestia. castitas. Aduersus huiōi n̄ est lex.
Qui aut̄ sunt xp̄i: carnē suam crucifixerūt cū vitiis et concupi-
scentijs r̄c.

Sermo sup eplā p̄cedēti.

Spiritu ābulate. Gal. ij. In eplā hodierna apl̄s nos
inuitat ad vitā spūalem dissuadēs vitā carnalē. ergo
dicit h̄ in p̄ncipio eplē. Spū ambulate et desideria
carnis non p̄ficiētis. P̄n̄ in p̄nti sermone tria sūt dicēda. Pri-
mo de p̄fectu spūali. et de restitutiōe rēz iniustarū. Secūdo
de p̄ctis mortalibz. Tercio de illis qui xp̄i sunt per q̄ signa co-
gnoscūt̄. **Q**uantū ad primū sciendū q̄ ad p̄fectū spūa-
lem duo rēq̄runt̄. Primo q̄ hō sit leuis p̄ cōtēptum terrenorū.
Nos videmus ad sensū q̄ hō volens peregrinari pon-
dus ipsū dep̄mens solet deponere et alleviare seipm̄ q̄tum-
p̄t. Cōsilit̄ ex quo amor terrenarū rēz dep̄mit animaz. ne
in vitā spūali p̄ficiat. Ideo necē est ad hoc vt possit p̄ficere
q̄ cōtēnat terrena. q̄ cōtēptus terrenorū ipsum alleviat vt p̄-
ficere possit. P̄n̄ greḡ. Qui mihi onus diuitiarū abstulit ad
currēdum citius expedit̄. nam difficile est hñti multas diui-
tias in spūali vitā p̄ficere et per semitas virtutū regnū intra-
re. P̄n̄ difficile est cōfidentes in pecunijs regnū celoz intrare.
Sed diceret aliq̄s difficile et impossibile est camelū per fora-
men acus intrare. ergo impossibile est diuitē intrare regnū
celoz. f̄ndetur q̄ hoc verbū xp̄i non est intelligendū de oī-
bus diuitibz. qz dauid iacob abrahā pater filiorū. Isrl̄ etiā
moyses et plures alij in veteri testam̄to diuites fuerūt et tñ
saluat̄ sūt. P̄l̄r et in nouo testam̄to. Henricus impator. sā-
ctus ludovicus rex. f̄rācie et multi alij q̄ diuitias habuerunt
celū intrauerunt. Sed de q̄bus diuitibz loq̄tur h̄ xp̄s. f̄ndet̄
q̄ de illis diuitibz qui h̄ crapulose viuūt s̄m corpus. et ec̄ res
suas iniuste ad q̄ntas supflue et male expendūt. supbiendo.

inebriando. luxuriando qui mali sunt diuites qui sic amant diuitias et non subueniunt pauperibus. **Exemplum** de diuite epulone. **Lux.** **Et** signatim qui possidet res iniustas quas restituere tenent. **Pro** quo sciendum quod plura sunt de quibus fieri oportet restitutionem secundum posse. **Primo** virgines virginitate priuantes. **Secundo** a religionis ingressu indebite retrahentes. **Tercio** in fama ledentes. **Quarto** membra mutilantes vel vulnerantes. **Quinto** furto rapina vel usura rapientes. **Sexto** decima primis in agris pratis vel ortis inferentes. **Septimo** mercandas dolosas exercentes. **Octauo** ad ipsum terminum plus quam prompta pecunia vendentes. **Nono** alienarum rerum mala fide emptores. **Decimo** mechanica sua artificia dolose cum sint vilia tegentes et talia sic per bores vendentes. **Undecimo** uxores maritis iniuste subrahentes et male expendentes et adulterium de parte aliena nutrientes. **Duodecimo** fauli et faule dominos suos infideli seruientes. **Deodecimo** mercedem laborantibus debitam retardantes. **Decimo quarto** inuentas res non restituentes. **Decimo quinto** dona a iudeis recipientes. **Decimo sexto** monetam malam per bona vendentes scienter. **Decimo septimo** eam iniuste inmutantes. **Decimo octauo** clericis et religiosus bona ecclesie male assumptes. **Decimo nono** decimas et oblationes debitas non soluentes. et etiam dampnum quod primus incurrit ex retentione rei aliene non recompensantes. **Et** filia multa que omnia singulis distinctioibus indigent put in sumis doctorum reperies et in. **nn.** **sen.** restitutio autem debet fieri statim integre et proprie persone si sciatur aut heredibus eius. si non sciatur in pios usus auertatur. **Et** si est manifestum tunc per seipsum restituat. si occultum est tunc etiam occulte per confessorem debet fieri restitutio secundum quod homo in vita spirituali proficiat et in amore dei. **Qui** enim deus diligit semper proficit in bono et nunquam tepescit. **Unde bernardus.** **O** bone ihesu nunquam est amor tuus otiosus qui te diligunt nunquam tepescunt. **Non** hoc quod agit calor naturalis in corde hominis. hoc agit amor dei in anima. **h.** nos videmus quod calor naturalis in corde extrinsecus ipsum cor non finit quiescere. **h.** maxime apparet in sono. quod tunc omnia membra quiescunt. solum autem tunc cor quod est plenum calore nullo tempore in vita hominis quiescit sic etiam amor diuinus cum sit quidam calor naturalis anime non finit ipsam quiescere. sed semper mouet ipsam ad operandum. **Unde gregorius.** **A**mor dei nunquam est otiosus. operatur enim magna si est. unde hoc est notandum secundum albertum. quod argumentum vere vite spiritualis est cuius spiritus carni penitus dominatur. qui tam cito sentit incommodum spirituale. sic corporale. id est. qui tam cito studet

mederi spūi vt corpori q̄to dignior est q̄ corp⁹. Scdm argu-
mentū vere vite spūalis est q̄ tm̄ delectat̄ in ab̄ spūalib⁹ q̄tū
in corporalib⁹ et tā inuite negligit ab̄ spūalē sicut corpalein
Et tm̄ se cogit ad ab̄os spūales cū n̄ appetit sic infirm⁹ se co-
git ad corporales cū eos fastidit. Terciu⁹ argumētū vere vite
spūalis ē si tam patius ē obedire in oībus spūali medico p̄ sa-
nitate aīe sicut carnali medico p̄ sanitate corporis. Si studz
tm̄ ad q̄rere et multiplicare et cōseruare et vult expēdere bona
spūalia sic bona tpalia. Et tāto magis spūalia q̄ corporalia
q̄to dignior est spūs q̄ corp⁹. De hīs dicit apost. **M**anife-
sta aut̄ sūt opera carnis: q̄ sunt fornicatio: immūdia: impu-
diācia: et luxuria rē. In ista scūda parte istius eplē oīdit a-
post. pctā carnis q̄ sunt pctā mortalia q̄ q̄ talia agūt regnū
dei n̄ cōsequūt̄. **P**ro q̄ sciēdū q̄ pctm̄ mortale q̄tuor modis cō-
mittit̄. **P**rimo mō qn̄ scit se facere cōtra p̄ceptū dei et cōtra p̄-
ceptū plati vel ecclē vel aliq̄ mō vnū de septē vitis capitalib⁹
vel cōtra votū cōmissū. Et in h̄ ignorātia n̄ excusat hoīem vsū
cōis hūtem. **A**ug. Ideo dīna p̄cepta data sūt vt excusatio de
ignorātia n̄ habeat̄. **S**ecūdo cōmittit̄ pctm̄ mortale p̄pter cō-
scientiā erroneā. vt cū q̄s facit aliq̄ mō qd̄ non ē cōtra p̄ceptū
nec vnū de septē pctis mōalib⁹. s̄ cōscia sua diffinit̄e sibi iu-
dicat h̄ esse pctm̄ mōale et si super h̄ facit peccat mōaliter. et tal̄
cōscia est valde periculosa. q̄ tales faciūt sibi pctā et illaq̄ant
se periculose. et h̄ instigāte dyabolo q̄ cum n̄ p̄t in pctā man-
ifesta inducere tūc sic ducit per perplexitatē peccādī. **D**n̄ in de-
cretis. **Q**d̄ sit cōtra cōsciam edificat ad gehennā. **S**ed tū sci-
endū. q̄ erronea cōscia d̄ qn̄ q̄s non dubitat s̄ certitudinaliter
et diffinit̄ue tenet aliq̄d esse malū et tū operat̄. **N**ūq̄ p̄ vtra-
q̄ parte h̄ motiua timor cōscie p̄ vna parte sperat q̄ sit licitū
tū p̄ alia parte timet q̄ sit illicitū h̄ timor cōscie non h̄z se-
per pctm̄ nec ē vituperāndus nisi sit nimis excessiu⁹. **G**reg. Bo-
naz mentū est ibi culpā agnoscere vbi culpa n̄ est. Tercio
pctm̄ mōale cōmittit̄ cum q̄s plus diligit vel timet creaturaz
q̄ creatorē. sicut si q̄s plus diligit vxorē p̄ rē vel filios l̄ tē-
poralia vel honore vel pulcritudinē vel vltē q̄ deū. et sic facit
creaturaz deū suū. q̄ q̄cqd̄ h̄o diligit vltra deū hoc ē de⁹ su-
us. **D**n̄ aug. Hoc ab hoīe colit̄ qd̄ pre ceteris plus diligit̄.
Et talis q̄ sic p̄ponit creaturaz creatori: peccat mōaliter. rō ē
q̄ facit cōtra p̄ceptū caritatis in q̄ p̄cipimur deū diligere sup̄
omnia. **N**otādū. q̄ q̄libet sic dēt deū diligere. q̄ pot̄ dēret

omnia tēporalia p̄dere insup mortē sustinere q̄ deū cū vno
pctō mortali offendere. **Apost.** Quis nos sepabit a caritate
dei? an tribulatio: an angustia. **Quarto** pctm̄ mōle d̄mittit
per actū peccati venial sic q̄ actus peccati venial ordinat in
finē peccati mortal. **Verbi grā.** Verbū ociosū in se ē pctm̄ ve
niale. **Sz** loquor cū muliere vel virgine ea intētiōe vt pos
sim eā allicere ad peccādū meū. tūc illud verbū est pctm̄ mō
le. n̄ q̄ illud verbū iocosū in se sit pctm̄ mortale. s̄ q̄ refero
in hūc finē q̄ finis in se est pctm̄ mortale. **Et sic** propter in
tentionem peruersam erit pctm̄ mortale qd̄ vni alteri qui h̄
verbū est locutus: solūmō esset pctm̄ veniale. **Sic** est de ta
ctu ex mala intētiōe cā alliciēdi: est pctm̄ mortale. **Vñ** sz in
decretis **Deus** iudicat intētiōes. **Quantū** ad terciā ptē
diat h̄ apost. q̄ xpi sunt carnē suā crucifixerūt cū vitis et pau
piscencijs. **Vñ** fm̄ wilhelmū lugd. dupl̄r q̄s est xpi. s̄ de iu
te vel de mādator. eius obfuatione. **Primo** oēs hoies xpi sūt.
et h̄ de iure creatōis. **Itē** emptōis iure: oēs hoies xpi sūt.
Tān em̄ p̄cēj emit vt merito plus possideret. **j. Corin. vj.**
Empti em̄ estis p̄cio magno. **Et tñ** pl̄r tētur hō p̄ bñficio rē
dēptionis q̄ creatōis. **Secūdo** iure mādatorū eius impletōis
In illo mō sumēdo heu pauci hoies xpi sūt. q̄ pauci suant
p̄cepta eius et plures modici curāt. q̄ totus mūdus in mali
gno positus est. et pauci sūt fideles et veraces in filijs hoīm
Vide **Aristo. ij. thopi.** Hoies vt plurimū sūt mali. in pau
tioribz em̄ boni sūt. **Sic** lapides p̄ciosi pauci sūt q̄ lapides
cōes. q̄ vnus p̄ciosus valet mille cōes. sic vn̄ bonus hō pre
ualet mille malos. **Ecā. xvij.** Melius est vnus timēs deū q̄
mille impij. **Et** q̄to pautiores sūt tāto gloriofius est esse de
nūero illoz q̄ sūt de pte dei. **Notādum** h̄ q̄ qnqz sūt signa
designata p̄ qnqz vulnera xpi vtrū q̄s sit ex pte dei vel dyabo
li. **Primū** signū ex pte dei est hūilitas. signū autē ex pte dya
boli est supbia. **Vñ** glo. sup illud **Job.** Ipse est rex sup oēs fi
lios supbie. **Iste** est titul⁹ dyaboli sic hūilitas titulus dei. q̄ si
gno exēritus cognoscit. **Greg.** **Cuidētissimū** signū reprobo
rū est supbia. electoz vero hūilitas. **Signo** ḡ suo q̄sqz cogno
scitur s̄b q̄ milite inuenit. **Volent** em̄ hoies multū timere qm̄
aliqd̄ certū signū t̄palis mortis in se vidēt. **Nec** mir⁹ cū ipse
xps morte appropinquāte fm̄ sēualitatē multū timuit q̄ ce
pit ihs pauere et cedere. **Quantū** ḡ timere dēnt superbi q̄ cui
dētissimū signū eterne mortis in se agnoscūt. **Secūdū** signū

est qd xps nos docet. **Ioh. viij.** qd ex deo est verba dei audit. propterea vos n̄ auditis. qd ex deo n̄ estis. Terciu signum est fraternale dilectio. **Ioh. xiiij.** In hoc cognoscent om̄s hoies qd discipuli mei estis: si dilectōez adinuicē habueritis. Et sicut dilectio fraternale est signū qd aliqs sit ex parte dei. sic odium est signū qd aliqs sit ex parte dyaboli. Nota fatuitatē illoz qd signa strata volūt h̄re in se. s. amorē et odiū. Volunt em̄ amare amicos suos et bñfactores et odire inimicos qbz malum optāt et faciūt qd tū pnt: quoz alteruz est signū dyaboli et reliquū signū xpi. qd si qs possit duobz dñis fure. Miruz est quo hoies h̄nt odiū inter se cū om̄e animal diligit sibi file. Quartū signū est mīa quo signo distinguet ihs bonos et reprobos in die iudicii cū dicet. Venite benedī patris mei etc. Quintū signum ē castigatio corporis. Vñ de illo signo dicit b̄ ap̄ls. Si fm carnē vixeritis: moriemini. **Ber.** qui carnalibus desiderijs pascit̄. eternarū deliciarū indignū habet. Vñ notā dum qd ihs xps crucē suā portauit. **Ioh.** Batulās sibi crucem exiuit in eum qui d̄ caluarie loquz et ibi crucifixerūt eum. Et vult suos elcōs eum sequi portādo crucē p̄riā post ipm. Vñs dixit. qui n̄ accipit crucē suā et sequitur me n̄ est me dignū. si cupim? regnare cū xpo tūc etiā dēmus pati cū eo **Greg.** si illic dulcia petim? necē est vt h̄ amara toleram? qd quilibet d̄z carnem suā crucifigere cū xpo **Ber.** xps qui n̄ fallit neqz fallitur elegit qd carni molestius ē. Id ē vtilius id etiā magis eligē dum est. vñ **Ph.** Ille xpian? est qui se xpianuz factis oñdit ābulans et ipse sicut ille ābulauit a quo nomē straxit. **Aug.** de vera religione dicit. quicquid xps gessit in terra disciplina mox fuit. **Greg.** Omnis xpi actio nrā est instructio.

Dm̄ca. xv. post penthecostes. Epistola pauli ad Gal.

H fratres si viuim? spiritu spiritu et ābulemus. Non efficiamur inanis glorie cupidi inuicē puocantes inuicem inuidētes. fr̄es etiā preoccupatis fuerit hō in aliquo delicto. vos qui spirituales estis huōi instruite in spiritu lenitatis considerans teipsum ne et tu tempteris. alter alterius onera portate. et sic implebitis legem ch̄sti. Nam si quis existimat se aliquid esse cū nihil sit ipse se seducat. Ep? autem suum prober vnusquisqz et sic in semetipso laudem habebit et n̄ in altero. vnusquisqz em̄ onus suum portabit. Cōi cet autē is qui cathexizat ei qui se cathexizat in omnib? bonis

Nolite errare: deus non ieridet. **Q**ue enim seminauerit homo hec et metet. **Q**ui enim seminat in carne sua: de carne et metet corruptio-
nem. qui autem seminat in spiritu: de spiritu et metet vitam eternam. **B**onum
enim facientes non deficiamus. tempore enim suo metemus non deficientes. **g**
dum tempus habemus operemur bonum ad omnes. maxime autem ad domesticos.
Sermo super epistola precedenti. fidei.

Pro viuum? spiritu et abulem? **Gal. v.** Duo sunt ab omni-
bus nobis solliciti quædam scilicet ut viuamus? et ut viuantes perficiamus.
Et hoc duo tangit hoc apostolus. d. Si spiritu viuimus. et scilicet vi-
ta spirituali sine qua omnis conatus perficendi inutilis est tunc studeamus
eadem vitam perficere. quia non perficere est deficere. **Ber.** Nulli esse in eo
de statu recedisse. **S**eruus autem dei proficit aut deficit. aut sursum
vertitur aut in inferiorem mergitur. **V**nde dicit apostolus. Si spiritu viuimus. et
vnde in presenti sermone tria sunt dicenda. **P**rimo de triplici vita. **S**ecun-
do de inani gloria. **T**ercio de merito vite eterne. **Q**uatum ad
primum sciendum. quod est triplex vita scilicet nature: gratie: et glorie. que boni
vivere debent in presenti et in futuro. **P**rimam vitam operatur anima in cor-
poris aiaando et viuificando ipsam. **E**t ista vita est satis brevis quod ostendit
per sacram scripturam. **Iob. x.** Homo natus de muliere. et **Iaco. iij.** qui est
vita nostra nisi vapor quodammodo ad modicum parens. **O**stendit etiam in hoc quod
vita hominis est brevis. quia vita hominis operatur feno. **V**nde omnis caro fenu
hodie est et cras in clibanum mittitur. **S**ic hodie homo vivit et cras
moritur. **I**tem vita nostra est tanquam fumus pertransiens et tanquam navis
percurrentes. **I**tem operatur umbra sic dñati in inferno dicunt. **T**ra-
suerunt omnia tanquam umbra. **I**tem vita nostra est tanquam vetus. **Iob. viij.**
Memento mei deus? quia vetus est vita mea. **S**ecundam vitam operatur gloria
dei in anima perficiens et mouens eam ad bona opera. **p**rima **Cor. xv.**
Gratia dei secundum id quod sunt. **E**t nota quod spiritus qui viuimus? in instanti et oc-
culte perficitur. sed per signa corporalia vita cognoscitur. **S**unt autem
tria signa que probant corporalem vitam in homine scilicet sensus calor et mo-
tus qui in quocumque homine fuerint iuueta. **S**ed vita ipsius hominis
non dubitatur. **E**t hoc eadem tria spiritualiter intellecta probant in homine
vitam spiritalem. **V**nde augustinus petebat. d. **D**a mihi noscere me et te
Hinc **Iuuenalis** dicit. **H**oc puerbum de celo cecidisse. **H**omo
cognosce teipsum. **D**ebet homo se dare ad inuestigandum suos de-
fectus et videre ad quælibet officia sit magis inclinatus. **D**icitur
puerbiat. **S**icut vetus flat: ad hanc partem pallium vertendum est.
Item docet beatus augustinus fratres suos in heremo. quod sic dyabolus aspi-
derat ad que vitia sumus magis inclinati sic etiam nos contra ea
dem peccata eo studio suis astutijs repugnare debemus. **D**yabo

lus omnium discutit consuetudines et curas. scrutatur affectus et ibi casus quod nocendi ubi quilibet videt studiosius occupari. **S**ecundo ad vitam spiritualem necessarius est calor dilectionis. Nulla enim vita spiritualis esse poterit sine dilectione. **Aug.** Vita anime amor dei est qui non amat mortuus est. **T**ercium est ipsa operatio per bonas dilectiones. **Q**ui enim dicit quod deum diligit et mandata eius non custodit: mendax est. quia secundum **greg.** Probatio dilectionis exhibitio est operis. **Ber.** de consideratione. **O** bone ihesu non est amor tuus ociosus: qui te diligunt non tepescunt. non est amor tuus transitorius sed eternus. **H**ec ergo tria ostendunt in homine vitam spiritualem. **T**ercia vita operatur manifesta visio divinitatis in patria. **Iob. xvij.** **H**ec est vita eterna ut agnoscant te solum verum deum recte. **E**t illa vita perpetua quilibet deus desiderare. **Aug.** **O** clara lux sine tenebris. iuventus sine senectute. pax sine discordia. **U**nica etiam **greg.** Perfecta dulcedinem gaudij non degustat nisi qui ad illud ardenti desiderio anhelat. **Q**uantum ad secundam partem dicitur per apostolum. **N**on efficiamur inanis glorie cupidi. **U**nus sciendum quod duplex est inanis gloria. **P**rima cum quis gloriatur in malis operibus. **Prouer. xij.** **V**etantur cum male fecerint. **O**mnis talis exultatio fugienda est a quolibet christiano. **U**nus huius querit utrum sit peccatum mortale gaudere et iactare se in malis. **R**espondeo quod sic. si illud in quo gaudet et iactat se est mortale. **Ecc. xij.** **Q**ui gaudet de iniquitate deuorabitur. id est de libro vite delebitur. quod non fit nisi per peccatum mortale. **Q**uod gaudere in mundo in malis sit peccatum mortale ostendit **Greg.** dicens in omni. **N**emo potest hoc gaudere in mundo et in futuro seculo. **E**x quo patet si cupis in futuro gaudere cum christo tunc hoc non debes gaudere nec te in malis iactare. quia talis iactatio maligna est. **E**t hoc quantum pluries probatur. **P**rimo per hoc quod deus datat contra peccatores sicut si seruus tuus te iniuste offendisset et de hoc exultaret et iactaret se quia hoc fecit. **S**ecundo. quia maria et omnes sancti de hac exultatione tristantur. quia sicut est gaudium in celo super uno peccatore penitentem agentem quando ipse peccator tristatur et dolet de peccatis. sic contrariatio quando gaudet de malis suis et iactat se coram hominibus. **T**ercio per hoc erit hominum dispositus ad contritionem. penitentiam et ad veniam consequendam. **Q**uarto. quia nihil letius est demonibus et ceteris quam talis exultatio et gaudium. quia vertetur in fletum perpetuum. **Lu. vj.** **D**e vobis qui nunc ridetis quia lugebitis. **Ma. xij.** **I**bi erit fletus et stridor dentium. **U**nus etiam **greg.** **P**rima gaudia sequuntur perpetua lamenta. et hoc est cum quis gloriatur in bonis operibus. sicut ieiunium oratio elemosina peregrinatio et talis bona operatio sua perditur et mercedem de se priuat. **U**nde maxi-

mus in quodam sermone. Non possumus simul pro vno et
eodē opere fauorē mūdi expetere et p̄miū celestis glorie ad
q̄rere. **Greg.** **Q**uā mīseri sunt qui affectāt laudes hoīm in se
metīps. dissipāt labores fructus laborū suoz. dūq; se oñde
re aliens oculis appetūt damnāt qđ agunt. **Uñ** hic quē vtz
fit pctm̄ mortale cū qđ se iactat in bonis operibz. **Rñdet** **hec**
mānus de scildich qñ per talē iactantiā querit inanē gloriam
quā prefert honorī dīno vel sue salutī vel dilectōi sic est pctm̄
mortale. **Sz** si qđ se iactat de aliqbus et in eis inanem gl̄iaz
q̄rit non tñ illam p̄ponit dīno honorī vel sue salutī vel dilectō
in p̄miū vt sic est pctm̄ veniale. **Ex** his p̄z qđ aliq pnt dam
nari cū bonis operibz suis scz qđ p̄mo et p̄ncipālē intēdunt
hūanam laudē quam p̄ponunt deo et p̄prie salutī. **Exemplū**
in euangelio de phariseo. **Luc. xxi.** **Q**ui decimas dedit et ie
iunauit bis in sabbato. i. duos dies in ebdomada et dānat?
est. qđ in hīs vanā gloriam q̄siuit et seipsū iactauit. qđ meli
or est hūilis cōfessio in malis operibz qđ in bonis supba glo
riatio zc. **Berñ.** Multo melius est esse hūilem peccatōrē qđ iu
stum arrogante. **Qđ** a dño aperte oñditur vbi phariseus et
publicanus in exemplū ducūt. **Q**uantū ad terciā p̄tez
dicit h̄ apls. **Dū** tēpus hēmus operemur bonū. **Vbi** sciendū
qđ q̄libet bonus xp̄ianus dēt operari bona opera in p̄nti vita
qđ post hanc vitam non erit tēpus agriūm operādī et semī
nandi sed fructus colligendi. **Et** ideo q̄libet dēt fructum bo
norum operū in hac vita seminare. qđ s̄m apostolū: qđ homo
seminat hec et metet. **Tempore** em̄ suo metemus non defici
entes. **Ergo** dum tēpus hēmus operemur bonū. **Aug.** **I**n
utiliter in hoc tempore viuūt nisi ad ad q̄rendū meritū labo
retur quo in eternitate remunerat. **Et** h̄ qui vult ad eternā
gloriam puenire dēt in ista vita bonis operibz laborare qđ sūt
augmentū meritorū. **Videmus** em̄ in cursu nature qđ q̄libet
creatura facit opus sibi a creatore institutū sine intermissio
ne vt sol luna et cetera stelle firmamēti que q̄tidie ista infērio
ra illumināt et eis victurē suaz influūt et omnia qđ a deo crea
ta sūt. nā arbores herbe et flosculi tpe suo pullulāt flores. et
post hec dulces fructus pferunt et opus a deo sibi institutū
implēt. **Cū** ergo deus hoīem ad h̄ creauit vt p bona opa et
na gaudia adq̄rat. **Itō** sine intermissioe dēt opa bona facere
ne id negligat bonū ad qđ creatus est. **Gre.** in ome. **Dū** de
sideram? bona incepim? sem in terrā mittere. **Cū** vero ope

ra recta incepimus herba sumus. **Cū** vero ad pfectū boni opē
eis crescim? ad spicā puenim? **Cū** eiusdē boni operis pfecti
one solidamur in anima: plenū fructū in spica fecim? **Iero.**
Unus quisq; p omnibus operibus suis mercedē acāpiet naz
deus omnipotēs ex bonitate sua omnia opera nrā q facimus
siue sint pua siue sint magna et oīa molesta q patienter pati
mur siue pua siue magna plemissime tūmnerabit in vita eter
na. **Hoc** sic pbat. qz merces scōy tam magna est q non pōt
mēsurari. tā multa q non pōt numerari. tā copiosa q non pōt
estimari. **Gaudēt** em sancti supra se de clara vīsiōe dei. **Infra**
se de celi et creaturarum omniū pulcritudine. intra se de ani
me et corporis glorificatione. extra se de angelorum et homi
num associatōe. **Gaudebit** em vnusq; tū de bono alteri?
qptū de bono ppro. **Ex** istis iā dāis pz q qlibet dēt sibi libentē
sttrahere delicia as corporis et gaudia h? mūdi ppter regnū
dei. **Aug.** **Tāta** est pulcritudo iusticie rē. imo n solū dēm? ca
rere deliciis carnis. s; etiā omnia mala mūdi. ppter gaudia
celi patiēter tolerāe. **Vñ crisost.** **Si** qūdie optet tormenta suffer
re si etiā gehennā puo tpe tolerare p eo q xpm videre possi
mus in glia viuente et scōrū nūero sociari. **Non** erit dignuz
pati oīe qd triste est vt tān boni tāteq; glie pūpes habere
mur. **Etiā Iero.** in eplā. **Nullus** labor durus. nullū tps lon
gū videri dēt quo glia eternitatis adqritur. **Ultio** qruntur h
aliq qones. **Primo** vtrū reqrāt aliq opa hoīs ad hoc vt bea
titudinem cōsequantē a deo. **Respondet** tho. q sic. nam hoīes con
sequuntē beatitudinē multis medijs opationū que dicuntur me
rita ipsorū bonorū hominū. **Vñ leo papa.** **Non** dormienti
bus puenit regnū dei nec ocio nec desidra torpentibus btitu
do eternitatis ingerit. **Secūdo** qritur de pueris baptisatis q
nulla bona fecerūt et tū saluāt. **Respondet** scūs tho. q pueris ba
ptisatis puenit siue sbuenit xpi meritū ad btitudinē cōsequendā
licet desūt ppta merita ex eo q baptmū videlicet xpi sunt ad
epti. **Tercio** querit vtrū vnus spūs beatiō sit altero in celo.
Respondet tho. q sic. **Et i signū** huius dī. **Jo.** **In** domo patris
mei māhones multe sunt. **Vñ aug.** **Diuerse** dignitates meri
torū intelligunt in vita eterna. **Vñ magist.** sen. li. iij. di. xliij.
Clāis differt ab elcō in claritate mētis et corporis. **Attamen**
de fideriū cuiuslibet electi in celo satiabit. **Vñ ps.** **Satiabor** cū
apparuerit gloria tua rē.

¶ **Diūca.** xvj. post penthecost en. **Ad Ephesios.**

Attentes Obsecro vos ne deficiatis in tribulationibus meis pro vobis quod est gloria vestra. Huius rei gratia flecto genua mea ad patrem domini mei ihesu christi: ex quo omnis paternitas in celis et in terra nominatur ut det vobis diuitias secundum gloriam sue virtutis corroborari per spiritum eius in interioribus hominem habitare christum per fidem in cordibus vestris in caritate radicati et fundati ut possitis apprehendere cum omnibus sanctis quod sit latitudo: longitudo: sublimitas et profundum. Scire etiam supereminentem caritatem scire christi ut impleamini in omnem plenitudinem dei. Si autem quod potestis est facere omnia superabundanter quam petimus aut intelligimus secundum virtutem que operatur in nobis. Ipsi gloria in ecclesia et christo ihesu in omnibus generationes seculi seculorum. Amen.

Sermo super epistola precedenti.

Obscuro vos ne deficiatis in tribulationibus meis. Ad Eph. iii. In epistola hodierna docet nos apostolus paulus qualiter non solum in spiritualibus a bono deficere non debemus sed etiam in tribulationibus debemus firmari in bono incepto perseverare. quod secundum prophetam de superbo. Impossibile est ut homo sis et non gestes dolores et tristitias quod omnia commoda sunt. Qui ergo in flagellis murmurat: deum plus irritat. quam vero patienter adversa tolerat: deum citius placat. Unde etiam Iero. Non est sperandum de eo salute quod nulla horum flagella de terrenorum adversitate. Ergo dicit apostolus Obsecro vos Unde in presenti sermone tria sunt dicenda quod tanguntur in epistola. Primo de utilitate tribulationum. Secundo de reuerentia deo exhibenda cum membris corporis. Tercio de caritate. Quantum ad primum sciendum quod si tribulatio adveniat homini: illa non est spernenda. sed magis cum gratulatione amplectenda propter quod bona quod offert homini. Primum est quod est nuncius quod si peccasti ut redeas ad viam salutis. et si in via es ut pcedas. quod tribulatio est stimulus quod pugit ut homo festinet ad regnum celorum. ysa. xvi. Domine in august. 22. Quicumque detineretur in carcere in molli stratu et potu et cibo delicato: minus curaret de liberatione sua. quam vero detineretur fame et siti in carcere bufonibus et serpentibus repleto. Insuper quotidie flagellaretur et multiplex crucifigeretur. talis cum omni studio festiaret liberari ab hac carcere. Sic abundantes in his seculis minus curant liberari in hoc mundo. sed magis quam in multis tribulationibus et infirmitatibus sunt constituti invocant deum et sanctos dei quod dum sancti fuerunt modicum de deo curaverunt Unde luc. xix. 82. Copel. intra. Gloria quod adversitatibus fracti ad amorem dei redeunt intrae appellunt Unde et greg. Mala quod nos habet premunt ad deum alius ire appellunt. De-

cūndū est. q̄ est signū dilectōis et filioꝝ dī. **Apo. ij.** Ego q̄s
amo ar. et casti. **Heb. xij.** quē de? diligit: corrigit Et etiā est
scutella dñi de q̄ ipse cōmedit sicut. d. ps. **Dede.** in escā zc. et
hāc mittit filiis suis. Quicūq; miles scutellā regis sibi missaz
repudiaret et remitteret l' indigne reciperet nōne regēz offē
deret. **Hic** etiā q̄ egrefert cū dñs ihs xps eū flagellat cū tri-
bulatōibus et infirmitatib. **Vñ greg. sup Eze.** nihil autē re-
stat in flagellis q̄ patimur nisi vt cū lacrimis grās agam? .
Deus em̄ aliqñ flagellis corrigit. aliqñ filios suos pane nu-
trit. **Tercitū** est. q̄ est via p arata p quā optet nos intrare ī
celū. q̄ xps q̄ est caput nostꝝ sic celū intrauit **Vñ** dixit disci-
pulis suis. nōne optuit pati xpm et sic intrare in zc. nā suffi-
at cuilibet militi si pmittit p eandē portā intrare p quā intra-
uit rex suus. **Ber.** Mōstruosum est si p aliā portā intraet ca-
put et p aliā mēbra. **Vñ** necāio optet mēbra seq caput. **In** si
gnū huius dicit apls. **Per** multas tribulatōes optet nos in-
trare regnū celorū **Quartū** est q̄ purificat hoīem a pctis in-
pñti. **Berñ.** qd tribula grano: qd lima ferro: qd fornax auro
zc. **Insuper** liberat a pēnis futuris. q̄ nullū malū impunitū
manet aut h̄ aut in futuro. **Vñ** magist. sen. **De?** ex iusticia ī
punitū n̄ dimittit delictū. Et multo libenti? dērem? h̄ punitū
q̄ in futuro. **Vñ** aug. **Hic** vre. h̄ seca vt in eternū mihi p̄cas
q̄ deus n̄ punit bis in idipm. **Quantū** est. q̄ p̄m̄ium celeste
augm̄tat per tribulatōes **Mat. v.** Gaudete in illa die zc. **Vñ**
apls. non sunt adigne passionēs huius tēpois zc. **Aug.** **De**
us cum aduersis me rebus exagitat. aut merita examinat.
aut pctā castigat. aut mercedē eternā p toleratis pie malis
mihi seruat. **Vñ** **Iero.** in epla. **Libens** nūc tormenta patior vt
gloria eterna mihi seruet. vñ etiā **Hūbertus.** Si aduersitatū
patiā scirem? cōsiderare. vix in cētum annis deo possemus
p infirmitatis vniū beneficijs cōdere. **Exēplum** de magna
patientia regis. **Hoc** q̄re in p̄mptua. q. vñ **Quantū** ad se-
cundam partem dicit h̄ aposto. **flecto** genua mea ad prēm
dñi mei ihu xpi. vbi sciendū fm wilhelmū. q̄ in genuum fle-
ctione oñdit nob̄ zelus quē aposto. hēbat de salute pximi. h̄
em̄ grā multum abūdabat in aplis et alijs scis qui p salute
animaz pximorū n̄ timebāt se morti exponere sciētes nullū
maius sacrificiū esse q̄ animarū zelum. **Vñ** greg. sup ezech.
Nullū omnipotēti deo tale sacrificiū quale est zelus anima-
rum. vñ **Richardus** de sancto victore. Absq; dubio nichil

placet deo sicut zelus animarum. Sed zelus in ecclesia dei frigitur.
 Multi enim plus operantur bruto animali. si videret eum a lupo la-
 mari quam fratribus suis quos videt a demonibus ad infernum trahi.
 Si asinus cadit huius bleuantem. Si anima perit non huius operantem
 Et quod pessimum est. quia plures sunt qui occidunt animas proximorum
 sanguine christi redemptas. quorum septem sunt genera. Primi sunt qui
 iubent et consulunt proximis mala facere. Unde augustinus super Iob. Ho-
 micida dyabolus dicitur non quod gladio armatus vel ferro ad hominem
 venit. sed quia malum verbum seminauit. Noli te ergo non reputare
 esse homicidam quando fratri tuo mala persuades. Secundi sunt qui ex
 malo timore obmittunt fraternam correctionem. Unde gregeus. Tot per-
 sonas occidimus? quot ad mortem ire quotidie tepidi et tacetes vi-
 demus. Tercii sunt qui verbis et opere proximis malum exemplum pre-
 bent in periculum animarum suarum. Augustinus. Qui in conspectu populi ma-
 le vivit quantum in illo est a quo attendit occidit. Quarti sunt qui proxi-
 mis detrahunt. Unde bertrandus. Unusquisque detractor qui loquitur tamen unum
 verbum in momento multitudinis auditum. dum animas transfigit animas
 interficit. Quinti sunt qui se ornant ut proximos ad malas cupias
 alluciant. Exo. xxxij. Qui foderit cisternam et eam non operuerit: et si
 ceciderit in eam bos vel asinus: dominus cisterne reddet pretium iumentorum.
 quod autem mortuum est ipsius? erit. Ubi dicitur glossa. Quando mulier ornatur:
 tunc bos vel asinus? inquit in eam quando homo per ornamentum illud illaqueatur. tunc
 mulier reddet rationem de anima illius. Augustinus in libro ad sacras vir-
 gines. Domine virgo nec ornatu capitis. nec habitu. nec oculis
 erectis. sed cum vultu ad terram deposito precat. ne in se viles in-
 ducat amores. Et si non peccat aliis tamen preciosa causa extat. Sexti
 sunt qui victum necessarium pauperi in necessitate subtrahunt. Ambrosius. Pa-
 sce fame morientem: si non pauperem occidisti. Septimi sunt qui heredibus
 suis res iniustas reliquerunt. et illi quando tot gladiis eos transfigunt.
 Ite sciendum est huius quod apostolus in verbis promissis scilicet flecto genua mea
 ad patrem: induat nos ad reverentiam corporalem exhibendam domino
 nostro ihesu christo in recognitionem nostram flectamus. roma. xij. Ex-
 hibeamus corpora vestra hostiam sanctam deo placentem. Exhibet autem
 reverentia et honor ac fuitus domino nostro corpore per gestus mul-
 tipliciter. Quidam autem sunt coes. et quidam speciales. Coes sunt
 inclinatio capitis laus et oratio vocalis. pectoris tonsio. genu-
 flectio. ambulatio ad loca sancta. carnis maceratio. per ieiunium et
 abstinentiam totius corporis prostratio. vel manum ad mor-
 dum crucis extensio. fletus et gemitus ac huiusmodi similia que deo
 reverenter exhiberi possunt ad recognitionem universalem sui

domini Et tales gestus fiunt in ecclia in publico. ergo talibus gestibus reuereri debemus dominum nostrum ihesum christum. mat. v. Luceat lux re. co. hoī. Spēales sunt manuum ad modum crucis expansio. magna pectoris tonsio. flagellatio. alij idutis De hijs dicit mat. vj. tu autē cū oraueris intra in cubiculū tuū et ora in absconso. Unde hic querit prius cur ista de corpore debemus exhibere qui honorum nostrorum non indiget. Rūdetur prius quod ideo quia cum deus corpus nostrum creauit. assumpsit. redemit. glorificauit. dignū est ut ei obsequia prebeat a quo talia sunt et erunt. Secūdo ut primus noster edificet per hoc. Tercio ut per talia exteriora exercitia ad deuotionem excitemur quia signa sensibilia plus monēt Secūdo querit qui gestus ex iam dictis sunt meliores. Rūdetur secundum humb. quod genuflexio manuum ptenfio. et oculorum in celū eleuatio. videntur cor et sensum eleuare sursum plus quam alij gestus. veruntamen seruit vni. quicquid quod alteri non deseruit. Ergo eligat vnusquisque hominem quod sibi magis videtur valere ad deuotionem excitandam. Tercio queritur hic quoniam tenemur magis corporalia obsequia deo exhibenda. Respondeo spondet scotus in. iij. di. quod die dominica et in magnis festis pedibus ire ad ecclesiam et audire missam tenemur per preceptum. et reuerenter inclinare nos ad eucharistiam imo ad hoc tenetur sacerdos populum informare diligenter quoniam portat corpus christi per ciuitatem et quoniam vadit ad alia loca vbi seruatur corpus christi debet deuote reuereri tamen dominum. Quarto querit vtrum talibus gestibus corporis possumus sanctos venerari. Rūdetur quod sic. saltem aliquibus. sed tamen talia exhibenda sunt deo in recognitionem vniuersali sui dominij. sed iste honor alio modo exhibendus est sanctis. quia tales gestus exhibere possumus sanctis tanquam dei amicos respectu quorum sumus inferiores quam etiam sunt domini nostri potētes nos iuuare. reus non principales domini sunt. sed ipse deus est principalis dominus et creator redemptorque iudex et pater. Quātū ad terciā partē dicit hic apłs. In caritate radicati et fundati Ibi notandum quod recte oportebat ephes quod essent in caritate radicati. quia optimus locus caritas. Vñ sumopere quilibet conari debet ut sit in loco isto ut caritatem habeat. Hūc est optimū locū dicimus quatuor rationibus. Primo quia securissimus est quod est in loco isto. quia in deo est Io. iij. Qui manet in caritate in deo manet. et de. in eo. Sap. iij. Iustorum aie in manu dei sunt et non tan. il. tor. ma. Magna est securitas ista cū non sit qui de manu eius eruiere possit. ut dicit Job. iij. Aug. dicit tale

esse in sinu dei in hys verbis. Quid times hoies in sinu dei po-
sitū: tu de illius sinu noli cadere. quicquid ibi pateris ad salutē
valebit tibi non ad pniem. Secūdo q̄ est locus iocūditatis
puer. xxv. Secura mens quasi iuge diuinū. quō non erit ibi
iocūditas vbi leta cōscientia cantat et diūt. Si ambulauero ī
medio vmbre mortis non timebo mala: c̄. Tercō ī caritate di-
uitie vere pbantur. qui manet in caritate in deo manet et deus
in eo. Qui autē habz deū vere diues est. Iuxta illud aug⁹.
Aux hēs in archa diues es. deum hēs in dscia diues nō es
diunge aux a deum. archā et dsciam. Quarto caritas ē lo-
cus vbi nullus mala patit̄. Eccl. viij. q̄ custodit mādatū non
expiet̄ quicquid mali. In caritate radicatus erat. ap̄lus q̄ dixit.
Certus sum q̄ neqz mors r̄. imo pot⁹ eēt eligēdum homi-
q̄ separaretur ab eo caput et vnūquotqz mēbrū sigillatim q̄ q̄
separet a xp̄o et mēbris eius. s̄ sunt multi qui valde timeēt
si deberent ab eis abscidi membra corporis. sed separacōem
a nobilissimo capite. s̄ xp̄o et a corpe ecclē cuius caput est cr̄-
stus non timent habere per pctm̄ mortale.

¶ Dominica. xxij. post penth. epl̄a pauli ad Eph̄.

Obscuro vos ego vinctus ī dño vt digne ambuletis
vocaōne qua vocati estis cū omni hūilitate et man-
suetudine. cō pacia sup̄ortātes inuicē in caritate. soli-
cite seruate vnitatē spūs in vinculo pacis. Vnum corpus et
vnus spūs sicut vocati estis in vna spe vocacōis v̄stre. Vn⁹
dñs. vna fides. vnū baptisma. vn⁹ deus et p̄r oīz q̄ ē sup̄ oēs
et sup̄ oīa ī oībz vob̄ qui ē bñdictus in secula seculorū. Amē

¶ Sermo super epistola precedenti.

Obscuro vos ego vinctus ī dño vt ābuletis digne
vocaōe qua vocati estis. ad eph̄. iij. Hec v̄ba epl̄e
hodieſne scripsit paulus come ex̄ns ī carcere eph̄.
s̄ijs qui ad fidem xp̄i per predicacōem pauli conuerſi erant. Vñ
pius pater volens ammonere suos filios ad laudabilē conuer-
ſacionē dī. Obscuro vos. r̄. Vnde ī p̄nti sermone tria sunt
dicēda que tangunt ī p̄nti epl̄a. Primo de dignitate regnī
celestis. Secūdo de virtutibz per quas veniē ad regnū celoz.
Tercō de leprosis cum vno exēplo. Quātum ad p̄mum
sciendū q̄ illa ciuitas ad quā vocati sum⁹ non est regnū fr̄-
ae sed regnū glorie. Ad regnū francie inungit archieps. sed
ad regnū gl̄e ipse spūs sanctus. Ad regnū francie fit inunctio
vt de de celo missa. r̄. Notandū q̄ p̄ncipalis cā creaōis ho-

minis i mundū estre celestis beatitudinis et dñe perceptio Dñi
magi sen. di. j. **D**eus a prinā° hominē ad hoc creauit vt p
ticeps fieret sue beatitudinis eterne. **N**ā q̄uis deus posset hāc
beatitudinē hōi grātis dare et sine meritis. tñ meli⁹ est cū la
bore eā adq̄rere et hoc ppter maiore honorē et laudē. **M**aiore
em honor erit beatis glām sempiternā p̄p̄is virib⁹ adquisi
uisse. q̄ grātis a deo accepisse. **I**deo dicit bt⁹ aug⁹. **A**d ma
gna premia puenire nō possumus nisi per magnos labores
Leo papa. **N**on dormiētib⁹. 2c. q̄ quilibz homo cupiēs sal
uari d⁹ laborare bonis operibus quotidie virilē et sine tedio
Ihero. in eplā. **N**ull⁹ labor durus 2c. **U**bi sciendū q̄ de⁹ in
p̄nā vita cōgscit impfōe q̄ ex auditu. in celo autē perfōe. q̄
ex visu. **H**ic agnoscit ab aliquib⁹. in celo autē ab ōmbus q̄
ibi sunt. **I**here. xij. **O**mnes em cognoscent me a minore vsqz
ad maximū. **E**cce infans qui natus est hodie in mundū ne
minē cognoscit non prēm neqz mēm nec aliquē in mundo.
a deo insipies est q̄ nō scit discernere inter bonū et malum.
Iste baptisat⁹ et moritur. aīa illius pueri ad celū remēs faci
ciem dei vidēdo adeo efficit sapiēs q̄ plus agnoscit de deo q̄
ōnes phi et mgi qui sunt in mundo. **S**unt multū dicētes q̄
pater et mater nō cognoscūt filios. sed quō possit ibi esse p
fectum gaudiū sanctorū nisi ibi esset mutua cognitio et diles
ctio. imo non solū cognoscit hō p̄p̄inos suos quos hic no
uit. sed etiā illos qui ante mille annos sunt mortui et vltra.
Unde ait grego. in dyal. **S**ancti non solū cognoscūt quos
hic in mundo viderunt et nouerūt. sed etiā quos nunq̄ vider
unt. **E**t electi in celo nō solū vidēt oēs creaturas sed etiā oīa
fca hominū et creaturaz. **U**nde magi sen. li. iij. di. v. **Q**ui
claritatē dei vidēt in creaturis nichil est qd̄ videre nō poterit
omnia em vidēt q̄ sūt in mundo. in celo. i inferno. et in pur
gatorio. **V**idēt etiā in mūdo hoīes et aīas in inferno existi
tes cognoscūt. **U**n gre. quid est qd̄ nō vidēt q̄ vidēt oīa vi
dent. **Q**uantū ad scūdā ptē istius sermōis dicit hic apl⁹
Cū omī hūilitate et māuetudine in oī pācia supportātes iū
cē. **I**n istis verbis specificat apl⁹ ea q̄ requirit dignitas ad quā
vocati sum⁹ enūcrādo hic virtutes. s. māuetudinē. pāciam.
hūilitatem. vnitatē spūs in vinculo pacis tanq̄ valde necēria
quibz qui vult ad regnū celoz puenire. ad qd̄ q̄libz hō vo
catus ē. ad qd̄ null⁹ pueniet nisi sit virtuosus. **E**x quo ptz q̄
q̄libz hō magis bz curare de vtutib⁹ q̄ de ceremonijs et exer

actis corporalibus. In virtutibus enim et non in exterioribus actibus
principaliter consistit meritum nostrum et salus nostra. Cerimonie nostre
exteriores et corporales exercitationes in vigilis et ieiuniis et ce-
teris huiusmodi sunt instrumenta perueniendi ad illa interiora que non
sunt nisi in ordine ad illud finem aut quantum a bonis actibus interiori-
bus imperatur etc. Unde quilibet christianus toto conatu suo deus virtu-
osa vita habere. Unde aristoteles. virtuosorum beatissima est vita. Unde
hic queritur que sunt signa per que virtuosus homo cognoscitur.
Respondetur quod sunt. vij. Primum est quando alios homines diligit qui sunt
virtuosi propter virtutes quas in se habent. Unde seneca. Bonus cum multis
virtutibus abundare quam alienas amat. vij. Aristoteles. Bonorum
est amare bonos. Secundum est si habet dilectionem ecclesie in celebracione
festorum in ieiuniis ne transgressor efficiatur. Iob. xxiij. qui amat
mandata mea et eruat ea hic me diligit. Tercium signum est si ca-
stogat corpus cum christo. Unde apostolus. qui christi sunt carne sua cruci-
fixerunt cum vicibus et concupiscentiis. Per oppositum dyaboli sunt
qui cum diuine epulone in deliciis viuunt. Quartum signum est si
quod non sui capitis est nec proprie voluntatis. sed humiliter se su-
mittit et sequitur aliorum doctrinam. Sed queritur hic unde causatur ca-
pitofitas. Respondetur ex propria superbia quam homo se putat esse prudentem et
preferit se aliis. Apostolus. unusquisque in sensu suo abundat. et ta-
les alios vix credunt se humiliando. Unde grece. valde difficile est ut
is qui se existiat sapientem mentem ad humilitatem reducat. Quintum
signum est cum quis pauca verba honesta et utilia profert. vij. Cas-
to. Virtute prima puto opescere lingua. Oppositum ostendunt qui
turpia et inhonesta verba profert. vij. Iheronimus. in verborum pondere
probatio consistit vite humane. Sextum signum est cum quis habet pacem
in aduersis. Oppositum ostendunt iracundi et impacientes. vij. grece.
qualis unusquisque apud se lateat illata contumelia probat. Item
grece. in dyabolus. Ego virtute pacis signis et miraculis maiorem
credo. Septimum signum cum quis omnia verba et facta christi in meli-
orem partem interpretatur et non libenter audit loqui malum de christo.
nec facilius credit. Unde est omnis regula iuris quod omnia dubia sunt
in meliorem partem interpretanda. In signum huius dicit christus Lu. vi
Nolite iudicare et non iudicabimini. Quantum ad tertiam par-
tem dicit hic apostolus. unus deus et pater omnium. In quibus verbis apostolus
ostendit nos esse fratres quia habemus unum deum et unum patrem. ergo
sumus inuicem fratres. Idcirco non debemus spernere proximos no-
stros infirmos et defectuosos. unde beatus Gregorius. Omnes fratres
sumus equali potestate conditi et sanguine christi redempti. Et

icarco frēs nrōs q̄tūcūq; paupes et despectos in nullo d̄spī
 cere debemus. rō est qz q̄libz nr̄z talis fieri añ finē vite sue p̄t
 si deus p̄miserit. s. cecus. mutus. claud⁹. leprosus. Et sic vel
 les tibi opati et non derideri et d̄spici. sic iā fac p̄rio tuo defe
 ctuoso. **Señ.** qd ab alio tibi oderis. 2. c. **Vñ** sciendū qz int̄ hoi
 nes infirmos leprosi cōiter sunt abiectissimi. **I**deo loquēdo de
 leprosis tria sunt q̄ debēt leprosos consolari vt bonā fiduciam
 hēant de deo licz mundo sint abiecti. **Pri^m** qz x̄ps et sancti
 in p̄nti multū venerati sunt leprosos. qd ptz mat. viij. vbi dz
 qz leprosus venēs ad x̄pm dixit **Dñe** si vis potes me mūda.
 et c̄festim mundata est lepra eius. **Ite** lu. xviij. dz qz decē le
 prosi occurrerūt dño dicētes. p̄ceptor miserere nr̄i. q̄svt vi
 dit x̄ps dixit. **Ite** et oñdite vos sac̄dotib⁹. **E**t fcm̄ ē dū irent
 mundati sūt. **Silz** et sc̄i venerati sūt leprosos in p̄nti vita. **Nā**
 bt̄us martin⁹ leprosu obuiā habuit parisi⁹ quē osculatus ē et
 mundatus ē. **Silz** fr̄asc̄? huius leprosis. **S**ecūduz ē nā dñs
 nr̄ ihs x̄ps marie filius mūdissim⁹ et spec̄iosissim⁹ voluit epu
 tari in fine vite sue leprosus. ysa. lñj. **Nō** est sp̄s ei neqz de
 cor et nos reputauim⁹ eū leprosu et paulluz a deo et hūiliatū
In q̄ dat nob̄ maxie pacie exē^m. **S**i em̄ innocēs x̄ps p̄ alieis
 delictis sic voluit pati. cur n̄ leprā p̄ nostris delictis p̄p̄is pa
 teremur. **I**nsup ec̄ x̄ps post resurrectōem suā qñ iā clarifica
 tus surrexit i h̄? sp̄e infirmitatis plusq̄ i alia sp̄e sepe visus
 ē appuissē. **I**n sig^m qz leprosi mūdo despecti sibi magis amia
 sūt si patiēter infirmitatē tolerāt. **E**t i signū h̄? qñqz suis caris
 simis dat illā infirmitatē. **Exē^m** qz x̄ps i foz leprosi muētus ē
 in lco h̄ quere i p̄mp. in. 3. **T**erciū ē qd dz solari leprosos qz
 ip̄i p̄ talē infirmitatē p̄nt facili purgari hic a purgatorio q̄ ē
 maior oībo p̄is h̄? mūdi. **Vñ** dic̄ in de cre. **I**gne purgato
 rij nulla pena ē opabilis. rō ē. qz vita eoz ē penalis et deus
 n̄ punit bis in id ipsū. **I**nsup solari dñt qz tales magnū me
 ritū p̄nt p̄mereri qz infirmitas eoz despecta est. et etiā quia
 multiplex ē et insanabil. **Vñ** x̄ps loq̄tur eis lu. vi. **G**audete
 in illa die qz merces vr̄a copiosa r̄c. **Ite** notandū qz omēs
 lōprosi et alii infirmi diligēt se cauere debēt. p̄mo ne mur
 murent c̄tra deum impatiēter qz leprosi sūt. rō est fm̄ **I**hero.
 quia om̄ia que patimur iuste patimur. **N**am p̄ vno peccato
 mortali oīa meremur pati. **Ite** pius pater tanq̄ filios carissi
 mos misericorditer flagellat quos recipit **Vñ** **I**hero. non est
 desperādum de eius salute q̄ terrenoz flagellat. aduerfitate

Tercio leprosi debent diligenter attendere futura gloria q̄
dabitur eis si patientes hic fuerint. **U**nde ysidorus de sumo
bono. **Q**ui vite future premia diligenter excogitat. mala oīa
pñtis vite equanimiter portat et ex illius dulcedine h̄ ama
ritudinē tempat. **S**ecundo vt luxuriā diligēt fugiant nō so
lum ad actum sed etiam ad morosas delectacōnes et malas
affectōnes. **V**idens autem dyabolus leprosos carere mūda
na societate in voluptate luxurie mittit eos pñcere. **E**t tales
qñq; cum tali peccato grauiter infestat. **T**ercio vt ab ira di
ligenter se caueant. q; infirmi cito mouent. tñ prius eos iſe
stat ira et inuidia vt xpm expellat et dyabolū introducat.
Hec inuidia fraternā caritatē perturbat. hec facit talē infir
mum h̄e duplicem infirmitatē. hic in pñti suā infirmitatem
corporalē seu paupertatē quo ad leprosu et in futuro eternā
damnacōem. **E**rgo leprosi dñt mutuam caritatē et pacē ad
inuicē h̄e et deo semp grās agere. **U**n̄ hugo de sanc. vict.
Studeat autē infirmus deo grās agere ne infirmitas que da
ta est ei in augmentū meriti sit sibi in augmentū culpe. **U**nde
apls. **N**on sunt adigne passionēs huius temporis. et c.

Dominica. xviij. post penth. **E**p̄la pauli ad corinth.

Fratres. grās ago deo meo semp p vobis in gracia
que data est vobis in xpo ihu. **Q**uia in om̄ibus di
uites fā estis in illo in omni verbo et in om̄i scientia.
sicut testimoniū xpi confirmatū est in vobis. ita vt nichil vob
desit in vlla grā expectatibus reuelacōem dñi nostri ihesu x̄.
qui et cōfirmabit vos vsq; in finē sine crimine.

Sermo super epistola precedenti.

Gracias ago deo meo semp p vobis in grā dei q̄ da
ta est vobis in xpo ihesu. quia in om̄ib; diuites fa
cti estis in illo. p. cor. **H**ec verba dicit apls coram
eis qui ad fidē xpi per ipsum conuersi erant. **E**t idem p̄t dicit oī
bus vere xpianis qui sunt nomine et vita xpiani. non de illis
qui sunt xpi p̄ditores. serui mali. hosti eius. s. dyabolo ad
herentes qui sunt xpiani apostate et ideo inutiles. **p̄uer. vi.**
Homo apostata vir inutilis. **Q**ui videtur deterioris conditi
onis esse q̄ si nunq; fuisset monachus. **S**ed de bonis christi
anis potest dici q; in om̄ibus facti sunt diuites in xpo. **U**n̄
in pñti sermone tria sunt dicēda qu; tanguntur hic in ep̄la.
Pri^o quo diuitie sp̄iales in tribus cōsistunt. **S**ecundo quo di

uitie spūales precellūt omēs diuitias totius mūdi. **T**erco de
diuitijs tpalibus. **Q**uā tum ad primū sciendū q spūales
diuitie consistunt in tribus. Primo in virtutibz. gre. Vere diui-
tie non sunt opes s virtutes q sunt tā nobiles et bone q om-
nes in celo et in terra tam angeli q sancti nō valēt remune-
rare sufficient omibus gaudijs et mētis suis virtutē virtuosi
hoīs nisi solus deus. **Aug?** de ci. dei. premiū virtutis ē ipse
qui virtutē dedit. qz igitur ipse virtutes sunt optime diuitie
ideo sume debem? eis intendē. **N**ō felix iste qui pōt dicere cū
dauid. **M**ultiplicabis in am. mea vir. adipiscit ille sumam
grām in pnti et in futuro sumam glāz. **S**ecundo consistūt hęc
diuitie in grā qua qlibz diues est puerb. .xxj. multe filie cō-
gregauerunt diuitias. loquēdo hoc de btā virgine q in diui-
tis grārum oēm puz hominē supgressa ē. **H**as em diuitias
grāz nullus hrē poterit nisi a largitore grē tribuant. qz si-
cut hō non pōt se constituere i eē nature. sic nec sibi pōt tribu-
ere grām. **U**nde sequit q sine grā dei non pōt se preparare
ad grām. nec in grā conseruare. nec a peccato se cauere. nec
opus aliquod meritoriū facere. **U**nde apls. non sum? suffici-
entes et c. **O**pportz ergo q omnis grā a deo veniat et tñ ier-
cusabilis est hō si grām non habuerit. qz grā gratis dat per
quā hō preuentus a deo semp presto est libez arbitriū exi-
tare et mouere et h qd est i se facere et ei cōsentire. quo fco
poterit grām gratū facientē habere. qz hoc est ad grāz se ha-
bilitare. qz de intentione dei mouentis cor homis ad grām ē
qn facit hō qd in se est onem grām habeat. et sic non pōt
falli. **E**t quis grā dei semp presto fit. tamē nisi hō appo-
nat hoc qd suum est grā non seqtū. **Aug?** qui creauit te si-
ne. et c. **I**te sciend q grā dei sine qua nichil possum? boni fa-
cere nec etiā saluari est qdruplex. **P**rima est opans q facit d-
mpio pūm. vñ apls. **F**uistis aliquñ tenebre. nunc autē lux
in dño. et illa grā datur sine meritis. quia fm apostolū. nec
ex opib? iusticie. 2c. **S**ecda ē grā coopās q de bono facit melio-
re. vñ ps. **I**būt de vir. i vir. **T**ercia ē grā pseuerās q de pnti
vita trāffert hoiez ad pñaz. mat. v. q pseue. vsq i fi. et tā scda
q etiā ē cū meritis. qz fm aplm. dei coopatores sum? **Q**arta
est grā saluās q tribuit merita **Mat. ii.** reddet vni. fm o. sua
Et illa datur p meritis. vnde camt ecclā. **S**ancti mei q i car-
ne positi certamē habuistis. preterea consistūt iste diue spūales i
bons opibus. puer. x. bñdictō dñi diuite s fac. **N**os r. de?

ad sensū q̄ fidelit̄ laborātibz ope cōsumato reddit̄ p̄miū. **Cō**
filz creauit deus hoīez ad imaginē et similitudinē suā vt sue be
atitudis sit capax p̄ bō opa. q̄ illuc nemo puenit nisi p̄ meri
ta bonorū operū. **E**t iō q̄ vult ad vitā eternā puenire debz i
ista vitā sibi thesaurisare thesaur̄ in celo per bō opa. q̄ post
hāc vitā nō erit tps agriū fructū seminādi s̄ colligēdi. **2c.**
Ap̄ls. tpe em̄ suo metemur. **Nō** bern. si labor f̄ret. merces i
uitat. vnusq̄sq̄ em̄ s̄m suū laborē mercedē accipiet. **Q**uā
tū ad secūda partē s̄mōis sciend̄ q̄ diuitie sp̄uales p̄cellūt o
nes diuitias h̄mūdi. **Pri°** q̄ facile p̄t h̄re hoīes oīa quēcū
q̄ volūt. **Eccle. xv.** **Nō** hoīez bonū et malū ad qd̄ voluerit
extēdat manū suā. s̄ quicūq̄ vult h̄re bonū in quo cōsistunt
diuitie sp̄uales p̄t. q̄ i eius volūtate cōsistit si vult appetere et
querē. **Io. xvj.** querite et inuenietis. **Sed** ecōtra diuitias t̄pa
les multū volunt h̄re et non p̄t. p̄pter qd̄ dicit̄ puerb. **xix.**
Nō erigas oculos ad opes. s̄ tēporales q̄ vix h̄ri p̄t. **Io.**
v. hic est thesaurus sine defcū. secus est de t̄palibus diuitijs.
Ap̄ls. om̄e qd̄ senescit p̄pter interitū est. **Secūdo** q̄ violentia
non rapiūtur. q̄ nullus p̄t sp̄uales diuitias auferre a nolē
te. s̄ t̄pales cū fraude furto et rapia auferūtur ecōtra volūta
tem possidentis. vbi notādum q̄ deū ab aīa nemo p̄t separāre
nisi p̄pria voluntas. vñ seq̄tur q̄ nichil p̄t ita difficilē amittī
f̄c̄ deus. q̄ nunq̄ nisi volūtate amittit̄. oīa em̄ alia f̄c̄ diuiti
e. fortitudo. sanitas. et multa alia cōtra volūtatem amittūt̄
sed deus nō amittit̄ nisi qñ volūtas se ab eo auertit. **Aug°.**
Dñe nemo te amittet nisi pri⁹ te dimittat et nisi ipse velit.
Gre. pōt homo inuitus amittere t̄palia s̄ nunq̄ nisi volens
amittit̄ eterna. **Tercio** q̄ in iocūditate possident̄. vñ p̄a. **In**
custodi. illis re. mul. glo. q̄ in p̄nti gaudiū h̄nt et iocūdi
tatē que tanta est q̄ dīa non pōt. **Pū** basilius in exameron.
O dulcedo melliflua dulcedo mirāda q̄ dulcis es meditacōe
sed plures non sentiunt talē dulcedinē. **Rōem** assignat aug.
Gaudiū sine dulcedinis nō degustas si carnale cor h̄es. **Be**
da. **Relinque** amaras dulcedines voluptatū que mentē tra
hunt ad interitū. ecōtra t̄palia h̄nt annexā amaritudinē. **Est**
em̄ labor in adquirendo. timor i custodiēdo. dolor i amittēdo.
āxietas in exponēdo. maḡ miseria in vita cū n̄ expēdūt̄. qd̄ ei
sūt oīa ista n̄ amaritudies. **Quō** q̄ distribuēdo multiplicat̄
vñ bñ. **In** s̄ dēnt bō t̄palia et sp̄alia. q̄ distributa bō t̄palia
minuūt̄. bō o sp̄alia cōicata augmētāt̄ q̄ cōicādo i caritate bō

opera non min⁹ habemus. sic cū lumē accendim⁹ de alio lūie.
et p talē cōionem opa aliena nrā erunt. **Exē** de duob⁹ qru⁹
vnus largus sup oīa bō sua q̄ hēbat cōicabat et dedit p alijs
hoībus q̄tidie. **A**ltus autē p se tenuit solus. **P**ost obitū pri-
mus ad purgatoriū iuit. sed alē post obitū suū imēdiatē ce-
lum intrauit ppter largitatē suā. **Q**ūto q̄ spūales diuitie aī
maz cōnāt h̄ tpales maculāt et inq̄nāt. **E**t vidē figuratū hoc
ēē q̄ q̄ vidēt p̄ciosa esse inter tpalia vt ē aur⁹ et argentū
manus tangentū inq̄nant. **I**do spū sanctus vocat eas lutū
Dñ abac. re q̄ congregat nō sua rē. **I**ō apls cōe eas arbitrat⁹
est vt stercora. **E**cā si diuis fueris n̄ eris in unis a culpa. **H**⁹
diuitie spūales cōnāt aīaz q̄ sūt pulci colores depingunt et
cōnāt imāgies. sic spūales colores depingūt aīam et cōnāt
vt celesti sponso placeat. **S**exto q̄ nichil est p̄ciosius di-
uitijs spūalibus vt dī s̄p. viij. q̄ valēt in vita et faciūt opa
hoīs meritoria in morte. vñ apls. **B**eati mor. q̄ in dō. mori-
unt. **E**tā faciūt mortē corpis p̄ciosa. **I**tē post mortē q̄ eter-
nam glāz cōsequūt. h̄ diuitie tpales valēt modicum nisi q̄
os et vētrē implere p̄nt et tegē nuditatē corpis. **P**ost mortē ni-
hil valēt. q̄ nec corp⁹ a vermib⁹ nec hoīem i vita cōseruare
p̄nt. **Q**uātū ad terciā ptē sciend⁹ q̄ diuitie tpales nō sūt
pprie hoīs. **E**t in signū hui⁹ videmus cū hō mundū intrat nu-
dus intrat. **N**am videm⁹ q̄ terra est vestita et decorata gra-
mībus herb et florib⁹ virētes arbores corticib⁹ et folijs. et si-
dera lūmib⁹. aues plumis et pēnis. **H**⁹ sol⁹ hō nud⁹ inf crea-
turas nascit. et postmodū nudus i terrā reuertit et sepelitur.
Dñ si diuitie tpales a natura hoīs eēnt vtiq̄ natura nos di-
uites generaret nec apponer⁹ cor suū diuitijs. vñ apls. qui
volūt diuites fieri inq̄dūt in laq̄um dyaboli. vñ hic q̄rit quō
q̄s peccat p diuitias tpales. **R**ndē pri⁹ appetēdo bō aliorū
otra dēū et iusticiā. **I**tē appetē iustas res h̄ ad malum finē et
ad peccādū. puta ad luxuriā et crapulā. **I**tē q̄ nō appetitu et
amorē afficiē ad tpalia q̄uis n̄ iuste vellet eas h̄re. cū ille ap-
petitus et amor supat amorē dei et appetitū pprie salutis. tal⁹
grauiter peccat. **S**ed qñ q̄s appetit aliena cū volūtate cōditi-
onata. s. q̄ possit h̄re sine offēsa et iniuriā p̄ri et tūc nullū est
p̄ctm vel veniale. **S**ecdo peccat q̄s diuitias iniuste adq̄rendo
s. in vsura vel ludo l. p fraude i emēdo. l. p furtū l. rapinā q̄
cūq̄mō q̄s res tpales iniuste lucrat peccat in cōliti et tenet ad
cōstitutōez si vult salua. **T**er⁹ peccat q̄s p diuitias tpales male

expēdendo. s. qñ vñtur ad peccāndū extra deū. Tales possūt
damnari etiā si nullas res iniustas possiderēt neq; hērent vt
ptz de diuite epulone de q nō inueniē scriptū q erat raptor
fur vel vsurari? s qz res suas male expēdit. s. in supbia vesti
um et gula et crapula. iō dānatus est. Quarto peccat qz p
diuitias eas auare retinēdo. sic qz p supflua paupibz nō sub
uenit in necētijs suis. et talis reputat raptor corā deo. Vnde
amb. nō mioris ē criminis hñti tollere q cū possis idigētibz de
negare. g. tātorū scias te inuadē bō qta dare possis et n̄ vis
g. possides tpalia d; paupibz subueire. Vltio nō. exē^m de illo
q in diuitijs suis qñuit solacōem in agone et n̄ inuenit. et
sic pñsit eas distribū ppter deum. hoc qre in pñptu. t. vii.

Domīnica. xix. post penth. Ad ephē.

Ratres. renouamini spū mentis vestre. et iduite no
nū hoīem qui fm deum creatus est in iusticia et sā
ctitate veritatis. Propter qd deponētes omē mē dācu
loquimī veritatē vnusq; cum pñmo suo. qm̄ inuicē sumus
membra. Irascimī et nolite peccare. sol non ocādat sup ira
cundiā vrām. nolite locū dare dyabolo. qui furabat. iam
non furetur. magis autē laboret operādo manibz suis quod
bonū est. vt habeat vnde tribuat necessitatem patienti.

Sermo super epistola precedenti.

Renouamini spū mentis vestre. Eph. iii. Hic apo
stolus induat nos ad renouacōem spūs que fieri de
bet in pñti vita et in futuro. renouabuntur tunc cor
pora etiā. De quo dicit ad thymo. iii. Saluatorem expecta
mus qui reformabit corpus humilitatis nostre configuratū
corpori claritatis sue. Sed ista renouatio corporis non fit m̄
si pcedat in presentī renouatio mentis. Ad quā hortat apo
stolus hic dicēs. Renouamī spū mentis vestre. Vnde in p
sentī sermone tria sunt dicenda que tanguntur hic in episto
la. Primo de renouatione anime. Secundo de iracundia et
vindicta. Tercio quō deus per peccatum mortale offendit.
Quantum ad primum queritur hic ad quid sit ammonitio
de renouatione cum de senectute ad iuuentutem non sit re
gressio. Respondet wilhel. lugdu. qz peccatum vetustas s;
eo qz vetustati in effectū multipliciter assimilatur. Primo se
nectus corporis facit mortem prope esse. Vnde apostolus.
Omne qd senescit prope interitum est. Sed peccatū mortale

facit hominem primum eterne morti. Secundo senectus vi-
sum obscurat. Sic peccatores non possunt videre infernum
nec supra se celum. nec retro se propria peccata. nec ante se mortem
propinquam. **Sap.** Ercecauit enim eos malicia eorum. Tercio ex-
cussio dentium sic quod non possunt solidam escam comedere sed pulmen-
tum et sorbitum. Sic peccator facit quod solida et eterna non sapit
sed fluxibilia. id est transitoria huius mundi et delectationes corporis
sibi sapit. **Apl.** animalis homo non percipit ea que dei sunt.
Quarto canines causat ex defectu caloris naturalis. sic peccator
aufert calorem dilectionis dei et proximi. Quinto inauratio hu-
merorum. sic peccator ex casso aere dei incuruat homines ad aere fre-
norum psal. Oculos suos statuerunt declinare in terram. Sexto
tribus membrorum ex defectu virtutis male sumptis. **ps.** Ne pericias
me in tempore senectutis. sic peccator impellit homines ut ad paruum pulsum
ruat in peccatum. Septimo multitudo rugarum cutis et in rugis o-
pit cutem. sic si peccator si vis esse et iactas te et vis laudari sic unum
peccatum addis super aliud. Ab illa antiquitate hortatur nos apostolus
dicens. Renouamini spiritu mentis vestre. ubi sciendum secundum **Wilhel.**
lug. quod sex species renouationis in creaturis inveniuntur que ostendunt
hominem posse habere diuersos modos sue creationis. Prima fit per ignem. sicut ferrum renouatur a rubigine et etiam aurum
et argentum purgatur. Sic videtur dominus ihesus renouare hominem
cum ponit eum in igne tribulationis dando ei infirmitates. Unde
augustinus. quod lima ferro. et cetera. Secunda species est in serpente qui cum
senuerit per duriciam pellis non potest se bene vertere. abstinere se
quadraginta diebus deinde ingreditur artum foramen ubi pellem
relinquit et sic renouatur. In quo designatur renouatio que fit per
penitentiam et abstinentiam. **Mat.** Acta est via que ducit ad vitam. Tercia
species renouationis est aquila que dum semio grauatur tunc ro-
strum crescit sibi nimis curuum quod non potest aperire nec cibum cape
Dum ipse industria naturali allidit rostrum suum ad petram et
mordet petram tandem quod curuitas rostri totaliter diminuitur. ut sic
postea cibum cape possit. et tunc eleuat se in altum ad reflectionem
solis ibi ex percussione alarum per radios solares aburitur pene et
statim cadit et immergitur in scaturiente fonte ubi totaliter re-
nouatur et fit iuuenis. In quo designatur renouatio que fit per con-
siderationem dominice passionis. Christus in cruce petra dicitur et hoc pro-
pter perfectam penitentiam. **Canti.** vnj. Veni columba mea in
foraminibus petre. Quarta species renouationis est in cer-
uo. de quo dicitur glo. super ps. quemadmodum desiderat ceruus

ad fontes. 2c. Cum aut ceruus grauatus ē senio crescētibz
pilis et cornibus antz serpentis querit cū naturalit̃ inimica
tur. Serpēs at̃ latet et abscondit se in cauernis tre pp̃t ceruū
quē fugit tāq̃ validū inimicū Ceru? igit̃ antro inuento vadit
ad aquā et inde potat q̃ replet̃ tūc edies emittit aquā bibita
i antz serpentis. Serpēs at̃ dū intēdit exire tūc ceru? p naēs
eū inglutit et in eū intrat venenū serpentis. c? veneno pcepto
ardētissie fontē ad bibēdū desiderat. Et venēs ad fontē aq̃
rum iterū se replet aq̃ et sic pilos et cornua antiq̃ amittit et re
nouat. In q̃ denotat̃ nobis renouacō q̃ fit p lacmaz effusione
ex stulto corde p quā aīa peccatrix incipit renouari. **Bernb**
O hō vnā lacma de puro et stulto corde plata plus purgat
q̃ ignis purgatorij isra spaciū qnqz ānorū **Exē** de petro q̃
xpm ter negauit. Qūta spēs ē in accipirre q̃ fit singulis ānis
in q̃ denotat̃ renouacō q̃ fit p. s. s. Sexta spēs renouacōis est
q̃ fit in femine q̃ fit post qngentos annos qñ senuit dgre gat
ligna aromatica in midū suū et alis suis ignē excutit et sei pm
obuic et ex cineribus suis auis sue spēs pcreat̃. In q̃ denotat̃
renouacō q̃ erit in glificatione corporz qñ implebit̃ il^o **Apo**
xxj. Ecce noua facio oīa. **Dñ ansel.** In illa vita pulchritudo
iustoz solis pulcritudī centupl̃t q̃ mō fit adeq̃bitur. **Qū**
tū ad secundā ptē dicit̃ hic apl̃s Irascimī et nolite pec. Hic
est notādū q̃ appetitus ire datus est homi vt irascat̃ vicis
mal̃ suggestiōibz et ex indigōe n̄ patiat̃ se trahi in cōsensu
pcti et repmat malos motus i se et i alijs q̃tū pt et vlascat̃
dei iniurias et trāsgressiōes iusticie. Sic legim? xpm iratū fu
isse. s. phariseis et alijs iudeis nō recte agentibz et ec̃ alijs facti
vici **Iobes** dicit̃ q̃ dñs noster qnqz remedia habuit atra iui
diā iudeorū. **Prū** est paciāz verā seruādo. Ira nāqz quatuor
gradus hz ex euāgē^o mat. v. **Prū**mus ē qn̄ ē in aīo. ibi. **Ois**
q̃ irascit̃ frī. **Secū**dus qn̄ manifestat̃ in exteriori signo. ibi.
Qui dixerit frī suo racha. **Terā**? qn̄ manifestat̃ i cōtumelio
so verbo. ibi. **Qui** dixerit frī suo fatue. **Quartus** qn̄ exercet̃
in cōtumelioso fco ibi. q̃ dictū ē. **Nō** occides. **Nullo** at̃ isto
rū modoz cōmot? fuit xps. qz 82 **ysa.** **Nō** erit tristis neqz tur
bulētus. **Secū**dū remediū fuit oīo tacē sic pz in cōsilio iudeorū
vbi audiuit atra se falsa testiōia et ec̃ corā pilato a hero de
tpe passiōis sue qn̄ tacebat. sic oīs corā tondente se et alias
fuissent magis cōditati sicut igni subtrahūtur ligna **Ecclesi.**
viij. **Nō** litiges cū hoīe litigioso ne struas in eius ignē ligna

Sicut **Sz** **fm** **Cris.** qñ durum ad durū pñtū maior fit resi-
 stentia qñ si durū ad leuia allidit. Tercū remediū cōn irā iu-
 deorū fuerunt verba pacifica et mansueta. **Matz** **Joh.** viij. qñ
 ad maximas iniurias xpo illatas scz noīantes eū demomiacū
 et samaritanū mansuete rñdit. **Ego** demoniū nō habeo: s̄ ho
 norifico p̄m meū et vos inhonorastis me. Quartū remediū
 fuit ab eis receđdo sicut p̄z **Luce.** xij. qñ iudei in ciuitate na-
 zareth duxerunt ihm in sup̄licū mōtis vt p̄pitarēt eū. Ipe
 autem transiens per mediu illorum ibat. **Item** **Joh.** Qñdo
 tulerunt lapides vt iacerēt in eū. **Ihesus** aut abscondit se et
 exiuit de templo. Quintum remedium fuit beneficiorum lar-
 gicio non obstāte eorum duricia: salubria cōtinuauit veritatis
 et doctrine documenta. **Joh.** viij. **Si** quis sermonem meū ser-
 uauerit: mōtē non gustabit in eternū **Et** in hys dēm xpm
 seq̄ cuius actō nrā est instructō. **Sequit̄** hic. **Sol** non occi-
 dat super iracundiam vestram. **Contra** hoc faciunt indurati
 homines qui nunq̄ vel rāto dimittūt iniurias proximis. **Et**
 isti sunt valde mali. **Et** hoc propter tria. **Primo** quia n̄ sunt
 boni ch̄stiani qui mungūtur in baptismo ad habendum cor
 molle. **Et** sicut se habent ad p̄mos: sic se de? habet ad eos
Mat. vj. **Si** non dimiseritis zc. **Secūdo** sunt sic **Holofernes**
 gentilis. de quo dicitur **Judith** q̄ ferocitatē animi ei? nemo
 mitigāe poterat. **Tercō** qz pessimi sunt sicut dyaboli de quo
 dicit **Grego.** **Qz** nullo placat obseq̄o. **¶** **Vñ** hic qñ vtrum
 lesus teneatur dimittere offendenti impenitenti nec satisfacē-
 ti? **R̄** q̄ sic quantum ad remissionem intrinsecā cordis quo
 ad creatorem vel iram illius q̄ impenitens est. **Sz** rōe isti?
 ne peccet: ipenitenti n̄ tenetur dimittere dimissione exteriori.
Sz quilibet potest satisfactōem et iusticiā req̄ere ab offen-
 dere. **¶** **Qñtū** ad terciā partē istius smonis dicit hic apo-
 stolus. **Nolite** locū dare dyabolo. **Locum** dyabolo dat qui
 deum per p̄m mōle expellit et dyabolū introducit: qđ n̄ fit
 sine magna contumelia. **Vñ** **Bern.** **Timeo** em q̄ t̄to graui-
 or est ira q̄nto et nobilioz est illius q̄ offenditur excellentia a
 q̄ tanto peior est iniuria q̄nto maior fuit cui iniuria irroga-
 tur. **Vbi** notandū q̄ nihil sic inuulneritate creaturay offen-
 dit deum sicut p̄m mortale. **Hoc** solum est qđ deuz offendit
Omnia enim in mundo sunt opera et creature dei: sed solum
 peccatū est opus dyaboli. **Vnde** etiam dominus offensus fuit
 it per peccatū superbie. quia lucifer cum ceteris angelis ab-

iect? ē. Et tāta est multitudo angelorū q̄ cecidit sicut atham in sole. Et ppter pctā inobīe p̄mos p̄ntes et oē genus hoīm diuersi miseris et defectibz et passionibz afflixit. Nā ipsum pctm ē cā oīs miserie quā in mūdo sustinem? .s. famē sūz frīg? et infirmitates. Et m̄sup oībz hoībz a minimo vsqz ad maximū ḡue on? iposuit ppter pctm p̄moz p̄nti. **Un Aug?** De us hoīem fecit q̄ q̄dū nō peccaret immortāitate vigeret. Itē de? itm ē offensus ppter pctā hoīm q̄ totū mūdū p diluviū deleuit: exceptis octo hoībz q̄ māserūt in archa noe. Itēz intm odit de? pctm et intm offendit p pctm mōle q̄ nē aliqs sanctus in celo q̄ntūcūqz sibi car? si possibile eēt q̄ peccat mōle: q̄n amīcīa int eos selueret et de? eijceret eū de igno suo et in infernū p̄pitarēt. Itē adhuc hodierna die de? oipotēs cuius magnitudinis nē fīnis intm ppter pctā offendit q̄ ppter minimū pctm mōle dānet hoīem et etiā q̄ntūcūqz cay nē hic p̄nīaz agat. Si ḡ dīas: q̄d restat pctōi ḡ agendū q̄ deū m̄ltiplicat offendit? **R.** Nihil restat n̄vt p̄nīaz agat et severacit corā deo hūillet et cū hūilibz lacrimis veniā petat tūc de? placat et dimittit sibi pctā et offensā. Sic fecit peccatrix magdalena q̄ hūilit an pedes. Ihu cecidit et amarissime cepit rigare pedes ei? **Un Luce. vii. 82** q̄ xps dixit ad eā. dimittunt tibi pctā: vade i pace. Vult recipit quēlibet pctōrez q̄n per veraz p̄nīaz ad ipsū reuertit. imo etiā reuocat pctōrez. ad se. **Ihere. iij.** Reverte ad me et ego suscipiā te. **Ultio** nota exemplū quō xps apostatā p ostensionē vulney reuocauit ad verā penitentīaz. Hoc q̄re in p̄mptuario. p̄xxxvii.

Dñica. xx. post penthecosten ad Ephesios.

F Rēs. Videte quō caute abuletis nē q̄n inhiētes: s̄ sicut sapiētes redimētes tēp? q̄m dies mali sūt: p̄tea nolite fieri imprudētes s̄ intelligētes q̄ sit volūtas dei. et nolite inebriari vino in q̄ ē luxuria. s̄ implemi spūsco loquētes vobmetip̄is in psalmis et ymnis et cāntis spiritualibz cāntantes q̄psallētes in cordibz v̄ris. dño grās agētes sp̄ p oībus i noīe dñi n̄i ihu xpi deo et p̄i. Subiecti inuicē in timore xpi.

Sermo super epla precedenti.

S ubiecti estote inuicē in timore xpi. **Eph. v.** In istis verbz hortat nos aplūs ad obīaz q̄ ē m̄ et origo oīs boni et cōsuatūz oīm v̄tutū. **Greg.** Obīa sola v̄tus ē q̄ v̄tutes ceteras mētī inserit. in̄stasqz custodit. Ergo dīat hic. Subiecti estote inuicē rē. Un in p̄nti fmōe tria sūt dicen

da. Pri^o de virtute obie et de vicio inobedientie. Secundo de timore bonorum hominum. Ter^o de semib⁹ cum vno exemplo. ¶ **Q**uanti ad primum sciendum quod obedientia est clavis paradisi et via celi quod propter inobiam de fressu paradiso eieci sumus. Itē per obedientiam intrabimus celestem paradisu. In sig^m huius habet^r Math. ij. Quod tres reges per aliam viam reuerti sunt in regionem suam. Bern. Nihil angel⁹ carit⁹ nisi deo participat⁹ et nihil homini fructuosum quod obiam omnibus modis suare. Vnde dicitur in decretis. Qui contemnit vicarium contemnit ipsum qui posuit illum. Cris. Magnū inobie viciū ē quod angel⁹ celū. adāz paradisu. saul regnū. salomō pōdidit amorē dñi. Vnde h⁹ quod vtrius iobia sit pectus mortale. Ruit Tho. 2. 2. q. lxxxv. quod sic Nā iobia cōfiteat caritati dei quod exigitur ei⁹ pceptis obediat. Mo. xij. Qui pectus resistit dei ordinacōi resistit Cōfiteat dilectō in primum iquantū superioris prius subtrahit obiaz quā dicitur ei. Ibi notandū quod deus ab inico grauissime iobiaz pūmunt. Nā de trasgressiōe vnius pcepti dei edēdo fructū vtrius pmi patētes et tota posteritas dānata ē. Gen. ij. Itē 2^m pceptū transgrediens per blasphemiam deo factā iubeat ex castra ab omnibus lapidari. Iei. xix. Itē terciū pceptū trasgrediens quod modica ligna sabbato colliges. Siste lapidat ex iussu dei. Nūeri. xxxv. Vnde dēmus obiam suare. Bern. Quicquid vice dei pāpit hō quod est certū nō displicet deo oīno est accipiendū ac si preciperet deus. Itē. Obia quod maioribus exhibet deo prebet. Exem^m de obia quod frat⁹ obediēs suscitauit mortuū quē frat⁹ suus carnal⁹ multū religiosus suscitare nō poterat. h⁹ quod in pmp. o. xxi. ¶ Quanti ad secundā partē dicit h⁹ aplos. In timore xpi. Ibi notandū quod quilibet cristianus quantūcūqz bonū sepe dicit statē in timore dei Et h⁹ quod quod modis siue rōnib⁹. Pri^o quod vtrius de pectis satisfecit ignorat Certus ē ei de culpa. h⁹ incertus de reia. Eccl. v. 8. pūdato pectō noli eē sine metu neqz adicias pectū super pectū et dicas. Mi seiaō dei mag⁹ ē multitudis pectōz meorū miserabiliē. Secundo vtrū boitas sua placeat deo ignorat. Vnde aplos. Nō ei quod seipsius omēdat ille pbat⁹ est. Et salomō. Est via quod videt hominē rē. Apoc. iij. Dicit quod diues suus et locuples. nescis ei an v^m p^r n^r dixisti quod deus acceptauit vel vnu diē deo vixisti. Ter^o quod cadē potuit lucifer cecidit de celo. adā de paradiso. iudas iē aplos cristi. Quō nos securi sumus eē in h⁹ mūdo quē plen⁹ laqis Bern. Nūqz ē securitas in hac vita frēs nec in celo fuit nec in paradiso. In celo cecidit āgelus sū pñtia dimitatis. in paradiso adā in mūdo iudas de schola saluatoris. Vnde Aug. Quō

Vnde ad p^m

Et

Vnde ad p^m

1°

2°

3°

securus q̄s p̄t eē i hāc vita q̄ tota tēptatio noiaē. vt q̄ fieri po
tuit ex deteriori melior n̄ fiet ex meliori deterior. **Ap̄l's.** **Qui**
se existi. sta. vi. ne ca. Quarto q̄ nescit quō de? vult iudicāe
pctā sua et vtz pmissiōe dīma sibi remēt iſirmitates. q̄ p̄t fie
ri cecus mutus claud? et leprosus. Et q̄nq; i aia. s. grāz sub
trahendo q̄ fiat aridus et nullā dulcedinē sētiat āplius i cor
de et i aia sua. **Q̄nto** q̄ nescit q̄ fine ab hac vita decedat vtz
ad mortē vel ad vitā eēnā. **Eccl. ix.** Nescit hō an odio l̄ aōre
dign? sit eē si iā ē i grā. tñ i agōe et i exitu p̄t cadē et peccāe n̄
dñs eūm custodiat. **10** timendū ē cuilibet i q̄cuq; statu sit q̄
sūm wilhelmū de q̄libet statu aliq̄ dānant. s. i m̄zioio. **Itē** v̄
gīes. vidue. nobiles rustici zc. **Dñ** **Osce. xxiij.** Consolacō ab
scōdita ē ab oculis meis. Et loq̄ de iſerno. **Luce. xviij.** Duo
erūt i lō. vn? assumē et alt̄ relinq̄tur. **Dñ** legit i vitas p̄m. **Q̄**
abbas helias ait **Ego** tres res t̄teo **Primā** q̄n egressura ē aia
mea de corpe. **Aliā** q̄n occursur? sū deo **Tercā** q̄n adūsū me
ē p̄ferēda sīma. **Dñ** p̄s. **Peruite** dñō i t̄iore. **psi.** **Ubi** timor n̄
ē ribi sal? et spes n̄ erit. **Q̄ntū** ad fciā p̄t sciendū q̄ senes
dñt multū timere. q̄ dīc **Seneca.** Senes hñt mortē aīlocu
los: iuuenes vto i postez. **Dñ** loq̄ndū ē de semib; dñm ē h̄ d̄
q̄nq; adicōib; senū et quō i h̄is dñt se hrē ne deū offendāt
Primā adicō et de fr̄is ē q̄ senes defacili puocant et difficile
reuocāt. **Nā** naturalit̄ sūt passionati et pleni dolorib; et iſir
mitatib;. **Dñ** oculi caligāt. auēs ḡuit audiūt. capilli fluūt. fa
cies i pallorē mutat. dētes minuūt. pedes putrescūt. hō q̄ se
nescit h̄is oib; ḡuat. et h̄ oia rūtūra corpis domū p̄nūciant
Itē m̄sup tristes sūt et q̄rulosi. **Nā** cōit d̄qrūt de seio suo et
defectib; suis. **Tuli?** **Tāta** in hoib; stulticia inconstātia et pū
fitas ē q̄ oēs etatē cupiscūt et optāt et eādē adeptā accusant
Oēs ei cupiūt eē antiq̄ et postmodū ḡues et iſirmi. **Aug?**
Cū hoies optāt senectutē qd̄ āplius optāt n̄ iſirmitatē lōgā.
Et dīas quō d̄z se hrē i illo d̄fai. **R̄** q̄ senes dñt eē mites exē
plo xpi et tūc erūt brī. s. p̄ oppositū p̄ ipaciā p̄nt p̄dē aias su
as. **Dñ** **Arist.** i top. dīat. Sicut p̄positū i p̄posito zc. **Ergo** se
nes dñt debilitates suas et iſirmitates suas de o offerre p̄ pur
gatorio suo. nā p̄ns iſirmitas et pena purgatorii ē sic dena
ti? et mille milia florenoz. **Nā** tāta ē pena purgatorii q̄ si
oia ligna et oia visibilia i mūdo exñtia arderēt a si q̄s i medio
istū ignis staēt n̄ tāta penā hrēt sic aia i purgatorio. **Et** i il
lo igne anōsi ḡuit p̄mentē p̄ pctis a iuētute amissis m̄si v̄

puniantur per infirmitates et tribulationes. **S**ecunda additio senum
 ē q̄ cōter sūt multoz verborū et de alijs factis loquūtur In
 nocētijs. **S**enex velox ē ad loquēdū et tard⁹ ad audiendū.
Laudat alijs et spernit modernos vitupat p̄ntia et laudat
 p̄terita et anxiat⁹ torp⁹ et infirmat⁹. **A**udi q̄ multa senē arcue
 mant incommoda **E**t qd multū rephensibile ē: scā defunctorū
 nouat et ifamat corā iuuenib⁹ q̄ nihil sciūt de excessib⁹ antiq̄
 rū et in h̄ gūit peccat diffamādo defunctos q̄ n̄ pūt se iā ex
 cūsare. **E**t insup a deo iudicati sūt et puniti p̄ suis excessib⁹.
Et qd peius ē iactat se de malicia sua et de pctis suis q̄ i iuue
 tute sua fecerūt et adhuc delectant⁹. **Vñ Greg.** Tot mortib⁹
 q̄s dign⁹ sit q̄r p̄uitatis exēpla posteis relinq̄r. **S**z dīas quō
 se h̄re dūt in illo defū ne deū offendāt. **R̄** q̄ dūt h̄re hone
 sta breuia auxiliaverba. **Aug⁹** **V**t semib⁹ h̄mo n̄ sit solū gūis
 s̄ etiā breuis. **Ap̄l⁹** **O**is h̄mo mal⁹ ex creuitro nō pcedat.
Et rō ē: qz iuuenes dū retinet verba senioy: sic q̄qz dicūt. **I**
 staverba audiu an̄ plures ānos ab auorel p̄re meore: sic re
 linq̄te bonū exēplū iuuenib⁹ erit eis mentoriū. **Vñ Cesari⁹.**
Quātū exemplū vere hūilitatis et p̄fē caritatis oñderis cū tan
 tis etna p̄ma possideb. **Tercio** additō senū ē. q̄ sunt cupidiz
 auari et tenaces. **Vñ Innocēti⁹** **S**enex ē tenax cupid⁹ tristis
 et q̄rulosus. **N**ā senes ex p̄i sunt q̄ res tēporales facile pūt
 s̄sumi et difficilē lucrari et iā deficiūt i corpore et āpli⁹ n̄ pūt
 laborare et cōter sibi deficere timēt et sic cōit parci efficiūt.
Aug. Cū cūcta vicia i sene senescunt sola auaricia iuuenescit.
Gen. **M**ostruo filis ē auaricia semil. **Q**uid ei stultius ē q̄ in
 via requere ultra viaticū. **A**liq̄ sunt acsi adhuc deberēt vñ
 q̄draginta ānis et satis h̄nt nec volūt alijs ipartie nec audēt
 per se vñ et fortassis i breui tēpoē moriūt. et relinq̄nt alijs
 diuitias suas vel ec̄ heredibus suis q̄ male s̄sumēt et eis i mo
 dico s̄bueniēt. **S**z dīas quō dūt se h̄re i illo defū: **R̄** q̄ dūt
 deo fūire q̄ eos p̄uit a iuuetute sua q̄ ec̄ i semio pascet eos
 vsqz i finē vite sue. **Quarta** additō seu viciū senū ē q̄ sunt m̄l
 tū supersticiosi et i credli et sic n̄ facile credūt alijs. **Rō** ē qz i
 multis decepti sunt et expti fraudes et malicias maloz hoīm
Sz dīas quō dūt se h̄re in illo defū ne deū offendāt. **R̄** q̄
 dūt sepe illud dcm i se reuoluē qd h̄et **Luc. vi.** **N**olite iudi
 care: s̄ oīa dubia in meliōrē partē interpretari et n̄ facile credē
 mala q̄ audiūt de p̄ximis **Vñ dī in decre.** **Q**ui falsum de alio
 p̄fert et cūm aliorū cito credit: vterqz rē ē **Quinta** additō

senū est q̄ q̄ a puericia male vixerit vix in senio veracit̄ et re-
 aliter dicitur. Proū. xij. Adolescēs iux̄ viā suā r̄. Arist. vij. e
thi. Difficile ē resistere consuetudini q̄ assilatur nature n̄ tū est
 impossibile q̄ deus de lapidibz p̄t facē filios Abrahę. Sz dñs
 q̄uo dñt se h̄re i illo defc̄it. R̄ vt ipsi senes se a pctō retrahāt
 dñt sibi p̄ponē mortē suā. Ecc. vij. Meōrāe nouissia tua Gre
go. Nihil sic tūo car a pctis sicut frequēs cogitatio mortis.
Hugo de claustro aīe. Tres sūt mortis nūcij. s. carniēs. in-
 firmitas et senect̄. Insup dñt hūiliter et cū strito corde di-
 cere cū Dauid. Ne p̄iās me in tpe senectutis r̄. Et recupe-
 rare tēp̄ p̄teritū cū oībz operibz. Sz dicet q̄s. Ampli? n̄ pos-
 sū ieiunare p̄gūari: mane surgere. R̄. Si patēs es et hēs
 bonā voluntatē de? recipiet voluntatē tuā p̄ f̄cō. Vñ Aug?
Coronat de? intūs voluntatē: vbi n̄ inuenit facultatē. Et se-
 nes dñt conari ad h̄ vt hēant puritatē et mūdiciā cordis et
 etiā corpis. Vñ i decre. 82. Q̄nto senes sūt mortivāiores:
 tato dñt eē puriores. Exēplū q̄ deus ānosos pctōres n̄ sp̄it
 de illo q̄ fūit tres ānos deo et sic saluat? ē. Hoc q̄re i pm̄.
de tēpe hmo. cxxij. Dñica. xxj. post pentheco. ad Eph.

67
F R̄es. Cōfortamini in dño et in potētia v̄tutis eius.
 induite vos armaturā dei. vt possitis stāe aduersus
 infidias dyaboli. q̄ n̄ ē vob̄ colluctacō aduersus car-
 nez et sanguinē. s. aduersus p̄ncipes et ptāres. aduersus mū-
 di rectores tenebray haz: cōi spiritalia neq̄ie in celestibus.
 Propterea accipite armaturā dei vt possitis resistē i die ma-
 lo et in oībz p̄fecti stāte. Stāte ḡ succincti lūbos vestros i ve-
 ritate. et indui lorici iusticie. calceate pedes v̄ros in prepa-
 nez euāgelij pacis: in oībz sumētes scutū fidei i q̄ possitis oīa
 tela neq̄ssimū ignea extingere. et galeam salutis assumite. et
 gladiū spūs q̄d ē verbū dei. Sermo sup eplam.

Induite vos armaturā dei vt possitis r̄. Eph. vj. In mūdo
 isto q̄si i stadio certamis positi sum? vbi vndiqz ab hostibz?
 stinūe ipugnamur. Iō ap̄ls in p̄ti epla amonet nos ad v̄-
 tutes q̄ sūt arma militū xp̄i cū dic̄. Induite vos r̄. Vñ i p̄ti
h̄mone tria sūt dicēda. Pri. de armis spūalibz. Secūdo q̄re
 soliate cauendū sit ab hostibz spūalibz et demonibz. Tercio
 de casu demonū cū aliq̄bz q̄stionibz et vno exēplo. Q̄ntum
 ad primā p̄tē sciendū q̄ q̄tuor virtutes cardinales sunt az-
 ma nr̄a et mūnūt nos. q̄ h̄m ap̄lm arma milicie nr̄e n̄ sunt
 carnalia s. spūalia. Ab anteriori prudētia cuius ē futura ma-

la pre cauerē. **A** posteriori iusticia cuius ē de preteritis malis
satis acere. **S**3 a dextris tēpantia ne eleuemur in p̄speris. **A**
sinistris fortitudo. ne deprimamur ab aduersis. **I**te notanduz
q̄ quilibet hō in suis tētaōib⁹ debet dei adiutoriū inuocāe
Sicut em̄ q̄ tenet castz regis cū obsideē ab inimicis reputat
fidelis si renūciat dño castz obsessum: et ab eo peteret auxi-
liū. **S**ic cū hostes inuisibiles obsideēt animā tuā p̄ tētaōem.
Stati debes regi tuo orans obsidionē nūciare. ipse vero nō dif-
fert auxiliū q̄ potens est et volūtari⁹. **Dñ** **A**pl's. **F**idel deus
q̄ non patit nos tētari sup id qd possumus. **Aug⁹**. **D**yabo-
l⁹ vult plerūq; nocere et n̄ p̄t. q̄ ptas eius est s̄b ptate dei
Quātū ad secundā partē dicit b̄ apl's. vt possitis staē aduer-
sus insidias dyaboli. **I**deo notandū ē q̄ soliate cauendū ē ab
hostibus nostris. **P**rimo quia multi sunt cum dicitur. **M**ulti
plicati sunt. **U**nde **B**onauentura. **S**icut athami in sole sunt.
sic demones in aere. **S**ecūdo quia pleni sunt veneno inuidie.
Cui⁹ cā est. q̄ cognoscūt q̄ nos viles vermiculi ex vili terra
creati a deo sum⁹ ad h̄ vt suppleam⁹ loca ip̄oz a q̄b⁹ ip̄i cecid-
erūt. et possideam⁹ gl̄iam quā ip̄i miseri pdiderūt. **P**ropte-
rea nob̄ vehement̄ inuidēt. et laqueos parāt per q̄s tēptant
a predcā gloria nos retrahere. **T**er⁹ q̄ inuisibiles sunt cum
natura spūs corp̄alib⁹ sensib⁹ videri n̄ possit n̄ ab autore deo
pmissiue et dispēsatīue p̄ assumpta corpora pmittant. **Q**uar-
to quia astuti sunt quos facit natura s̄biles: et etiam exercita-
tio milicie sue. p̄s. de sum. bo. **D**emones triplici acumine sciē-
tie vigent. s. s̄bilitatis nature. et experientie tēpor⁹ et reuelā-
tione superiorum potestatum. **E**rgo dyabolus nominat mil-
le artifer. **U**nde diligenter aduertendum est q̄ dyabol⁹ pu-
gnat contra hominem magis astutius et insidijs q̄ viribus.
Naz quos dyabolus nō potest superare per manifesta pctā
mortalia. quandoq; superat per astutias. **P**ro quo sciendū
q̄ dyabolus decipit homines tripliciter. **P**rimo suadendo bo-
num in malum finem vt cū homini instabili suadet ingressuz
religionis p̄ter hoc q̄ postea apostatet. vel aliquib⁹ virgi-
nibus vt votū castitatis emittant et postmodū non teneant.
contrahendo matrimoniū. **U**nde dicitur in decre. **P**uellaz nū-
bere post votuz castitatis est damnabile. **I**te aliquibus per-
sonis deuotis suggerit arctiorem vitam. s. ieiunando. vigilā-
do. corpus castigando. minimum orando. aliaq; induendo. vt
eas ad nimiam debilitatē inducat. et q̄nq; etiam ad insaniā

ut sic inutiles fiat sibi ipsis deo et primis et p^o quunt recrea-
nes et est quicquid dissolutio res ceteris. Secundo temptat suade do-
hoi malū sibi spēs boni. ut hō qrat dicitur sic possit paupibus da-
re eleosinas. scies illud dcm apli. Qui volūt diuites fieri: in-
ā in tēpta. et i laq. dyabo. Itē ptatē et platuraz. petē. et sic a
malū trahē et ad bō opera apellē. Quia sic illū dcm salomo-
nis apellē. **Cap. vj.** Iudiciū durissimū fīet hīs q presūt. Cri-
guo em credi- mia: potētes at tōmpta potēt pacē. Et quicquid
suggerit mollicie carnis sibi spēs sustentade nature. qz sāt ciapu-
pulā plura pctā seq. **Ihero. dic.** Int ciapulas vix suat pudi-
cia. **Ter^o** dyabol^o temptat dissuade do vtile tāq nōciūvt auz
dissuadet bono viro igressuz religionis ne postmodū penite-
at egredies et pfundat corā hoībo. vel quicquid dissuadet aliqbo
oracōem vel eleosinaz ne ppterea incuriāt vanā gloriā vel lau-
dē hūanā. **Q. nū** ad terciā partē dic h apls. **Q. m n** ē no-
bis colluctacō adūsus carnē et sanguinē zc. **Uñ** hic qritur
qre lucifer cecidit. **Rñdit** **Eluāda.** Cuz lucifer videret se oēs
angeloz ordines gloria et decore excellē: spretis oīb^o deo vo-
luit eq̄lis existere et altiozem statū q ei dominus dederat in-
iuste arripere: et alijs per tyrannidē iperare. Ergo de celo p-
pulsus in carcerē ē retrusus. et sic q pus pulcherrim^o et postea
nigerim^o. q pus splēdidissim^o. postea tenebrosissim^o: q pri-
us oī honore laudabilis: postmodū horrore execrabilis fuit.
Secūdo qrit q diu māsit in celo. **Rñdit** **Eluāda.** n plenā ho-
rā qz mox ut creatus ē cecidit. **Ter^o** qrit quō alij āgeli cecide-
rūt. **Rñdit** idē q lucifero ceciderūt. placuit em eis qd liū luise-
ri cogitātes si ipse deo pualuiss^o: ipsi alijs in potētia p̄fuisent:
et iō cū eo abiecti sunt de celo in abyssuz inferni vbi nulla est
redēptio. **Quarto** qrit an deōnes pnt hoīes graui^o ledē. **Rñ**
fm scm **Tho.** q sic. Possunt em deo permittente multiplici-
ter ledere. **Primo** in reb^o vt dicitur in **Job.** Cui dyabolus do-
mū et pecora abstulit et etiam pueros. **Secūdo** in famayt pa-
tet in legenda **Iheronimi** vt refert **Iohes** mider q dyabolus
trāsformauit se in forma scī epī **Siluan.** Cui demō pri^o fe-
minā nobilē nocte in lectū portauit. et pri^o ad luxuriā verbis
deinde factis sollicitauit ad malū. **Que** dū clamarz demō i spē
epī facti siluani sub lecto feie se abscondit vbi inquisitus et in-
uentus per verba luxurie mentitus ē seipm eē epm siluanū. In-
crastino dispergente dyabolo vir scūs diffamatus ē graui-
ma fama. **Que** infamia tandē circa sepulcz. beati **Iheronimi**

in bethleē fatētē dyabolo in obfesso corpē cēffauit Etia ptz i
Job q̄ p̄cūssus ē vlce pessimo ab ipso dyabolo. **Q**uinto in vsu
rōis vt ptz i obfessis. **Q**uinto i vita vt ptz **Th**o. vj. de septē
viris scire q̄ pp̄t luxuriōsū appetitū in v̄ginē sarā n̄ etiā digni
ei? in mōio a deōne occisi sunt **Q**uinto quē q̄s facit illos stre
pitus q̄ q̄nqz audiūt in domibz vbi p̄iūē lapides et inq̄tā
tur hoies i pulsu. R̄ fm **Wilhel.** et **Cassianū** q̄ ista vt fre
q̄nter fiūt ope demonū q̄ pl̄ nocere hoibz p̄ tūc n̄ p̄nt nisi in
talibz ligati s̄ma virtute. Aliq̄n etiā fiūt studio malignorum
hoim q̄ domos volūt euacuari hoibz vel lucrari bō tpalia s̄
titulo falso et apparitōe aīaz. fici etiā p̄nt ex curio sitate hoim
volentiū sciē hūoi. Aīe em̄ dānate n̄ p̄nt talia facē: qz n̄ ē eis
admissuz. Aīe em̄ q̄ sunt in purgatorio sunt in caritate. **E**rgo
eis talia t̄iistoria n̄ oueniūt. Si aut̄ facerēt aīe de purgatio
tales aīe vtilia et salubria facerent et oīderent vt sic a viuis
suffragia peterēt. **B**ūs **Greg.** poit in li. iij. dyalogoz. exē
plū de aīabz. **D**n̄ n̄ est dubiū qn̄ deōnes vt frequē tales inq̄
etudines faciūt. **D**n̄ legiē i cronica bri **Ihero.** q̄ q̄dā tēpe in
ciuitate **Magūtine** maligni spūs ad hostia domoz q̄n mal
leis pulsādo. a q̄nqz lapidibz hoies excitādo: domos pl̄imas
exardēt. **S**exto quē vtz ope deōnū trāsfōrmatōes hoim fie
ri p̄nt in bestias: lupos et hūoi. R̄ q̄ nō. **D**n̄ s̄ in decretis
Quisq̄s credit posse aliquā creaturā t̄iiformari in aliā spēm
vel in aliā s̄ilitudinē n̄ ab ip̄o creatore q̄ oīa fec̄: vel p̄ quem
oīa fca sunt. p̄culdubio infidel̄ ē et pagano deterior. **D**n̄ diē
Tho. q̄ sunt trāsmutacōes aliq̄ q̄ naturalit̄ fieri p̄nt sic spen
tes et rane et vermes p̄ putrefactōez ḡnānt. **I**sta fiunt natu
ralr. **I**lle at̄ t̄iismutacōes corporalū rerū q̄ n̄ p̄nt fieri natura
lit̄. s̄ operatōe demonū. fm rei veritatē perfici n̄ p̄nt. sic q̄ cor
p̄ hūanū v̄tatē i bestiale. aut q̄ corp̄ hois reuīuiscat. **Q**z at̄
h̄ q̄nqz fieri videt̄ apparētia fit a n̄ ex̄ntia. **D**n̄ **Aug.** ait q̄ deō
nes faciūt tales trāsfōrmatōes n̄ realit̄: s̄ fallaciē visuz hois
deapiēdo. **S**eptimo quē quō puenit illud q̄ q̄daz lupi hoies
crudelit̄ comedūt **R**ūt **Albert?** de aīalibz in quinto li. **E**x sex
caus. **P**ri° pp̄t famis augmētū: sic et q̄dā ceterorū aīalū aliq̄
bestie hoies inuadūt tpe famis. **S**ecū° pp̄t ferocitatē viriū: si
aut tēpore cōtus q̄n h̄nt catulos vt diē **Arist.** de aīalibz **S**ūt
maḡ seu eris̄sē caūale. **T**er° pp̄t cerebz ravidū sic faciūt caēs
ravidū a tūc q̄cūqz inueniūt trūdāt. **Q**uarto pp̄t opatōem
deonuz vt sic illudāt hoibz simpliābz credētibz false hoies in

bestias mutari posse sicut pagani olim putabant. **U**n refert
Wilhel. parisi. in li.º de vniuerso de qdam viro q se putabat co
 uerti in lupum certis tpiis am qbo tēporibz in antris latitabat
 Illuc em certo tēpore iuit et opere deonis velut dormiens ias
 cuit et sibi videbat q lupus eet fāis et sic arāuēt pueros deuo
 rādo. **E**t demon qndaz lupū possidēs h fecit loco illius viri
 et sic tādū demētatus est vir ille qusqz inuentus est iacere in
 antro silue raptus mentalit et nullo mō realiē ouersus in lu
 pū tādē cū ceteris cognouit fēm fuisse deonis. **Q**uinto ppter
 dulcedinez hūanaz carniū q optime pplexionate sunt et per
 onis dulciōres sunt. **U**n sic voluptas leccatoz trahit ad vo
 luptuosū abū: sic hūane carnes a lupis aut in sepulchris aut
 post bellū aut post aliū modū gustate zc. **S**exto ppter ocul
 tū vel manifestū iudiciū dei q lupi aliquez ppter pctm parētūz
 vel ppter dānificāt. sic legim? nq. **R**eg. xxij. de pueris q de
 ridebant helizeū qn ascēdit helize? bethel. **C**unqz ascēderet p
 viāz: pueri parui egressi sunt de ciuitate et illudebāt ei dicētes
 Ascēde calue: ascēde calue. q cū respexiss vidit eos et maledi
 xit eos i noīe dñi. **E**gressiqz sunt duo vzsi d saltu et laceraue
 rūt ex eis. xl. et duos pueros zc. **I**n signū huius iuuenes n dñt
 irridē annosos hoīes. **I**te. iij. **R**eg. xij. habet de leone q p
 phetā occidit iussuz dei n iplentē zc. **S**ic ec in histōis legi
 m? q tēpore scī Mamertini epī deones intrauēt lupos ppter
 pctā hoīm q lupi ciuitates et villas intrauēt et hoīes publi
 ce deuorauēt. **T**ūc letanie maiores q añ ascēsiōnez celebrant
 triduo inuēte sūt. **H**oc de? ominatus ē. **L**eu. xxvj. **S**i n fec
 eritis mandata mea imittā in vos bestias agri q osument vos
 et pecoravā. **D**eu. xxxij. **D**entes bestiaz imittā in eos. **Q**d
 deus oñdit effcū qn leones misit q deuorauēt ydolatrias in
 fra samarie. q. re. 17. c. **E**xē. d machabio: h qre in pm. t. xxi

Dñica. xxij. post penthecosten ad **Philippenses**
Pres fidimus in dño ihu qz q cepit in vob. opus bo
 nū perficiet vsqz in diē ihu xpi. **S**ic em ē mbi iustū se
 tire h p omnib? vob eo q habeaz vos in corde in om
 culis meis et in defensione et afirmacōne euāgelij socios gau
 dij mei oēs vos esse. **T**estis em mbi ē de? quo cupiā vos om
 nes in viscerib? ihu xpi. **E**t h eo vt caritas vrā magis ac ma
 gis abundet in scientia et in omni sēsu vt pbetis potiora et si
 tis sinceres et sine offensione in diem cristi repleti fructu iusti
 tie per **I**hesum **C**hristum dominum nostrum.

Sermo super epistola precedenti.

Confidimus in dño ihesu xpo q̄ cepit in vob̄ et c̄. Ad Phil. .x. Hāc epl̄a scripta ap̄ls Paul⁹ ad Phil. q̄ bonā vitā inchoauerūt. Et h̄ verbū epl̄e ē cōi q̄sdam q̄ de bonis inchoatis semp̄ maluz pph̄etisat vel q̄ p̄durare nō potuerint vel aliqd̄ aliud. Nō sic ap̄lus Paul⁹ fecit. s̄ potius cōfidebat qd̄ de q̄ opus bonū inceperat p̄ficiat. Ergo dic̄. Cōfidim⁹ in dño x̄c̄. Vñ in p̄nti s̄mone q̄nqz sūt dicēda. Pri⁹ de cōfidentia et amore hoīs. Secūdo de caritate. Ter⁹ de peccato. Quarto de scādalo. Q̄nto de p̄mio iusticie. **Q**uātū ad p̄mū sciendū q̄ possum⁹ cōfidere in dño q̄ p̄ficiat bō opa in nob̄. Apoca. .ij. Ego sto ad hostiū et pulso. Ego sū alpha et ω: p̄ncipiū et finis. Nullū em̄ bonū p̄ficere possum⁹ n̄ gratia ei⁹ p̄ueniat nos et seq̄t̄. Psal. M̄ia eius p̄uenit me. Et iterū M̄ia eius s̄bseq̄t̄ me. Sequē hic. Usqz in diē dñi n̄ri ihesu xpi. i. in diē mortis quē ap̄ls vocat diē ihesu. q̄ faciet tūc de x̄s iustū iudiciū in fine hoīs sic d̄z i ps̄. Cū accēpo tēp̄ ego iusticias iudicabo. Vñ hic q̄nt̄ vñ mors corp̄is a p̄ncipio oī tū habuit. **R̄** q̄ mors corp̄is puenit ex p̄ctō ade et eue q̄ si n̄ peccassent cū tota posteritate sua trāsissent de vita corporali ad vitā eternā qñ deo placuissent. Aug. De hoīez fec̄ vt q̄ diu n̄ peccass̄ immōlitate gauderet. sed q̄ adā trāsgressus ē dñm̄ mandātū seipsū morti p̄mo obligauit et per dñs totam posteritatē suā. Ap̄ls. In Adā oēs moriūt̄. Est at̄ sciendū q̄ mors ē horribil̄ p̄t̄ q̄nqz. Pri⁹ q̄ generalis ēz nemi parat p̄t̄ nobilitatē. Eccā. .n̄j. Hodie rex ē et cras moriet̄. Nec p̄pter sciām. Eccā. .n̄j. Moriet̄ doct̄ similis vt indoctus. Nec p̄pter diuitias. Luc. .vj. Moriet̄ diues. Secūdo mors corp̄alis ē terribilis p̄pter horribilē visionē demonū q̄ q̄lidiē expectāt separacōem animē a corpore. si em̄ s̄m̄ Bedā xpo in cruce p̄ dēti dyabolus affuit q̄ nūq̄ peccauit vt videret si aliqd̄ in eo reprehēnsibile inueniret. n̄ m̄iz qñ in morte cuiuslibz hominis dyabolus adest: q̄rēs si ē aliqd̄ malū in eo. Ter⁹ horribilis est p̄pter diiudicacōez op̄ez nostrorū. Tūc anima vidz q̄cūqz fecit siue bō siue mala. et tūc dicet p̄ctā homini illi. Bern. Tu nos egisti. opera tua sumus n̄ te deserim⁹. s̄ tēcū ad iudiciū pergemus. Quarto horribilis ē p̄pter dissoluōem omniū mēbrozū. Oculi vertunt̄ in capite. vne cor rūpūnt̄ in corpore corpus crepat in dolore et aīa separat̄ ab omni mēbris. sap. .xij. Non est in hominis pt̄ate cōtinere s̄m̄ in exitu suo

Quinto horribilis est qz aia sic expellitur qz nuq ad corpus reuertetur in ipso mereri possit. qz ia e tep? seminadi. **O** ho dispone te qd die ad morte. qz fm **Iherom.** stultu e in tali statu viuere in q qd no audet mori. **Q**uid horribili? qd terribilius iudice irato? **Q**uid intolerabilius gehenna? **Q**uid iocundius gloria? **E**xemplum de heremita qui vidit horribilit diuitie mori in pctis in domo. et paupem felicit in amiterio mori in gra. **H**oc qre in pmp. j. v. **Q**ntu ad secundam partem dic h aplus. **H**oc oro vt caritas vra magis abundet ad deum ad primum et ad vosipos. **P**ri° ad deum vt ipm pl? diligas q tua. **H**ic aplus fec q dixit. **O**ia arbitratus sunt stercorauit xpm lucrifacere. **S**ecundo pl? q tuos. **V**n sz in euan°. **Q**ui diligit ptes suu et mres sua pl? q me: n e me dign? **T**er° vt ipm pl? diligas q teipm: sicut martires fecerit q potius mori voluerit anq xpm negauerunt. sic qlibet vestr anq fide negaret vitaz pdere deberet. **E**t merito caritas nra sic abundare debet ad deu. qz caritas xpi sic abundauit ad nos. **I**te ad primum vestr abundare dz caritas etiā triplici. **P**rim? grad? e vt diligas primum pl? q eius tepalia. **S**ed h no faciunt illi qui optant morte parentu et consanguineoz mortem ad possidendum bo eorum. **S**ecundus vt diligas corpus primi pl? q res tuas. **H**oc fit qn n paratur rebus vt subueniatur necessitati corporali primi. **S**ed heu plures sunt parati et immisei cordes q pauperibus in necessitate n subueniunt. **E**t per hoc ondu se caritatez **C**hristi n habere et per ons in statu salutis non sunt. **J**oh. **Q**ui habuerit sbau huius mundi etc. **T**ercus vt diligas animā primi plus q corpus tuu. **V**nde aplus. **E**go at libent ipendar pro aiaboz vris. **I**te caritas abundare dz q ad nos triplici. **P**ri° vt diligam? aias nostras pl? q res tyales. **O**ppositu faciunt auari inultas res lucrates. **E**ccā. x. **N**ihil iniquus q amare pecunias. **H**ic aiaz sua hz venale. **A**ug°. **A**uarius qcquid lucratur seipsu pdit: et anq aliqd capit: capitur. **S**ecundo pl? q consanguineos carnales. **O**ppositu ondu q ppe filioz suoz amore aut consanguineoz: peccant moliter. **T**ercio plus q corp? **J**oh. **P**elle p pelle et oia q hz ho dabit p aia sua. **H**oc n faciunt gulosi luxuriosi et crapulosi q pl? diligunt corpus q aiaz. **Q**ntu ad terciā partem dicit aplus. **V**itis sincere. i. sine pcto moili. **V**nde h qritur vtr vnum peccatu sit cā alterius. **R**ndit scus **T**ho. q sic. **N**o fm pfm. **E**x actio catur dispositio mo ex vno pcto ho disponit ad aliud. s. ex

ebrietate ad luxuriam. Et talis dispositio est causa peccati.
quia trahit hominem ad peccatum et pparat sibi materiam.
Sicut au arida preparat materiā litigni Et per gulaz accendi
tur ad luxuriam Et per diuicias exoritur ad superbiam Unde
difficile est q non sit superbus qui diues est. Modo pparatio
ad dispositiōem et materiam peccati est causa alterius. Itē pec
catum de sua natura ē graue et tendit deorsū et p oīs quāto
peccator plus descendit tāto magis et inclinat ad peccatū for
tificat et sic sp vadit descendēdo ad infernū Descēdit ei pctōr
de mala cogitatōe in delectatiōē. et de delectatiōe in cōsensum.
de cōsensu in actiōem. de actione in cōsuetudinē et nccitatē.
de necessitate in desperatiōē. **Ps** de sū. bo. Cogitatio em̄ praua
delectatiōē parit: delectatiō cōsensū: cōsensus actionē: actiō cō
suetudinē et nccitatē: necessitas mortē. Sicq; vici? hō implicā
tur et qdā cathena viciōrū cōstrict? tenet et fit infirmus et des
perat? de salute nullū cōbū vitat. **Dñ** **Hu.** de san. vic. Mali ei
quicqd malefaciūt ceca mente pprāseūt Et in dicto hōm? q il
le q peccat effiat su? peccatū. **Jo. ij.** Qui facit pctm ē suus pcti
Dñ dicit **Tho.** q ille q est in peccato mortali et in eo pseuer
rat. ec̄ oīa velle et libez arbitriū oī q cōmittat aliq alia pctā
licet n oīa. **Rō** ē q p peccatū qd hz perdit dñm. q suus est
peccatū. **Cris.** sup **Mat.** Sic nauis fracto gubernaculo illuc du
citur q ventus ipellit. sic hō sine grē auxilio destituit? n agit
quod vult sed qd dyabolus. Ergo periculosum ē peccare. sed
periculosissimū in pctis pseuerare. Quātū ad qrtā pte dicit **h**
apls Et fids sine offensa vsq; in diem cristi i bu. i. vsq; in finē
vite. nccārium ē hōi q sine offensa sit qrtū ad proximū vt. s.
nō scādalizet sciēter primū in verbis et factis. **Apl's** Sic offē
sione estote iudeis gentilibz et ecclē. **Mat. xviii.** De hōi p quē
scandalum venit Et tñ sciendū q aliq pueri hoīes qnq; rea
piunt scandalum ec̄ de bonis verbis et factis. vñ potius de
rent reāpe bonū exē. **Alb.** St q qtuor genera hoīm scandali
sati sunt in xpo i bu q fuit sacratissime vite. Pri° em̄ in eius sa
pia pfundissima et lratura vt iudei lrati. **Lu. iij.** Rōne h est
filius fabri. Dñ lrās scit cū n didicerit. Secūdo qdā apē liuorē
et inuidiam sic diuites et auari. **Luce. vj.** Qñ docuit pabolam
de iniquitate. Audiebant oīa hec pharisei qui erant auari et deri
debant eū. Tercio qdam scandalizabātur in xpo ppter doctri
ne sue subtilitatem vt aliqui de turba. Cum em̄ dixisset turbis
iudeorum illud. **Job. sexto.** Nisi manducaueritis carnem filij

hoīs rē dixerūt. **D**urū est h̄ s̄mō. q̄s pōt eū audire? **Q**uāto quidē ppter infirmitatē xpī et passiōē quā in eo videbant fuerūt multi scādalizati de p̄lo. **E**t insup Aplī q̄bus dixit. **O**ēs vos scandalizabimini rē. **Q**uantū ad quintā ptem dicit hic ap̄s. **R**epleti fructu iusticie p̄ **I**hm xp̄m a cuius grā omne meritū procedit. **U**bi sciendū q̄ diligere iusticiā et eē iustū est multū vtile. **P**rimo in h̄ q̄ diligit iusticiā diligit a dño. **a**ct. j. **I**n omī gente q̄ timet dñm et opatur iusticiā acceptus est illi. **I**n signū huius pro sua bonitate dat deus iusto suaz benedictionē. vñ p̄s. **B**ndicēs iusto. **P**rou. xj. **B**ndictio dñi sup caput iusti. **N**ec imerito q̄ deus p bonitate q̄libet iusticiā hoīem diligit q̄tum mater vngentū filiū suū. **J**o. ij. oīs qui facit iusticiā ex deo natus est. **H**ic ecōtrario odit iusticiā dñs oīpotens: q̄ sic iste sume iust? est sic sume odit iusticiā. **U**n hic querit̄ vtz iniusticiā faciēs peccat mortaliter. **R**ndet̄ h̄m sanctū **T**ho. se. se. q. vj. **C**ū iniusticiā cōsistit in nocumēto alteri? manifestū est q̄ orrat̄ caritati ex suo gñe: et est pctm mortale. **I**lle aut̄ q̄ facit iusticiā inq̄m paz potest reputari q̄ nō est oītra eū qui patit̄. puta si aliq̄s aufert alicui pōmum vel aliqd tale qd nō dānabile sit. non est pctm aut vix veniale pctm. **S**ecūdo q̄ de? pro iusticiā et bonis opibus in morte hoīem ptegit et liberat a demonibz. vñ dī in p̄s. **V**alus aut̄ iustoz a dño et protectore eoz est rē. **P**rou. xj. **I**ustus de iusticiā liberatus est. plus valet ī morte hoīs vna iusticiā q̄ omīs amīc illius q̄ illū a demonibz nec a morte eē na liberare pnt. **S**ap. viij. **I**ustoz aīe in manu dī sunt. **T**ercio deus dat vitam eternā hoī pro iusticiā. **S**ap. v. **I**usti autem imperpetuū vivēt rē. **U**n apl̄s. **R**eposita est mihi corōa iusticie. **I**tē gaudia eterna. **I**usti epulent̄ et exultēt in cōspectu dī. **I**tē vultū eius. **R**ecti cū vultu tuo. **I**tē. **E**go autē in iusticiā apparebo in conspectu tuo.

Dñica. xxij. post penthecostē. **A**d philippenses.

Patres. **I**mitatores mei estote et obſuate eos qui nō ita ambulāt sicut hētis formā nrām. **M**lti cū ambulāt q̄s sepe dicebā vob̄. **N**ūc at̄ et flēs dico inimīcōs crucis xpī. q̄z finis iteritus q̄z de? vter est et glia ī cōfusione ip̄oz q̄ eterna sapiūt. nrā at̄ ouersatō in cel̄ est. vñ etiā saluatorē expectat̄ dñm nrām **I**hm xp̄m q̄ refōrbat corp̄ hūilitatis nrē cōfiguratiū corpi claritatis sue h̄m opationē qua possit etiā subyāere sibi oīa **I**hsus xp̄s dominus noster

Sermo sup epistolam.

Imitatores mei estote et obsecrate etc. **Ad philip. ii. c.**
Nos vide? ad oculū qd q̄ vult ābulare p viā sibi igno-
tā libēter seq̄ eū cū ē nō. sic paul? ad terā celū raptus ē et
via veritatis illustratus hortat nos i verbis ppositis vt vias
ab ipso datas nob ābule? cū dicit Imitatores mei estote etc. **Un**
in pñi smone tā sūt dicēda q̄ tāgūt b̄m eplā **Pri°** de duabo
vīs ad celū et de crastia cōe pñe. **Secdo** de gulosis q̄z vēter
deus ē. **Tertio** quō queratio nrā dz eē in cel et quō corp? celi
bet electi cōfigurabilē corpi claritatis sue. **Quā** ad j. sciēdum
qd due sūt vie ad celū. s. vna ē inocēte. **Alia** est pñe. In pma
ambulāt q̄ inocēnā bapalē hñt. et illi semp celū est aptū. In
figm h? celū erat apertū qñ xps baptisatus ē a iohāne in ior-
dāe. **Et** qñq; a pma via recessit o; qd redeat p aliā via; pñe
ad eā. **Et** ista via pñe est pbata bñ: qd plurib; regnātib; iā in
celo est oīsa qd sit via salutis ipis pctōrib; qd deduc; eos ad
eternā regē. **Ecā. nñ.** Cū lugentib; ambula. **Et** h? via tres h;
diētas. s. cordis pccatōm. oris confessionē. et opis satisfactōz.
Un q̄ in hac via veraciter vult pficere n̄ dz protrahere pñā;
sic heu faciūt multi q̄ semper pponūt facere pñam et interdū
venit mors q̄ occupat eis viā pñe et salutis et ne. **Nam** pccra-
stia cō pñe multos dānavit. **Est** em̄ periculosissim? laq̄us dy-
aboli q̄ dyabolus fere oñes includit et capit oēs diuersi sta-
tus tam lratos q̄ laycos: tam iuvenes q̄ senes: tam femias
q̄ viros. **Un** **August.** Ista res est que multos occidit cū de
Cras cras subito ostiū clauditur remanetq; foris cū voce vo-
ce corūma qd n̄ habet gemitū colūbinum. **Si** demones hāc ar-
tem n̄ inuenissent pauci in ecāa dānavent. **Nam** qñ oēs hoīes
hñt voluntatē penitēdi et vitā suam emendandi. **Et** qd demo-
nes h? sciūt. iō hūc laq̄um dilacōis inuenerūt. **Hic** laque? spō-
liat celū qd ipedit qm̄ illuc n̄ veniūt q̄ ibi bñ venirēt si dila-
tionē mel. oris vite cauere. **Aug.** Quare differs vocantē cer-
tus de mercede victus de die. **Vide** ne forte q̄ ille tibi datur? ē
pmittēdo tu differēdo auferas. **Itē** h? laq̄us replet infernū qd
pauci saluant ex his q̄ dicūt se velle penitere in fine vite. **Un**
Albertus **Pax** ē qd aliq; ex amissione vite sue peitebit. **Aug.**
Legi et plegi sacra scripturā et n̄ inueni in quq; milib; āno; saluatū n̄ solū latrone; **Eusebi?** scribit de morte bti iheronimi
qd ex ore eius audiunt qd inter triginta milia hoī; vix vn? ve-
re penitet tpe mortis q̄ pñam agūt in fine. **Un** h? q̄ritur vtrum

Deus innocentem plus diligit q̄ penitentē. **Rūdz.** s. tho. q̄tū
ad bonū p̄m̄ eēnā al̄ eqliē diligit penitentē et inocētē. q̄ eqli
lē caritatē h̄nt. **Sz** q̄tū ad premiū accēnāle plus diligit inocē
tē ad qđ nullū p̄ueire p̄t penitēs licz possz fieri eqliis v̄l ma
ior in celo inocētē q̄tū ad premiū v̄nciale vt dicit glo. **Nō**
egret vt resurgat h̄ vt resurgē virgo n̄ possz semel oberrās rē
Virgo ḡ post lapsū aurzolā nō hēbit. nec pctōr ēsurgēs gau
diū de inocētia. ḡ plus diligit inocētē q̄tū ad h̄ q̄ penitē
tē. **Quāntū** ad secūdā p̄tē dicit h̄c ap̄ls. q̄z deus v̄ter
ē glo. q̄ q̄cqd faciūt p̄ v̄tre faciūt quē p̄ deo colūt. Ad cui
euidētiā est sciendū q̄ q̄n fit celebratio alicui? facti t̄cia osue
runt fieri. **Pri°** q̄ dies ipsius celebrat. mō simile hoies gulo
si faciūt deo suo quē colūt. q̄ festināt sibi nō t̄m̄ v̄nā diē sicut
fit scō stephano vel alio sancto h̄ et singul' diebo ipsū colunt.
nō solū ferialibz sed etiā festiuis replendē se. et dimittūt ec
clesias et intrāt tabernas. et sic festa frāgūt oīa. **Vnde** scđz
tho. plus frāgūt precepta de sacrificiōe sabbati q̄ die festi
uo mōzliter peccāt q̄ q̄ tunc manualit' laborāt h̄ p̄t q̄ ī ne
cessitate p̄t fieri dispensatio ī laborādo h̄ nō in peccādo. **Secū**
do solēt templa scīs aſtrui. altaria erigi. mīstri ordinari. thu
ra cremari. sic quidē gule tēplū est. coquina. altare mensa.
mīster coquū? imolate mēse. cocte carnes. sum? īcensoz. odor
saporū. **Vñ** p̄hdo. Abstinentia non ē epulaz ardētis diuitis
attēdat sup̄licū cui tāta īfignes erunt mōēdia quanta h̄c
epulaz copia. **Tercō** solēt vita et miracula alicui? scī predicai.
Vbi scien^m q̄ aliq̄ scī illū. nāt osueuerūt cecos. sanare claudos
suscitare mortuos. sed gula facit cecos. q̄ multi p̄t vinū per
diderunt oculos. et plures incurrit caliginē oculoz. **Itē** expe
ditos ī pedibz faciūt claudos. **Ach** q̄t sunt q̄ non p̄nt ire cum
pedibz suis ad domū suam. et aliq̄ scī mutis prestāt loquelā.
Hic at̄ faciūt hoies balbuētēs. **Itē** aliq̄ scī infirmos sanant
iste at̄ suos facit infirmos. **Itē** ex sapiētibz stultos. **Itēz** aliq̄
facti mortuā vitā impetrarūt. hic aculeū induit mortis. q̄a
p̄t crapulā multi obierunt. **Itē** **Hugo** Ebrietas iudiciū rō
nis obfuscāt. cōtencōnes et bella puocat. robur et naturalez
virtutē enervat. infirmitatē ingerit. mortē inducit. rebo t̄pa
libz spoliāt. et qđ deterius est dimani maledictōez induit.
Aug. dicit Ebrietas aufert memoriā. osundit intellcū. cōū
tat libidiez. inuoluit linguā. oīa mēbra debilitat. vitā abbre
uiat. et oēz salutē. ḡ vos gulosi et ebriosi. hōrate istum factuz

rum qui tot miracula facit. et qui vós sic flagellat in corpore
 vestro. **U**n quilibet vestrum potest dicere illud psal. **F**ui fla-
 gellatus tota die et cogitatio mea in matutinis. q. vsq. ad
 profunda noctem in crapulis erant et ebrietatibus. Et ista iā
 dicta sunt de sancto ebriosorum qui venter dicit. **E**xemplum
 de illo qui vidit principē duci ad pēas qui hic crapulose vixit
 Hoc quere in pmp. p. lxj. **I**te de muliere durissima que in deli-
 ctijs corporis vixit quomodo postmodum computruit. quere
 ibide. v. xvij. **Q**uantū ad terciā partē istius sermonis
 dicit hic apls. **N**ostra conuersatio in celis est. **U**bi notandū
 q. exēplo apli debemus cōuersari in celo. q. ibi est pater no-
 ster. **S**ecundo q. ibi est thesaurus noster. **M**athei. vj. **U**bi
 est thesaurus tuus. **T**ercio q. ibi est vera patria ad quam vo-
 cati sumus et ad quā quotidie anhelamus. **A**ug. tota vita
 boni xpiani est sanctū desiderium vt indefinēter desideret cele-
 stem patriam. q. qdū in hac vita sum? exules et peregrini
 sumus **A**pls. non habemus hic manentē ciuitatez sed quādo
 puenimus ad patrem nostrū tunc audiemus illud verbū apo-
 stoli ab omnibus sanctis et angelis. **N**am non estis hospites
 et aduene sed estis ciues sanctoꝝ et domestici dei scz patris
 vbi mille anni sunt sicut hic vna hora. **S**equit. **S**aluator est
 expectamus dñm nostrū ihesum xpm qui reformabit corp⁹
 nostrū. **H**oc em corpus qd nunc ieiunijs vigilijs et orationi-
 bus atterit et diuisis laboribz fatigat et postea moriet. et p⁹
 mortē in putredinē et p⁹ putredinē i vermes post vermes in
 puluere reuertit tūc reformabit vt corpori xpi glorificato cō-
 figuretur. **H**oc erit in quatuor dotibus. s. in claritate subtili-
 tate agilitate et impassibilitate. **U**nde **M**atth. xij. **F**ulgebūt
 iusti sicut sol in regno patris eorū. **U**nde quidā. **Q**ualis tūc
 erit splendor animarū quando solis splendorem habebit lux
 corporū. **S**ecundo in subtilitate vt sicut corpus christi post
 passionem fuit ita subtile vt ad discipulos ianuis clausis in-
 traret ita corpus glorificatū palpabile quidē erit sed subtile
 ita vt oīa corpora quantumq. etiam spissa et solida valeat
 penetrare. **U**nde **Gre.** **I**n illa resurrectionis gloria corp⁹ nām
 erit subtile p virtutē spūalis potentie sed palpabile p virtutē
 nature. **T**ercio in agilitate. **U**n **A**ug. **U**bi vult esse spirit⁹ ibi
 erit et corpus. **Q**uarto in immortalitate vt sicut xpus resur-
 gens ex mortuis iā non moriet sic et nos resurgemus. imo ni-
 hil erit qd ipz hoīem ledere possit. **U**bi notandū q. reforma

to homine reformabitur etiam mundus et omnes creature
 propter homines facte ardebunt. homine innouato. *Apcal.*
xxj. Vidi celum nouum et terram nouam. In hac autem re-
 nouatione non mutabuntur species sed qualitates et tunc sol
 luna et stelle multo maiorem claritatem accipient. *psa. terco.*
 Erat lux solis in septuplum sicut lux septem dierum. Item
 aer tunc clarior erit quia nullas habebit impressiones nec nu-
 bes nec ros grando temetua nec fulgura. Item in igne lux
 et in aqua dyaphaneitas multo clariora et puriora tunc erunt
 sed caliditas in igne frigiditas in aqua. tunc mutabuntur et
 cessabunt. Unde *Basilus.* Caliditas ignis et frigiditas a-
 que tunc cessabunt. Sed perspicuum in aqua et lucidum in
 igne manebunt. Item terra depurabitur et complanabitur
 etiam sicut cristallus et opacitas et grossities terre deorsum
 tendunt et in inferiori parte remanebunt. Et breuiter loque-
 do quicquid deformitatis est in omnibus istis tunc restrin-
 getur et deorsum mittetur ad maiorem penam reproborum
 quicquid autem pulchritudinis est in eis hoc augebitur et rema-
 nebit in eis ad maiorem delectationem visionis sensibilis crea-
 turarum. Ultimo nota exemplum gentilis cuiusdam. qui vi-
 dit christum in regno glorificatum cum sanctis suis: et fidem
 recepit. Hoc quere in *pmp. g. xj.*

Domnica. xxiii. post penthecosten. Ad Colosenses

Fratres non cessamus pro vobis orantes et po-
 stulantes ut impleamini agnitione voluntatis eius
 in omni sapientia et intellectu spiritali ut ambule-
 tis digni deo per omnia placentes in omni opere
 bono fructificantes in scientia dei in omni virtute confortati
 secundum potentiam claritatis eius in omni patientia et longani-
 mitate cum gaudio in christo Ihesu domino nostro.

Sermo super Epistola precedenti.

Non cessamus pro vobis orantes etc. *Colosens. j.*
 Nos videmus ad sensum quod amicus receptus a
 pud aliquem regem vel principem pro amico po-
 test intercedere ut aliquod bonum temporale a re-
 ge consequatur. *Apostolus Paulus* omnium christianorum
 fidelis amicus ut nos a summo rege aliquod bonum conse-
 quamur ostendit se pro nobis intercedere in proposito dicens

Non cessamus pro vobis etc. Unde in presenti sermone tria sunt dicenda. Primo de oratione quomodo debet procedere a puro corde. Secundo de voluntate dei. tercio quomodo deus quatuor genera hominum remunerat cum vno exemplo. **Q**uantum ad primum sciendum quod oratio nostra ut deo placeat et ab eo exaudiat debet esse serena ut ex puro corde procedat ut videmus ad oculum quod riuus emanans de fonte non potest esse serenus nisi fons a quo emanat sit purus. sic oratio nostra procedens a fonte cordis non potest esse serena nisi ipsum cor a quo procedat sit purum et mundum a mala intentione. Et ideo quando cor ab hijs est purificatum tunc oratio nostra fiet serena et exauditur a deo. psalmista. orabit ad te omnis sanctus id est mundus. primo. **I**ohannis sexto. Si non reprehenderit nos cor nostrum fiduciam habemus quod quicquid petierimus accipiemus sed si cor nostrum est im-purum tunc oratio nostra non exauditur. Unde psalmista. Iniquitatem si asperi in corde meo. non exaudiet dominus. **A**ugustinus. Nisi sit conscientia pura a peccatis non exaudieris. Munda etiam cubiculum cordis tui et intererit qui exaudiet. Sed dicis. quid enim faciam ut cor mundum habeam. Respondetur quod nihil a deo vtile est ad mundiciam cordis si cut aqua contritionis et deuotionis. **A**ugustinus. Una lacrima de puro corde producta plus valet et plus purgat quam decem anni in purgatorio. Etiam **C**risostomus super **M**atheum. Sicut enim plus post vehementes imbres aer mundus et purus efficitur. ita etiam post lacrimarum pluias serenitas sequitur atque tranquillitas mentis. Unde **I**heronimus. quot lacrimas salubriter fundimus tot consolationes meremur. Ergo studeamus diligenter cor nostrum a cogitationibus prauis et a verbis mendacibus et ab operibus iniustis purgare ut hic deus orationem nostram exaudiat et post hanc vitam claram visionem ostendat **M**athei quinto. Beati mundo corde. quia quanto se homo christo per mundiciam cordis et corporis conformauerit tanto ei et propinquior in patria erit et ipsum clarius videbit. **S**apientie sexto. Incorruptio proximum facit deo. Unde circa iam dicta de oratione queritur utrum omisio orationis sit peccatum mortale. Rñdetur per **I**ohannem quod sic. Primo quando cadit sub precepto orationis. Secundo quando omittit horas canonicas legitime

non impeditus quas tenet sub precepto. Tercio quoniam orationem
contemnit in sacramento penitentie iniunctam. quarto quoniam non orat
per gratiam impetranda a deo pro eo quod non potest resistere temptationi
tendenti ad mortem. Quinto quando in festis ubi preceptum
est servire deo. Non diligenter orat nisi esset legitime impe-
ditus. Quautum ad secundam prem dicit Apostolus. Ut implea-
mini agnitione voluntatis eius. Unde **Wilhel. lugd.** Nulla
enim cognitio utilior est quam cognitio diuine voluntatis **Eph. v.**
Nolite esse sive fieri imprudentes sed intelligentes que sit vo-
luntas dei. Vbi sciendum quod voluntas dei quantum ad nos et qua-
tum ad deum est bipartita. Prima est que pertinet ad seruitium
quod vult sibi a nobis impendi. Secunda pertinet ad premium
quod vult nobis retribuere. Prima voluntas dei circa seruitium
sibi exhibendum est quod quilibet qui vult deo servire studeat ha-
bere puram conscientiam et sic seruitium suum erit deo gratum
et acceptum. Ita faciebat apostolus dicens. Gratias agens
deo meo cui seruis a progenitoribus meis in bona conscientia
quam deus ad imaginem suam creauit elegit et nobilitauit
et omnes creaturas alias sibi subiecit. Unde **Hugo de azra a-**
nime. O homo respice mundum istum. Omnis naturalis crea-
tura ad hunc finem cursum suum dirigit ut tuis utilitatibus
seruiat. tuis necessitatibus secundum distinctionem temporum oc-
currat. Celum tibi deseruit per suum motum. luminaria celi per
suum influxum. Sol creat tibi diem. luna illuminat tibi no-
ctem. ignis temperat tibi frigiditatem aeris. aer mitigat tibi
fetorem. et mitigat tibi sitis ardorem. Terra vero sustentat
te soliditate sua. recreat tua fecunditate. delectat tua ameni-
tate. Ecce quomodo omnis creatura cursum suum dirigit :
ut tuis utilitatibus deseruiat. **I**tem sciendum quod est proprium
hominis deo seruire: sicut est proprium lucis lucere. Cumque ho-
mo sit seruus dei. quia a deo redemptus est et creatus debet
habere mundam conscientiam ut cum desiderio cordis deuote
soli deo posset fuisse. Quia in peccato mortali seruitia deo exhi-
bita amittuntur: quia non sunt deo accepta nec homini meritoria vite
eternae. Si enim homo in vita sua faceret omnia seruitia et omnia opera que
sunt ab hominibus usque in finem mundi: si tantum haberet vicium
vnius peccati mortalis: etiam si haberet omnia bona que fecit
beata virgo maria et omnes sancti omnia amitteret. Quia secundum **Gre-**
gorium quod homo boni operis facit in peccato mortali amittit. scilicet non merendo
vitam eternam. Dum magis est acceptus pauper homo coram deo quam in bonis

na oſcia minimū bonum opus facit q̄ diſſimularet vel princeps
eccl̄as vel monasteria cōſtruens et expēſas largiſſimas diſtri-
buens et in alijs bonis opibus ſe exercens ſi in ſe h̄z maculaz
mortalis pct̄i. plus paup̄ ille mereſ in vno die de premio ce-
leſti q̄ diues rex vel princeps vicio ſus mille annis. **Vñ** apo-
ſtolus. **Si** diſtribuerō omnes facultates meas in abos pau-
perz et c̄. **Secundo** quia voluntas dei vult ſibi ſeruiētes re-
munerare multū liberaliter. **Hoc** pbat̄ primo ex hoc q̄ ip̄e
vellet omnes hoīes ſibi ſeruire. vt ſic h̄rēt occasionē om̄s ho-
mines remunerandi: et non ideo q̄ egeat ſeruitio ur̄o: ſicut
dicit̄ in pſal̄. **Honorum** meorū non indiges zc̄. **Et** h̄ conſe-
quenter pbari poteſt per apl̄m dicentē. **Omnes** hoīes de-
vult ſaluos fieri et ad cōgitionē veritatis venire. **Secūdo** p-
batur in hoc q̄ ip̄e dat vnde ſeruiatur ſibi et cum hoc ſerui-
tium noſtrū liberaliſſime remunerabit. **Vnde** dicit̄ in **Pſal̄.**
Gratiā et gloriā dabit dominus. **Nam** pro tranſitorio ſer-
uitio dat eternū et infinitū p̄m̄um. **Vnde** **Wilhel. lugdun̄.**
Quicquid habes meriti grā dei donauit deus in nobis nihil
preter ſua dona coronat. **Tercio** probat̄ p hoc q̄ ip̄e mer-
cedem ſoluit etiā illis qui veniunt tarde ad ſeruitiū eius quos
adhuc remunerat etiā quantūcumqz tarde veniant dum ſolū
dies ſit. **Matth̄.** **Volo** huic nouiſſimo dare ſicut et tibi. **¶** **Quil-**
tum ad terciā ptem iſtius ſermonis dicit̄ hic apl̄s. **In om-**
nī bono opere fructificātes. **Nos** videmus ad ſenſum q̄ bo-
nus et fidelis oparius magnā mercedē expectans fideliter et
continue laborat: ſic deus vult abundanter dare et premia-
re. et reddere mercedē illis qui hic i bonis operibus ſe ſe exer-
cent et vt a deo premium poſt hanc vitam recipiant. **Nam**
tanta gloria in celo eſſe dicit̄ q̄ ſi homo perfecte poſſet hoc
ſcire q̄ eſſet in infimo locandus. ſine dubio hoc libenter de-
beret eligere et centum annis p hoc deo ſeruire et ſuper hoc
cruciari in omnibus membris quantum poſſet cor humanū:
ex cogitare vt poſſet ad ſecundum ehorum peruenire. q̄ etiā
libenter deberet facere de ſecundo ad terciū et ſic ſemp̄ aſcē-
dendo donec veniret ad ſupremum. **Criſoſto. de** reparacōne
lapſi. **Si** quotidie opor̄teret nos tormentā pati ſi ipſam ge-
hennam paruo tempore tolerare pro eo vt chriſtum videre
poſſemus in gloria et ſanctorum eius numero ſociari: nōne-
rit dignū pati ōne q̄d triſte eſt mōvt tanti boni tanteqz glo-
rie participes haberemur. **Ihero.** **Nullus** labor durus et c̄.

Unde sciendum qd de quatuor genera hoim remunerat. **P**rimi sunt qui h re muneratur tpaliter sed no eternalr pro bonis operibus suis vt sunt isti qui bona opera faciunt in peccatis mortalibus. **U**nde dicitur in decre. **M**ali propter bona q faciunt temporalem prosperitatē et retribuōz suscipiunt. s. sam tatem corporis diuitias et honores et prolongationem vite propter emendam. **S**ecundi sunt quos modicum remunerat respectiue loqndo vt qui in morte ouertunt et penitet nec ali qd bonū habent et talis penitentia que in fine sic agitur raro est vera. **U**nde legimus solum latronem conuersum in fine vite sue. **S**ed scriptura solum manifeste dicit latronem vt nobis ostendat quam rara sit penitentia in extremis. **U**nde **A**ugustinus tene certum et dimitte incertum. **A**ge penitentiam dum sanus es. **S**i penites quando peccare non potes. peccata tua te dimiserunt non tu illa. **T**ercij sunt quos multum remunerat. **E**t illi sunt q cito ouertuntur cum adhuc iuuenes sunt et fortes possunt facere penentiā. **E**t tales deus largiter remunerat: quia talem conuersionem et pnam m. ltim amat. verbi grā. **D**icit qui plus diligit nouam tunicam q ātiq et dissutā: sic deus diligit magis cōuersionem iuuenū q senū: q est fructuosior et ideo magis remuneratur. **A**plūs **U**nusquisqz mercedē propriam accipiet fm suum laborem. **Q**ui ergo a iuuentute et diuicijs deo seruiērūt in supioribus chōris angelorum collocabuntur. **Q**uarti sunt quos supra modū remunerat qui nunq peccauerunt mortalr et tamen durissimam vitam duxerūt et asperam penentiā fecerunt vt sanctus iohānes baptista et q plures sancti qui in magna abstinentia vixerunt. **E**t horum gloria tanto maior est q omnia bona opera que fecerunt pure et integre eis profecerunt ad premium eternum quia non tenebantur soluere aliqua debita pro peccatis commissis pro quibus oportz peccatores satisfacere hic aut in futuro. **U**ltimo nota exemplū de illo qui multa bona fecit sed omnia propter inanem gloriam pdidit et dānatus est. **H**oc quere in prumptua. o. xx.

Expliquunt sermones discipuli super eplās dñicales per circuitū anni: collecti Anno **M**ccccxliij. ex sermonibus **W**ilhelmi lugdunensis **E**pī. et ex dictis sancti **T**home et dictis iohānis mder doctoris et ex dictis aliorum doctorum catholicorū et ex sermonibz sensati.

